

3 CD-vel!

CHIP

WWW.CHIPONLINE.HU

SZÁMÍTÁSTECHNIKA & KOMMUNIKÁCIÓ

Egymillió forintos
JVC házimozsi
Akció: 14. oldal

Legyen az Öné!
Wireless Router
Kvízjáték: 82. oldal

3 CD

25 TELJES VERZIÓ!

CHIP extra

Ultimate Boot CD 1.7
Slackware Live CD

50 program a túléléshez!

Adobe Encore DVD 1.0
Macromedia Flash MX 2004
A legjobb multimédia-szerkesztők

Scribus
Desktop Publishing for Linux

Scribus 1.1
Ingyenes
kiadványszerkesztő

Xara Webstyle 4.0

Webszerkesztés könnyedén

Max Payne 2

Játékdemó

Távvezérlő szoftverek

Karácsonyi játékválogatás:

eXtreme Race, Warning Forever,
Fire 1.1 Glaxium v0.5, MoorFrosh

Flopigylkosok

→ Szupertesztek: 22 USB pen drive, 16 kártyaolvasó

Mentőöv

Katasztrófaelhárítás a PC-n

→ **Merevlemez-klónozás**

Windows XP –
beépített helyreállítás

→ **Gyakorlat: backup-készítés**

CHIP bootlemez – ha nem indul a gép

Szabadon WLAN-nal

→ **WiFi-eszközök testtje**, Otthoni hálózat építése

Vigyázat: figyel a főnök!

→ **Munkahelyi kémprogramok**

Hogyan védekezzünk?

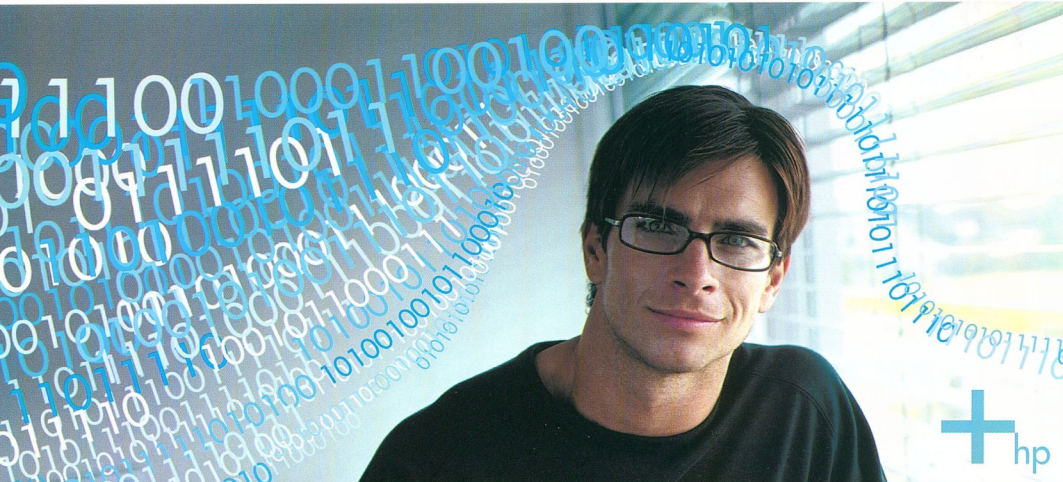
→ **Mit szabad és mit nem?**

Először a CHIP-ben:

Total Commander 6.0 - Plugin-titkok

Mobiltarifák
Válaszd a legjobbat!

Végtelen az IT kihívások áradata? Nézzon szembe velük!

Ha szeretne magabiztosan megküzdni az újjába kerülő akadályokkal, akkor válassza a kétutas Intel® Xeon™ DP processzorral működő HP ProLiant ML370 és DL380 szervert. A ProLiant ML370 és DL380 G3 kategóriájukban a világ legnagyobb számban eladott szerverei, amelyeket az IT részlegek szakemberei világszerte a legjobb választásnak tartanak. Menedzselhetőség és maximális számítási teljesítmény kombinációja, amin túl a flexibilis belső bővíthetőség igényeinek alárendelt ML370 és a sűrűség-optimalizált ProLiant DL380 mellé ProLiant Essential Deployment Pack is jár, így könnyen és gyorsan kapcsolhat össze szervereket napok helyett néhány perc alatt. Összekapcsolhatóságuk a HP StorageWorks Modular SAN Array 1000 háttértár rendszerrel abban is segít, hogy előrébb lépjen a SAN környezetben szükséges hálózati tárolás területén. Azonnali kapacitásnöveléshez és megbízható SAN kapcsolat kialakításához egyszerűen helyezze át a ProLiant szerverekben található merevlemezeit az MSA 1000-be, és így percek alatt létrejöhét a biztonságos adatforgalom. Tehát ha véget nem érőek az IT követelmények, követeljen Ön is többet.

HP ProLiant szerverek vásárlása esetén régi szervereit most akár 120 000 forint* értékben beszámítjuk a vételárba!

HP STORAGEWORKS MSA 1000

(201723-B21)

1 499 900 Ft + áfa**

Kedvező ár/érték arányú, skálázható, nagy teljesítményű háttértár rendszer 2 Gb-es Fibre Channel kapcsolatokkal

Most 7 db 36,4 GB ULTRA 320 SCSI disket kap ingyen

DIS (DAS to SAN) architektúra

Max. 6 TB disk kapacitás

Magas szintű hibabiztonság, HP RAID Advanced Data Guarding (ADG) technológia

HP PROLIANT ML370 T03

X3,06/533 1M EURO (333701-421)

624 700 Ft + áfa**

Flexibilis, belső bővíthetőségre optimalizált kialakítás

1x Intel® Pentium® Xeon™ 3,06 GHz processzor,

1MB Level 2 cache (max. 2 processzor), 533 MHz FSB

1 GB DDR memória (max. 12 GB)

iLO (Integrated Lights-Out) távfelügyeleti megoldás

Üzem közben cserélhető (hot-plug), redundáns komponensek

HP PROLIANT DL380 R03

X3,06/533 1M EURO (333704-421)

669 900 Ft + áfa**

Rack optimalizált kialakítás

1x Intel® Pentium® Xeon™ 3,06 GHz processzor,

1MB Level 2 cache (max. 2 processzor), 533 MHz FSB

1 GB DDR memória (max. 12 GB)

iLO (Integrated Lights-Out) távfelügyeleti megoldás

Üzem közben cserélhető (hot-plug), redundáns komponensek

*A kedvezmény mértéke kétutas szerver esetén 60 000, négyutas szerver esetén 120 000 forint.

**Ajánlott végfelhasználási ár

Az árak csak tájékoztató jellegűek, aktuális árakat a www.hp.hu/hpshop weboldalon talál.

Az akcióról érdeklődjön hivatalos partnereinknél, valamint további információt a www.hp.hu/akcio weboldalon találhat, vagy hívja a 06 80 222 333 telefonszámot

Kedves Olvasónk!

Kocsis Kristóf
főszerkesztő

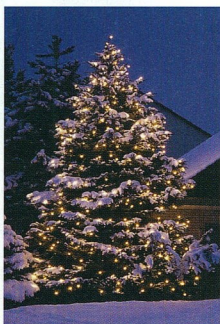
Létrehozóinak és működtetőinek legvéresebb reményeit is felülmúlta a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás online ügyintézését lehetővé tevő internetes oldali sikere – derül ki e számunk egyik cikkéből. Ami persze inkább csak arra utal, hogy eleve nem voltak túlzottan nagy véleménnyel a hazai internethasználatról, vagy talán csak jobban ismerték a piacot az optimizmusrá hajló tollforgatónál. A biztosítótársaságok finisében, november utolsó napjaiban kétségtelenül izzottak a vezetékek a cégnél, naponta 15 ezren keresték fel honlapjukat, s lapzártáig összesen 17 ezren váltottak biztosítót a rendszer segítségével. Egyfelől tisztessenk tűnő szám, ám kevésbé az, ha az összes kötelező biztosítás tömegével vetjük össze.

Az előrejelzések szerint az idén összességében az autósok mindössze 1-2 százaléka mond búcsút régi biztosítójának és választ új szolgáltatót. Márpedig annak, aki ellátogatott az idézett honlapra, s kitöltötte az adatlapot, a rendszer átlagosan tízezer forinttal kedvezőbb megoldást tudott kínálni a jelenlegi éves biztosítási díjánál, e sorok írójának ismeretségi körében pedig még ennél is jóval kedvezőbb értékek születtek. Márpedig, ha valaki nem él egy ilyen lehetőséggel, akkor vagy nagyon gazdag, vagy rest, vagy – ami sajnos sokkal valószínűbb – nem bízik a világhálóban...

Az online biztosítótársasághoz ugyanis lényegében elegendő egyetlen klikk, az ügylet pedig kockázatmentes, hiszen a kötelező biztosítás keretében nyújtandó szolgáltatásokat jogszabály rögzíti, valamennyi biztosítóra azonos érvénnyel.

Pedig a sajtóközlemények szerint az elmúlt esztendő sikertörténet volt a hazai internet történetében is. A korábbiaknál gyorsabban nőtt az internetet használók száma, ma már a lakosság csaknem 22 százaléka csatlakozik rendszeresen a világhálóra. Amit pedig nem győznek hangoztatni a szakemberek, hogy Magyarországon ma már az összes előfizetésen belül – talán a későn érkezők előnyével – a szélessávú internetkapcsolatok meghaladják a nyugat-európai átlagot. Nem kell különösebb jóstehetség, hogy feltételezzük: a Sulinet Expressz is minden eddiginél dinamikusabban növeli majd az internet hazai terjedését.

Mindez azonban csupán az eszköz. Ahhoz, hogy az internet valóban mindennapjaink része, nélkülözhetetlen információforrás és az ügyintézés legtermészetesebb módja legyen, alighanem még nagyon sok víznek le kell folyni a Dunán. Amit majd az is jelez, ha például a legjobb ajánlatot tevő biztosító gyors, egyszerű és kényelmes kiválasztását elősegítő honlap megjelenése után már azonnal húzhatják is le a rólat a kedvezőtlenebb szolgáltatók.

*Minden kedves olvasónknak
kellemes karácsonyi
ünnepet és boldog új évet
kívánunk!*

CHIP

TARTALOM

2004. január – 1. szám

MAGAZIN

- 16 Hírek
- 20 Év végi hajrá. Sulinet Expressz: folyt. köv.
- 22 Vigyázat, figyel a főnök! Munkahelyi kémprogramok
- 26 Digitális alkuszok: biztosítási ügyintézés a neten
- 27 D-day: december 1. 00:01. Vizsgahely-invázió

CÍMLAPSZTORI

Jobb menteni, mint megijedni

- 30 Beépített védelem: XP helyreállítása
- 32 A nyugalom ára: biztonsági mentés
- 34 Mentés a gyakorlatban: a Windows Backup használata
- 36 Képes természetrajz: merevlemez kép-készítők
- 39 Kibővített szerszámláda: mentőön boot-CD

HARDVER

- 42 Hírek
- 46 Bemutatók: Insight MediaBox digitális hifitorony, Neovo K-19 TFT LCD megjelenítő, Albacomp Activa Mobil 1905 noteszgép, Creative Muvo2 X-Trainer MP3-lejátszó, Micro Keyboard billentyűzet, Mítac Mio 339 PDA, Olympus Camedia FL-20 elektronikus vaku
- 50 Szédítő száguldás: 54 Mbps-os WLAN-eszközök tesztje
- 58 Kulcspozícióban: USB flash memóriák tesztje
- 64 Rések és kábelek: memóriakártya-olvasók tesztje
- 68 Dupla vagy semmi? Kétféleprocesszoros alaplapok tesztje
- 72 Multimédiás programok: házimozis, PC-vel 3.
- 74 Sztárparádé: az év termékei
- 76 Tesztkörkép: top tízek a tesztlaborból

76

- Digitális fényképezőgépek – alaptípusok
- Digitális fényképezőgépek – normál kategória
- Digitális fényképezőgépek – félprofi
- Színes lézernyomatok 600 000 Ft alatt
- Lézernyomatok 100 000 Ft alatt
- VGA-kártyák, felső középszint
- VGA-kártyák, középszint
- DVD-írók ■ 17" monitorok, sík képsóvel
- 17" LCD-monitorok ■ Merevlemezek

Jobb menteni, mint megijedni

Megfertőzte gépünket egy vírus, telepítettünk egy csapnivalóan megírt programot, vagy a lefagyó operációs rendszer kuszálta össze a merevlemez állomány-szerkezetét? Egyre megy: számítógépünk nem indítható újra, adatainkhoz nem férünk hozzá. Összeállításunkból megtudhatják olvasóink, hogyan úszhatják meg adatvesztés nélkül az efféle helyzeteket, mi a teendő, s ha megtörtént a baj, egyik CD-nken hasznos eszközöket találnak a katasztrófa elhárításához.

28

Augusztusban megjósoltuk és mára elérkezett. A hajlékonylemez érdemei elismerése mellett – egészségi állapotára való tekintettel – más, fontos pozícióba (levélnéhezék) neveztek ki. Eljének a digitális iskolatáskák, eljött az USB memóriakulcsok aranykora!

58

Kulcspozícióban

Vigyázat, figyel a főnök!

Ha eddig a számítógépes kémkedésről csak a hackerek és a trójai vírusok jutottak eszünkbe, legfőbb ideje, hogy változtassunk gondolkodásunkon! Az új és hatékony felügyeleti

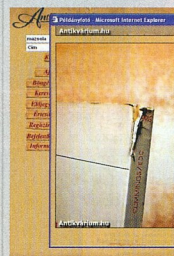
programok segítségével ugyanis munkaadónk mindig pontosan követheti, hogy éppen mit teszünk a számítógépünkkel. Cikkünk segít leleplezni a gépünkre telepített digitális kémeket, amelyeket, ha valaki elég bátor, rögvést el is távolíthat.

22

106 Mindent bele!

Az év vége szenzációja két olyan modell – a Sony Ericsson P900 és a Nokia 6600 – megjelenése a felső mobilkategóriában, amelyeknek elődjei osztatlan sikert arattak. A kérdés az: vajon az újítások mennyiben elégítik ki a felhasználók időközben felmerült igényeit?

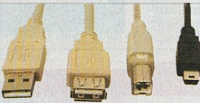

Akciókban utaznak 120

Az internetes vásárlás előnyei: időt és energiát takaríthatunk meg, elkerülhetjük a tömeget, esetenként pedig még jelentős kedvezményeket is kapunk. Összeállításunkból eldönthető, érdemes-e az interneten megrendelni a karácsonyi ajándékaink egy részét.

64

Rések és kábelek

Ahogy a digitális fényképezés „tömegsporttá vált”, úgy szaporodtak a piacon a memóriakártya-olvasók. Jogos tehát az igény arra, hogy a termékdömpingben tájékozódni lehessen – cikkünkben ehhez nyújtunk segítséget.

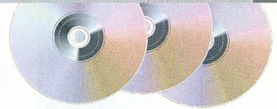
50

Szédítő száguldás

Az új WiFi-generáció tagjai, legalábbis a gyártók állítása szerint, 54 Mbps-os sebességgel képesek adatot továbbítani, sőt egyes cégek olykor nem „átallják” 100 Mbps-osként hirdetni portékájukat. Mennyi igaz mindebből? Kiderül a CHIP tesztjéből.

CHIP INFO

Terjesztés
Tel.: 888-3421, Fax: 888-3499
terjesztas@vogelburda.hu
Általános információk
chip@vogelburda.hu
Tesztlabor
Krizsán György
gykrizsan@vogelburda.hu
CD hotline
Tölgyes László
ltoegy@vogelburda.hu
Webhely
www.chiponline.hu

A lemez mellékletek tartalomjegyzéke

a 6-10. oldalon

SZOFTVER

- 80 Hírek
- 82 Bemutatók: Total Commander 6.0 állománykezelő, Steinberg Clean 5 Plus hangszerkesztő
- 86 Új irodák mindenkinek: Magyar OpenOffice 1.1 MagyarOffice 2.0
- 90 Mintha csak ott lennénk... Távvezérlő szoftverek
- 94 Postaládánk öreie: levélszemét a postaládánkban 3.
- 98 Hangszert csinálnak a PC-ből... Samplerek
- 100 Kiadványszerkesztő Linuxra: Scribus

KOMMUNIKÁCIÓ

- 102 Hírek
- 106 Mindent bele! Sony Ericsson P900, Nokia 6600
- 110 Biztos befutók: mobilvásárlási tipp
- 112 Ki mit talált fel? Mobiltarifák összehasonlítása
- 115 Lassú víz partot mos: új elektronikus hírközlési törvény
- 116 Turbó GSM? A hazai EDGE-sztori
- 118 Az univerzális hálózat: internetes telefonálás

KIKAPCSOLÓDÁS

- 120 Akciókban utaznak: könyvvásárlás a neten
- 123 Képbén vagyunk: New Media Expo
- 124 PC-s mennyibemenettel? Halo
- 125 Csúcsforgalom: Sim City 4 Rush Hour
- 126 Lőporos romantika: Max Payne 2
- 128 Könyvismertető

GYAKORLAT

- 130 Tipp a gyorshajtóknak: WinZip, IrfanView
- 133 Hasznos apróságok: Total Commander 6.0 pluginek
- 136 Wi-Fi a spájzban: vezeték nélküli hálózat kialakítása
- 141 Körlevél és címkeív készítése: OpenOffice-gyakorlat

EGYÉB ROVATOK

- 3 Vezércikk
- 6-10 CD- és DVD-mellékleteink tartalma

Segédprogramok

- O-Code E-Mail
- Address Encoder 1.2
- XPlite and 2000lite
- Netlimiter 1.22
- Outport 1.22
- Postcast Professional 2
- Ad-aware 6 Personal
- Unikal
- X-win 32

1

Karácsonyi játékok

- eXtreme Race
- Fire 1.1
- Glaxium v0.5
- Warning Forever
- Mofrosch

Teljes verzió

- Adobe Encore 1.0
- VirtualDub 1.5.9
- Audacity 1.2
- SampleTank 1.1.9

Játékdemo

- May Payne 2

Grafika

- Xara Webstyle 4.0

Linux

- Scribus 1.1.1

PDA

- Porta-Pinball 1.04
- AportisDoc Reader 2.2
- Lemmings 4.2
- Pocket Explorer 2.1

Mentővő

- Ultimate Boot CD 1.7
- Slackware Live CD

50 program a túléléshez!

- Internet
- Internet Explorer 6.0

A CHIP CD-s változatában

CD-tartalom

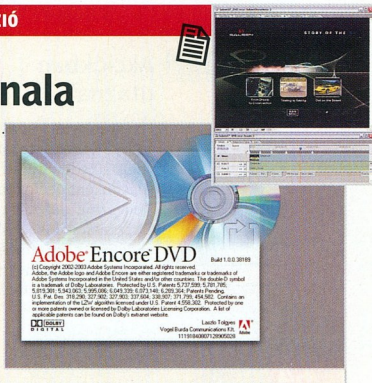
E havi CD-mellékletünk középpontjába az operációs rendszer helyreállítása került, ehhez nyújt hathatós segítséget a 3. CD-melléklet, amely megtalálhatják olvasóink az 50 legfontosabb segédprogramot, továbbá, nagyobb katasztrófa esetén erről a CD-ről újraindítva számítógépüket, helyreállíthatják annak hibáit. Multimédia-szerkesztésre ajánljuk a könnyen kezelhető Flash MX 2004 programot.

30 NAPOS TELJES VERZIÓ

Adobe Encore DVD 1.0

A DVD-készítés hajnala

Az Adobe Encore az egyik legprofibb eszköz a DVD-produkciók szerkesztése területén. Szabad utat kínál a menükészítéshez, és ötletes interaktív opciókat nyújt minden DVD-formátumhoz. Kezelőfelülete rugalmas, hatékonyan együttműködik a Photoshoppal, a Premiere-rel és az After Effectsszel. Az Encore a legkorszerűbb eszköz adja a professzionális videószerkesztők kezébe ahhoz, hogy jól kidolgozott, többnyelvű, interaktív menüvel, valamint többsávú audio- és feliratcsatornákkal lássák el DVD-jüket. Különösen jól kezelhető a beépített MPEG2-kódolása és Dolby Digital Audio szerkesztése. A programmal közvetlenül írhatjuk fel a lemezeket.

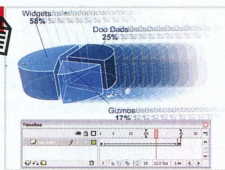
30 NAPOS TELJES VERZIÓ

Macromedia Flash 2004 MX

A jövő multimédia-szerkesztője

Ma a Flash az igazán látványos, gazdag weboldalak ipari szabvány. A régi vágású webszerkesztők szerint a Flash csak továbbrontott a világháló már amúgy is elviselhetetlen csiricsárságán – amiben azért van némi igazság. Mindenesetre a Flashben létrehozható olyan tartalom, amelyben a szöveges, a grafikus, a hangzó- és a videoanyagok tetszőleges arányban vannak jelen – és mindez a weben elérhetővé tehető. A Flash MX 2004-ben alaposan megnövelték a lejátszó teljesítményét, a gyártó állítása szerint 2–10-szeres mértékben. Innentől még intenzívebb, még szebb grafikájú, gyors Flash-játékok megjelenésére számíthatunk. Csakúgy, mint a többi programozási környezetben, a Flashben is kétféle mó-

don lehet dolgozni: egeres-vizuális módon összehozni a művet, vagy közvetlenül a parancs- és programkör megírásával. Az utóbbi módszerrel teljes mér-

tékek kihasználhatók a Flash képességei.

JÁTÉKDEMO

Max Payne 2: The Fall of Max Payne

Lőporos romantika

A beigérrt időpontban megjelenő Max Payne 2 szinte különöncnek hatott a manapság divattá váló csúszások közepette. A 2001 nyarán kiadott első részhez képest a folytatásban minden szebb, okosabb és cizelláltabb lett – és a Max Payne univerzumát belengő „film noir” érzés is a helyén maradt. A folytatásban Max Payne visszatér a New York-i rendőrség kötelékébe, s munkája kapcsán

mindjárt bele is bonyolódik egy mafiaháborúba, melyben – mint később kiderül – több szempontból is érintett. A játékot harmadik személyű nézőpontból játszunk, és lényegében a kezelőfelület is ugyanaz maradt, mint az első részben.

TELJES VERZIÓ

SampleTank PC-s hangszer

A sampler alapvető feladata, hogy egy létező hangot – egy hegedű, kórus vagy egy felszálló repülőgépgé hangját – valóságihűen visszaadja. Ezt az teszi lehetővé, hogy a hangot először felvesszük, majd egy külső vezérlőjellel (ez lehet a billentyűzetről vagy egy másik programból) lejátszunk. Az IK Multimedia cég fejlesztése a 16 multitimbrális, 256 polifonikus hangot kezelő SampleTank, mely közvetlenül olvassa a WAV, AIFF, SDII, Akai és SampleCell formátumú mintakészleteket. Mac-és windowsos platformon egyaránt működik, és van VSTi, RTAS, valamint DXi változata is. 32 effektíptípust kínál, amelyekből hangonként 5 alkalmazható. Segítségével szinte bármilyen hangszert előállíthatunk, ebben különösen nagy segítség a program egyszerű kezelhetősége.

Mozielőzetesek

December 15. Volt egyszer egy Mexiko, Deus ex machina

December 25. Apósok akcióban, Hóhatár – a félelem felporget, Lépelésőly, Szamszára

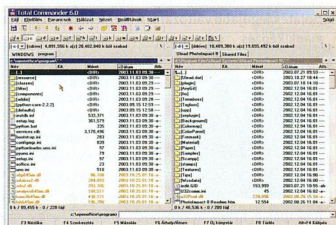
További tartalom a DVD-n, a 8-9. oldalon

SHAREWARE PROGRAM

Total Commander 6.0

Két félteke a képernyőn

Lehet, hogy az emberi gondolkodás az agy kétoldalas szerkezete miatt vált kétpólusúvá, amiből többek között az is következik, hogy az állományműveleteket legszemléletesebben két panel között végezhethetjük. A jelenségre Peter Norton jött rá. A 6-os Total Commander legfőbb újdonsága, hogy a két hagyományos panel „füleket” kapott. Egy kattintással váltogathatunk tehát a panelek között, mutassanak azok bármely hosszú, akár hálózati útvonal végén elhelyezkedő könyvtárra. A fűlekre a program ugyanúgy emlékszik, mint ahogy eddig a teljes panelek állapotát megjegyezte: újraindítás után ismerős helyzetben találjuk magunkat.

EXLUZÍV

Katasztrófa-elhárítás PC-n

Mentőöv

Bekaptunk egy vírus? Telepítettünk egy rosszul megírt szoftvert, vagy a lefagyó operációs rendszer kuszálta össze a merevlemez állomány szerkezetét? Egyre megy: számítógépünk nem indítható újra, adatainkhoz nem férünk hozzá. Harmadik CD-mellékletünkön hasznos eszközöket találunk a katasztrófa elhárításához: az Ultimate Boot CD és a Slackware Lite CD programjait (PC-nket CD-ről indítva orvosolhatjuk a hibákat, s helyreállíthatjuk operációs rendszerünket), valamint a CHIP által ajánlott 50 legfontosabb és nélkülözhetetlen segédprogramot.

Fájkezelők

- DN 1.51
- SpaceMonger 1.4.0
- Total Commander 6.0

Kommunikáció

- Zone Alarm Pro 4.53
- ICQ

Levelezők

- AcrobatReader 6.0
- Mozilla Thunderbird 0.3

Tömörítők

- WinZip 8.1
- WinAce 2.5
- WinRAR 3.20a
- PowerZIP
- RARLinux 3.20

Multimédia

- IrfanView 3.85
- Sonique 1.96

Rendszereszközök

- Powertoy
- Tweakui

Backup-programok

- AWBackup v3.0.2
- Cobian Backup v5.2.1.0
- Genie Backup Manager

Távvezérlő programok

- Acces Remote PC
- Radmin
- Remote Anywhere

Extra

- Open Office 1.1 HU
- Kun Ákos: Szövegszerkesztési ismeretek

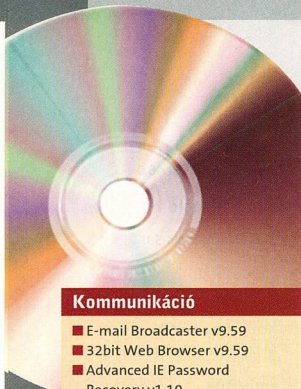
Teljes verzió

- Macromedia Flash MX 2004
- Fine Reader 7

OFFLINE INFÓK

Valamennyi program rövid leírása megtalálható a lemezekben. Ha lemezzel, vagy azon található programmal kapcsolatos bármilyen észrevétele vagy kérdése lenne, keresse kollégánkat, *Tölgyes Lászlót* az *Itolgyes@vogelburda.hu* elektronikus levélcímen.

Kommunikáció

- E-mail Broadcaster v9.59
- 32bit Web Browser v9.59
- Advanced IE Password Recovery v1.10
- Abacre Web Site Uploader v1.0
- CommView v4.1
- CRT v4.1 beta
- Dawn v5.2
- eSTOPI v3.30
- Eudora v6.0.1
- Alchemy Eye v5.4
- FaxAmatic v9.59
- Fax Mail 9.59
- FTP Voyager v10.0.0.6
- HiDownload v4.03
- HTML Link Validator v4.00
- InfoSeek v1.30
- K9 v1.16
- K-Meleon v0.8
- Page Updater v8.4.0
- Popcorn v1.56
- Remote Control PRO v1.5
- Stay Live 2000 v2.9

Oktatás

- 32bit Convert It v9.59
- Chromatic Tuner v3.0
- EULER
- GraphSight v2.0
- Graphmatica v2.00c
- KartData 2000 v2.9
- Lap Timer 2000 v4.6
- Molecular Weight Calculator v6.28
- Optimik v2.27
- RR Trains 2000 v2.5
- SeaTTY v1.31
- Slot Cars 2000 v2.8
- Unit Conversions 2000 v2.4

Multimédia

- 1by1 v1.4
- Abyss Audio Collection v1.66
- AudioTools v4.60
- Audition 2000 v4.0
- Awake v9.0
- BASS v2.0
- BASSWMA v2.0
- MP3 Tag Clinic v2.9
- CATRAXX v6.0

Csak a DVD-s változatban

További tartalom a DVD-n

A DVD-mellékleten a 3 CD anyagainál további, gazdag programválasztékot találhatnak olvasóink. Harcolhatnak az America's Army: Special Forces akciójátékkal, megismerkedhetnek Maurits Ferenc képzőművész különös fotósorozatával. A Discovery Channel Helikopteres rohamosztagok című filmjéből megtudhatják, hogyan segíti a számítástechnika az életmentést. A klub.dunatv.hu tévéműsor tesztrovatában újabb számítástechnikai újdonságokat mutatnak be munkatársaink.

TELJES JÁTÉK

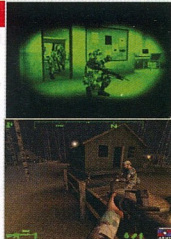
America's Army: Special Forces

Harcosok klubja

Az amerikai hadsereg megbízásából fejlesztett akciójáték legújabb változata. A meglehetősen nehéz alapképzés után azonnal játszhatunk az interneten is, ahol két csapat ütközik meg egymással. Az egyik általában támadó, a másik védő szerepet kap. Olyan küldetésekkel találkozhatunk, mint például egy híd elfoglalása, egy sivatagi táborból a titkos információk ellopása, vagy egy tüzis kiszabadítása. A játék során próbára tehetjük

ügyességünket, taktikai tudásunkat, pontosságunkat és vezetői képességeinket. Ha megfelelő tapasztalati pontokra tettünk szert, speciális kommandós akciókban is részt vehetünk. A játék grafikája gyönyörű, a játékmenet nagyon izgalmas és rendkívül realisztikus. Egy kis izelítő a választható fegyverek arzenáljából: gránátvető, M16-os géppuska, többféle mesterlövészpuska. Az amerikai hadsereg több mint 6 millió dollárt fordított a játék fejlesztésére.

VIDÉÓ

Helikopteres rohamosztagok 1.

A Discovery Channel filmje

Egy rendőrségi pilóta szerint: „Az életben a legizgalmasabb kalandok a levegőben történnek...” Ebben az akciódús filmben betekintést nyerhetünk a légi rendőrség, a parti őrség, a mentők, a tűzoltók és a tévéoperatőrök vesélyes munkájába. A legmodernebb technikai fejlesztések és speciális kamerák segítségével élőben válhatunk részeseivé az autóval menekülő gendzterek helikopteres iltözésének és egy fuldokló fiú kimentésének a

Harlem folyó halálos örvényéből. Tanulni lehetünk még más veszélyhelyzeteknek, különleges bátorságot igénylő életmentő akcióknak is. A film plasztikusan mutatja be, hogyan segítenek a legújabb

számítástechnikai fejlesztések és alkalmazások az emberi életet megmentésében.

klub.dunatv.hu

A tesztlabor havi ajánlata

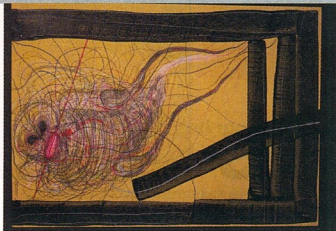
A klub.dunatv.hu című műsor minden héten szerdán, 22 óra 50 perckor jelentkezik. Az adás az információtechnológia világának újdonságairól ad színes körképet, s nem feledkezik el azokról

sem, akik a tanulás vágyával ülnek a képernyő elé. A műsor egyik állandó rovatában a CHIP tesztla-

boratóriumának munkatársai adnak iránytűt a vásárlás előtt álló nézők kezébe. A cél nem az, hogy megmondjuk, melyik gyártó termékét válassza a piacon találhatóak közül, hanem az, hogy megismertessük azokkal a szempontokkal, amelyek jól jöhetnek, ha beszerzésre adná a fejét.

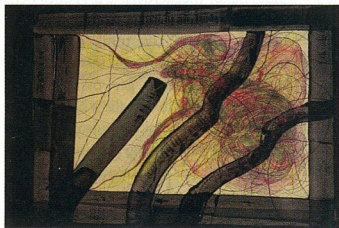

MŰVÉSZET

Maurits Ferenc: Proiectum Balcanicum

Fotósorozat

„Sohasem festett és nem is rajzolt másoknak az eszközeivel, de minden festményén és rajzán jelen van az elődök kitörölhetetlen nyoma. Ezzel is a modern formanyelvet beszéli, ezen a nyelven

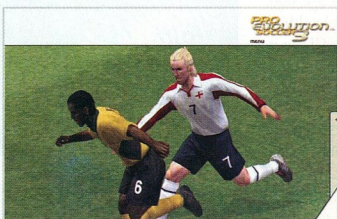
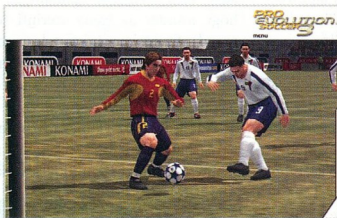
„beszél el” szentet és profánt, „elbeszéli” az áldozat és a tettes örök mítoszát. Ezért nem meglepő, hogy a képein tudatosan feszültséget teremtő „képiró”, aki racionális nézőpontból figyeli magát a művészetet, múltját és jelenét egyformán, egyúttal valami elementárisan ősit, névtelenül mélyen lakozót (is) közöl. A kimondhatatlant, ami túl van spontánon és művin, túl az előzményeken, a metaforán, túl magán az átváltozáson és szökkenésen.” *Bányai János* (1996).

JÁTÉKDEMÓ

Pro Evolution Soccer 3

Aranygól

Néhány hónap múlva kezdődik a labdarúgó Európa-bajnokság Portugáliában, így érdemes egy jó fociprogrammal előre feltérképezni az erőviszonyokat. Ehhez nyújt segítséget a konzolról már sokaknak ismerős Pro Evolution Soccer játék PC-s változata. Más fociprogramokhoz képest különlegessége a nagyon erős menedzserész: kezdő, harmadik ligás csapatunkat – ha megfelelően türelmesek, kitartóak vagyunk, s játékosainkat megfelelően képezzük – akár az első osztály bajnokeseles csapatai közé is eljuttathatjuk. Kiemelendő még az egyszerű kezelhetőség, a szép grafika és a program kiváló mesterséges intelligenciája. A program minden focirajongó számára kötelező!

- eMusic Tag Editor v2.60
- Minis v2.3
- MPXPLAY v1.48
- SharpEye2 v2.36
- SKINNERTOOL v2.1
- Sonique v2.0 Alpha
- Test Tone Generator v3.8
- Winamp 5 beta 2
- AI Picture Util v6.62
- AI Picture Explorer v6.62
- DVD4DOS
- Ecardiy v5.92
- EDGE Diagrammer v4.16

Biztonság

- BlowFish 2000 v2.7
- Crypto 2000 v4.1
- Device Lock 5.51
- Hide Folders XP v1.4
- KPFFile v7.1
- Password Keeper 6.5
- File Shredder 2000 v3.8

Segédprogramok

- BigWindows v2.01
- Birthday v3.40
- Calendar 2000 v3.7
- CDRoller v5.00
- ClockWise v3.30
- DLL Show 2000 v5.2

Extra

- Helikopteres rohamosztagok 1.
- Maurits Ferenc: Proiectum Balcanicum

Teljes játékok

- America's Army: Special Forces

Animációs film

- Kunstbar, Flood

Játékdemók

- Championship Manager
- Cypher
- Pro Evolution Soccer 3
- Temple of Elemental Evil

Video-mozielőzetesek

- Apósok akcióban
- Deus ex machina
- Volt egyszer egy Mexikó

DVD UTÁNRENDELÉS

Chip Szerkesztősége
Telefon: 888-3421, Fax: 888-3499
e-mail: terjesztes@vogelburda.hu
A DVD utánküldés ára, kezelési és csomagolási költséggel: 1200 Ft

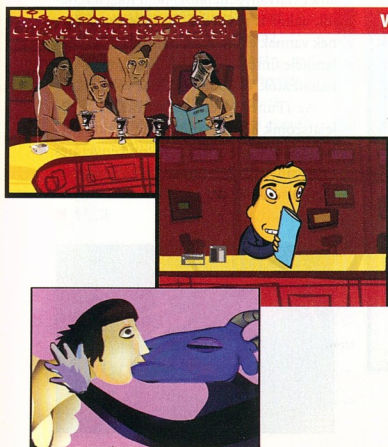
VIDEÓ

Kunstbar

Étlapon a művészet

Képzelnék el egy világot, ahol a műalkotások meglevenednek, Dali és Chagall velünk együtt egy exkluzív bár vendégei. Belekóstolhatunk a különböző izmusokról elnevezett kockélokba, és hirtelen híres alkotások szerves részeivé válunk.

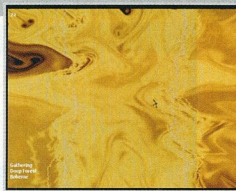
Fák, állatok és tárgyak alakjait ölthetjük magunkra, és a szürrealis vízió csak fokozódik az újabb művészkockatélok elfogyasztásával. Lassan úgy érezhetjük, már nincs menekvés: mi vagyunk az alkotás, életünk elveszett a műalkotások pazar káprázatában. A film a 2002-es Flash Forward digitális alkotói pályázat egyik nyertes műve.

Fókuszban a Chip CD-n:

Apple iTunes

Csak az nem hallott az iTunesról, aki aludt, vagy egy lakatlan szigeten rostokolt az elmúlt hónapokban. Az Apple végre sikeres online zenei szolgáltatásának mintáját immár sokan követik. Mindenesetre a cég megjelentette a csatlakozó alkalmazás windowsos változatát, amit a felhasználók az első héten egy milliő zenezsám letöltésével jutalmaztak.

Mi pedig magától értetődően feltettük a CD-re a telepítő programot. (A javítottat, mert persze az első változat után egyharmar megjelent egy javítás – ilyen a PC-ípar!) Azonnal tudatnunk kell az Olvasóval, hogy lapzárta-ronk még nem tud vásárolni az iTunesból, mert a cég elsősorban az amerikai piacra koncentrált, s a távolabbról való fizetés pénzügyi feltételeit nem teremtették meg. Mivel azonban az internet nem ismer határokat, a világméretű kereslet előbb-utóbb megköveteli a szolgáltatás kibővítését. Addig is minden fellelhető számból meghallgathatunk 30 másodpercet.

Egy teljes dal 99 dollárcentbe kerül, az album pedig a kiadótól függően 5–8 dollárba. Ezért az összegért az alany letöltheti a számot (albumot) a gépjére, és CD-re is írhatja – törvényesen. AAC (Apple Audio Compression, Apple-féle hangtömörítés) formában kapjuk a zenéket, sokak szerint lényegesen jobb, mint az MP3: ugyanolyan állományméret mellett szebben szól.

Most már bizonyos, hogy az elkövetkező években ilyen módon és ennyiert fogjuk kapni a zenét. Ahogy a CD-forgalmazás elsovd, úgy virul majd ki az online zeneárusítás, valószínűleg modell adva más területek számára is. Lehet, hogy mindez az igény szerinti (on demand), fizetős, egyéni tartalomszolgáltatásba torkollik, meglepő módon emlékezve az HBO és egyéb fizetős tévécsatornák üzleti modelljére.

Addig is itt az iTunes program. Nem kevés használati értéket kapunk térítésmentesen. Először említjük a legkevésbé

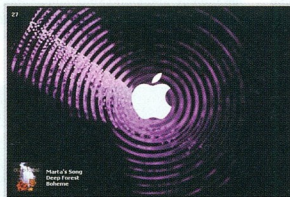
lényegeset: rengeteg amerikai internetes rádiót hallgathatunk, amíg a sávszélességünk bírja.

Kérésre a program felderíti a látókörbe eső összes lejártszám állományt. (Első induláskor megkérdezi: „Az iTunes nem az alapértelmezésű lejátszó. Kívánja, hogy az legyen?” Úgy tünik, minden alkalmazás az egyetlen szeretne lenni.) Látókör alatt az adott gép összes logikai meghajtója értenőd, amibe a hálózati kódtetek is beletartoznak. Hangsúlyosan felhívjuk a figyelmet, hogy a hálózatról történő zenehallgatás súlyosan terheli a sávszélességet! Tessek átmsolni a számokat a saját merevlemezre, hogy csak a saját erőforrásainkat használjuk! Audio-CD-ink tartalmát felvehetjük a könyvtárba (File/Add File to Library; kijelölni a sávoikat; OK), aminek hatására a számok AAC vagy az Edit/Preferences/Importing panelen megadott formában és minőségben a merevlemezre kerülnek. Innen másik CD-re lehet őket írni. Ily módon az iTunes önmagában nem kényszeríti ki a zenehallgatás törvényességét.

Előbb-utóbb rájövünk, hogy a Visualiser (látványgenerátor) nem függ a zenétől, akkor is működik, ha csend van. Ennek vannak előnyei, de azért mégiscsak valamiféle firtinak számít. Témi nem változtathatók, viszont maguktól változnak.

Az iTunes bizonyosan felkerül MP3-lejártszámok hosszú sorába. Ha majd fizethetünk is a számokért, akkor kényelmes és látványos keretet nyújt kulturális költsegtetésünk hatékony felhasználásához.

K. M. ■

CHIP exkluzív

Előfizetőink hűségét mostantól, hónapról-hónapra megújuló, exkluzív ajánlattal köszönjük meg.

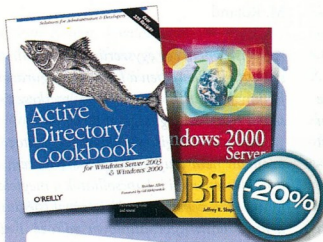
Válasszon a kiváló termékek és szolgáltatások közül, melyeket magas kedvezményekkel kínálunk. Ajánlatunkkal kizárólag előfizetőink élhetnek, ezért rendeléskor a jogosultság igazolására kérjük, adja meg egyedi előfizetői azonosító számát. Ezt az azonosító számot a CHIP szeptemberi, 9-es számával egyidejűleg postázott, névreszóló levél tartalmazta. Ugyanez a szám az Ön befizetői azonosítója, melyet a csekken illetve a számlán is feltüntettünk.

Januári ajánlatunk:

Válasszon kedvére, keresse fel weboldalunkat (www.chiponline.hu/exkluziv) és rendelje meg a kiválasztott terméket. Egy előfizetéssel, valamennyi ajánlatból havonta legfeljebb egyet választhat. Ha kérdése van, kérjük, írjon a chipexkluziv@vogelburda.hu címre, vagy telefonáljon a 06 1 888 3421, vagy a 06 1 888 3423 telefonszámok valamelyikére. Az akció 3 héten át érvényes, a megrendeléseket 2004. január 7-ig várjuk!

23.300 Ft**
Active Directory Cookbook, Windows 2000 Server Bible

A DeveloperDepo.hu webáruház kínálata két alapkönyvet tartalmaz, amely segítségével lehet minden Active Directoryt, Windows 2000 szervert ismerő, vagy ezekkel éppen ismerkedő rendszergazdának.

A két könyv akciói ára, csak CHIP előfizetőknek, 23.300 Ft!

www.developerdepo.hu

999 Ft*
PC GURU trend különszám

A PC GURU magazin karácsonyi különszáma. A kiadványban megtalálják 2003 legemlékezetesebb pillanatait, betekintést nyerhet a PC Guru készítésének titkaiba. Bemutatja **2004 legjobban várt játékeit**, s a világ leghíresebb játékefejlesztői válaszolnak a 'Mit hoz a jövő?' kérdésre. A PC Guru Trend DVD-vel (a DVD-n megtalálhatóak a PC Guru idén megjelent számai)

CHIP előfizetőknek most csak 999 forint!

www.pcguru.hu

12.600 Ft***
Canyon Rubber USB pendrive

128MB 2.0 kapacitással rendelkező Canyon Rubber USB Flash Drive-ot a külső károk okozó tényezők kiküszöbölésére fejlesztette ki a CanyonTech. Az új flash drive por-, ütés- és vízálló, így biztos lehet benne, hogy adatai minden helyzetben rendben vannak.

További információ: Aspect Kft. 1136 Budapest, Hegedűs Gyula u. 7-9. tel: 340-5080

support@aspect.hu

*Az ár bruttó ár, mely tartalmazza a kezelési és postaköltséget.

**Az ár bruttó ár, mely tartalmazza Budapestben belül az ingyenes házhozszállítást illetve vidékre a postaköltséget is.

***Az ár bruttó ár. A termék mindenkori kereskedelmi értékeiből biztosítjuk a 10% kedvezményt, a megrendelést a www.chiponline.hu/exkluziv oldalon kell leadni, a terméket az Aspect Kft.-nél lehet átvenni.

levelesláda

chip@vogelburda.hu

A HÓNAP LEVELE

Tisztelt Szerkesztőség!

Az e-mailjeimet olvasgatva, a sok spam között a minap egy furcsa levelet fedeztem fel. A tartalma alapján a BSA-tól(?) származott, de nem a legújabb kampányuk részeként, hanem valószínűleg valamilyen vírus „segítségével” jutott hozzám. A levelelben a cég hotline munkatársa arra hívja fel vezetőjének figyelmét, hogy egy úr már többször kereste, s jó lenne visszahívni, nehogy kellemtelenségek legyenek belőle. Az is kiderül, hogy az említett úr nem éppen rokonszenvérlő szeretné biztosítani az említett szervezetet. Természetesen a levelelben az úr neve, telefonszáma és a véleménye is megtalálható. Érdekes egy ilyen levelet olvasni, éppen egy bevallási kampány közepén. Elgondolkodtató, hogy az adatok kezelése e szervezetnél

mennyire titkos, illetve bizalmas! S ha belegondolunk, hogy mi mindent postázhatott még az indiszkrét programkártevő...

(egy nevével elhallgatni kérő olvasó)

SQL

Arra várnám a választ, hogy az SQL mire jó, milyen alkalmazásnál célszerű ezt használni?

S. Béla

Az SQL (Structured Query Language) strukturált lekérdező nyelv. Az SQL nyelvek az a feladata, hogy támogassa egy relációs adatbázisban lévő adatok definiálását, manipulálását és vezérlését. Tehát a legkülönfélébb nagyméretű és/vagy összetett adatbázisban segít az adatok visszakeresésében, kinyújtásában, csoportosításában és feldolgozásában. Részletesebben lásd: www.eszaki.hu/sql/hung/h.htm, illetve a magyar nyelven is szép számmal megjelent könyvekben.

Rossz kábel

A gépem párhuzamos portja „SCANNER” feliratú gyári kábellel van összekötve egy HP szkennerral. A szkennert másik portjához egy, a printerhez kapott további nyomtatókábelrel keresztül HP lezérnyomtató kapcsolódik.

Növelni szeretném a gép-szkennert távolságot. Egy üzletben (vittem a kábelt) RS232 kábelt adtak, hogy ezzel kössöm össze a gépet a szkennerral. Így viszont

nem látszik a gépről a szkennert. Szerencsére azért legalább a printer működik. Tehát, hogy keressem ezt a „csoda” kábelt? V. Kálmán

Őnök egy egyszerű nyomtató-toldókábelre van szüksége, egyik végén apa, a másikon anya típusú csatlakozóval. Az említett RS232 egy soros kábel, amelynek külső kialakítása ugyan hasonlít ehhez, de a kábel érszáma és lábkiosztása eltér, ezért nem működik megfelelően. Szomorú, hogy a szaküzletben nem a megfelelő kábeltípust javasolták és adták!

ADSL vagy kábelt?

Be szeretném kötetni az internetet, de nem tudom eldönteni, hogy ADSL vagy kábelt legyen-e. Mint szolgáltatóra, az Axeleróra gondoltam és az 512 kbit/s-os csomagot választanám. Melyik a jobb? Egy 512-es csomagnál mekkora a valódi (reális) letöltési sebesség? Önök ajánlják az Axelerót, vagy esetleg keressék más?... M. Gergely

A két rendszer nem mindig érhető el egyazon földrajzi helyen. Első lépésként tehát tisztázza, hogy elérhető-e mindkét szolgáltatás. Ha igen, akkor érdemes összehasonlítani a

csomagok árait. A szolgáltató oldaláról a letöltés irányú sebességek elméletben igazak. A gyakorlatban viszont a sebesség drasztikusan lassul, mert ez a forrás és az Ön gépe között adott pillanatban kialakuló sávszélességen múlik. ADSL esetében az átviteltechnikai szolgáltató mindig a helyi telefontársaság, az internetelérést pedig az Ön szerződött partnere (pl. az Axeleró) biztosítja. Novemberi számunkban áttekintést talál az ADSL-szolgáltatókról és áraikról.

Registry-bejegyzések ki- és bekapcsolása

Létezik-e megoldás arra, hogy a Registryben egy kulcsot ki lehessen kapcsolni anélkül, hogy törölnék? Mint például a Linux konfigurációs fájlknál, ha beírunk egy írásjelet, attól kezdve azt nem veszi figyelembe a feldolgozószál. Tudnak ilyesmíró? M. Roland

A Registry nem egy egyszerűen szerkeszthető szövegfájl, ellentétben a Linux konfigurációs fájljaival, ennek megfelelően szerkesztése sem a NotePad segítségével történik.

Az adott Registry-kulcsok és változók azonban nem csupán törölhetőek, hanem a legtöbb esetben ki is kapcsolhatók a megfelelő változó értékének módosításával (például a PowerdownAfterShutdown változó 1-ről 0-ra állítható, vagy fordítva). Érdemes ellátogatni a www.winguides.com/registry oldalra, ahol a tippék és trikkok ismertetése mellett ingyenesen letölthető programokat is kínálnak a Registry-bejegyzések szerkesztésére és karbantartására.

Elég a Norton Antivírus?

A novemberi számban olvastam a W32.Blaster kártevőről és hatástalanításáról. Ez a vírus nálam is jelentkezett, ám a Norton Antivírus program kivédte és letörölte. A CD-mellettelen található McAfee Stinger program viszont csak a Norton Antivírus eltávolítása után teletíthető. A kérdésem az, hogy a Norton képes-e hatástalanítani, vagy teletítem a javasolt programot? Sz. Milán

A rendszeresen frissített Norton Antivirus könnyen elbánci a vírust hordozó leveleket, és a védelem kikapcsolt állapotában esetleg mégis bejutó példányokat képes a merevlemezről eltakarítani. Valószínűleg tehát nincs szüksége a Stinger programra. A Stinger fejlesztői a programot elsősorban azoknak szánták, akiknél még nem működik a vírusvédelem, illetve azoknak, akik a védelmi rendszerüket — ilyen vagy olyan okból — mégis átjutott kártevőktől szeretnék megszabadulni.

Kelvin

A 17 colos LCD-monitorokról szóló cikkükhöz (2003/12.) engedjenek meg egy korrekciót. A színhőmérséklet megadásánál a Kelvin (K) jeléhez oda volt rajzolva a fok jele is a jobb felső sarokba. Az SI nemzetközi mértékegységrendszer szabályai értelmében a Kelvin az abszolút (helyesen termodinamikai) hőmérséklet mértékegysége, ezért sem nem írunk, sem nem mondunk fokot használatánál. Tehát csak Kelvin és nem Kelvin-fok, a jele pedig K (fok nélkül). Ezt sajnos olykor felettből művelt emberek is eltervezik.

Sz. József

Valóban Kelvin, s valóban K-val jelöljük. Örülünk, hogy ilyen figyelmesen olvassa tesztjeinket, s reméljük, hogy a jövőben is megosztja velünk észrevételeit a lappal kapcsolatban!

Tuning, de hogyan?

Az a problémám, hogy az alaplapom nem kezeli ATA133-on a winchestert. Megoldható ez BIOS-frissítéssel vagy más módon? Ezen kívül az is érdekelné, hogyan lehetne a gépem teljesítményjavulást el-

érni (például tuningalással vagy más módon). A gép adatai: ECS K7S6A alaplap, AMD Athlon XP1700+ processzor, Maxtor 60 GB ATA 133 merevlemez.

J. Tibor

Az ecs.com.tw honlapon három BIOS-upgrade változatot talál. Bár egyiknél sincs feltüntetve, hogy az ATA-buszon gyorsítana, de ez azért sem valószínű, mert ezt a sebességet általában az alaplap kapcsolástechnikája és nem a BIOS-a határozza meg. A 100-as és a 133-as között pedig nem olyan nagy a különbség, hogy az a programok futásában jelentős változást hozna. Békéllen meg a gépével, nem olyan rossz összeállítás!

Windows-csere

A gépemben lévő Win 98 SE-t most szeretném lecserélni Win XP Professionalre. De van egy probléma: egy barátom még a Win 98 újratelepítések korában két partícióra osztotta a winchesteremet, hogy a kisebbikre csak a Windowst telepítem, ezáltal könnyű lesz törölni-telepíteni. Most, amikor telepíteni akartam az XP-t, eszembe jutott, hogy ez a kisebbik csak 1,46 GB kapacitású. A telepítési útmutató pedig 1,5 GB szükséges merevlemez-kapacitást ír elő! Szeretném újra egyesíteni a két merevlemezemet. Hogyan lehet ezt megtenni?

B. László

A merevlemez-partíciók átméretezését egy alkalmas program segítségével tudja elvégezni. Néhány tipp, hogy honnan tud beszerezni ilyen programokat: www.origo.hu/softverbazis/seged/rendszer/phdmanager55demo.html, www.origo.hu/softverbazis/seged/rendszer/bootitng.html.

Az átméretezés előtt mindenképp helyezze biztonságba a merevlemezben lévő adato-

kat, s csak ezután kezdjen neki a munkának! Érdemes a választott partíciókezelő programot futáskész állapotba a merevlemez elhelyezni, majd bootflopíróra indítani.

Hálózatépítés

Segítséget szeretnénk kérni a hálózatépítéssel kapcsolatban. Művelődési házkunkban kiépítettük a belső hálózatot. Minden gépre kiosztottuk az IP-címeket. A gépeink Win98 és XP rendszerűek, vegyesen. A problémánk pont ez, mert a Win98-as operációs rendszerben be lehet állítani a jelszóval ellátott védelmet, az XP-nél viszont nem tudjuk, hogyan kell ezt beállítani. Kérdésünk tehát, hogy a Win98-hoz hasonlóan az XP-ben hogyan tudjuk „jelszózni” a hozzáférési jogot? S. Béláné

Windows XP esetében is be lehet állítani jelszavas védelmet. Még akkor is, ha látszólag nincs megadva felhasználó. Ehhez a Start/Beállítások/Vezérlőpult parancs, majd a „Felhasználói fiókok” applet indítása ad segítséget, illetve eszközt. Itt ki kell választani a felhasználói fiókot, majd a „Jelszó létrehozása” opcióra kell kattintani. A következő ablakban be kell írni a tervezett jelszót (két-szer). A „Jelszó létrehozása” gombra kattintva rögzíthető a jelszó.

Nyomatási költségek

Hol lehet információt szerezni a nyomtatók nyomtatási költségeiről? K. Tibor

A nyomtatási költségeket tesztjeinkben mindig részletesen szerepeltetjük. Ezen felül, ha konkrét típusokról szeretne bővebb információt szerezni, a gyártók honlapján teheti ezt meg.

PIACTÉR

Apróhirdetéseinket azoknak az ügyfeleknek ajánljuk, akik költséghatékonyan szeretnék elérni a CHIP magazin 101 000* olvasóját.

*Nyissa meg
online áruházát!*

www.addel.hu - Tel: +36-30-202-8956

Egyszerűen kezelhető, felhasználóbarát szolgáltatás.
Kedvező bérleti díjak
(1000 termékhez évi 16.000 Ft + Áfa).

További információért hívja Szilágyi Katalin,
tel: 888-3454, vagy Bálint Sámuel, tel: 888-3451.

**Multimédiás
szintetizátor,
oktató cd**

kapható.

Információ és megrendelés:
www.szintisu.hu

7-LinkPro
Power Your Network
+ Hálózati megoldások mindenkinek
+ Széles választék, egyedi eszközök
+ Kiváló ár/értékviszony arány
+ Elvonalbeli technológiák

Vásároljon közvetlenül az importőről!
<http://www.agendaage.hu>
Tel.: 313 1073, 70/312 0530

Fizessen elő a CHIP magazinra és nyerjen!

Az Új*előfizetők között, akik egy évre előfizetik a CHIP magazint CD-vel, vagy DVD-vel, egy professzionális **JVC** házimozsi rendszert sorsolunk ki!

JVC HV-32P37 képernyő

32" (82cm-es, látható kép 76cm), 16:9-es sík képcső (FLAT), D.I.S.T. (1250 soros felbontás), 75Hz, Widevision Plus, Natural Scan, Super DigiPure, digitális fésűszűrő, HD 1125i kompatibilitás, sztereó (A2/NICAM), 3D mozihangzás, MEGA TEXT, 1 tuner-es PAP/POP (12 kép), Dual Screen, TV link

QP-ES7AL DVD-s házimozsi rendszer

RX-ES1 Digitális központi egység, 1 csatorna, 5x100hibridviszacsatolású digitális erősítő, Dolby Digital/DTS/Dolby Pro Logic II dekóder, DAP digitális akusztikai processzor

XV-N55 DVD lejátszó

DVD-video, DVD-R, DVD+R (video formátum), CD, SVCD/VCD, CD-R/RW, WMA, MP3, JPEG, Optikai prizma, VFP 192kHz/24bit audio D/A, 10bit/54 MHz video D/A, 3D-PHONIC, DTS analóg kimenet, S-video, optikai digitális kimenet, scart RGB-vel, NTSC lejátszás PAL tv-n

SX-XD33 DD hangsugárázórendszer (5.0)

100W (Bohm), extra vékony extrudált alumínium ház, nagy energiájú neodímium mágnesekkel árnyékolt

SX-DW303 aktív mélyugárázó

100W-os PWM erősítő, Bass-reflex kivétel, 2-féle üzemmódú nagyfrekvenciás szűrő, mágnesesen árnyékolt

Ákos Andante

Új, fél évre előfizető olvasóink között
5db Ákos Andante DVD-t sorsolunk ki!

A kiadvány 2003 legsikeresebb hazai turnéjának koncertfilmjét, a jubileumi akusztikus előadást tartalmazza.

Hi-Fi sztereó hangsv, Dolby Digital 5.1-es hangsv, DTS-hang, dalszöveg-feliratozás, 40 perces dokumentumfilm, szélesvásznú (anamorf) kép, interaktív animált menük 5.1-es hanggal, galéria csaknem 1000 fotóval

www.akos.hu

**Előfizetem a Chip magazint
a kedvezményes 20-25%-al csökkentett áron:**

☐ CD-vel	6 számot	6 896 Ft-ért	példányban
☐ CD-vel	12 számot	12 564 Ft-ért	példányban
☐ DVD-vel	6 számot	9 576 Ft-ért	példányban
☐ DVD-vel	12 számot	17 964 Ft-ért	példányban

cégnév/név:
megrendelő neve:
e-mail cím:
telefon:
település/isz.:
utca, házzszám:

fizetés módja: csekk (a kiadó biztosítja) átutalás

dátum: **alíráss:**

Előfizetéssel kapcsolatos kérdéseivel keresse munkatársainkat a **888 3421**, vagy a **888 3423**-as telefonszámán.

„Új előfizetőnek minősül, akinek az utolsó hat hónapban, vagy soha nem volt CHIP magazin előfizetése. A sorsolásban nem vehetnek részt a Vogel Burda Communications Kft. és a Vogel Publishing Kft. alkalmazottai és azok közvetlen hozzátartozói.

Sulinet Expressz:
folyt. köv.
Év végi hajrá

Munkahelyi
kémprogramok
Vigázat, figyel a főnök!

Biztonsági ügyintézés
a neten
Digitális alkuszok

Vizsgahely-invázió
D-day: december 1. - 00:01

Dialer programok

Emeltdíjas tárcsázó paraziták

■ Azok közül, akik még ma is (kéyszerűen) modemes betárcsázással jelentkeznek fel az internetre, az utóbbi hónapokban egyre többeknek van roppant kellemetlen meglepetésben részüik. A „meglepetés” a telefonszámlával érkezik, s a megszokottnál jóval nagyobb számont jelent a számla végösszegében. A jelenség egyébként a szolgáltatók előtt sem ismeretlen.

Ezután megfelelő alkalomra vár, amikor működése nem kelt feltűnést – például egy hosszabb inaktív állapotban, amikor percekig éppen nem töltünk le semmit, s nem is böngészünk a neten –, majd a modemet lehalkítja, a kapcsolatot megszakítja, s feltárcsáz egy emeltdíjas telefonszámot. E tevékenysége egyértelműen anyagi veszteséget jelent az áldozatnak, néha nem is keveset.

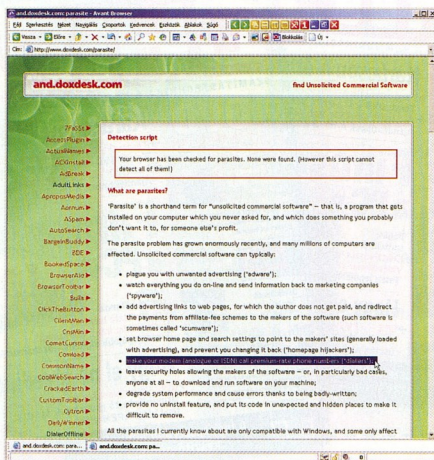
E károkozók ellen nem vagyunk teljesen védtelenek. Aki nem modemmel dolgozik, hanem szélessávú internetelérést használ, az eleve védett, hisz nincs modem, amivel matasson a dialer. De mit tehet, aki nem ilyen szerencsés?

Az egyik megoldás: víruskereső, antispy és tűzfalprogramok használata. Mivel a dialereket a szakma egyértelműen a paraziták közé sorolja, az antivírus és antispy programok többsége eleve védelmet kínál az ilyen „termékek” ellen is. Ugyanez igaz a tűzfalsoftveerekre, a kémprogramkeresők pedig szintén nem kímélik telefonszámláink vámpírjait.

A leghatékonyabb megoldás azonban mégsem technológiai jellegű. Mivel az érintettek többsége otthonról, telefonszámlája terhére használja az internetet, egyszerűen fel kell hívni a telefonszolgáltatót, s meg kell rendelni az emeltdíjas számok hívásának teljes tiltását, vagy jelszavas engedélyhez kötését. Az egyszerű néhány száz forintos költség busásan megtérül.

Aki pedig a weboldalakon „beszerezhető” parazitákról többet szeretne megtudni, az körülnézhet az angol nyelvű www.doxdesk.com/parasite/ oldalon, ahol ábcérendbe rendezve mutatják be az ismert kártevőket, valamint felvezetők és eltávolításuk eszközeit és módszereit. Megéri körülnézni!

dr. Nagy Gábor ■

A pornóoldalakon régóta megszokott dialerek ma már nem csupán az úgynevezett „fel-nőtt oldalak” látogatóira akaszkodnak rá, hanem egymás után jelennek meg korábban veszélytelennek tartott helyeken is.

De mi is a dialer? A kissé talán idegenül hangzó elnevezés olyan programok gyűjtőneve, amely a telephelyétől szolgáló weboldalról – rendszerint az óvatlan látogatót megtévesztve – kerül át, magát hasznos segédprogramnak álcázva a látogató számítógépére. Ha csak ennyit tenne, talán nem is érdemelne figyelmet, de sajnos nem áll meg itt.

A dialer a letöltés során rendszerint vezérléshez jut, s ügyesen betelepül a rendszerbe.

DVD melléklettel!

2003. 12

PC GURU karácsonyi különszám

trend

Ez történt 2003-ban
felevenítjük az év legemlékezetesebb pillanatait

Színfalak mögött
betekintés a PC GURU készítésének titkaiba

**2004 legjobban várt
játékai**
bemutatjuk a jövő év 50 legjobb játékát

Mit hoz a jövő?
a világ leghíresebb játékfejlesztői
válaszolnak

**Karácsonyi
játékajánló**
a PC GURU segít az ajándékok
kiválasztásában

**Digitális
feltámadás**
ünnepi hardvervásárlási
tanácsadó

DVD

a PC GURU idén
megjelent számai
digitális formában
a DVD-n!

December 3-tól az újságárusoknál!

Hírek

Fujitsu Siemens Computers

Az átlagnál négyszer gyorsabban

A Fujitsu Siemens Computers a szeptemberben zárult első pénzügyi félévben több mint négyszer gyorsabb ütemben növekedett, mint a hazai IT-piac egésze – hangzott el a cég múlt havi sajtótájékoztatóján. Piaci részesedésük a harmadik naptári negyedévben 11 százalék fölé emelkedett, ezzel a dobogó második helyét foglalják el. A mobil eszközök eladási számai emel-

kedtek a legdinamikusabban: a pénzügyi félév végére 290 százalékos növekedést regisztráltak a megelőző év hasonló időszakához viszonyítva, ám a magáncélú szateli munkaállomások értékesítésének növekedése is látványos, 187 százalék volt. A Sulinet Expressz keretében több mint 400 mobil számítógépet talált gazdára.

www.fujitsu-siemens.hu

BalaBit

Zorp ösztöndíj

Az Infotrend kiállításon adták át a BalaBit IT Biztonságttechnikai Kft. által alapított Zorp Innovációs Ösztöndíjakat. Az idén alapított díjat három informatikus hallgató vehette át, az összeget kutatómunkájuk költségeinek fedezésére használhatják. A díjazottak: Bokor

László (BMGE, Anycast címzéssel támogatott mobilitás vizsgálata Mobil IPv6 Testbed segítségével – téma, 1. helyezés, 300 ezer forint), Varga Attila Károly (Miskolci Egyetem, IP-hálózatok biztonsága – téma, 2. helyezés, 100 ezer forint) és Szelcsán Gábor (Hálózati diagnosztikai eszköz mikrovezérlővel – téma, 3. helyezés, 100 ezer forint). A pályázatnak a CHIP is médiam támogatója volt, a nyerteseknek lapunk főszerkesztője egyéves előfizetést adott át a magazinra. A BalaBit vezetése a pályázat sikerén felbuzdulva a következő évben több eemblől álló campus program keretében támogatja majd a hazai felsőoktatást.

www.balabit.hu

Bokor László, első helyezett:
a főszerkesztő átadja a CHIP díját

CHIP CLUB

ALAKULÓ ÜLÉS

A CHIP magazin olvasói számára szervezett klub rendszeres összejöveteleket rendez és internetes fórumot tart fenn. A Ramiris Rt. konferenciatermében megtartott első összejövetelünk témája a számítógép tuningolása és optimalizálása volt. Mit hozhatok ki a számítógépből? címmel. A szép számmal egybegyűlt érdeklődőket a CHIP magazin főszerkesztője köszöntötte, majd a szerkesztőség munkatársai tartottak előadásokat, s válaszoltak a kérdésekre. Ezt egy gyakorlati bemutató szaktította meg, amelynek során egy jól húzható alaplapon és egy szinten kedvezően állítható videokártyán mutatta be a tesztlabor egyik

munkatársa azt, hogy a tuningolással milyen teljesítménynövekedést lehet elérni. Ezután kisebb csoportokba verődve vitatták meg a látottakat és tapasztaltakat a jelenlevők.

Az interneten a www.chiponline.hu/chipclub/forum címen indult meg a fórumunk, ahol több témában lehet megvitatni a gondokat és észrevételeket. Akik regisztrálják magukat, azok a CHIP Club fórumrészeket is elolvashatják, témákat ajánlhatnak és közreadhatják a klubléttel kapcsolatos észrevételeiket.

A következő összejövetelre szóló meghívót e-mailben küldjük el a regisztrált CHIP Club-tagoknak.

Albacom

Jól mennek a mobilgépek

Az év utolsó előtti hónapjáig összesen 2200 Activa Mobil notebookot értékesítettek, ebből mintegy 330-at a Sulinet Expressz program keretében. Ezzel a programban eladott minden negyedik notebook a fehérváriaktól származik. Az IDC adatai szerint a harmadik negyedévben az Albacom – 8,2 százalékos piaci részesedéssel – már az ötödik helyet foglalta el a hazai notebookpiacon. Jövőre – az idénre tervezett 3000-es eladási legalább megduplázva – 10 százalékos piaci részesedést céloztak meg. www.albacom.hu

Várakozásaitak is felülmúlta az idén tavasszal bevezetett új termékvonallal, a noteszgépek forgalmának felfutása – mondták az Albacom szakemberei novemberi sajtótájékoztatójukon.

Matáv, Microsoft Magyarország

Stratégiai együttműködés

Decembertől a Microsoft teljes üzleti termékpalettája megvásárolható a Matáv Üzleti Megoldások Üzletágának értékesítési rendszerén keresztül. A két cég között létrejött stratégiai megállapodás mintegy öt ezer középvállalatot érinthet. A megállapodás értelmében a

Matáv beépíti üzleti megoldásaiba a Microsoft szoftvereit, és tevékenysége kiterjed majd a szoftverek telepítésére, testre szabására, a használattal kapcsolatos oktatásra, tanácsadásra és telefonos segítségnyújtásra.

www.microsoft.hu

Kopint Datorg – Multisigno

E-alíráás a gyakorlatban

A Kopint Datorg a múlt hónap elején konferenciát rendezett az elektronikus aláírás alkalmazási lehetőségeinek megismertetésére. A rendezvényen egyebek mellett bemutatták a

Multisigno nevű terméket, amely képes több dokumentumból álló, úgynevezett „csomagok” védelmére is. A megoldás előnye, hogy az egy ügyhöz tartozó valamennyi dokumentum egy csomagban, egy helyen megtalálható. Elhangzott, hogy a termék Magyarországon elsősk között kapta meg a HIF regisztrációját, amely szerint az elektronikus aláírás törvény legmagasabb követelményeinek is megfelel.

www.kopdat.hu

InfoPark alapítvány

Ötlettől a megvalósításig

November elején ünnepélyes keretek között adták át az InfoPark alapítvány év elején meghirdetett, Ötlettől a megvalósulásig című pályázatának díjait. Az elsősorban az egyetemi kutatócsoportok és az Informatikai és Technológiai Innovációs Parkba költözött kis- és középvállalatok számára kiírt s az informatikai kutatás-fejlesztés támogatását célzó pályázatra összesen 28 dolgozatot nyújtottak be. A nyertes pályamű támogatására összesen 38,8 millió forintot ítélt meg a kuratórium. A nyertesek egyebek között az e-alírással, az informatikai biztonsággal, vezeték nélküli szuperhálózatokkal, mozgásérzékelők távoktatásával

és -foglalkoztatásával, vakok és gyengénlátók által használható portál fejlesztésével, szoftver minőségbiztosítással, hangportál fejlesztéssel, mobil eszközökhöz szolgálat mutatóeszközzel kapcsolatos témákban adták be pályaműveiket. Az alapítvány február közepén hozza nyilvánosságra következő pályázati felhívását.

www.infoparkalapitvany.hu

Nem csoda, ha a többiek elsápadnak!

EPSON Stylus C84

EPSON Stylus C64

Jobb a tartós szépség, mint az elsápadás: hihetetlenül fényálló nyomatok az EPSON Stylus C64/C84 nyomtatókkal és az EPSON DURABrite™ tintával.

Függetlenül attól, hogy levelek, prezentációk, internet oldalak, vagy fotók: az Ön nyomatait az új EPSON Stylus C64 vagy az ennél is gyorsabb és sokoldalúbb EPSON Stylus C84 nemcsak ragyogó színekben készítik – hanem maradandóan! Az EPSON DURABrite™ tintával mindketten vízálló, 80 évig (!) is fényálló nyomatokat készítenek.* A nyomatokat azonnal pl. egy kihúzóval is megjelölheti, azok nem mosódnak el. A különálló tintapatronok és az akár normál vagy újrafelhasznált papíron készült nyomatok szuper minősége segít takarékoskodni. A fotósk öröme – valódi szegélymentes nyomtatással** és a speciális EPSON DURABrite™ fotópapírral. EPSON Stylus C64/84. A többiek elsápadnak mellettük, ez a mi véleményünk. Az összehasonlítást Önre bízuk – látogasson el kereskedőjéhez!

TIPIKUS EPSON. LOVE AT FIRST PRINT.

* EPSON tesztfeltételek szerint, a részleteket lásd www.epson.hu

** Szegélymentes nyomtatás 10 x 15 cm-es (EPSON Stylus C64) vagy akár A4-es méretben (EPSON Stylus C84)

www.epson.hu
Infoline: infoline@epson.hu

COLOUR YOUR LIFE

EPSON®

Sulinet Expressz: folyt. köv.

Év végi hajrá

Mindazon jogosultak, akik a kiválás taktikáját követték, szorult helyzetbe kerülhetnek az év végi hajrában. A tapasztalatok szerint ugyanis a sikertermékek szállítáására szinte mindenhol több hetet kell várni. Közben pedig a három illetékes minisztérium már be is jelentette a folytatást: érkezik a Sulinet Expressz II.

Exponenciális keresletnövekedésről szólnak a Sulinet Expressz-hírek: a sikertermékek gyártói és forgalmazói hatalmas forgalmat bonyolítanak le. Divatcikknek számít a digitális fényképezőgép, a nyomtató, az LCD-monitor.

Természetesen azok, akik kimaradtak a pályázatokból, vagy azért, mert be sem adták az ajánlatukat, vagy mert vésztettek, szóvá tettek, hogy a vásárlók érdekei sérülnek, amikor csak néhány márkából választhatnak egy-egy termékcsoporton belül. Az észrevételek és az első tapasztalatok hatására november végén - Sulinet Expressz II. néven - útjára indult az év eleji pályázat folytatása. A legfontosabb változás az „első rész” óta az, hogy nincs határidő, a gyártók és forgalmazók folyamatosan jelenkezhetnek termékeikkel. A szabályok persze nem enyhültek; továbbra is komoly minőségi elvárásoknak kell megfelelnie a jövődöbeli kedvezményes termékeknek.

Fontos tudni, hogy a vásárlók számára semmilyen változást nem jelent az új pályázat, továbbra is a megszokott módon zajlik majd az értékesítés, legfeljebb talán a megszokottnál kicsivel több helyen.

Szűkül a terméklista?

Nem titok, hogy főként néhány fényképezőgép-gyártó lát kiapadhatatlannak tűnő lehetőséget a Sulinet Expresszben, de könnyen előfordulhat, hogy mire akkreditálják őket, azaz lezárják a minősítés, addigra termékük kikerült a kedvezménytel vásárolható eszközök köréből. November elején röppentek fel az első hírek, miszerint a Sulinet Expressz keretében vásárolt eszközök közül a tanulásal „kevesebb szorosan összefüggő” termékek januártól már nem lesznek a program részei. Az értékesítési adatok szerint ugyanis több milliárd forint értékben keltek el digitális fényképezőgépek, projektorok és egyéb, már-már a luxuskategória határát súroló eszközök. November közepén – a Világzag-

daság információi szerint – már el is hangzott egy költségvetési indítvány azzal a céllal, hogy a Sulinet Expressz-kedvezmények megkurtításával kerüljenek jövőre 2-2,5 milliárd forint SzJA-többletbevétel. Bár egyelőre senki sem nevezett meg konkrét termékeket, a pletykák a nyomtatók, kivetítők és persze fényképezőgépek programból való kiemeléséről szólnak. Az Oktatási Minisztérium utóbb cáfolta a hírt, mindenesetre a Sulinet Expressz II. bejelentésével egy időben létrejött a Projekt Tanács, amely a tervezet szerint hetente ülésezik, s többek

Szűkülő Sulinet Expressz: videó eltűnik?

FELNŐTTKÉPZÉS

Előző számunk tippjei közt talán félreérthető lehetett a tanulásra fordított összeg adóból való leírhatósága és a Sulinet Expresszben igénybe vehető kedvezmény kapcsolatairól írt mondatunk. Természetesen – mint azt korábban már többször hangsúlyoztuk – a felnőttképzésre fordított összegről van szó, így a tanácsunk egyértelműben a következő:

– Vigyázzunk a felnőttképzés kedvezményével! A felnőttképzés keretében tanulásra fordított összeg 30 százaléka, de legfeljebb 60 ezer forint leírható a személyi jövedelemadóból. Sajnos ez a „legfeljebb 60 ezer forint” ugyanaz, amelynek terhére számítástechnikai eszközöket vásárolhatunk. (A felsőoktatási intézmények tandíja nem azonos a felnőttképzés díjával)

között arról jogosult dönteni, hogy mely termékekkel bővíthet vagy szűkülhet a terméklista. Így elvileg akár már az év végi roham idején is megszűnhet egy-egy kedvezményes csoport. Akik már túl vannak a beszerzésen, azok fellelgezhetnek, a változások hatása természetesen nem lesz visszamenőleges.

Félórás sorállások

Vizont aki még csak most gondolkozik egy-egy év végi sulinetes vásárláson, az nem sok jóra számíthat. A kereskedők visszajelzései alapján már most akár félórás ügyintézésre számíthatnak mindazok, akik kedvezményt kívánnak hozzájutni sulinetes eszközökhöz. Ennek az oka, hogy minden ilyen vásárlást online kell regisztrálni a Sulinet-központban.

Ebben a fél órában persze nincs benne az esetleges sorban állás, és senki sem garantálja azt sem, hogy a választott áru éppen kapható-e vagy nem. A nagy roham ugyanis az áruhányos „régi szép idők” emlékeit idézi. Akadnak olyan eszközök, amelyeket már nem is nagyon érdemes keresni karácsony előtt, hacsak nem szeretnénk, hogy az eladók hisztériás rohamot kapjanak kérdéseinkre. Jőcskán akad egy-két hetes csúszással érkező áru is, így mindenképpen érdemes minél hamarabb cselekedni és telefonálni, mielőtt vásárolni indulnánk. Az idő tehát sürget, a 2004-es visszatérítéshez legkésőbb december 31-én kell számlára lesz szükségünk.

Addig is kíváncsian várhatjuk, hogy végül milyen számokkal zár in a program, hogy vajon megmaradnak-e a fényképezőgépek, s hogy mikor jön a Sulinet Expressz III.

H.G. ■

discover

► Fedezze fel egy igazán sokoldalú tehetség kimagasló hatékonyságát

Folyamatosan változó üzleti világunkban egy dolog változatlan marad: a hatékonyság iránti igény. A Kyocera Mita az Ön tökéletes partnere a multifunkciós készülékek terén. Engedje, hogy ez az intelligens Kyocera Mita eszköz végezze el az Ön nyomtatási, másolási, faxolási és szkennelési feladatait – és mindezt rendkívül alacsony fenntartási költségek mellett. Fedezze fel, miként képesek a Kyocera Mita multifunkciós készülékei változtatni irodai munkafolyamatainak hatékonyságán.

► **KM-2530** • Nyomat, szkennel, percenként 25 db A4-es oldalt másol • Super G3-as fax akár A3-as méretig (opcionális)
• Nyomatóvezérlő (opcionális) Fast Ethernet csatlakozó kártyával, 2 opcionális csatlakozó aljzattal • Szkennelés PC-re, szkennelés e-mailbe (opcionális) • 1200 lapos standard tárolókapacitás, opcióként akár 4200 lapig bővíthető • Kompakt kivétel és belső finisher (opcionális)

Multifunkcionális nyomtatók forgalmazója:
Global Union Kft. • Tel: +36 1 273-0100 • Fax: +36 1 273-0060
Profi Copy Kft. • Tel: +36 1 422-4200 • Fax: +36 1 422-4201
Trendee Com Rt. • Tel: +36 1 463-7000 • Fax: +36 1 463-7007
Textra Kft. • Tel: +36 1 260-2535 • Fax: +36 1 260-2037

KYOCERA MITA Corporation – www.kyoceramita.com

 KYOCERA

► print ► copy ► scan ► fax

Munkahelyi kémprogramok

Vigyázat, figyel a főnök!

Ha eddig a számítógépes kémkedésről csak a hackerek és a trójai vírusok jutottak eszünkbe, legfőbb ideje, hogy változtassunk gondolkodásunkon! Az új és hatékony felügyeleti programok segítségével ugyanis munkaadónk mindig pontosan követheti, hogy éppen mit teszünk a számítógépünkkel. Cikkünk segít leleplezni a gépünkre telepített digitális kémeket, amelyeket, ha valaki elég bátor, rögvést akár el is távolíthat.

Ha főnökünk négy szemközti beszélgetésre rendel minket, lehet, hogy már késő, már mindent tud rólunk. Hogy mi mindent? Tudja, hogy mikor kezdünk el dolgozni, milyen gyakran küldünk privát e-maileket barátainknak, mikor szörfölgötünk csak úgy szórakozásból az interneten, s hogy milyen oldalakat látogatunk meg rendszeresen.

A kémsoftverek minden PC-vel dolgozó munkatársat megfigyelhetővé tesznek, s a program – csak úgy mellékesen – a ténylegesen munkával töltött időt is automatikusan kiszámítja. Persze ezekben az eszközökben nincs semmi újdonság. Az úgynevezett Remote Desktop szoftverek

segítségével a rendszergazdák már évek óta képesek távolról irányítani bármely, a hálózatukra kötött számítógépet, s ezzel együtt természetesen meg is figyelhetik az azon folyó munkát.

Az adminisztrátorok korábban a Novell (Remote Management), vagy a Symantec (PC Anywhere) programjához kellett fordulniuk, a Windows XP viszont már alpból támogatja a „távirányítást”. De míg a „Remote Desktop” korábban elsősorban az eredeti rendeltetésének megfelelő célra szolgált, nevezetesen a hálózati technikai felügyeletére, addig mára alaposan megváltozott a helyzet: a felhasználó megfigyelése a cél.

Hatékony álcázás: a kémeket nehéz felfedezni

Vegyük például a Boss Everyware-t (www.boss.didis.com). Semmilyen ikon nem utal a tálcán arra, hogy megfigyelnek bennünket. A ctrl+alt+del billentyűkombinációval elérhető feladatkezelő (task manager) sem mutat semmiféle gyanús aktivitást.

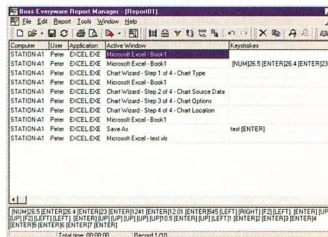
A Boss Everyware nem az egyetlen kémsoftver, amelyik már a nevében is jelzi funkcióját. A digitális besúgók sora tekintélyes: például a „007-Starr” (www.iopus.com), a WinWhatWhere (www.trueactive.com), vagy az egyszerű és szerényen sokatmondó nevű SpyAgent (www.spy-software-solutions.com). A legösszetettebb azonban kétségtelenül a ProtectCom (www.protect-com.com) adott nevet termékének: Orvell. A névadó természetesen George Orwell, aki 1984 című regényében az állampolgárait mindig és mindenhol megfigyelő totalitárius államról írt.

James Bond-feeling: már 50 eurótól

A szimatolás kifizetődik, a munkaadónknak is, a szoftveríróknak azonban feltétlenül: a megfigyelés ára 50 és 70 euró között változik. A fő funkciójuk mellett változatos képességekkel ruházták fel ezeket a programokat: rögzíthetnek minden billentyűleütést, rendszeres időközönként screenshotokat mentenek, vagy az alkalmazott programok és látogatott weblapok listáját tárolják.

A munkahelyi spion vagy egy ártalmatlannak tűnő – főnök által küldött – exe fájl segítségével, vagy a rendszergazda hatóság közreműködésével kerül fel a gépünkre.

A megfigyelő programot azután a főnök a későbbiekben szabadon konfigurálhatja: milyen gyakran készítsen screen-

**Boss Everyware: a Nagy Főnök
figyel minket**

shotokat, milyen kulcsszavakra figyeljen, mely alkalmazások futtatását figyelje.

Értünk a kémkedéshez: lebutított alkalmazottak

A Boss Everyware marketingesei jól tudják, hogy a munkavállalónak többnyire mindig van takargatnivalója. Milyen weblapokat látogat, s mennyi ideig? Mekkora időt fordít privát levelezésre? A kémprogram – az ígéret szerint – természetesen megfelelő ezekre a kérdésekre. S amire a programozók különösen büszkék: a felhasználó sem a program installálását, sem magát a megfigyelést nem veszi észre.

Hogy képből legyünk, érdemes kicsit körülnézni a kémszoftverek hirdetései között. Látogassuk meg például a Spector 4.0 honlapját (www.spectorsoft.de)! Az ezen sorakozó példákban a gonoszt épp az utolsó pillanatban sikerült megállítani, természetesen a Spector segítségével. Az oldalon valaki azt is eseteli, hogy a Spector-nak köszönhetően jött rá, hogy a felesége megcsalja. A történet happy enddel zárul, hisz sikerült megmentenie a házasságát. A következő ügyfelnek pont az ellenkezőjében segített a program: már három nap alatt elegendő bizonyítékot gyűjtött össze a váláshoz. Egy másik vásárló annak örönd, hogy a szimatolószoftver segítségével az alkalmazottak 10 százalékát kirúghatta.

HÁTSÓ BEJÁRAT: ÚT A KÉMSZOFTVEREKHEZ

Néhány kémprogramot bizonyos billentyűzetkombinációval aktiválhatunk – még akkor is, ha épp mi vagyunk azok, akiket megfigyelnek. Más kémprogramok pedig áruló nyomokat hagynak maguk után a merevlemezben.

Program neve	Web címe	Leleplezési lehetősége
007 Starr	www.iopus.com	Start menü/ futtatás/starrcmd
Boss Everyware	www.boss.dids.com	beconfig.exe, bewrep.exe és rmbew.exe fájlok valahol a merevlemezben
eBlaster	www.spectorsoft.com	urlmkl.dll fájl a merevlemezben
Insight	–	isgtcbho.dll fájl a merevlemezben
iSpyNow	www.ispynow.com	–
Orvell	www.protectcom.com	ctrl]+[shift]+[alt]+[O]
Silent Watch	–	borlndmm.dll, svcomsvc.dll, svcomsvc.exe fájlok a merevlemezben
Spector	www.spectorsoft.com	shmswnmp.dll, shmswnrc.dll fájlok a merevlemezben
Spy Agent	www.spysoftware-solutions.com	–
Stellar Internet Monitoring	–	–
Winston	–	–
WinWhatWhere	www.trueactive.com	C:\windows\System\olbe lista a merevlemezben

Amerikai cégek: 80 százaléku szimatol

Szerencsére a példák (még) nem Magyarországról valók. Felszarvazott férjek vagy feleségek alighanem nálunk is akadnak bőséggel, de gyanakvó munkaadók, akik

Spectorral vagy 007-Starral akarnak kémkedni, egyelőre még jóval ritkábban.

Az American Management Association egyik tanulmánya szerint azonban az USA-ban a vállalatok mintegy 80 százaléka már megfigyeli a dolgozóit. A felmérés során 2100 vállalatot kérdeztek meg. Ilyenfajta megdöbbentő számadookról Magyarországon egyelőre még csak álmodozhatnak a kémszoftverek forgalmazói.

Kémelhárítás: hogyan jussunk a nyomára?

A titkos megfigyelés elméletileg nem megengedett, tehát nem is szolgáltatathat bizonyítékot a felmondáshoz. Ha azonban kiderítik rólunk, hogy megrögzött szörfözők vagyunk, az a legkevesebb, hogy megrendül főnökünk belénk vetett bizalma. Talál majd más módot, hogy kiként hártsa el a munkaterhelésünk csökkentésére, vagy fizetésünk növelésére irányuló kezdeményezésünket.

Mindenestre nem tanácsos addig várni, amíg főnökünk utal a kémprogramokkal kiderített turpisságokra. Ötletes programozók számos kis programocskát kínálnak, amelyek alkalmasak a gépünkön lapuló sünyi kis szponok leleplezésére és törlésére. Sajnálatos módon azonban közülük sok – a kémek helyett – ma még inkább csak saját hibáival küzd. Az egyik

The screenshot shows a web browser window displaying the Eblaster website. The page title is "Download EblTecScan - Avank Browser". The website header includes the EblTec GmbH logo and the text "Software-Solutions" with German and American flags. A navigation menu on the left lists: Start, Company, Products, News, Download, Productinfo, Software, Seminars, Newsletter, Jobs, Legal, VIP-Lounge, and Contact. The main content area is titled "Download EblTecScan" and includes a "Back" button. Below this, it lists: Program: EblTecScan, Version: 5.5, Size: 224 KB, and a "New Version!" link. There is a "Screen Shots: 1 2" link and a "Pad File: Here" link. A "Description" section follows, containing text about the software's capabilities: "Spector, eBlaster and Orvell Monitoring are small, unnoticeable PC programs, especially designed to list all computer activities. These programs allow unwanted persons to read everything you have on your computer and even to see what is on your screen. There's no use to point out that credit card numbers, secret numbers or passwords can be read. Eblaster makes it also possible, people via internet to spy!". Below the description is a small image of a person wearing glasses. At the bottom of the page, there is a caption: "EblTecScan: hatékonyan felderíti a kémprogramokat".

csak egy bizonyos kémprogramot képes leleplezni, a másik ugyan többet is felismer, azonban törölni nem képes azokat.

Keresztes lovakok: a merevlemez megtisztítása

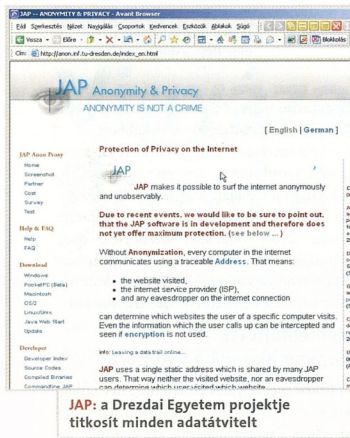
A paranoia drága mulatság, a kémelhárító szoftverek akár 70 euróba is kerülhetnek. Szerencsére azonban léteznek ingyenes darabok is.

ElbTecScan 5.5: a német ElbTec szoftverfejlesztő cég terméke. A ProtectCom felismerésére készült, de megtalálja a Spectort, az eBlastert és az Orvell-Monitoringot is.

A program csupán jelzi, ha megfigyelés alatt állunk, de eltávolítani nem képes a digitális árulót. Ennek ellenére az ElbTecScan jó találati arányt nyújt az ismert számítolóprogramokkal szemben.

Ár: ingyenes

Info: www.elbtec.de

JAP: a Drezdai Egyetem projektje titkosít minden adatátvitelt

Data Becker Anti-Spion: a program 22-féle megfigyelési eszközt ismer fel, s törölni is képes azokat. Habár a merevlemez ellenőrzése néhány percig is eltarthat, ennek fejében az Anti-Spion még az iSpyNow-t és társait is megtalálja. Nem riad vissza a rendszerleíró adatbázisba (registry) való beavatkozástól sem, habár a registry-edítort nyitva hagyja a művelet végén. Megnyugtató, hogy rendelkezik a „kémfigyelés” funkcióval, amely során beépül a rendszerbe, s azonnal jelzi, ha egy kém megpróbál besurranni.

Ár: 20 euró

Info: www.databecker.de

PestPatrol: meglehetősen gyengének tűnő program. A felülete vidám, azonban az egyszerű kezelhetőség és a kellemes küllem sem tudja feledtetni a keresés hiányosságait. Bár tesztszámítógéptünkre telepítve volt az Orvell, Boss Everyware, SilentWatch, WinWhatWhere és egyéb kémprogramok, a PestPatrol csupán a WinWhatWhere-t volt képes detektálni.

Melletteken ugyan néhány adware-t, és az összes cookie-t is felismerte, azonban

most nem ez volt a feladat. A program 40 dolláros árértékű nem kapunk értékarányos szolgáltatást.

Ár: 40 dollár

Info: www.pestpatrol.com

SpyCop: a 70 dolláros „ügynök” felismerte az Orvell Monitoring 2003-at és a Silent Watchot – sajnos csak idegesítően hosszú keresési idő után. Ráadásul a keresési eredmények kilistázása során sokáig bi-

MIT TEHET MEG A FŐNÖK, ÉS MIT NEM?

Magyarországon alighanem roppant kevés vállalati Általános Munkaszervezési Feltétel tér ki az internethasználat szabályozására. Ebben tekintetben még szerény a jogi tapasztalat is. A következőkben tehát az Európában általánosan követett, egyébként értelemeszerű elveket foglaljuk össze.

Rögzítheti-e a főnököm minden egyes billentyűleütésemet, illetve készíthet-e screenshottokat a képernyőről?

Nem! Az alkalmazottak szoftveres megfigyelésére még nincs törvény, azonban a széles körű megfigyelés sérti a munkavállaló információs önrendelkezési jogát, s mint ilyen, sérti az általános személyiségi jogokat.

Installálhat-e a főnököm filterprogramokat, amelyekkel bizonyos oldalak elérése lehetetlenné válik?

Igen, a munkaadó meghatározhatja, hogy milyen internetes tartalom lehet megjelölni a céges számítógépeken, és a nem kívánt oldalak látogatását megakadályozhatja. Jogában áll továbbá megtiltani minden privát internethasználatot is, mindegy, hogy milyen webtartalomra irányuljon is az.

Informálnia kell-e a főnökömnek arról, hogy megfigyeli a számítógép-használatomat?

Ebben a tekintetben általában a vállalati gyakorlat, illetve a munkaszervezési rendelkezései lehetnek irányadók. Mindenképpen ajánlatos (lenne) a munkaadó és a munkavállaló közötti megállapodásban szabályozni a privát és vállalati internethasználatot.

Tárolhatja-e a főnököm, hogy mely weblapokat látogatok?

Elméletileg a főnök – az adatvédelmi törvény betartásával – rögzítheti az alkalmazottak internetes aktivitását. Az ilyen adatok a szerveren összegyűjthetők, azonban az alkalmazott magatartásának és munkateljesítményének megítéléséhez nem hasz-

nálhatók fel. Amennyiben az internet és internethasználatát a munkaszervezésben vagy céges előírásban szabályozták, akkor ezek betartását természetesen ellenőrizhetik.

Elovashatja-e a főnököm az általam elküldött e-maileket?

A ki- és bemenő céges e-mailek a hagyományos céges levelezéshez hasonlóan kezelendők. A privát e-mailek ezzel szemben a hagyományos magánlevelezés jogszabályai vonatkoztathatók.

Elbocsáthat-e a főnököm a magán internethasználat miatt?

Amennyiben a főnök a magánlevelezést engedélyezte, vagy hosszabb időn keresztül hallgatólágyan jóváhagyta, ebben az esetben a munkaviszony nem kerül veszélybe. Aki azonban a kifejezett tiltás ellenére a munkahelyén továbbra is privát e-maileket ír, az interneten böngészik illetve adatokat programokat tölt le, az előbb utóbb nyilván számíthat a felmondásra.

Engedélyeznem kell-e a főnökömnek hozzáférést a munkahelyi számítógépemhez?

A munkahelyi számítógép a jogtalan használat ellen természetesen védhető jelszóval. A főnöknek azonban hozzá kell tudni férni a munkaeredményekhez és dokumentumokhoz. Aki – azáltal, hogy nem adja meg a jelszavát – megtagadja munkaadójától a számítógépéhez való hozzáférést, retortóriára számíthat.

Mi történik akkor, ha a munkahelyi gépen magán internethasználat közben, véletlenül egy víruszt installálok?

Ha a víruskár a munkavállalónak felróható hibából következik be (szándékos vagy gondatlanság), akkor elvileg elképzelhető a felelősségre vonás. Bizonyos esetekben azonban a munkaadó is vétkesnek bizonyulhat, különösen ha elmulasztotta megtenni a szükséges biztonsági intézkedéseket (pl. antivírus szoftver vagy tűzfal telepítése).

Kémprogramok

zonytalanságban hagyja a felhasználót, hogy most mit is talált tulajdonképpen. A keresőablakban lévő adatokon történő dupla egérgattintás a „Learn more” gombhoz vezet. Ez a gomb aztán egy Google keresőablakhoz irányít, amelyek már releváns információkat tartalmazza.

A Google eredményei alapján remélhetően már tudjuk, hogy mely kémszoftverek ügyködnek számítógépünkön. A SpyCop semlegesíti is ezeket a kémszoftvereket, meglehetősen rendhagyó módon: a fontosabb programfájlokat egyszerűen átnevezi.

Ár: 70 dollár

Info: www.spycop.com

Gyanús kombinációk: leleplezés program nélkül

Bosszantó módon a kémelhárító programok nem minden esetben ismerik fel az éppen alkalmazott kémszoftvert. Ezt a gondot azonban egy sor kémprogram esetében megkerülhetjük, ha ismerjük a rendszergazda vagy főnök ama hotkey billentyűzetkombinációját, amellyel a programot alapesetben meghívja, illetve ha tudjuk, hogy milyen fájlokat kell keresnünk. Ha szerencsénk van, a főnök rest

AMIHEZ NEM KELL KÉMSZOFTVER

Weblap-látogatottság: saját hálózattal rendelkező cégeknek legtöbbször egy proxy szerver gondoskodik az internetkapcsolatról. Ezen keresztül történik minden internetes aktivitás, amelyekről jegyzőkönyv készül.

Ám ez is kivédhető, ha a felkeresendő weblapot kerülő úton érzjük el: az interneten ugyanis akadnak olyan címek amelyek gondoskodnak az anonimitásról, így a főnök csak az ezekhez a szerverekhez való hozzáférést regisztrálhatja. (Ezek közé tartozik például a Drezdai Egyetem JAP projektje – <http://anon.inf.tu-dresden.de>, ami titkosít minden adatátvitelt, és a cég proxy szervere csak a Drezdai Egyetem szerveréhez való hozzáférést látja, azt azonban nem, hogy valójában milyen honlapokat jelenítünk meg.)

E-mail: sok cég használ saját mailszertvert az alkalmazottak elektronikus levelezésé-

nek lebonyolítására. A rendszergazda inkább esetben minden levelet el tud olvasni.

Ezt megakadályozhatjuk, ha levelezésünket valamely ingyenes szoftver – például PGP – segítségével titkosítjuk. A PGP elkódolja leveleinket, amit csak a fogadó tud dekodeálni a megfelelő kulcs segítségével. (www.pgp.com). Ám vigyázat: a kódolás után az adminisztrátor ugyan már nem láthatja a levél tartalmát, azt azonban igen, hogy kinek küldjük!

Figyelmeztetés! Noha a fenti eszközök felismerhetetlenné teszik, hogy a cég számítógépén éppen saját célra internetezünk, vagy magánlevelezést folytatunk, azonban a JAP illetve PGP használata önmagában felkeltetheti egy gyanakvó főnök figyelmét. Ezen kívül a kémszoftverek kivédésében nem segítenek, mivel azok számos adatot még az elkódolás előtt gyűjtenek be.

volt, és még mindig a program standard beállításai érvényesek, ebben az esetben segít a mellékelt kis táblázat.

Ildönként maguk a kémprogramok is hibásak lehetnek. Például ha felinstalláljuk a WinWhatWhere demó verzióját, mi

magunk is hozzáférést kapunk a géptünkön lapuló telepített teljes változathoz.

Fontos azonban mindig szem előtt tartani, hogy miközben kipróbáljuk ezeket a tippeket, a megfigyelő szoftverek is feljegyzik, hogy kutatunk utánuk...

PC GURU
játékkollekció 14

amíg készlet tart!

Outcast
2002/01

Oddworld
2002/03

Kingdom
under Firegold
2002/04

PC GURU
játékkollekció 15

Unreal
2002/02

Armageddon's
Blade
2002/05

Total Annihilation
Kingdoms
2002/06

PC GURU
játékkollekció 16

Silver
2002/07

Eurofighter
Typhoon
2002/08

Jagged
Alliance 2
2002/09

PC GURU
játékkollekció
4 TELJES JÁTÉK > 10 CD 2496 Ft

10
CD-vel

Soul Reaper
2002/10

Evolve
2002/11

Earth 2150: Lost Souls
2002/12

Fallout Tactics
2003/01

4 teljes játék:
2496 Ft-ért
9 CD-vel

Megrendelhető a kiadóban a 06 1 888 3421-es telefonszámon, a 06 1 888 3499-es faxszámon vagy a terjesztes@vogelburda.hu e-mail címen.

VOGELBURDA COMMUNICATIONS

Biztosítás a neten

Biztosítási ügyintézés a neten

Digitális alkuszok

A kötelező gépjármű-felelősségbiztosítást nyújtó társaság célszerű megváltoztatásával akár több tízezer forint is megtakarítható, így nem csoda, hogy példátlanul nagy forgalmat bonyolított le az ezzel kapcsolatos ügyintézés mindössze percekre rövidítő online biztosítási honlap november végén, a biztosítóváltás finisében.

A Szanoma kiadó és a Netrick Első Online Biztosítási Alkusz Kft. honlapján gyakorlatilag pár perc alatt megköthető a biztosítás. Előzőleg természetesen a megadott adatok alapján elvégzi az előzetes díjkalkulációt a rendszer, a választott biztosítási társaság ajánlatát összehasonlítja a konkurens cégekével, s elindítja a lemondani kívánt biztosítási szerződés felmondását.

A nemrégiben napvilágot látott ügyintézési portál kezdeti sikere még a működésétől is meglepte. November vége felé már 17 ezren választottak új biztosítót a rendszer segítségével. Ha ez a tendencia nem változik, akkor a weblap a későbbiekben a biztosítási társaságok válláról is óriási terhet vehet le. Persze, az idén már csak az új bizto-

sítások megkötésére célszerű gondolni, mert a váltani szándékozónak december 1-jéig már fel kellett mondania a korábbi szerződését.

A www.ebizz.hu oldalon található biztosítási szavak értelmező szótára alapján hasznos információkhoz juthatunk. Kiderül az is, hogy miért előnyös az oldal a megrendelőnek.

Az hovatovább közhely, hogy az interneten keresztül gyorsabb és kényelmesebb, otthonról végezhető az ügyintézés.

Nem ennyire nyilvánvaló viszont, hogy a szerződés kezdeményezésekor milyen sokrétű feladatot lát el a szolgáltató. Nemcsak továbbítják az igénylő megrendelését a kiválasztott biztosítóhoz, hanem egyben elintézik a korábbi társasággal való, még ha-

tályban lévő szerződések felbontását is. Ez már csak azért is jó, mert egy új megállapodás megkötéséhez feltétlenül szükség van a korábbi szolgáltatónk bonus-malus igazolására a kármentes éveinkről, így sok utánjárástól kímélhetjük meg magunkat.

Az off-line ügyintézési módszernek persze hátránya is van, hiányzik a személyes kapcsolat: nincs kitől megkérdezni azokat az információkat, melyek megértése általában hosszas biztosítástanáulmányozást igényelne.

Márpedig egy új megállapodás esetében ez szinte mindig jól jönne: kivételesen szükség van a biztosítási jogokhoz furfangos megfogalmazásainak dekódolásához. Ehhez az eBIZT felületén a Call Center szolgáltatás lenne a mentőöv, csakhogy – amikor kipróbáltuk – „a rendszer túlterheltsége miatt jelenleg nem tudunk bejövő hívásokat fogadni” üzenettel hátrított el bennünket.

Ezt a hiányosságot azonban ellensúlyozza, hogy minden szolgáltatás teljesen ingyenes. Az ügyintézés, a kalkulációk elvégzését, a szerződések megkötését és felmondását kivétel nélkül a biztosítótársaságok fizetik, a szolgáltatók pedig igen széleskörűek.

Kötelező biztosítás, cascót, lakás- és utasbiztosítást egyaránt meg lehet kötni, nemcsak azonnali hatállyal, hanem halasztási kérelemmel is.

Az ügyintézés folyamata egyébként hat lépést tartalmaz: díjszámítást, az eredmények feldolgozását, adatvédelmet, regisztrációt, ajánlat kitöltését, majd ennek elküldését. Az adatokat a rendszer SSL (Secure Socket Layer) technikán keresztül továbbítja, ami garantálja, hogy a titkos információk nem jutnak illetéktelen kezekbe. A honlap feladata, a díjszámítás és az ajánlat igénylése tehát széles körű, egyszerű, érthető és biztonságos, csak a személyes tanácsadás hiányában a szerződés által kínált feltételek néhány pontja marad homályban.

Mindazonáltal az ötlet forradalmasíthatja a biztosítói szakmát. Könnyen előfordulhat, hogy a jövőben csökken az „off-line” alkuszok szerepe és jelentősége. Ez még abban az esetben is bekövetkezhet, ha az üzletkötők és ügynökök száma esetleg nem is csökken: az e-korszak mélyoly fejtett technikai eszközei sem tartanak ott, hogy házhöz menjenek és rábeszéljék a potenciális ügyfelet a szerződéskötésre. Az eBIZT meglepő sikere viszont jelzi, hogy az online módszerekkel roppant gyorsan feloldhatók az ügyintézés szűk keresztmetszetei.

1. díjszámítási eredmények

2. adatvédelem biztonság

3. regisztráció beépítés

4. ajánlat kitöltése

5. ajánlat elküldése

Ügyfélszolgálatunkat a 461-0640-as telefonszámon. [Minden szolgáltatásunk ingyenes](#)

A szerződés megkötéséhez kérjük, adja meg az alábbi adatokat:

A biztosítás szerződője:

A tulajdonos (biztosított):

Jelen szerződés megkötésének oka:

A szerződés megkötése:

Biztosítók	Negyedéves díj
Generali-Providencia Biztosító Rt.	megkötöm 22 122 Ft
Union Biztosító Rt.	megkötöm 22 868 Ft
Európa Biztosító Rt.	megkötöm 23 182 Ft
Allianz Hungária Biztosító Rt.	megkötöm 23 700 Ft
Argosx Biztosító Rt.	megkötöm 28 500 Ft
ÁB-Aegon Biztosító Rt.	megkötöm 33 240 Ft
AXA Biztosító Rt.	23 133 Ft
OTP-Garancia Biztosító Rt.	61 248 Ft
MÁV Általános Biztosító Egyesület (+24846 Ft belépési díj)	29 579 Ft

A fenti díjkalkuláció az alábbi paraméterek alapján történt:

A szerződő:	Magánszemély
Születési:	1980.03.26
Lakcím/telephely:	Szentendre
Szerződés kezdete:	2003.11.27
Gépjármű fajtája:	Személygépkocsi 1501 és 2000 ccm között
Gépjármű gyártmánya:	Alfa Romeo
Bonus-malus besorolása:	A0

Földal | Adatvédelmi elveink | Szerzői jogok | Maucronról | info@ebizz.hu | Oldaltérkép | tel: 0

Biztosítóváltás percek alatt: tízezeret megtakaríthatunk

V.Z. ■

CHIP | 2004. JANUÁR – 1. SZÁM

D-day: december 1., 00:01

Vizsgahely-invázió

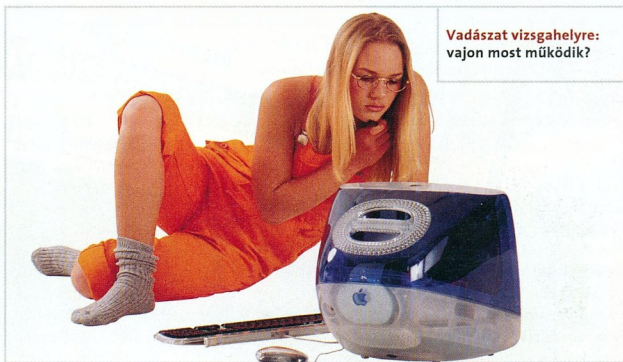
A jelek szerint az idén sem csillapodik az év végi vizsgajelentkezési örület. A felsőoktatási intézmények nagy részében december 1-jén kezdődött a késhegyre menő harc az előnyös vizsgahelyekért az interneten, s e küzdelemre – cikkünk tanúsága szerint – legkevésbé sem jellemzők az olyasfajta fogalmak, mint az esélyegyenlőség vagy igazságosság.

Az elmúlt években szinte minden főiskola és egyetem kiépítette az online hálózatát, melyen keresztül hallgatóik fel tudják venni a féléves tantárgyaikat, s be tudják jegyezni magukat a szűkös létszámra tervezett vizsgaidőpontokra. A diák számára talán ez utóbbi jelenti a legnagyobb megpróbáltatást tanulmányai során, mivel a legtöbben szeretik a vizsgákat január végére hagyni. Mivel azonban a vizsgaidőszak két hónapjában – egy-egy hónapra lebontva – egyenlő arányban írják ki a pedagógusok a beszámoló lehetőségeit, ezért nagyon résen kell lenni, ha valaki ideális helyet szeretne találni magának.

Aki az „okos enged...” örök bölcsességét követve inkább megvárja, míg a rendszer felszabadul az elképesztő túlterhelés elől, könnyen lehet, hogy a legkedvezetlenebb időpontokban lesz kénytelen számot adni tudásáról.

A végleges lehetőségek hivatalosan csak december 1-jén kerülnek fel a rendszerbe, elvileg ettől a pillanattól iratkozhat fel vizsgára a diák az interneten keresztül. A tapasztalat azonban az, hogy az intézmények késnek a táblázatok kidolgozásával, ezért sokszor már csak ezért sem sikerül a jelentkezés a karácsonyi hónap első napján. Így december 1., 00:01-től kezdve nem árt, ha folyamatosan online kapcsolatban áll tanintézményével, mert bármikor felkerülhet a táblázat, és ha nem írja be magát azonnal, könnyen lemaradhat. A hálózati rendszer viszont többnyire nem bírja el a túlterhelést, az üzemszünetek miatt pedig rengeteg kelt próbálkozní.

Nagyon sok iskola a Neptun programot használja, mely a hatalmas mennyiségű jelentkező miatt gyakran kifordul önmagából, s képtelen ellátni feladatát. Ráadásul ez az állapot nem csak december első heteire jellemző, elhúzódik egészen január végéig: mivel a választott vizsgaidőpontot bármikor vissza lehet mondani, az, aki az első körből kicsúszott, a legjobbban teszi, ha ré-

Vadászat vizsgahelyre: vajon most működik?

sen marad, mert a kiszemelt hely bármelyik pillanatban felszabadulhat. Azt pedig képtenség előre kitalálni, hogy a jelentkezések hogyan alakulnak, mivel a diákok vizsgataktikáiban nem fedezhető fel rendszer.

Egy olyan rendszeren keresztül kell regisztráltatniuk magukat a diákoknak, amely ebben a két hónapban általában nem működik, viszont ha mégis, akkor több tízezeren „bombázzák”. Azok vannak a leginkább kiszolgáltatott helyzetben, akiknek nincs otthon számítógépük, szélessávú hozzáféréstük, korlátlan internet-előfizetésük, ugyanakkor olyan iskolába járnak, ahol már nem lehet a tradicionális módszerrel, személyesen leadni a vizsgaidőpontokat. Ők azok, akiknek komoly anyagi vonzata is lehet a vizsgajelentkezés anomáliáinak, mivel az egyetemek még mindig nem rendelkeznek annyi számítógéppel, amennyi a hallgatók kényelmes ellátásához elegendő lenne.

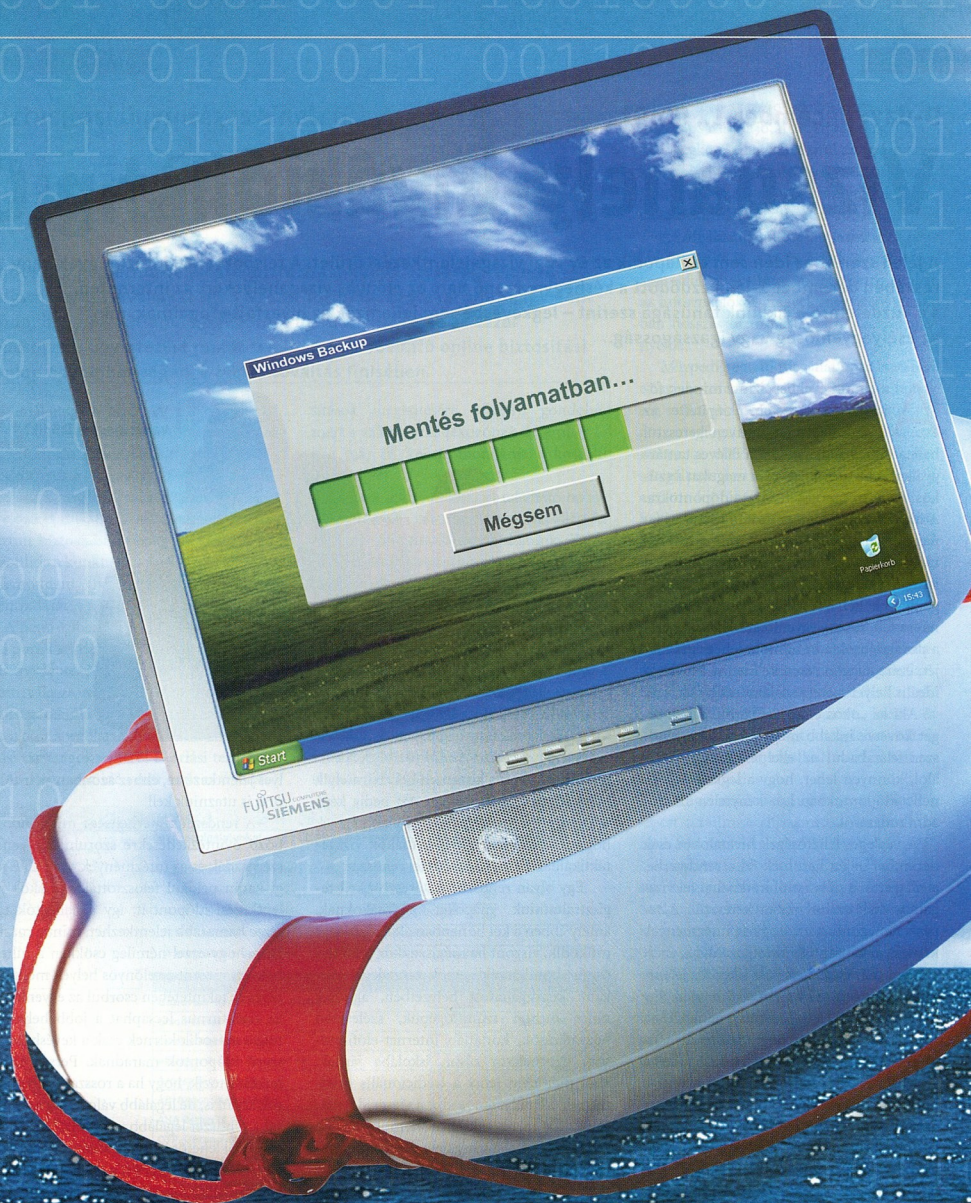
Így hát marad az internetkávészó, vagy a tekintélyesre hízó telefonszámla. S akkor még nem is szoltunk azokról, akik levelező tagozatra járnak, mondjuk a lakhelyüktől távoli városba. Ők még akkor is rosszul járnak, ha elvileg lenne lehetőségük a szemé-

lyes jelentkezésre, ehhez azonban akár több órát is utazniuk kell.

A rendszer túlterheltsége miatt különböző övintézkedésekre szorulnak a rendszergazdák és az intézmények. Az ELTE jogi karán például felszabtották a diákok jelentkezési időpontját, így a hallgatók egy része hamarabb jelentkezhet, mint a másik. Igaz, hogy ezzel némileg csökken a túlterheltség, viszont az előnyös helyek megszerzésének tekintetében csorbul az egyenlőség: az első turnus lecsaphat a jobb helyekre, míg a második körnek csak a kevésbé népszerű időpontok maradnak. Persze ehhez hozzátartozik, hogy ha a rosszabb lehetőségek közül is, de legalább válogathatnak, mivel a rendszer legalább működik.

Ahol lehetőség nyílik a tanulmányi osztály igénybevételére, ott a diákokat gyakran megpróbálják a személyes regisztrációra biztatni. A helyzet azonban egyelőre változatlan, mivel a rendszer ugyanaz, mint tavaly, és az igazi megoldás, nevezetesen egy strapabíró szoftver kifejlesztése még várat magára, tehát továbbra is marad a helyvadászat és a vizsgaidőpontokért folytatott végelethatatlan harc.

Vizteleki Zoltán ■

Katasztrófaelhárítás

Katasztrófaelhárítás

Jobb menteni, mint megijedni

Megfertőzte gépünket egy vírus, telepítettünk egy csapnivalóan megírt programot vagy a lefagyó operációs rendszer kuszálta össze a merevlemez állománszerkezetét? Egyre megy: számítógépünk nem indítható újra, adatainkhoz nem férünk hozzá. Összeállításunkból megtudhatják olvasóink, hogyan úszhatják meg adatvesztés nélkül az efféle helyzeteket, mi a teendő, ha megtörtént a baj, harmadik CD-mellékletünkön pedig hasznos eszközöket találunk a katasztrófa elhárításához.

Sajnos, a mai PC-k használatakor együtt kell élnünk a katasztrófa lehetőségével, mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az a tény, hogy a Microsoft beépítette a Windows XP-be a rendszerhelyreállítási lehetőséget. Amíg ugyanis megfelelő konfigurálással és a legfrissebb vezérlők telepítésével nem hozzuk közel optimális állapotba új számítógépünket, igen gyakran válhat használhatatlanná, sőt, egy nem megfelelően működő program vagy egy fertőzés később is a padlóra küldheti rendszerünket. A Windows XP helyreállító szolgáltatása – amelyről bővebben a 30. oldalon olvashatnak – megkímél minket a kezdeti nehézségektől, és lehetővé teszi, hogy bármikor visszatérhesünk felállt, jól működő rendszerünkhöz.

A rendszerösszeomlások jönnek-mennek, nem mindegy viszont, hogy mit teszünk az adatvesztés elkerülésére. A nyugalom ára című írásunkban (32. oldal) ismételten emlékeztetjük olvasóinkat az adatmentés fontosságára és az ebből adódó tendőkre. Részletesen ismertettük a tartalék másolatok készítésének különféle módszereit, az eljáráshoz szükséges szoftver- és hardvereszközöket, valamint azt, hogy az adatmentés során miképpen kerülhetjük el a buktatókat.

Mivel a fejlesztők jól eldugták, nem minden XP-használó tudja, hogy az operációs rendszernek része a Windows Backup névre hallgató adatmentő program. Lépésről lépésre haladó útmutatónk-ból (34. oldal) olvasóink megismerhetik a biztonsági másolat készítésének fogásait,

az első mentéskor, a heti másolatkészítéskor és a visszaállítás során elvégzendő tendőket.

Az adatmentés egy másik hatékony módszere a merevlemez adatszerkezetét rögzítő úgynevezett képpállomány készítése, amelyből teljes pontossággal visszaállítható a merevlemez tartalma. A képpállományok létrehozásához nem szükséges sem speciális ismeret, sem méregdrága hardver és szoftver: a mai programokká mind elkészítjük, mind használatuk gyerekkjáték. A téma iránt behatóbban érdeklődők a 36. oldalon olvashatnak részletesebben a merevlemez „klónozásáról”.

Címlapsztorink eddigi cikkeiben azokkal a módszerekkel ismerkedhettek meg olvasóink, amelyek rendszeres és ésszerű alkalmazásával adatvesztés nélkül vagy minimális veszteséggel úszhatják meg – bármi történjék is a számítógéptükkel. Ha azonban PC-nket már elindítani sem lehet, nem tudunk hozzáférni a merevlemezhez és a mentéseket tartalmazó lemezekhez. Ilyenkor van égetően szükségünk egy bootolható CD-re, amellyel nem csupán felélelhetjük tetszalott állapotából a rendszert, hanem visszaállíthatjuk a katasztrófa előtti állapotot. A Chip tálcán nyújtja át önöknek ezt a digitális mentővölként szolgáló lemezt, amelyen mindenre kiterjedő elsősegélynyújtó csomag kapott helyet. Kibővített szerszámoszláda című írásunkat (39. oldal) feltétlenül olvassák el, mielőtt használatba veszik ezt a nagy körültekintéssel kezelendő CD-t.

Mészáros Csaba ■

XP helyreállítása

Beépített védelem

Bármennyire is igyekeztek a Microsoft fejlesztői, néha a Windows XP is hanyatt esik. Ilyenkor nem árt, ha kéznél van némi segítség elgyőrt rendszerünk renoválásához. Szerencsére az elsősegélyhez nem feltétlenül szükséges felsőfokú szakértelem, csak némi, az alábbiakban részletezett előkészület.

Amikor a Windows XP-t feltelepítik egy számítógépre, a telepítő program felkínálja egy ASR (*Automated System Recovery, automatizált rendszerhelyreállító*) flopilemez elkészítésének lehetőségét. Érdemes élni ezzel, hiszen jelentősen megkönnyíti a sérült rendszer visszaállítását. A helyreállító rendszer a Windows szerves része, az *Asr.sif* és *Asrppn.sif* fájlok egy-egy másodpéldánya pedig átkeverül a helyreállító lemezre is. Ez a művelet szerencsére pótlólagosan is elvégezhető, ha korábban nem készült volna ilyen lemez.

Az automatikus rendszer-helyreállítás lehetőleg a rendszer talpra állításának legutolsó eszköze legyen, csak azután vegyük igénybe, ha már kipróbáltuk a többi lehetőséget, például a csökkentett módban, illetve az utolsó helyes konfiguráció használatával történő rendszerindítást is.

Az automatikus rendszer-helyreállítás két részből – ASR biztonsági mentés és az ASR helyreállítás – álló helyreállítási rendszer. A biztonsági mentési részt a *Biztonsági mentésben* található *Automatikus rendszer-helyreállító varázsló* segítségével hajthatjuk végre. A varázsló biztonsági másola-

tot készít a rendszerállapotról, a rendszerszolgáltatásokról és az operációs rendszer összetevőihöz tartozó összes lemezről. Ezenkívül létrehoz egy fájlt a biztonsági mentésre és a lemezbeállításokra (beleértve az alap- és a dinamikus köteteket), valamint a helyreállítás menetére vonatkozó információkkal.

A helyreállítási rész a telepítés szöveges módú részében az F2 billentyű segítségével érhető el, amikor a számítógép felteszi az erre vonatkozó kérdést. Az automatikus rendszer-helyreállítás a lemezbeállításokat az általa létrehozott fájlból olvassa ki, és helyreállítja a számítógép elindításához szükséges lemezek összes lemezaláírását, kötetét és partícióját. (Megkísérli az összes lemezbeállítás helyreállítását, de bizonyos körülmények között erre nem képes.) Ezután az automatikus rendszer-helyreállítás a Windows egy egyszerű verzióját telepíti, majd az Automatikus rendszer-helyreállító varázsló által létrehozott biztonsági másolatot használva automatikusan elindítja a helyreállítást.

Gyakori probléma, hogy egy eszközzel frissítése után a bejelentkezés sike-

rül, de a rendszer nem stabil. Ha csupán az eszközzel kell visszacserelni a régebbire, akkor a következő a teendő.

Eszközzel való visszaállítás

Jelentkezünk be rendszergazdaként, s telepítjük újra a szóban forgó meghajtó szoftvert. Az Eszközkezelőben kattintsunk a jobb egérgombbal a javítandó eszközre, majd a gyorsmenüben válasszuk a *Tulajdonságok* menüpontot. Ezután az *Illesztőprogram* fülre kattintva előbukkan a következő beállító panelen a *Visszaállítás* gomb. Ha ezt lenyomjuk, és nem voltak egyéb, a rendszert befolyásoló változások, már végeztünk is.

A művelet nemcsak az gátolhatja meg, hogy nem rendelkezünk rendszergazdai jogokkal, hanem a hálózatban működő gépeken a hálózati házirend is tilthatja az ilyen beavatkozásokat.

Ha a nyomtató meghajtókkal van gond, nem ezt a módszert kell használni, hanem a nyomtatókezelőn keresztül kell a problémás meghajtó szoftvert eltávolítani, esetleg megfelelően újratelepíteni.

Gondok program telepítése után

Bizonyos esetekben a számítógép figyelmeztet, hogy javítsunk ki vagy telepítsünk újra egy alkalmazást egy hálózati helyről, vagy az eredeti telepítéshez használt adathordozóról (például a programot tartalmazó CD-ről). Ekkor a program kijavításához követnünk kell a képernyőn megjelenő utasításokat. Ha a számítógép nem figyelmeztet, a következőképpen oldhatjuk meg a problémát: a *Vezérlőpulton* (*Start/Beállítások/Vezérlőpult*) keresztül indítható Programok telepítése és törlése segédprogrammal – vagy a *Total Commander Uninstall* nevű FS pluginjával – el lehet távolítani a bajt okozó alkalmazást. Ez a módszer azonban nem vezet eredményre, ha valaki a szabályos uninstall procedúrát megelőzően kitérőlt az adott program egy vagy több kritikus állományát.

Nem indul a Windows

Ilyenkor nem sok lehetőségünk van. Gépünk újraindításakor nyomjuk le az F8 billentyűt: a megjelenő menüben választhatunk, hogy valamelyik csökkentett üzemmódban akarjuk-e újraindítani a rendszert, vagy kérjük a VGA-mód engedélyezését, amennyiben a videóártya vagy a monitor helytelen beállítása vagy megsérült meghajtó szoftverei miatt vált használhatatlanná vagy instabillá a gé-

XP helyreállítása

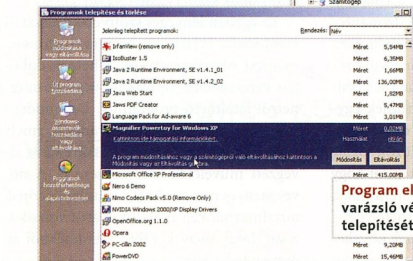
pünk. A csökkentett vagy a VGA-módban általában már sikerül kijavítani az elrontott beállításokat, s a következő újraindítást követően jó esélyünk van arra, hogy ismét tudjuk használni a gépet.

Egy további lehetőség az előbb említett F8-as menüben a *Legutolsó helyes konfiguráció* menüpont választása, hiszen ha az előző újraindítás előtt rendszerünk még stabil volt, akkor van még hová visszatérnünk.

Tehát, ha az feltételezzük, hogy a számítógépen az újraindítás előtt végrehajtott módosítás okozta a hibát, akkor segíthet a számítógépre legutóbbi sikeres indításakor érvényben lévő rendszerleíróadat-bázis-beállítások és illesztőprogramok visszaállítása.

A csökkentett mód

Ha kipróbáltuk a legutolsó helyes konfigurációt, s a rendszer még mindig nem működik, akkor a csökkentett móddal kell próbálkoznunk. Ilyenkor csak az alapvető fájlok és illesztőprogramokat használja, tölti be a rendszer. Csak az egér (a soros egerek kivételével), a monitor, a billentyűzet, a háttértárolók, a videokártya (alap módban) és az alapértelmezett rendszer-szolgáltatások működnek. A hálózati szolgáltatások betöltésére csak akkor kerül sor, ha a *Csökkentett mód hálózattal* lehetőséget választottuk.

Ha képesek vagyunk csökkentett módban elindítani a rendszert, akkor a rendszer-visszaállítás szolgáltatás segítségével az összes rendszer- és alkalmazásbeállítás visszaállíthatjuk arra az értékre, amely a rendszer optimális működésének időpontjában érvényben volt.

Helyreállítási konzol

Ha nem vezetett eredményre a legutolsó helyes konfigurációval történő indítás, és csökkentett módban sem tudjuk elindítani a számítógépet, akkor már csupán a helyreállítási konzol marad hátra. Ennek használatá azonban csak gyakorlottak számára ajánlott, akik képesek az alapvető parancsok használatával beazonosítani a gondot okozó illesztőprogramokat és fájlokat.

A helyreállítási konzol használatához úgy kell újraindítani a számítógépet, hogy a CD-meghajtóban bent legyen az operációs rendszer telepítő CD-je, a BIOS-ban pedig a CD-meghajtó legyen a boot-sorozat elején. Amikor a számítógép a szöveges módú telepítés során azt kéri, nyomjuk meg az R billentyűt a helyreállítási konzol elindításához, követnünk kell a program utasításait.

A helyreállítási konzolból elérhetjük a számítógép meghajtóit. Ezután a következő módosításokat hajthatjuk végre annak érdekében, hogy el lehessen indítani a számítógépet:

Ki- vagy bekapcsolhatjuk az eszköztulajdonosok és a szolgáltatásokat.

Fájlok másolhatunk be az operációs rendszer telepítő CD-jéről, vagy egyéb cserélhető adathordozóról. Átmásolhatunk például egy nélkülözhetetlen, de törölt fájlt.

Új indítószektort és új fő rendszertöltő rekordot (MBR) hozhatunk létre. Ezt akkor kell megtenni, ha problémák jelentkeznek a jelenlegi indítószektorból való rendszerindítás során.

Automatikus rendszer-helyreállítás

Ha az összes helyreállítási kísérletünk kudarcot vallana, vagy ki kellett cserélnünk a sérült rendszert tartalmazó merevlemez, akkor nem maradt más hátra, mint az automatikus rendszer-helyreállítás. Ennek elvégzéséhez feltétlenül szükség van egy korábban készített előzetes biztonsági mentésre és az íráskor elején említett ASR lemezre.

Az automatikus rendszer-helyreállítás a számítógép elindításához szükséges lemezek összes lemezalírását, kötetét és partícióját helyreállítja, majd telepíti a Windows egyszerűsített változatát, s automatikusan elindítja a helyreállítást az Automatikusan rendszer-helyreállított varázsló által készített biztonsági másolat alapján. Rossz hír azonban, hogy az Automatikusan rendszer-helyreállítást a Windows XP Home Edition nem tartalmazza.

A telepítő CD használata

Ha a számítógépet csökkentett módban sem tudjuk elindítani, és sem a legutolsó helyes konfiguráció, sem a helyreállítási konzol használata nem járt sikerrel, továbbá nem rendelkezünk az automatikus rendszer-helyreállításához használható biztonsági másolattal, akkor nem tehetünk mást, mint újratelepítjük a rendszert. Először a Windowsot kell telepítenünk, majd az alaplaphoz és a beépített bővítményekhez (videokártya, modem, hálózati adapter stb.) kapott különféle meghajtó-szoftverek üzembe állítása következik. A kívánt hálózati és munkakörnyezeti paraméterek beállítása után célszerű legalább egy nyomtatót telepíteni, majd a korábban használt és a későbbiekben is használni kívánt programokat, alkalmazásokat kell újratelepítenünk és igényeinknek megfelelően beállítanunk. Ezután a remélhetőleg naprakészen rendelkezésre álló – biztonsági másolatokból adatfájljainkat is visszatöltőgethetjük.

dr. Nagy Gábor ■

Biztonsági mentés

A nyugalom ára

Időről időre emlékeztetjük olvasóinkat a számítógépen lévő adataik fontosságára, az ebből fakadó teendőkre és a biztonsági eszközökre. Jelen összeállításunk az adatmentésről szól, mindenki számára elérhető eszközöket ismertetve.

A tegnapi szervereinek kapacitása ma már tenyérnyi noteszgépekbe zsúfolódik, s korábban elképzelhetetlen adatmennyiséget tárolunk otthoni gépeinkben is. A hardver- és programhibák, a felhasználói félrenyúlások és a vírusfertőzések minden gépet fenyegetnek, így előbb vagy utóbb házi PC-nk adatainak biztonságba helyezéséről is gondoskodni kell.

A merevlemezeknek sem a kapacitása, sem az élettartama nem végtelen, így érdemes a kis- és családi vállalkozások számítógépeit felkészíteni valamilyen megfizethető adatmentési és helyreállítási technológiára. Ehhez csupán négy dolog kell: alkalmas média, eszköz, vezérlőszoftver – és logikusan kialakított mentési-visszaállítási procedura. Számos szoftver létezik akár teljes merevlemez, akár csak egyes kritikus állományok biztonságba helyezésére és szükség esetén visszaállítására.

Szöröstül-bőröstül

Az adatmentés egyik legegyszerűbbnek látszó, ugyanakkor legzavasztalanabb mód-

ja a „mindent mentsünk, amit csak lehet” módszer. Ez egyben a legrégebbi és sok szempontból az ipari mentési módszerek klasszikus megoldásának is tekinthető, melyet ma is elterjedten használnak. Ha jól belegondolunk, azok a szoftverek sem dolgoznak másképp, amelyekkel egy-egy merevlemez „képét” (image-állományát) menthetjük CD-re, hálózati meghajtóra, vagy más, nagy kapacitású adathordozóra.

E programokat annak ellenére sem tekinthetjük valódi archiváló rendszereknek, hogy kétségtelenül alkalmasak a feladatra is, és olykor, mint ahogyan a Symantec Ghost programja, az akár növekményesen (csak a változott adatokra vonatkozóan) mentett lemezkép manipulálására is alkalmas eszközök társaságában kerülnek egyegy, boltban is megvásárolható dobozba.

Az állományokat mentő eszközök sokáig maguk sem tettek sokkal többet, mint hogy minden egyes adatmorszát archiválták, amely a mentés pillanatában elérhető volt.

A rendszerek bonyolultságának növekedésével néha nehezen áthidalható problé-

mát jelent az adatállományok elérhetősége. Kellő elővigyázattal bárki megpróbálhatja – csak ne pótolhatatlan adatain kísérletezzen! – törölni azt a dokumentumot, amit éppen a Wordben szerkeszt. A Windows ezt természetesen nem engedi, mivel az alkalmazás zárolja az éppen munkába vett dokumentumot.

Nincs ez másként az adatbázis-kezelők tábláival sem. Az adatbázis-kezelők nem egy esetben még másolni sem engedik az éppen munkába vett táblát. Ha ugyanis folyamatosan módosul annak tartalma, akkor egy esetleges mentés sok mindent tartalmazhat, kivéve az aktuális adatokat. Néhány esetben pedig maga az adatszerkezet integritása (értelmessége) is megsérül. S bár látszólag elkészült a mentés, a gyakorlatban semmit sem ér, így könnyen el is vesztethetjük adatainkat.

Ezért akár a nagy adatbázis-kezelők mentési rendszereit, akár az olyan független gyártóktól származó megoldásokat nézzük, mint például a St. Bernard Software fejlesztésében készült Open File Manager, különösen nagy hangsúlyt kap a mentéskor nyitott állományok kezelése. Ez független attól, hogy a mentés technikailag a ma már szinte kőkorszakinak számítót, de mégis folyamatosan megújuló mágnesszalagos eszközökben, vagy a legmodernebb írható, újrírható DVD-s rendszerekben valósul meg.

A fájlok besorolásai, típusai

A kisebb irodai, sőt, otthoni személyi számítógépes rendszerekre egyaránt igaz, hogy megkülönböztethetünk statikus és gyakran változó, vagyis dinamikus állományokat. Az előbbiekből elég ritkábban, míg az utóbbiakból nem árj akár naponta biztonsági mentést készíteni. Az ezeket végzett munka során élhetünk a növekményes mentés kínálta kényellemmel. E kényelmi szempont azonban lassan inkább kényszerítő erő, ahogy a házi számítógépek állományainak száma és mérete növekszik.

Ez egyben lényeges szoftver-kiválasztási szempont is jelent. A backup (biztonsági mentést végző) szoftverek lehetnek dobozos kereskedelmi termékek, vagy az internetről letölthető programok. De mindenképpen olyat érdemes választanunk, amely képes a növekményes mentésekre és az elévült műveletek könyvelésére is. A növekményes mentéseknél a munkanaplónak tartalmaznia kell utalásokat arra vonatkozóan, hogy mely korábbi mentésekből áll össze a teljes kép.

Backup-módszerek

Ilyenkor célszerű a mentésekőből minél több részállapotot egyetlen médiumon kezelni, ezért nem jöhetnek szóba kisebb kapacitású tárolóeszközök. Ha helyi hálózatot dolgozunk és az adatbiztonság mindennél előbbre való szempont, akkor elhettünk a lemez, vagy akár a teljes szerver tükrözésének lehetőségével.

Ez azt jelenti, hogy a hálózat egy másik pontján – egy másik gépen – készítjük el az éles rendszer biztonsági másolatát. Ez azonban nem tévesztendő össze a nagy rendszerek katasztrófavédelmével, amikor nem a helyi hálózat egy másik tagja, hanem egy más, távoli telephelyen levő gép a mentést hordozó eszköz. Az otthoni és kirodai rendszerek esetében ezekkel a katasztrófavédelmi szolgáló lehetőségekkel már csak azok költségvetésük és technikai igényei miatt sem igazán élhetünk.

A technikai korlátok – például a mentésre szolgáló másik gép hiánya – miatt léptek a folyamatba az optikai tárolóegységek és az ilyen eszközöket levő szoftverek. Kezdetben az írható, majd újraírható CD-k, manapság pedig egyre nagyobb számban az írható, majd újraírható DVD-k váltak a kirodai adatmentések jellemző adathordozóivá. Katasztrófa lehetősége miatt a mentést hordozó lemezeket ne tartjuk a munkahelyen!

Szoftverparkunk

A hordozó média és az adattároló eszközök fejlődésével értelemszerűen úgy kell összeválogatnunk szoftvereinket, hogy képesek legyenek kezelni az új mentési lehetőségeket. Akár olyan módon is, hogy teljes merevlemez-tartalmakat mentünk CD-re, DVD-re. Erre az egyik múltán népszerű íróprogram, a Nero is képes, de e programnak van egy másik, az archiválás szempontjából lényegesebb képessége is. A Nero

TIPP ADATBÁZISOKHOZ

Az adatbázis-kezelőknél említettük, hogy a munka alatt lévő megnyitott állományok mentése sok archívál, illetve backup szoftvernek nehézséget okoz. Ezek biztonsági mentésére két út kínálkozik:

1. Az adatbázis-kezelő szabályos leállításra és az immár hozzáférhetővé vált adatbázis szokványos módszerekkel való, manapság rendszerint tömörítéssel együtt végzett mentése.
2. Az adatbázis-kezelő saját exportfunkcióival, a futó folyamatok leállításával exportálni kell az adatbázis és/vagy a teljes rendszer pillanatnyi adattartalmát egy statikus fájlba, ahonnan elvégezhető a mentés. Vissza az adatbázis-kezelő importfunkcióival tölthetők a korábban mentett vagy máshonnan származó adatok.

ugyanis alkalmas növekményes, csak a változásokat követő mentésre is. Ha egy adott könyvtár teljes tartalmát iratjuk ki vele, és nem zárjuk le a médiumot, akkor a következő menet (session) írásakor a szoftver összehasonlítja a könyvtárakat, s felajánlja a különbség korononon való rögzítését.

Fontos tudnunk, hogy ezt az összehasonlítást nem a beltartalom, hanem pusztán a fájlnev és az időbélyegző alapján végzi. Egyszerűbb esetekben azonban, ha gyakran változó állományainkat következetesen egy-egy alkönyvtárban gyűjtjük össze, ez a megoldás is jó lehet. Az esetleges adatvesztés kockázatánál mindenesetre sokkal jobb.

Célprogramunk kiválasztásakor, mint már említettük, érdemes figyelembe venni a változások mentésére és korrekelt könyvelésre való képességet. Egy másik, nem kevésbé lényeges kiválasztási szempontként jegyezzük meg a mentési módszer függetlenségét és ismertséget, elfogadottságát.

Esetünkben ez azt jelenti, hogy az alkalmazott szoftver lehetőség szerint ne használjon speciális fájlformátumokat. Ha mégis ilyen szoftvert kell választanunk, akkor azt olyan cég kínálatából vegyük, amely garantálni tudja, hogy mentett állományainkhoz akár évek múltán is hozzáférhetünk.

Említettük az elterjedtség szerepét. Erre jó példa az akár szabad forráskódú eszközökkel is kezelhető ZIP, ARJ, GZ és TAR formátum.

A visszaállítás

A mentett állományok csak akkor érnek valamit, ha abból a rendszer vissza is állítható. A gyakorlat azt mutatja, hogy minél kifinomultabb és hatékonyabb a tárolás mechanizmusa, annál inkább valamely sajátos fájl- vagy adat-nyilvántartási formátumhoz kötődik. Ilyenkor a mentés kiválóságáról legmeggyőzőbb bizonyítékként a teljes visszaállítás szolgálhatna. Erre azonban ritkán van lehetőségünk, annak ellenére, hogy a mentési sorok összevonásának is legjobb módja egy időszakos, teljes visszaállítás lenne, majd erről egy teljes mentés készítése, amelyet a további növekményes mentések kiindulópontjának tekinthetnénk.

Az azonban megtehetjük, és tegyük is meg, mint a mentésből véletlenszerűen kiválasztott állományokat másolunk ki és állítunk helyre egy általunk megválasztott átmeneti munkakönyvtárba.

Ezeket az eredetivel összevetve sokszor akkor is észrevehetjük a rejtett mentési, adatintegritási problémákat, ha a szoftver naplórendszere különben nem jelezne hibát. Ezért az ellenőrzés legalább olyan fontos, mint a tényleges adatmentés. A naplóállományok feljegyzéseket tartalmaznak arról, hogy a szoftver milyen állományokat mentett, mikor és milyen sikerrel.

Andrew ■

A világ piacvezető vírusvédelmi megoldása*:

„Teljes körű biztonsági megoldás minden vállalat számára.”

*Internet átjárók

www.trendmicro-europe.com

Hivatalos magyarországi disztribútorunk

A Windows Backup használata

Mentés a gyakorlatban

Nem kell nagyon messzire mennünk, ha mégiscsak eszünkbe jut, hogy vannak fontos adataink, amelyeket jó lenne biztonságba helyezni. Kattintsunk a jobb gombbal a Sajátgép mappában bármelyik lemezmeghajtóra, majd a Tulajdonságok/Eszközök/Biztonsági mentés útvonalon jutunk el a megfelelő Várázslóhoz.

Ezt még „speciális” üzemmódba kell állítani ahhoz, hogy igazi arcát megmutassa, és még itt is át kell váltanunk a *Biztonsági másolat* filre az *Üdvözlőnk* feliratról. Ha úgy találjuk, hogy a funkció meglehetősen sok kattintásnyira került a napi használattól, gondoljunk arra, hogy legfeljebb hetenként kell „fölköresnünk”. De első tippünk azért a következő: a `Windows\system32` könyvtárban található az `ntbackup.exe` nevű program (Windows 2000 és XP alatt), ennek készíthetünk parancsikont az Asztalon. Kattintunk a jobb gombbal egy üres helyen, és adjuk ki az *Új/Parancsikont* utasítást. A megjelenő párbeszédablakban kattintsunk a *Tallózás* gombra, keressük fel a `C:\Windows\System32` könyvtárat, abban je-

tenünk a munka során keletkezett állományok biztonságba helyezéséhez. Ezt a kis intézkedéssort „a biztonsági irányelvek meghatározásának és érvényesítésének” nevezik, kidolgozása nagy cégeknek több hónapig tart, neves külső intézmények végzik, és esetleg néhány millió forintba kerül (mellesleg azért még néhány száz további intézkedést is tartalmaz).

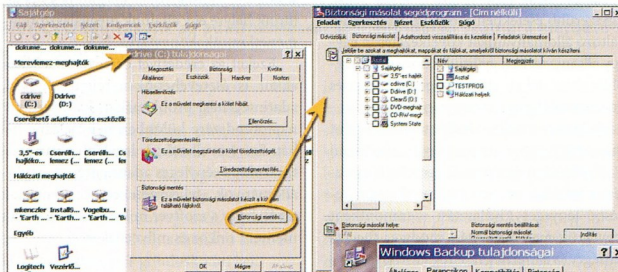
Dátum és az archív bit

A biztonsági mentés a számítógépezés egyik alpművelete. Ezért a kezdetek óta beépítettek olyan szolgáltatásokat az operációs rendszerbe, amelyek ezt segítik. Az egyik ilyen az állomány utolsó módosításának (dátumának és korszérűbb rendszerében a végzőjének) nyilvántartása, a

másik pedig az archív bit, amely 1-es, ha már készült az utolsó állapotról biztonsági mentés, és 0, ha még nem.

Többek között ezért fontos, hogy a számítógép rendszerideje a lehető legpontosabban ferdenje a valódi időnek. Tudhatjuk, hogy egy állomány mikor módosult, s ha az állományt egy másik gépen is kezelik, akkor annak a gépnek is pontosnak kell lennie ahhoz, hogy nyomom követhessük a történéseket. Erre a célra nagy hálózatokban külön időszervert üzemeltetnek, amely gondoskodik arról, hogy minden gép órája egyszerre és pontosan járjon.

A PC-k állományrendszere és programjai is kötelezően kezelik az állományok időbélyegét és archív bitjét. Módosítás után egy dokumentum archív bitje addig 0, amíg biztonsági másolat nem készül róla (vagy valamely külső programmal át nem állítjuk. A dátumot is lehet manipulálni – de most nem ez a cél).

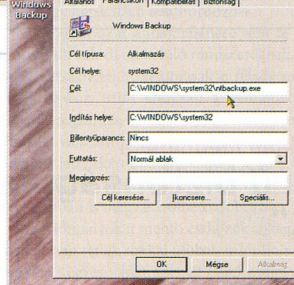
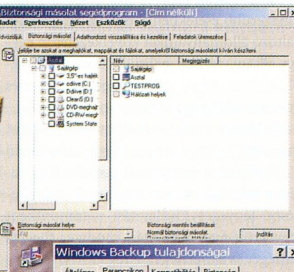

Windows Backup: a bonyolultabb elérési mód

löljük ki az `ntbackup.exe` állományt, majd kattintsunk az *OK*, a *Következő* és a *Befejezés* gombokra

A Windows könyvtár neve lehet más is, az, amit a telepítéskor megadott a telepítő személy. A biztonsági másolási funkció eléréséhez ezután már tényleg csak kettőt kell kattintani az ikonon.

Munkaprogramjainkat beállíthatjuk úgy, hogy egy általunk megadott mappába és ennek alappáiba dolgozzanak. Így csak a munkamappát (alkönyvtárat) és az alatta elhelyezkedő állománystruktúrát kell men-

Windows Backup: készítsük el ezt a parancsikont a közvetlen indításhoz

1. Mentés első alkalommal

Elindítjuk tehát az `ntbackup` programot (induláskor végignézi a rendszert és számba veszi a mentés céljából szóba jöhető meghajtókat, ami ugyan már rendszerinduláskor megtörtént, de hátha azóta titkon becsempészünk a bekapcsolt gépbe egy új meghajtót), s belépünk a *Biztonsági másolat* lapra. Első dolgunk, hogy kijelöljük a célmeghajtót, aminek a *Tallózás* gombja alul található. Itt megadhatunk például egy cserélhető merevlemez vagy egy behelyezett írható lemezzel várakozó CD-írt. Példánkban egy másik merevlemez adtuk meg.

Ezután a bal oldali állománystruktúrát benyújtjuk meg a munkáknönyvtárat a neve melletti négyzet bekattintásával, indítsuk el a mentést az *Indítás* gombbal, majd a feljövő panelben a *Biztonsági mentés indítása* gombbal. Eredményül a megadott helyen egy `BACKUP.BKF` nevű állomány

Backup-gyakorlat

Mentés céljának megadása: Windows XP-ben itt egy írható CD-t vagy DVD-t is kijelölhetünk – az összes létező logikai meghajtót használhatjuk

Mentés beállításai: első alkalommal a Normál módszer menti el az összes állományt

Visszaállítás: egy vagy több alkönyvtárt vagy akár egyes állományokat is elvévehetünk a mentésből. Erre szolgálnak a mappák illetve az állományok neve melletteli jelölőjegyzetek

Mentés indítása: kétlépcsős a folyamat, a második lépésben lehet elvégezni a részletes beállításokat

hatjuk, hogy a heti mentés ne normál, hanem például növekményes legyen: csak azokat az állományokat mentse, amelyek újak, vagy módosultak a hét folyamán (időbélyegük a mentetté későbbi vagy archiv bitjük 0). Ehhez a **Speciális** gombra megjelenő panelen a **Biztonsági másolat típusa** lehalló listából a növekményest kell választanunk.

A mentés ütemezéséről az **Ütemezés** gombra beugró **Feladatütemező** panelen intézkedhetünk. Ez a Windows beépített programja, ha előzőleg valamiért leállítottuk, az **Ütemezés** gomb (megerősítés után) újra elindítja, ikonját a **Tálcán** elhelyezi. Innentől a **Feladatütemező**ben vagyunk, ahol (sajnos számos, terjedelmi okokból itt nem részletezhető lépés árán) megadhatjuk, hogy a gép hente, megadott időben végezze el a fent meghatározott, növekményes mentést.

Itt említjük meg, hogy a mentőprogram minden általa végzett műveletet dicséretes pontossággal felír egy munkalapba, amelyet az **Eszközök/Jelentés/Nézet** parancsral tekinthetünk meg. A jelentéskészítést az **Eszközök/Beállítások/Biztonsági mentés naplózása** fülön szabályozhatjuk, akár ki is kapcsolhatjuk. Az alapértelmezésbelinél részletesebb beállítás felsorol minden egyes érintett fájl.

keletkezik, hacsak más nevet nem adtunk neki a **Tallózás** gomb melletti mezőben. A mentett állomány mérete néhány száz kilobájtól nagyobb, mint a forrásfájlektől együttesen – ezt tudja a Seagate-eredetű mentőprogram.

A program **Eszközök/Beállítások** menüpontjára egy gazdag tartalmú füles panel jelenik meg. Az első alkalommal a **Biztonsági másolat típusa** fülön a **Normál** típust választuk ki – de egyébként ez az alapértelmezés. Ekkor minden állományról készül másolat, és az állományokon ezt a program fel is tünteti.

2. Heti mentések

Az **Indítás** gombra megjelenő panel a biztonsági mentés beállításaira szolgál. Megad-

3. Visszaállítás

Elemi módon a visszaállítás az eredeti helyen a mentés időpontjában létező állapotot állítja vissza. De visszaállíthatunk a legutolsó mentésnél korábbi állapotot (ha mindig más állományba végeztünk normál típusú mentést), és más helyre is visszamasolhatjuk a mentett állományhalmazt. Mindezt a program **Adathordozó visszaállítás és kezelése** fülén tehetjük meg. Ennek bal oldali paneljében látható az eddig végzett mentések listája – bármilyen kijelölhető visszaállításra.

A számos fizetős vagy ingyenes biztonsági mentő alkalmazás hasonló szolgáltatásokat nyújt, de legtöbbjük tömörítésre is képes: a mentés lényegesen kisebb helyet foglal el, mint az eredeti. Ha viszont nincs erre szükségünk, a Windows Backup is jól megfelel a célnak.

Kenczler Mihály ■

Merevlemezkép-készítők

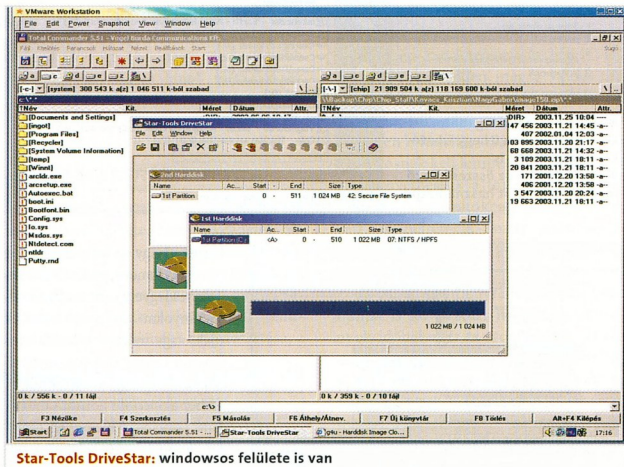
Képes termésmétra

A lemezképfájl minden olyan adatot tartalmaz, ami egy flopi, egy CD, vagy egy merevlemez elő-, illetve helyreállításához szükséges. Szerencsére az image fájlok létrehozásához ma már sem speciális szakismeret, sem megregrá hardver és szoftver nem szükséges. Elkészítésük és használatuk a mai programokkal gyerekjáték, a hozzáértők pedig számos extra szolgáltatást is élvezhetnek.

A munkát és a lemezek karbantartását flopilemezeinken is megnehezítette, ha túl sok állományt helyeztek el a gyökér- és alkönyvtárakban. Ugyanez hatványozottan jelentkezik a merevlemezeken, hiszen nagyságrendekkel több fájl és könyvtár kerül rájuk. Amikor biztonsági másolatokat, mentéseket készítünk, telepítő csomagokat állítunk össze, sokkal egyszerűbb egyetlen fájl elhelyezni az adott anyagról, mint több ezerrel dolgozni.

Ha eszközünk egy meghajtóegység, vagy annak egy logikailag önálló egységként kezelt partíciója, akkor hasznos lehet egy olyan program, amellyel a teljes lemezképet egyetlen image fájlba menthetjük, illetve azt teljes biztonsággal visszaállíthatjuk olyanra.

A gyakorlatban először a flopi lemezképeket előállítani képes programok jelentek meg, természetesen az ellenirányú folyamatot intéző társprogramok kíséretében. Az optikai adattárolók (CD/DVD) lemezeiről szintén készülnék lemezképfájlok a gyártás folyamatában, sőt külön iparág alakult a (BIN, ISO, IMG, NRG stb. kiterjesztésű) CD-image fájlokat kezelő programcsaládok fejlesztésére. Ma már számtalan ingyenes segédprogramot használhatunk, ha ezekből a CD-image-ekből fájlokat szeretnénk kinyomtatni. A flopi lemezképekkel ezek olyan kapcsolatban vannak, hogy amikor bootolható CD-

Star-Tools DriveStar: windowsos felülete is van

t készítünk, akkor vagy egy bootflopi, vagy egy megfelelően előkészített boot-image fájlra van szükségünk.

A merevlemezkép-készítő és -kezelő programokat is régóta használják klónozásra (ezen a merevlemez vagy egy merevlemez-partíció teljes tartalmának átvitelét értjük egy másik merevlemezre). A számítógépeket összeszerelőknak azért fontos munkaeszközei ezek a szoftverek, mert le-

rövidíti és leegyszerűsíti a szoftvertelepítést. Ugyanezen okokból használják az oktatótermek rendszergazdái is, hisz nem mindegy, hogy a számítógépterem gépparkja mennyi idő alatt tehető üzemkészé a túlzottan is öntevékeny hallgatók garázdálkodásai után. Mivel egyszerű másolással rövid idő alatt használható rendszert lehet felépíteni az image fájlkból, megspórolhat az időrából és komoly szakértelem kivánó rendszeres újra-és átkonfigurálás.

Az image fájlok egyfajta backup állományként is használhatók, anélkül, hogy a szalagos egységek lassúságával és költségeivel kellene számolnunk.

Merevlemezkép-készítők

Az említett programok közül most csak az egyik legfontosabb csoporttal foglalkozunk. Legfontosabb feladatuk a számítógép teljes merevlemezének vagy egyes par-

LEMEZKÉPEK FLOPIKRÓL

A legértékesebb anyagaink közé tartoznak a bootlemezek, hiszen sok diagnosztikai, beállító, karbantartó és helyreállító program csak bootflopiról indítható használatra. Ezek archiválása hagyományosan image fájl formájában történik, általában CD-ken, amelyekről akár teljesen eltérő operációs rendszerek alatt is legráthatók a kiválasztott bootlemezek.

Bootolható CD-k készítéséhez is előnyös, ha rendelkezésünkre áll egy vagy több bootimage fájl, különben kénytelenek lennénk bootflopi lemezeket készítenélben tartani boot-CD-ink megírásához.

Bár nincs elfogadott, köztudott érvényű szabvány, a legtöbb flopi image fájl ma IMG kiterjesztéssel készíthető, de sokszor találkozhatunk BIN, DDI és egyéb kiterjesztésekkel is.

Image-készítők

tíciók tartalmának az archiválása. E programcsalád tagjai az archiváláson kívül többszörözésre is jók. A teljes rendszer egyik merevlemezről egy másikra való klónozásának akkor lehet kiemelkedő jelentősége, amikor több, azonos hardverelemeket tartalmazó konfigurációt kell gyorsan és megbízhatóan ellátnunk operációs rendszerrel és felhasználói programokkal, s ezeket a helyi rendszereknek megfelelően kell konfigurálnunk. Ilyenkor rengeteg időt spórolhatunk meg, ha csak egy rendszert építünk fel a megszokott kézi vezérlésű telepítéssel, majd egy merevlemez-készítő szoftver segítségével klónozzuk azt a többire.

A fenti feladatok ellátására képes szoftverek igen nagy számban léteznek, s talán nem is olyan meglepő módon a szabad forráskódú vagy ingyenes szoftverek szolgáltatás-választéka néha nem is marad el a kereskedelmi termékektől.

Szolgáltatások

Egy merevlemez-készítőtől alapkövetelmény, hogy egyetlen fájlát állítson elő a merevlemezről, vagy annak egy kiválasztott partíciójáról, hiszen ez a dolog lényege. Ezenkívül nem mindegy, hogy hova készíti el azt a bizonyos HDD-image fájlt. A legkézenfekvőbb az, ha ugyanazon számítógép egy másik merevlemezére, vagy ugyanazon lemez másik partíciójára írja ki a végeredményt. Ennél azonban szinte mindegyik program többre képes.

Ingot Disk Imager: DOS-os felület, de Windows-változatok alatt is működik

Vannak, amelyek hálózati meghajtóra is képesek írni, és olyanok is, amelyek egy FTP-szerverre töltik fel az elkészült HDD-image fájlt. Egyes programok az Ethernet-hálózat mellett más adatátviteli csatornákon keresztül is el tudják juttatni egy másik számítógépre az image fájlt. Például a Symantec Ghost USB- és párhuzamos Laplink kábelrel keresztül is tud kommu-

Microsoft

**A hónap játéka.
Windows nélkül.**

Új számítógép vásárlásakor keresse a Windows emblémát, hogy otthon ne érhesse meglepetés!
További információk: www.microsoft.com/hun

Image-készítők

```

# 2897128 32 unknown # (Cpl. #= 1823)
No change: not updating disk label.
#d2: media not configured
#d3: media not configured

Welcome to GNU Harddisk Image Cloning Ut.127

- To upload disk-image to FTP, type: uploaddisk server:IP [image] [disk]
- To upload partition to FTP, type: uploadpart server:IP [image] [disk:part]
- To install harddisk from FTP, type: slardisk server:IP [image] [disk]
- To install partition from FTP, type: slarpact server:IP [image] [disk:part]
- To copy disk locally, type: copydisk [disk] [disk]
- To copy disk image locally, type: copyimg [disk] [disk]

[disk] defaults to /dev for first HD disk. [partition] defaults to /dev for the whole disk. [IP] disk, use null for server. [disk] disk, use for first CD/DVD disk. Use null for recognized disk. [part] disk: for list of [CD/DVD-type] partitions on disk. [disk]: /dev, /dev, run any other commands without args to see usage message.

Send comments to habert@nyer.hu
http://www.feyrer.org/pc/
  
```

G4U (Ghost for Unix): használati útmutató a parancssor felülethez

nálkani. Van azonban egy harmadik lehetőség is, amelytől kiváló archiváló eszközzé válnak azon programok, amelyeket ezzel a képességgel ruháztak fel szerzőik: az ügyesebbek az elkészült mentést egyből CD-re vagy DVD-re írják, így ezzel sem kell külön foglalkoznunk.

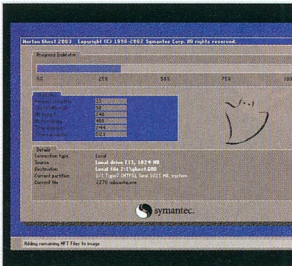
Az image fájlokat a legtöbbször tömörítik, azonban így is előfordul – különösen a mai 100 GB-os és nagyobb merevlemezek esetében –, hogy még DVD-re sem férnek rá teljes terjedelmükben. Ezt a meglehetősen bosszantó kellemetlenséget azonban megelőzhetjük, ha olyan programokat választunk, amelyek fel is tudják darabolni az image fájlt, hiszen így több kisebb darabban tárolhatjuk azt.

A biztonságos adattárolást teszik lehetővé azok a megoldások, amelyekkel jelszóval rendelhetjük archivált állományainkhoz.

Ne feledkezzünk meg azonban a másik fontos feladatkörrel, a „szellemkészítésről” sem! Egy rendszerrel úgy készíthetünk másolatot a leggyorsabban és legkényelmesebben, ha a forrás rendszert közvetlenül az egyik tárterületről a másikra klónozzuk, magyaráz az egyik gép merevlemezéről a másikéra. Ez a művelet csak azokkal a programokkal hajtható végre, amelyek képesek a folyamatból kihagyni a képfájlkészítőt fázist, s képesek partíciói, lemezt lemezzé klónozni. Olyan szolgáltatás is létezik, amely partíciót másol át teljes lemezzé. Néhány prog-

IMAGE-KÉSZÍTŐK JELLEMZŐI

Termék	StarnincsTools DriveStar	Ingot Disk Imager	G4U (Ghost for Unix)	Symantec Ghost	Image
Fejlesztő weboldala/letöltés	www.star-tools.de/	ftp.sack/pub/pc/utildisk/shareware	www.feyrer.de/g4u/	www.symantec.com	www.terabyteunlimited.com
Licenc típusa	fizetés	shareware	BSD (ingyenes)	fizetés	shareware
Operációs rendszer	DOS, Windows	DOS	NetBSD	DOS, Windows	DOS
Felhasználói felület	grafikus	grafikus, parancssoros	parancssoros	grafikus, parancssoros	parancssoros
Partíció fájlba	van	nincs	van	van	van
Egész lemez fájlba	van	van	van	van	van
Partíció-klónozás	van	nincs	nincs	van	nincs
Egész lemez klónozása	van	nincs	nincs	van	nincs
Partíció lemezzé	nincs	nincs	nincs	van	nincs
Tömörítés	van	van	van	van	van
Jelszavas védelem	nincs	van	nincs	van	nincs
Hálózatkezelés	van	van	van	van	nincs
CD/DVD-re írás	nincs	nincs	nincs	van	nincs
Image fájl darabolása	van	nincs	nincs	van	nincs

Symantec Ghost: a látszat ellenére ez egy DOS-os alkalmazás

ram főbb jellemzőit a mellékelt táblázat tartalmazza.

Az a szempont sem hanyagolható el, hogy milyen kényelmesen és gyorsan lehet használni egy image készítő-kezelő, merevlemez-másoló programot. Felhasználói felületük típusa alapján ezeket az alkalmazásokat két csoportra oszthatjuk, ahogy minden egyéb programot is. Vannak grafikus felületek, billentyűvel és egérrel egyaránt vezérelhető, kezelhető és beállítható programok, s akadnak „fapados” példá-

nyok is, amelyeket parancssorból vezérelhetünk.

Mindkettőnek vannak előnyei és hátrányai. A grafikus kezelőfelület kényelmes és könnyen kezelhető, míg a parancssoros programokkal könnyebben valósíthatók meg automatikus mentési eljárások, amelyeket akár batch fájlba is be lehet illeszteni. Olyan programokkal is találkozhatunk, amelyek mind a két üzemmódot tudják.

A mellékelt táblázatban szereplő Operációs rendszer sor nem azt hivatott jelölni, hogy mely operációs rendszer fájlstruktúráz képes kezelni az adott szoftvert, mindössze arra a rendszerre utal, amelyen a programok fut. A legtöbb program bitről bitre olvassa a merevlemez, így lényegtelen, hogy az adatok milyen fájlrendszerben vannak. Csupán az lehet érdekes, hogy az elkészült image fájl milyen fájlrendszerre képes írni.

Mi, mennyi, miért?

Kicsi is viszonylag egyszerű programokról lévén szó, az áruk is ehhez mérhető. Kivétel nélkül néhány ezer forintért beszerezhető, de akadnak olyanok is, amelyek teljesen ingyenesen tölthetők le az internetről. Táblázatunkban egyedül a G4U (Ghost for Unix) ilyen.

E termékek elsősorban a teljes rendszer archiválására valók! Adatok és beállítások mentésére érdemesebb más célprogramokat választani, azonban sokszor előfordul, hogy egy „pillanatkepet” kell készítenünk a rendszerünkről, erre pedig kétséget kizáróan kiválóan alkalmasak.

Kovács Krisztián – dr. Nagy Gábor ■

CD- ÉS DVD-LEMEZTÉRKÉP

A CD-image fájl használata egy kissé eltér a floppy és merevlemez image fájloktól. Egyrészt, mert megfelelő segédprogrammal ezek arra is használhatók, hogy több, virtuális CD-meghajtót alakítsunk ki segítségükkel számítógépünkön – miközben csak egyetlen CD-olvasót építettek gépünkbe –, ráadásul

szul a rajtuk lévő adatokhoz is gyorsabban férünk hozzá, mintha a CD-ről dolgoznánk. Azért is mások, mert leegyszerűsítik a másolatkészítést és a CD-k sorozatgyártását.

A DVD-kre ugyanaz igaz, mint a CD-kre, csak a kapacitáskülönbség miatt létrejövő fájlméret nagyobb.

Mentőöv boot-CD

valóban el akarjuk-e végezni a tervezett módosítást, beavatkozást, de a mellékletünkön kínált partíciókezelők, a Linux-alapú helyreállító lemezek és egyéb használati is a „veszélyes üzem” kategóriába sorolandó. Itt mi is csak ismételni tudjuk a többnyire angol nyelvű dokumentációk ide vonatkozó kitételeit: ki-ki a saját felelősségére használja a helyreállító-karbantartó eszközöket. A programok nem rendeltetészerű használatából eredő esetleges károkról sem a programok készítői, sem az újság szerkesztősege nem vállal felelősséget.

A lemezt így állítottuk össze, hogy amennyiben a számítógépet elindító személy nem tud fél perccel belüli dönteni a választható lehetőségek között, akkor az első (általában C: jelű) merevlemezről töltődik be az operációs rendszer, mintha nem is lenne bent a CD a meghajtóban. Nem kell megrémülni, ha a megszokott grafikus bejelentkező képernyő helyett egy klasszikus, szöveg alapú, színes menürendszer jelenkezik. Ez így természetes!

3-as lemezünk: mentőöv boot-CD

Kibővített szerszámosláda

CD-mellékletünk e havi speciális kínálata: merevlemez-diagnosztika, partíciókezelők, memóriateszt, Linux-alapú helyreállító lemezek, Slackware Linux CD-ről futó próbaváltozata, Offline NT Password & Registry Editor, vírusellenőr és egyéb segédprogramok – mindez a megszokott CHIP menüválaszték mellett.

Ami elromolhat, az el is romlik! Ezért fel kell készülnünk a helyreállításra, javításra is, hogy a minimálisra szoríthatassuk vissza a veszteségeket. E havi CD-mellékletünk 3-es számú lemezt úgy alakítottuk ki, hogy lehetőséget adjunk gépünk tesztelésére, a kisebb hibák javítására. A lemez boot-CD, azaz mindazokon a gépeken, ahol a BIOS bootsorrendjében a CD/DVD megelőzi a merevlemez és a többi eszközt, a gép a CD/DVD-olvasóban hagyott lemezelel fog indulni, s megjeleníti az „Ultimate Boot CD 1.7” indító menüjét. Mint min-

den rendszer-karbantartó eszköznek, e gyűjteménynek is megvannak a veszélyei. Nem csupán a Registry-bejegyzések szerkesztése előtt célszerű megfontolni, hogy

Mikor lehet szükség rá?

Ha a számítógép megmagyarázhatatlan vagy nehezen értelmezhető tüneteket produkál, például rendszeresen használt programjaink hirtelen elkezdnek lefagyni, nem bootol a gép, vagy egyszerűen csak nem fogadja el bejelentkező jelszavunkat, sűrűgösen meg kell oldanunk a problémát.

A hibakeresést a két leggyakoribb hibaforrás, a memória és a merevlemez(ek) ellenőrzésével érdemes kezdeni. Ha a CD-nkről futtatott memóriatesztelő programok hibát jeleznek, nem érdemes sokat vacakolni, a RAM megérett a cserére. A programok menüi olyannyira egyértelműek, hogy minimális szakmai (IT) angol nyelvismerettel – nevezük ezt most IT-tapasztalatnak – minden lehetőséget kihasználhatunk.

A merevlemez(ek) ellenőrzése egy háziszárvival több előkészületet igényel. Mivel az ilyen diagnosztikai programok közvetlenül a hardvergyártóktól származnak, tudnunk kell, hogy gépünkben IBM, Hitachi, Maxtor, Quantum, Western Digital, Seagate, Fujitsu vagy Samsung háttértároló dolgozik. A megfelelő opció választásával lehetőségünk van egy alapos teszt elvégzésére. Ha a program hibát jelez, akkor újfent a szerviz ajánlható.

A boot-CD menüjéből az „n” gomb lenyomásával indítható egy DOS-os vírusellenőr program, amellyel a merevlemez esetleges vírusfertőzését azonosíthatók és távo-

Ultimate Boot CD: a bootmenü, mint bejelentkező képernyő

lithatók el. Itt azonban ismét kiemelendő, hogy a szoftvert mindenki a saját felelősségre használja. Megeshet, hogy olyan beavatkozásokra van szükség a helyreállítás folyamatok részeként, amelyek adatvesztéssel járhatnak. Ezt megelőzendő ajánlatos mindazon állományainkat biztonságba helyezni egy alkalmas adattároló eszközben – például egy másik merevlemezben –, amely elváltása érzékenyen érintene minket (e témában lásd még a backup-szoftverrel foglalkozó írásunkat a 32. oldalon).

A boot-CD menüjének „q” opciójával NTFS partíció is hozzáférhetőnk mappainkhoz és fájljainkhoz, s átmásolhatjuk azokat az előkészített (kellő méretűre particio-

nált és formázott) második merevlemezre. Ez utóbbi lépést persze le is rövidíthetjük boot-CD mellékletünk további segédprogramjával (*SavePart, g4u, HDClone Free*).

A melléklet különösen veszőse (mint a konyhakész a gyerek kezében!) segédprogramjai a merevlemez korábbi adatainak nyomait eltüntető *AutoClave*, valamint a partícionáló *XFDISK*, *Special FDISK*, *IBM/Hitachi Feature Tool* és *Ranish Partition Manager*.

Új gépek előkészítése – a meglévő átszabása

A hardver ellenőrzése újonnan vásárolt, összerakott gépek esetében legalább olyan fontos, mint megbolondult gépeink vasának diagnosztikája. Rengeteg felesleges munkát és bosszankodást takaríthat meg a hardverhibák és vírusfertőzések idejében történő felismerése.

Ha a merevlemez még üres, vagy más típusú vagy méretű partíciókat szeretnénk rajta felépíteni és használni, akkor jól jönnek az előzőekben említett „különösen vesélyes” segédprogramok. Partíció(k) nélkül nem élet az élet – a merevlemez legalábbis így látja.

Mindenesetre mielőtt a nekikezdenék a rendszer ilyenét átszabásának, feltétlenül gondoljuk végig, mit akarunk kezdeni a géppel. Ha a bootpartíció méretét növelnünk kell a második partíció rovására, a *Partition Resizer* és a *Ranish Partition Manager* a merevlemez gyártójától füg-

getlenül segítségünkre lehet a feladat megoldásában. A meglévő NTFS partíciók átmeretezése mindig kétéseles, előtte mindenképp ajánlatos egy teljes adat- és rendszermentés.

A partíció típus megválasztásában fontos szempont, hogy milyen operációs rendszer (ek) lesznek a gépen. Ha multiboot rendszert akarunk kialakítani, és a meglévő operációs rendszer mellé egy másikat kívánunk telepíteni, akkor figyelembe kell venni az ismert korlátokat és lehetőségeket. Az MS-DOS 6.22-es csak a *FAT16* partíciót képes kezelni. A Windows 95 már hosszú és ékezetes karakterekkel, valamint szóközt tartalmazó fájlnevekkel is dolgozhat, de még gondjai vannak a *FAT32*-vel (kivéve a Win95OSR2 változatot), és sem az *NTFS*, sem a Linux vagy *HPFS* partíciókkal nem boldogul segédprogramok nélkül. A Windows 98 sem kezeli még az *NTFS* partíciókat, s a Linux partíciók némelyikének kezelésére még csak a Windows 2000-et és XP-t, valamint a Windows 2003 Servert készítették fel. A felsoroltak figyelembevételével sok későbbi hozzáféréstől probléma megelőzhető.

Particionálásakor fontos észben tartani, hogy speciális bootmenudzer nélkülük a partíció feljelbe csak 4 elsődleges partíció hozható létre, s közülük csak egy lehet aktív. Az egyes operációs rendszerek és az alkalmazói szoftverek minimális helyigényéről a szoftverek kézikönyve ad tájékoztatást.

Általánosságban elmondható, hogy a *FAT32* a legkisebb közös többszörös, ha többféle operációs rendszert akarunk telepíteni, ám ez esetben elvesztjük például az *NTFS* vagy a natív Linux-partíciók (*Ext2FS*, *ReiserFS* vagy *Ext3FS*) nyújtotta biztonsági szolgáltatásokat.

Jelszóga(r)zdalkodás

Jellemző hiba, hogy elfelejtjük a Windows jelszót, s ha nincs a közelben szerszergaz-

```

MS-DOS Version: 98.09.10
Partition 0: 242MB, 1
  1: Cache 00 7895MB/s
  2: Cache 0224 1417MB/s
  Memory 16MB 918MB/s
  Zipport 1440kb/s

NullTime  Cached  ReadMem  MemMap  Cache  ECC  Test  Pass  Errors  ECC Errs
  0:00:15  150M  240K  6928-Std  on off Std  0  0  0  0

Configuration:
(1) Cache Mode
(2) Test Selection
(3) Address Range
(4) Memory Sizing
(5) Error Summary
(6) Error Report Mode
(7) ECC Mode
(8) Benchmark Test
(9) Report Screen
(0) Cancel

ESC=Exit  C=Configuration  SP=Scroll Lock  CR=Scroll Unlock
  
```

Memóriateszt: a leggyakoribb hibaforrás a sérült vagy kilazult memóriamodul

```

SHR100 Version 1.25

Model:
Firmware Level:

The SHR100.EXE does not overwrite any data on the drives and
should not result in data loss, if used properly.
But all your data is to be backed up prior to use this utility.
Someing has no liability for the data loss during the test.

Do you agree to above term? (Y/N) _

(Press 'Y' to proceed with program; or 'N' to cancel test.)
  
```

Merevlemez tesztje: nem árt ellenőrizni a merevlemez állapotát

OPERÁCIÓS RENDSZEREK ÉS PARTÍCIÓK

	FAT16	VFAT	VFAT-NT	FAT32	NTFS	Ext2fs	Reiserfs	Ext3fs	HPFS
MS-DOS 6.xx	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i
Windows 95	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i
Windows 95OSR2	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i
Windows 98/98SE	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i
Windows NT 3.x	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i
Windows NT 4.0	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i
Windows 2000	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i
Windows XP	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i
Windows 2003	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i
Linux	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i
BeOS	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i	o/i

o/i = olvas és ír

* = az NTG nagyméretű FAT partícióit az MS-DOS 6.x nem kezeli

*** = NTFSDOS segédprogrammal olvasni tudja

** = segédprogrammal olvasni/írni tudja

& = a régebbi Windows-verziók sérültek jelezhetik az újabb Windowsok NTFS partícióit

./=

o/i = nem olvas/nem ír

*** = LFNDSOS segédprogrammal a hosszú fájlneveket is kezeli

** = segédprogrammal olvasni képes

& = olvasni tudja, és megfelelő segédprogrammal írni is

Mentőöv boot-CD

da, akkor – mivel belépni sem tudunk – nincs módunkban új jelszót megadni.

Az *Offline NT Password & Registry Editor* segíthet ezen a gondon, mivel CD-ről bootolva – néhány jóváhagyó gombnyomással – megtudhatjuk a Windows NT/2000/XP érvényes helyi felhasználóneveit, s módunkban áll lenullázni vagy módosítani az

azokhoz tartozó helyi belépési jelszavakat. Mindezt azonban ki-ki csak saját felelősségére végezheti, s e módosított jelszavak továbbra sem segítenek a hálózati bejelentkezésben.

E módszer nem működik a gépház felnyitása nélkül, ha a jelszóval védett BIOS-ban a CD/DVD-egységet és a flopit a boot-sorrendben megelőzi a merevlemez. Még mindig van tehát egy hatékony módszer arra, hogy megakadályozzuk gépeink jogtisztalan használatát.

Még egy utolsó esély

Talán az egyik leggyakoribb felhasználói hiba a fájlok és könyvtárak véletlen törlése. Ha a törlendő anyag a szemetesből is kihullott már, s az újabb Windowsok visszaállító *Roll-up* funkcióját is kikopcsoltuk korábban, akkor csak a jó istenben, a biztonsági másolatban és a helyreállító segédprogramokban bízhatunk. Mivel az első kettő nem mindig áll (azonnal) rendelkezésünkre, marad a harmadik lehetőség. Boot-CD mellékletünkön erre a feladatra a *Ghost for Unix*, amely a feladatra a Rip, amely a bootmentőből a „k” gomb

lenyomásával indítható. Ez a Linux-alapú program, melynek neve nem a „Requiescat in pace” (azaz nyugodjék békeben) rövidítése, hanem a *Recover Is Possible* nevet takarja, segíthet, amennyiben rendszerünk korábban törölt fájlok és mappák adattartelét fizikailag még nem írta felül.

BasicLinux és Slackware

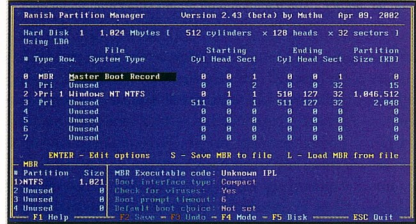
Hogy ne maradjunk most se Linux-variantok nélkül, CD-mellékletünkön egy *BasicLinux*ot („m”-re indul a bootmentőből) és egy *Slackware Live CD-variant*ot (az „s” lenyomásával indítható) helyeztünk el. Az előbbi flopiról is bootolható, s akár egy 4 MB-os RamDiskben is jól érzi magát.

A régi 486-osokon is jól használható, egy sor hasznos segédprogrammal felszerelt *BasicLinux*ot egy könnyen használható szövegszerkesztővel is ellátták. A felállt rendszer alkalmas arra, hogy a modellem betársázson internetszolgáltatónkhoz. Felszerelték webböngészővel, van levelező-kliense, s természetesen alkalmas fájlok letöltésére (ftp). Sokkal kisebb terjedelmű és erőforrás-igényű disztribúció, mint a Red-Hat, de régi hardvereken jobban teljesít. Bár alapvetően RamDiskről való futtatásra készítették fel, saját merevlemez-partíciójára is telepíthető, ahol további csomagokkal – például az X-szel és a GCC-vel – bővíthet.

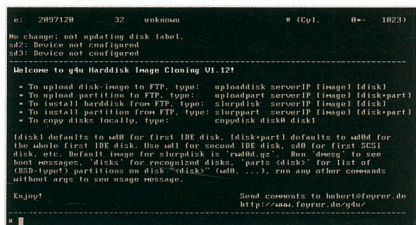
Az elsősorban CD-ről futtatható *Slackware Live* karakteres üzemben indul, s a *root* felhasználóként való bejelentkezéskor a *toor* jelszót várja. E disztribúción természetesen van már grafikus kezelőfelület is, amely a *KOffice* irodai programjait kínálja (de bármily bővíthető), és alkalmas az USB-, FireWire és WLAN-eszközök kezelésére és menedzselésére.

Érdeklődéssel várjuk olvasóink visszajelzéseit CD-mellékletünkkel kapcsolatban. A beérkező javaslatokat és kéréseket természetesen figyelembe vesszük jövőbeni hasonló összeállításaink előkészítéskor, melyekben mindig igyekszünk a lehető legfrissebb rendszer- és segédprogramokat megosztani olvasóinkkal.

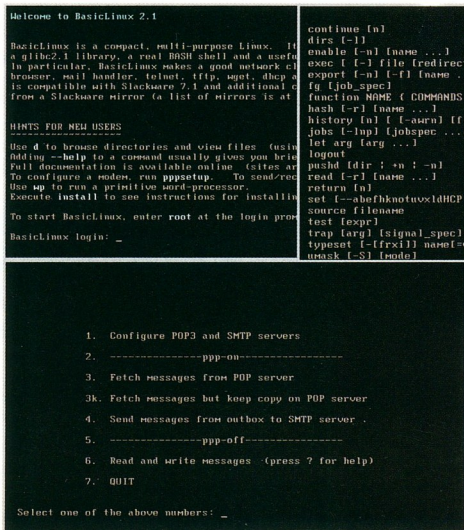
dr. Nagy Gábor

Ranish Partition Manager: a merevlemez előkészítésének egyik remek eszköze

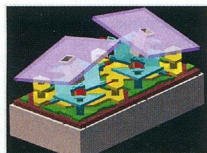
Ghost for Unix: az ingyenes merevlemez-klóező FTP-szerverre is menthető

BasicLinux: minimál Linux teljes alapszolgáltatással

TARTALOM

Bemutató

Teszt: 54 Mbps-os WLAN
eszközök
Szédítő száguldás22 USB flash memória
KulcspozícióbanTeszt:
memóriakártya-olvasók
Rések és kábelekTeszt: duál processzoros
alaplapok
Dupla vagy semmi?

DLP: így billegnek a kis tükrök

Bemutatótechnika

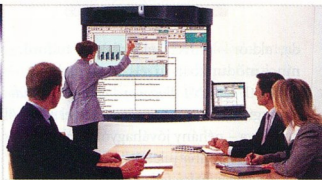
Javuló diavetítők

■ Volt idő, mikor az előadók leginkább rémálma az volt, hogy a diák összekeverednek a tartóban. De nem, inkább megdnyegyetek rendre fejfel lefelé tárazták be, hogy az előadás előtt kelljen egyesével kivenni és visszatenni – amitől aztán össze is keveredtek. Ez a veszély ma már nem fejezet, és a legrosszabb, ami történhet, hogy a noteszgép „nem ért szót” a digitális kivetítővel. De ennek is kicsi a valószínűsége, a kivetítőket manapság minden elképzelhető jelforrásra fölkesztik, a „puccér” kompozit videótól a DVI-ig (digitális videobemenet, kifejezetten LCD-k számára). A jobb kivetítőket már a frissítési frekvenciák sem érdeklik, ha csak meglátják a VGA-dugót, már vetítik is a képet. (Ez így azért nem igaz, de manapság tényleg kevés a probléma.)

Négy-öt éve jelent meg a Texas Instruments mikrotükrös lapkája, amelyet DLP (digital light processing, lásd a keretet) néven emlegetnek, mára az újonnan vásárolt kivetítők mintegy 40 százaléka ilyen. A többi még mindig folyékony kristályos, de nem ugyanaz az anyaguk, mint a képernyőké, inkább olyan, amely kifejezetten a vetítőző (vagy fénycső) forró szomszédságában érzi jól magát.

Nagy karriert futott be a kivetítő az utóbbi években, ahogy a házimozizás terjed. Egyre több kivetítő vesznek a középszálybeli családok, s ahogy a gyártás felfut, az árak is csökkennek. Ma a három évvel ezelőtti árszint feléért lehet olyan kivetítőt kapni, amilyenről akkor csak álmodhattunk, 500 lumen felett, 800x600 képpontot – DVD-hez éppen megfelelőt.

Az MP3130-ban, a HP egyik legújabb kivetí-

3M Wall Display: az univerzális digitális képernyő és tábla pótolja a bemutató- és oktatótermek összes berendezését

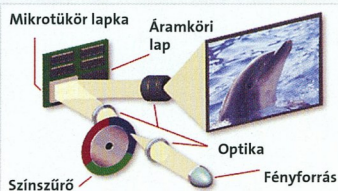
tőjében, az bevezették a negyedik alapszint, a fehérét. Üzleti célú bemutatóknál a látvány jellemzően fekete betűkből, tömör színeket tartalmazó illusztrációból – és a fehér háttérből áll. Ilyenkor sokat számít, ha a fehér nem a vörös-zöld-kék alapszínek maximális fényességéből, hanem egy valódi fehér „szűrőn” áthaladó fényből keletkezik. Videomódban természetesen ki kell kapcsolni ezt a szolgáltatást, mert csökkenti a színek közti kontrasztot. A készülék újszerű kényelmi szolgáltatása, hogy dőlésérzékelőt építettek bele, így automatizálták a digitális trapéz-korrektció (keystone) vezérlését. Ezenfelül a „kicsike” nincs két kiló, 1800 lumenes, 1024x768 képpontos – nem belépő szintű a berendezés.

Régebben a 3M a legkisebb és a legészib írásvetítőről volt híres a kivetítőpiacon. Legújabban terkeke a 3M Wall Display (fali megjelenítő) márkanévet viseli, s egyesíti a kivetítő, a digitális tábla és a normál (rostollas) tábla összes szolgáltatását. A körülbelül A0-s méretű digitalizáló tábla fölül helyezték a különleges fényvisszaverő réteggel kiegészített DLP-s kivetítőt. Ami a hozzá kapcsolt noteszgépen megjelenik, azt természetesen kivetíti az intelligens tábla, de a kapcsolatot kétirányú, mivel a rendszer érzékeli a - hozzá adott - toll pozícióját, így a képek kiegészíthetők a helyszínen, majd az így kiegészült mű továbbküldhető. Ezzel az egy készülékkel ki lehet váltani a bemutató- és oktatótermek minden megjelenítő berendezését, és a készülék áramtalanítva közönséges táblaként is használható. Viszont a videokonferencia megkezdése előtt le kell törölni róla az „analog” információt...

MŰKÖDÉSI ELV

A folyékony kristályos vetítőben a diafilmkocka helyére kerül a körülbelül ugyanakkora LCD, melyen a fény áthalad. DLP-s berendezésben viszont a képpontoknak megfelelő tükrök rezegnek, amikor a forgó korong piros szűrője van a fény útjában, akkor a piros képpontok tükröi verik a fényugarakat a lencse irányába, amikor a zöld, akkor a zöldeké és így tovább. Az intenzitást szintén rezgéssel, a kitélési tényezővel, a lencse felé fordulás idejével oldja meg az elektronika. (Ez az egy-lapkás DLP működési elve, a háromlapkásban áll a színszűrő.) A DLP olcsóbb, képe nem fakul, sokkal jobb

a kontrasztaránya, mint a folyékony kristályos vetítőé, s az eltelt évek bebizonyították, hogy az élettartama is megfelelő, nem hullanak le a kis rezgő tükrök a lapkáról.

Hírek

Apple

Nagyképű iMac

20 hüvelykes (50 centiméteres), szélesvásznú (16:9-es oldalarányú) folyékony kristályos képernyővel is kínálja új iMac számítógépeit az Apple. A megjelenítő fizikai képpontszáma 1680x1050, ami azt jelenti, hogy például egy A4-es oldalpárra oldalanként 840x1050 pixel jutna – ha csak az oldalakat kellene megjeleníteni. Azért a nagy képernyő így is hasznos, leginkább a nagy felbontású DVD-filmek megtekintésékor.

Azoknak, akik nem ismerősek a Macintosh számítógépek területén, eláruljuk, hogy a hasonló teljesítményű, de névtelen és PC-s konfiguráció árának mintegy kétszereséért meg-

bízhatóbb, szebb külsejű, s gazdag (törvényes) szoftverekkel előre telepített gépet kap a vásárló. Ebből említést érdemel a szabad szoftvereknél valamivel jobb iPhoto képkézelő, szerkesztő és archiváló program és az iMovie videószerkesztő.

Az Apple-es közérzet alapelve az egér-billentyűzet együttműködés szorossága (értsd: több az egér-billentyű műveletkombináció, például van szóköz-vontatás), lévén, hogy az Apple egérnek mindmáig hagyományosan csak egyetlen gombja van, s görgőtökreke sincs.

Az évek során az Apple is tanult a Microsofttól, mert a „hi-

hetetlen grafikus teljesítmény” kitétel a projektusokban nagy Nvidia GeForce 5200 FX Ultra alrendszerrel jelent 64 MB memóriával. Ezen felül az iMacban 1,25 GHz-es PowerPC G4-es processzor, 256 megabájt DDR memória és 80 gigabájt merevlemez rejtőzik egy meglehetősen kicsiny, félgömb alakú (!) házban, amely a monitor talpának látszik, és amelyben még egy SuperDrive-nek ke-

resztelt DVD-olvasó– CD-író (a magyar zsargonban „kombódrávj”) is elfért. Természetesen a három USB 2.0 és a két FireWire port, a bővíthető memória és a cserélhető grafikus kártya – és az immár UNIX-alapú, Mac OS X 10.3 „Panther” operációs rendszer, minden elképzelhető hálózati támogatással.

Az operációs rendszer a Windowsnál jobban együttműködik az alkalmazásokkal, ebben a világban a külső szoftverfejlesztők nem küzdenek az Apple-lel, a technológia még sokkal zártabb, ezért nagyobb szakértelem szükséges a szoftverek „beszerzéséhez”.

Creative Prodikeys DM

Házizenész kézidarabja

A Creative már akkor eljegyezte magát a zenével, amikor megvette az E-mu céget, annak Proteus néven ismertté vált szintetizátorával egyetemben – vagy 10 évvel ezelőtt. (Őnálló termékvonalként ma is létezik és aktív az E-mu).

A Prodikey viszont a normál PC-billentyűzet alacsonyabb igényű kiterjesztése a zenei felhasználás irányába. 37 zongorabillentyű rejtőzik a csuklótámaszként szolgáló fedél alatt,

viszont az igényesség bizonyítéka, hogy a letítés sebességét érzékeli a szerkezet, s annak arányában magasabb hangerőjelet ad át a szoftvernek.

A Prodikeys szabványos PS/2 porton kapcsolódik a számítógéphez, innen a szoftvere kommunikál minden MIDI-s dal-szerkesztővel. Még azt is megteszi a szoftver, hogy a PC MIDI-portján (game-port) keresztül MIDI-vezérlőként működhet a kombinált billentyűzet.

Különösebb zenei képzettség nélküliek is elboldogulhatnak a DM Music szoftver Pentatunes, FunTunes és IntelliChord szolgáltatásai segítségével. Ezek többféle szintű automatizmus révén zeneszerző zörejeket állítanak elő a felhasználó akcióinak figyelembevételével.

Mindehhez a General MIDI szabvány 128 hangszerét használhatjuk föl a Grand Pianótól a japán népi hangszereken át számos elektronikus hangzásig.

ez három oktávnak felel meg – amit természetesen oktávvaltóval a zongora teljes tartományán belül át lehet helyezni. Az

iPod

Már kapható
a legújabb iPod
99 000 Forinttól!

store.apple.hu

Synaptics SpeakerPad

Beszélő, lapos egér

A noteszgép-felhasználók elleni első merénylet az érintőpanel általános bevezetése volt. Ebben a Synaptics tevékeny és aktív részt vállalt. Igaz, ők találták ki a késleltetett reagálást (az utolsó billentyűleütés után egy ideig „érzéketlen” a panel, a véletlen hozzáérés miatti akaratlan kurzormozgások elkerülése végett), a görgetősávokat a panel jobb szélén és alján (nem kell a kurzorral elnavigálni a képernyő széléig, ujjunkkal a panel szélén közvetlenül görgethetjük az ablakot, ha egyébként lehet), valamint az évek során sokat fejlődött az érintőpanel pontossága, megbízhatósága is.

Most pedig a Synaptics egy piezoelektromos hangszórót helyez az érintőpanel alá. Így rengeteg hely szabadul fel a noteszgép egyéb, frekvenciált térfogaterészeiben. Piezoelektro-

mos alatt nem a kis kerámiázigzegt kell érteni, hanem azt a műanyaglapot, amely elektromos feszültség hatására változtatja az alakját. A cég szerint az érintőpanel alatti „hanglap” lényegesen nagyobb levegőtérforogatót mozgat meg, rezonátornak fölhasználja a csuklótámaszként szolgáló felületet, és a közvetlen testi kapcsolat segítségével jobban a felhasználó felé vezeti a hangot.

Az első tapasztalatok szerint a klasszikus hangszórógyártók (JBL, Bose stb.) útmutatásai alapján kialakított különleges noteszgép-hangszórók ugyan jobban szólnak, mint a SpeakerPad – amely viszont határozottan jobb, mint a legszebb Sokol-érára emlékeztető, hagyományos noteszhangás. Még megérjük, hogy a „testes” basszusok miatt egy helyett kettőt kattintunk...

Casio YC-400 dokumentumvetítő

CCD-kamera új szerepben

Ha egy 4 megapixeles fényképezőgépet felszerelnék egy állítható magasságú állványra, majd folyamatos kamera üzemmódban összekötnék egy digitális projektorral, eljuttatnánk az írásvetítő 21. századi inkarnációjához, amely nemcsak dokumentumok, hanem bármilyen, a lencse alatt elérhető területre kiterjedő tárgy képek kivételére is alkalmas.

Bár ilyen prezentációs eszköz valóban előállítható háziilag, kész termékek formájában is létezik, jó példa erre a Casio összecsatolható, mindössze 1,5 kg-os kis készüléke. A leképező részt USB-csatlakozó köti össze a számítógéppel vagy akár a ki-

vetítővel, a megjeleníthető legnagyobb felbontás 1024x768 képpont, ami csak azért furcsa, mert a 4 megapixelbe ennél több is beleférne. De ha figyelembe vesszük a digitális tábla üzemmódot, amelyben 3-szoros optikai nagyítást alkalmazhatunk, és a kimenetnek még úgy is XGA-szabványúnak kell maradnia, akkor már sejtethetjük, mire való a sok képpont.

Xerox WorkCentre M24

Több funkció – és mind színes

Nemcsak otthoni és kis irodai összetett funkciók készülékek léteznek. A Xerox irodai mindegyének 1 menetes színes lézernyomatatója percenként 13 oldalt bocsáthat ki, ha pedig csak fekete-fehérek az oldalak, akkor 24 lap/perc a sebessége. Mindezek A4-es oldalakra vonatkoznak, de 1200 pont/hüvelyk felbontású nyomtatógységével a berendezés képes A3-as méretű dokumentumok kezelésére is.

A készülék funkciói között szerepel a lapolvasás és a faxolás is. A szkennel optikai felbontása 600 pont/hüvelyk, faxként is ilyen finomságú. Opcionális 50 oldalas lapadagolóval nagyobb dokumentumok hatékony digitalizálására is képes.

Mint hálózatos berendezés (10/100 Mb/mp-es hálózati csatlakozót építettek bele) kisebb munkacsoportok központi be-

rendezéseként a leghatékonyabb. Terhelhetősége is ennek megfelelő: 10 000 oldal/hónap. Többféle kiépítést lehet megvalósítani, a legnagyobb kapacitású 3000 lapot fogad be. A több funkciót a háromtálcás kiépítés szolgálja ki legjobban, ebben az alap 520 lapos tárolót még három, szintén 520 lapos tálcát egészíti ki, melyekben A5-től A3-ig terjedő méretű, esetleg különböző minőségű papírok lehetnek.

A megfelelő teljesítményről 400 MHz-es PowerPC processzor, 512 megabájt nyomtatómémória és egy beépített 10 gigabájt merevlemez gondoskodik. Az A3-as lézernyomatók sejtethetően nem tartoznak a legolcsóbb berendezések közé, a Xerox WorkCentre M24 alapképi-tése is több mint 2 millió forintba kerül.

Hírek

Logitech diNovo Media Desktop Kék fény – szép formában

Eddig sem voltak csúnyák a Logitech gyártmányú embergép interfészek, de a diNovo Media Desktopon erősen érződik a kitüntetett formatervezési figyelem – amit a hagyományosan kreatív olasz művészekre utaló név is jelez.

Több egyedülálló szolgáltatást nyújt ez a termék. Különböző és a szokásosnál keskenyebb a billentyűzet. Lehet, hogy túl sok helyet foglalt az ágyban a klaviatúra? Az asztali számítógépre vésszen emlékeztető másik külön rész nem más, mint a számbillentyű-csoport, amelynek kijelzője mindenféle hasznos információt ad, e-mail érkezéséről, csetelő társ bejelentkezéséről stb., egyben a számítógép médialejátszóinak Bluetooth-os távirányítója is (ilyenkör az éppen játszott mű címét is kijelzi) – sajnos, pont szá-

molni nem tud. (Hackerek, figyelem! Megírandó az a program, amely a Logitech diNovo Desktop számbillentyűs egységének LCD-jére kiteszi a Calculator kimenetét!)

A termék Bluetooth csatlakozása univerzális, kihasználja a készlet legújabb, Logitech MX családba tartozó, sokgombos, optikai, gyors mintavételezős egere, de nyomtató, mobiltelefon, fülhallgató, bármi egyéb eszköz is kapcsolódhat hozzá.

Ellenőrizendő, hogy az írógép feltalálása óta eltelt 170 évben mennyit változott az ezt megelőző 1 millió éven át kialakult emberi csukló, mert a billentyűzet az összes eddigi formatervezés döntött elrendezését meghazudtolóan vízszintes (Zero Degree Tilt).

A Logitech diNovo Desktop 69 000 forintba kerül.

Új Phoenix BIOS Biztonság, azonosítás!

Elsősorban a biztonsági szolgáltatások terén hajtanak végre forradalmi jelentőségű változtatásokat, nevezetesen, hogy a titkosítási és azonosítási eljárások alapkomponenseit beépítik a PC BIOS-ába.

Ha a merevlemez tartalma titkosított és a kulcsot az indításkor a felhasználónak kell megadnia, akkor illetéktelen semmilyen módon nem férhet hozzá az adatokhoz – a kulcs nélkül. Hasonló, de hardveres és a BIOS-ból támogatott módon működik egyes IBM nosztalgépek beágyazott biztonsá-

gi megoldása. A Phoenix CSS szoftvercsaládjának első tagja, a TrustedCore NB egyelőre csak a titkosítási és azonosítási szolgáltatásokat tartalmazza, de tárgyalásokat folytatnak a Microsofttal arról, hogy a Windows szerzőjog-védelmi szolgáltatásaihoz is BIOS-rutinokat használjanak. Azaz, eljőhet az az idő, amikor a Windowsban csak olyan médialejátszó program futhat, amely a Windows BIOS-alapú, igen nehezen megkerülhető szerzőjog-védelmi mechanizmusait használja.

Logitech QuickCam Sphere Mozgó gépszem

A Logitech bemutatta az első webkameráját, ami képes követni a felhasználó fejmozgását. A mesterséges intelligencia fejlődésének egyik eredményeként létrehozott, Head trackingnek (fejkövetés) nevezett szolgáltatás várhatóan minden gyártónál megjelenik a magasabb kategóriájú webkamerákban. A követést bekapcsolva ezentúl nem kell vigyázzban ülni videotelefonálás közben a szűk látóter miatt, a kamera vízszintesen 90, függőlegesen 30 fokos mozgástartományban képes követni a felhasználót.

Hogy a spamáradat jelentős részét kitevő „live web camera” ajánlatokban sejtethető testrészeket is tudja-e követni a kamera, az majd kiderül. Azt viszont már lehet tudni, hogy a mozgató motorok nem teljesen hangtalanok, így a felhasználóknak

meg kell szokni, hogy mozdulataikat diszkrét zümmögés kíséri.

Általános tulajdonságaiban a QuickCam Sphere szintén vezet az élbolyt: 1280x960-as állóképet készít, de azért ennyi érzékelőcellája nincs, valóban 640x480-as felbontásból „állítja elő” a nagyobb képet, zoomja digitális, ami egy webkamerába elegendő is. A készülék várható kiskereskedelmi ára bruttó 39 ezer forint.

iPod

Élvezd a zene
szabadságát
Mac-en és PC-n is!

store.apple.hu

TARTALOM

Megjelenítő
Neovo K-19 TFT LCD

Noteszgép
Albacomp Activa Mobil
1905

MP3-lejátszó
Creative Muvo2 X-Trainer

Billentyűzet
Micro Keyboard

PDA
Mitac Mio 339

Elektronikus vaku
Olympus Camedia FL-20

BIOS-funkció: átütő fontosságú beállítás a BIOS-ban a kijelző színének állítása. Talán így érzékelhető, hogy a madárkánk énekel. Hamarosan más rajzolatok is letölthetők (lesznek) a gyártó weboldaláról

Insight MediaBox

Digitális hifitorony

■ Már láthattunk olyan PC-t, amely hifiként vagy DVD-lejátszóként alkalmazható még számítógéppé ébredése előtt. Ezúttal a Multimédia Kft. juttatott el hozzánk egy hasonló szerkezetet, a MediaBoxot.

Ahhoz, hogy egy PC még az operációs rendszer betöltődése előtt kezelhessen bizonyos perifériákat, különleges BIOS-ra (alapvető be-kimeneti rendszerre) van szüksége. A BIOS programok olyan memóriában helyezkednek el, amely nem felejt el a tartalmát a gép kikapcsolásakor, ennek segítségével kezeli a PC az olyan alapvető perifériákat, mint a billentyűzet, a merevlemez és a karakter alapú képernyő. A szórakoztatócentrum esetében ehhez hozzáadódik még az egér, az infra távirányító, a CD- és DVD-olvasó, valamint a szerkezet saját kis LCD-je.

Hogy feltalálása után 22 évvel miérten kell a PC-nek csaknem egy percig szösz-

mötölnie minden egyes bekapcsolás alkalmával, arról kérdezzük meg a gyártókat. Számos példa van arra, hogy egészen bonyolult számítógépek is üzemképesek néhány másodperccel a bekapcsolásuk után. Ilyenek például a játégek, legfőképpen az Xbox, amelynek Intel PC processzora ma már kicsit lassú is lenne – viszont a buszrendszere speciális. Vajon miért? Talán mert a játégeknek megbízhatóbbnak kell lennie, mint egy PC-nek?

Az Insight MediaBoxában egy mini-ATX formátumú Via alaplapon Via C3 1 GHz-es processzor leledzik, alapképzésben 128 megabájt memóriával. Ebből 32-t lefogal az alapra integrált grafikus rendszer, amelynek minőségét kellőképpen jellemzi is ez a tény. A grafikus kártyáknál azért használnak külön memóriát, mert az többször gyorsabb lehet, mint az olcsóbb rendszerből. A rendszermemóriát használó grafika tehát szükségképpen lassú.) A processzor is inkább csak két évvel ezelőtt tartozott volna az élvonalba. De a DVD- és MP3-lejátszáshoz elegendő ennyi teljesítmény is. Mint ahogy a MediaBox hifiként való használatához sem kell semmilyen egyéb tartozék, mert a mélyugrózó és két hangszóró a termék tartozéka.

Trükkös mozgású előlap mögött bukkan elő a DVD-olvasó tálcája. Ha képer-

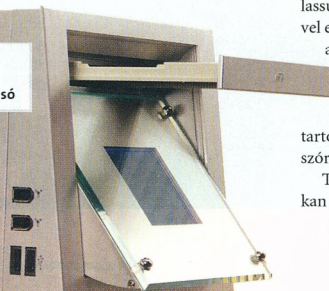
nyőt, egeret, billentyűzetet is csatlakoztatunk a rendszerhez, akkor a bekészönő képernyőn Esc-et kell nyomnunk ahhoz, hogy az előre telepített Windows XP elinduljon az alapképzésben 20 gigabájtos merevlemezről.

Ebbe telepíthetjük azt a kis programcskát, amely az LCD-re küirja a PC „lekiállapotának” jellemzőit: a CPU-terhelést, a memória és a merevlemez foglaltságát.

További különlegességet jelent a hannyatgeret (kurzorgolyót) tartalmazó infra távirányító. Nemcsak a szórakoztatóelektronikát, hanem az adott esetben a tévéképernyőre kivezetett PC-t is vezérli. Arra azonban hatványozottan kell figyelni, hogy ne a képernyő, hanem a MediaBox felé irányítsuk, ott van a vevő. (Egy későbbi változat talán már rádiós távirányítót fog tartalmazni, amely bárholnan képes befolyásolni a szerkezetet.)

Kétségtelen viszont, hogy a MediaBox igen jól mutat a 20x20 méteres nappali szoba 18 mm vastag üveg dohányzóasztalán – ami a működéséhez szükséges kábelkaszról már nem mondható el. De ez a szórakoztatóelektronika velejárója, úgyhogy a MediaBox igazi helye a plazmatévő (vagy többfunkciós, 16:9-es arányú, 29 hüvelykes LCD) alatt van. Ára is méltó ehhez: 10 hifján 280 ezer Ft.

MediaBox:
így nyílik
a lemezolvasó

Bemutatók

Megjelenítő

Neovo K-19 TFT LCD

Értékelés: ■ ■ ■ ■

Info: www.bluefish.hu

Ár: 205 000 Ft

Műszaki adatok

Képtől, pixel: 19 hüvelyk, 1280x1024

Képpont mérete: 0,294 mm

Reakcióidő, kontrasztarány: 15/25 msec, 600:1

Látószög: 170 – 170 fok (vízsz. - függ.)

Csatlakozó: analóg és digitális

Tömeg: kb. 6,8 kg

Noteszgép

Albalcomp Activa Mobil 190S

Értékelés: ■ ■ ■ ■

Info: www.albalcomp.hu

Ár: még nem ismert

Műszaki adatok

Processzor: 2,2 GHz-es

Mobil Pentium 4

Memória: 256 MB

Kijelző: 12,1 hüvelykes TFT + SIS 650

Merevlemez: 40 GB

Kommunikáció: GSM-modul

Tömeg: 1,95 kg

MP3-lejátszó

Creative Muvo2 X-Trainer

Értékelés: ■ ■ ■ ■

Info: www.ramiris.hu

Tájékoztató ár: 75 000 Ft

Műszaki adatok

Memória: 512 megabáj

Csatló: USB 2.0

Hangszínszabályozó: 4 sáv

Tartozékok: fülhallgató,

220 V adapter-töltő, USB-kábel

Akumulátor: saját, Li-ion

Teljes méret, tömeg: 66,5x67x20 mm, 88 g

Az LCD-monitorok evolúciója gyorsabban halad, mint a hagyományos (CRT) képernyőké: már kaphatók mindenütt a 19 hüvelykes modellek, amelyek képmérete az 50 centiméteres tévékével vetekszik, de felbontásuk jobb, színviláguk élénkebb. Ez utóbbi viszont erősen függ a rálátás szögétől minden LCD esetében. A K-19 170 fokos láthatósági tartományra késéskívül az iparág jelenlegi maximuma, de a színhűség erősen csökken az irányeltéréssel.

Tekintélyes méret az a 19 hüvelyk. Lehetséges, hogy néhányan a 75 centis szabványosságú asztalon nem is tudják eléggé távol tenni ezt a képernyőt – mert a szemük (még) jó. A nagy képfelülethez viszonylag nagy képpontok tartoznak, ezen a téren manapság (kihalás előtt...) a CRT-k vezetnek, ezen LCD árának negyedéért kaphatunk kisebb képponttávolságú, teljesen sikit monitor – igaz, az 20 kiló, 40x40 centit foglal, 100 wattot fogyaszt, és a közhiedelem szerint még talán sugároz is. Megnyugtató: a néző felé a hagyományos monitor sem sugároz, a K-19 viszont – ahogy minden LCD – minden szögben ártalmatlan.

Érdekes módon több beszámoló említi a K-19-es beépített hangszóróit: jelentjük, nincs neki ilyen, még bemeneti csatlakozást sem találunk, sem említést róla a kísérő dokumentációban. Sajnos, a K-19 képe hajlamos a vibrálásra, és lehet csíkos („hullámos”), ami könnyen kiküszöbölhető a menü Phase és Clock beállításával.

Kissé túlzóan fogalmazva a kapható legnagyobb mobiltelefon hozta el tesztlaborunkba az Albalcomp. Persze a vadonútj Activa Mobil 190S valójában egy könnyen hordozható noteszgép, amelybe többek között egy komplett GSM-modult is beépítettek. A beépített antennát kihúzva, majd a noteszgépet bekapcsolva még egy gombnyomással aktiválni kell a GSM-modult, és a mellékelt headsettel máris telefonálhatunk, avagy küldhetünk és fogadhatunk faxot, SMS-t és e-mailt.

Természetesen noteszgépként is alaposan megvizsgáltuk tesztprogramjainkkal az Albalcomp Activa Mobil 190S-t, majd a kapott eredményeket összevetettük az idén tesztelt noteszgépek adataival. Az ideitermészt immár 41 noteszből áll, melyek között hordozhatóságban – csekély fizikai méreteinek köszönhetően (vékony, kicsi és könnyű) – a 7. helyet szerezte meg ez az apró notebook. Az előnyös méret azonban korlátozza a kiépítettségét és a képernyő méretét. A szokásos 1024x768-as felbontás 12,1 hüvelykes képtőlű TFT-kijelzőn látható, amit a SIS 650 lapka megjelenítőmodulja vezérel.

Méreteiből adódóan a 190S-nek egyáltalán nincs cserélhető lemezes egysége (külön rendelhető hozzá külső egység). A „kötelező” Ethernet- és modemcsatlakoztatott fel az egyetlen PC-kártya fogadóhely mellett két USB 2.0-s csatlóval és egy FireWire kapcsolattal illeszthető más periféria a géphez.

Lassan eljutnak az MP3-lejátszók abba az optimális állapotba, ahogy az első, mozgóalkatrész nélküli típus megjelenésekor elképeltük. Akkorai lesznek, mint egy gyufadoboz, 24 órányi műsor fér rájuk, ugyanennyi ideig lehet hallgatni megszakítás nélkül, s legfeljebb fél óra alatt fel lehet tölteni akár a műsort, akár az akkumulátort. Nos, a Creative Muvo2 X-Trainer még nem tart itt, mert térfogata kb. három gyufaskatulyányi, „csak” 8 órányi 128 kbps-es MP3 fér a memóriájába, s akkumulátora két óra alatt töltődik föl. De már elérte a vágott kivétel nagyságrendjét. Kategóriájában csillog a USB 2.0-s, azaz a rengeteg zenét hamar fel lehet rá tölteni, azokat rögtön listákba is rendezhetjük. Mellesleg a készülék 512 megabájtos adattárolóként is használható.

Az X-Trainer név a sportos kivitelre utal, matt fekete műanyagburkolattal és kópás ellen védő övzacszkóval (amelyet csuklóra is lehet csatolni). Űtődés ellen már nem kell védeni a tisztán elektronikus szerkezetet. A lejátszó mindössze két gomb található, ezek közül az egyik a mobiltelefonokról ismert ötfunkciós, hogy futás, sielés vagy éppen sárkánydeszkázás (kitesurf) közben is lehessen kezelni.

A Creative-nak van már anyai hangtechnikai tapasztalata, hogy a fejhallgató képességei semmivel se múlják fölül a WMA vagy MP3 zeneállományok hangminőségét, s a maximális, már ártalmas hangrörz is egy kicsit.

Bemutatók

Micro Keyboard

Értékelés: ■ ■ ■ ■

Info: www.hp.hu, www.edpland.hu

Tájékoztató ár: 23 125 Ft

Műszaki adatok

Méret: 85x60x23 mm

Billentyűk: 41 gomb

iPAQ modellek: 3800, 3900, 5400

Kiosztás: Qwerty

Szoftver: CD mellékelve

Tömeg: 30 g

Mitac Mio 339

Értékelés: ■ ■ ■ ■

Info: www.justmio.com

Tájékoztató ár: még nem ismert

Műszaki adatok

Méret: 124x72x15,3 mm

Tömeg: 170 gramm

Kapacitás: 57 MB RAM

Processzor: 400 MHz Intel Xscale

Bővítő: SD, SD I/O (MMC)

Üzemidő kb. 9,5 óra

(14 nap készenlét)

Olympus Camedia FL-20

Értékelés: ■ ■ ■ ■

Info: www.olympus.hu

Ár: 36 990 Ft

Műszaki adatok

Kulcsszám: 20

Csatlakozó: TTL vakupapucs

Tápforrás: 2xAA akku (Ni-mh vagy jobb)

Beállítások: TTL automata, automata, kézi

Kompatibilitás: Olympus Camedia, TTL

csatlakozó

Méret, tömeg: 60x95x40 mm, kb. 250 g

A billentyűzet nélküli tenyérgepeket elsődlegesen máshol készített dokumentumok – e-mail üzenetek, Word, Excel vagy PDF fájlok – olvasására tervezték, ám óhatatlanul szükség van olykor a szövegek kézi beírására is. Ezt a feladatot hivatott megkönnyíteni az EDPlandtól (www.edpland.hu) egy bemutató erejéig kölcsönbe kapott HP iPAQ Micro Keyboard.

A küllemében leginkább az egykori Ericsson telefonok Chatboardjához hasonló eszköz a 3700-as, 3800-as és 5400-as sorozatú modellek használatát könnyíti meg. A PDA alájára csatlakozó eszköz segítségével mellőzhető az olykor meglehetősen lassú kézírás-felismerés, és a virtuális billentyűzet számára sem kell lecsipni értékes területet az amúgy is szűkös PDA képernyőből.

A HP klaviatúrájának előnye a stabilitása, míg a korábbi számunkban már bemutatott összecsukható billentyűzet elsősorban asztali munkavégzéshez használható, addig a Micro Keyboard a mozgó járművekben is jelentősen leegyszerűsíti a szövegbeírást.

Bár az eredeti billentyűkiosztás angol, s nem szerepelnek rajta a magyar ékezetes karakterek, a kezelőszalagja segítségével ez is áthidalható. A billentyűzet Slim Keyboard néven formázott változata mintegy kabátként simul a PDA-ra, s az akku töltésekor sem kell lekapcsolni a készülékről.

A Mitac Mio 338-as PDA-t már bemutattuk (2003/6). Mit jelenthet a soron következő számom szereplő változat? Első ránézésre ugyanazt, de jobban megnézve nagyon sokat változott. Ez a hátoldalon látszik legjobban: az akkumulátor cserélhető és egy kis optikát bújattak mellé. Az optika mögött 300K-s CMOS érzékelő rajzolja a képeket, melyek 640x480-as maximális felbontással, JPEG formában készülnek. Az optika melletti területen azonban nem vaku, hanem két fehér LED gondoskodik a téma megvilágításáról. A világítás oly hosszú és gyenge, hogy vörössem-effektus nem jelentkezik a képeken. A LED-ek ellenére csak a jól megvilágított témákat javasoljuk fotózásra. A 240x320 képpontos 3,5 hüvelykes színes, háttér-világításos képernyőn jól láthatók a témák, a beállított menü is igen komfortos.

A Windows Pocket PC 2003 vezérelt gépnek MP3-lejátszója is van. A zenehallgatást segíti a fülhallgató vezetékbe iktatható távirányító – erről minden vezérlési feladat megvalósítható (előre, hátra, indítás, leállítás és hangerő-szabályozás). A 338-asnál oldalt lévő görgőt az új modellellől leahagyták, az ilyen feladatokat immár a gombok közötti minijoystickkal lehet megoldani. A készülék tömege 50 grammal nőtt, és a ház is vastagodott több mint 4 milliméterrel, de ezzel együtt még mindig kellemesen fogható. Üzemideje is nőtt valamennyit, miközben az akkuja változatlan kapacitással.

Habár minden digitális fényképezőgépben használt vaku, érdemesebb külön eszközt használni a megvilágításra. A legfőbb gond a beépített villanóval, hogy túl közel van a lencséhez, emiatt egyrészt nem túl esztétikus, „alapos” lesz a megvilágítás, másrészt nő a vörössem-effektus megjelenésének valószínűsége. Majdnem ilyen fontos, hogy a külső vaku nem a fényképezőgép saját, általában szűkös energia-készletét fogyasztja, és 2-3 méternél nagyobb távolságok is képes bevilágítani saját erejéből.

Mindezeket a feladatokat alapszinten tisztességesen ellátja az Olympus Camedia FL-20-as egység. Típuszáma egyben a kulcsszáma (erőssége), azaz az FL-20 segítségével a fényképezőgép ISO 100-as érzékenység-beállítás és 4-es fényrekesz mellett 5 méterig „ellát”.

A vaku vonzó tulajdonsága, hogy a megfelelő fényképezőgépek a vakupapucsokon keresztül teljes mértékben vezérelhetők, amibe beleértendő a gép optikáján keresztül érzékelt megvilágítási viszonyok figyelembevétele, tehát a készülék felszerelésén kívül semmi más nem kell tennünk az automatikus működtetéshez. De használható a vaku saját mérőrendszere, és tetszés szerinti kézi beállítások is alkalmazhatók.

De még ettől a viszonylag egyszerű vaku-tól is elvártuk volna, hogy az indirekt villantás, a lágyabb megvilágítás érdekében a feje forgatható legyen.

Minden ami fotózás!

FotoMarket
online fotóáruház

digitális fotókidolgozás
kiváló minőség - kedvező ár!

www.fotomarket.hu

L-100S
HÁLÓKÁRTYA

HU8D4 HUB

4PE 800

56.6 EMS
KÜLSŐ MODEM

ALAPLAPOK 3 ÉV HELYSZÍNI GARANCIÁVAL

Mycom Kft. 1115 BUDAPEST, KELENFÖLDI ÚT 2. T: 204 5444, 204 5464
FAX: 204 7444 E-MAIL: MYCOM@MYCOM.HU WWW.MYCOM.HU

COOMP-KER

COOMP-KER Kft. 1097 BUDAPEST, MÁDASOV U. 6. T: 215 2923, 216 8206
FAX: 216 1163 E-MAIL: COOMP-KER@COOMP-KER.HU WWW.COOMP-KER.HU

ACORP INGYENESEN HÍVHATÓ ZÖLD SZÁM:
06/80 204082

Teszt: 54 Mbps-os WLAN-eszközök

Szédítő száguldás

Az új WiFi-generáció tagjai, legalábbis a gyártók állítása szerint, 54 Mbps-os sebességgel képesek adatot továbbítani, sőt egyes cégek olykor nem „átallják” 100 Mbps-osként hirdetni portékájukat. Mennyi igaz mindebből? Kiderül a CHIP tesztjéből.

A WLAN (*Wireless Local Area Network* – vezeték nélküli helyi hálózat) megjelenése csábító lehetőséget kínál mindenkinek, aki nem akart, vagy nem tudott vezetéket fektetni, de szüksége volt hálózatra – vagy csupán egyszerűen küssé „felvágós” volt.

Az első szabványos WLAN-eszközök az IEEE 802.11b szabvány útmutatásai és a WiFi konzorcium ajánlásai szerint működtek. E készülékeket 2003. februári számunkban mutattuk be, azóta viszont megjelentek a 22 Mbps, majd a 44 Mbps sebességű hálózati elemek, végül az 54 Mbps átviteli készülékek, amelyek az IEEE 802.11g szabvány alapján működnek.

Egyes darabok dobozán egyenesen a „100 Mbps-os teljesítőképesség” felirat virít, de ennek nem kell bedőlni: az apró betűs rész a címkeken elárulja, hogy a sebesség nem akkor és nem úgy igaz, ahogy a nagybetű sugallja.

Tesztkörülmenyek

Erről ezúttal a teszt élén és bővebben kell szót ejteni, a WLAN téma ugyanis speciális tesztkörnyezetet kívánt. Az eszközök kipróbálásához szükség volt egy olyan hálózatra, amelyhez kapcsolódhat az Access Point (AP). Az ehhez vezeték nélkül kapcsolódó eszközök vagy PCI- vagy

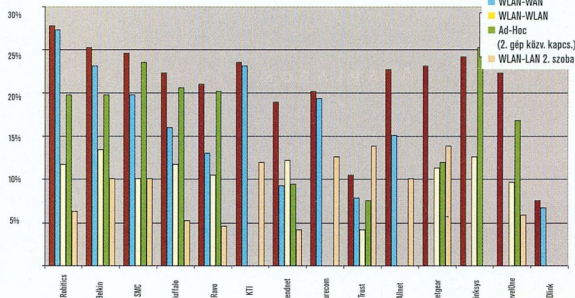
PCMCIA-kártya formájában testesülnek meg, de kaptunk USB-csatolóval ellátott klient is.

A PCI-kártyák vizsgálatához összeállított gépen (1.6 GHz P4, 256 MB RAM, 10 GB disk, beépített hálózatvezérlő) létrehozott partíciót elmentettük, így mindig friss rendszer várta az újabb tesztelendő családot. A PC-kártyák (PCMCIA) teszteléséhez, illetve hogy a rendszerek viselkedését nagyobb, közfalakkal is elválasztott távolságban is tanulmányozhassuk, egy

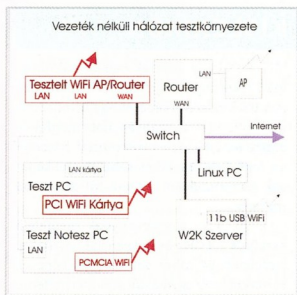
neteszépet (1.8 GHz Celeron, 27 GB HD, 256 MB memória) használtunk, hasonlóképpen elmentett Windows XP rendszerrel.

Tesztkörnyezetünk 100 Mbit/s-os hálózatot, ezen – egy 4 portos switch segítségével – egy Windows 2000 Servert használó kiszolgálót, egy régóta működő, épületek közötti WLAN-t és egy Linux-alapú gépet tartalmazott, amellyel az átviteli sebességeket mérhettük, s képet kaptunk a berendezések 802.11b-kompatibilitásáról is.

VEZETÉK NÉLKÜLI ADATÁTVITELI SEBESSÉGEK

Teszt: WLAN-eszközök

Tesztünk elsődleges célja a berendezések tényleges átviteli sebességének, valamint egymás közötti kompatibilitásának vizsgálata volt. A teszt minden esetben 20 megabájtos fájlátvitelével történt, mert azokat minden gép képes volt a memóriájában tartani, így a lemezek hozzáférési sebességével nem kellett számolnunk.

Allnet Wireless 11g család

Az Allnet családnak csak két eleme volt rész a tesztünkben, a router és egy PC-kártya. A kártyával egy vezérlőprogram CD és egy néhány oldalas telepítő segédlet érkezett (németül és angolul), míg a routerrel részletes angol nyelvű kézikönyvet kaptunk. A leírás szerint a kártyát azonnal beépíthetjük a gépbe, majd a telepítőprogram viseli a gondját.

A teszt a várakozásunknak megfelelő eredményeket hozott. A NAT (IP-cím fordítás) meglehetősen nyögvenyelősen sikerül a routernek, s mivel igazi tűzfalfunkciókat nem lát el, ennek nem értettük az okát. Az FTP-átvitel kezdeményezésénél mintegy 30 másodpercet kellett várunk a kapcsolat felépülésére, amennyiben a WAN irányában akartuk az adatátvitelt tesztelni, ám azután már zökkenőmentesen folytatódott a kommunikáció. A két szoba közötti tesztet meglepően jó eredménnyel zárta a páros. A számokból jól látható, hogy a PC-kártya adója erősebb volt, mint a routeré. Ezt magyarázhatja, hogy utóbbinak csak egy antennája van, ellentétben a legtöbb általunk tesztelt modellel. A WEP engedélyezése viszont nem változtatott az átviteli sebességen, ami pozitívum.

Belkin 54g család

A Belkin 54g (F5D7xxx) család egy routerből, egy Access Pointből, PCI csatló-kártyából és egy PC-kártyából áll. A ro-

vid telepítési segédlet (angol) előre figyelmeztet, hogy mielőtt a kártyát csatlakoztatnánk – miként a tesztelt eszközök többségénél –, telepítsük a vezérlőprogramot.

A teszt nem okozott különösebb meglepetéseket. A router NAT funkciója meglehetősen lassú, ám egy átlagos szélessávú hozzáférésnél ez még nem feltűnő, és a WEP engedélyezése sem változtatta meg az átviteli sebességeket. A több szoba közötti teszt némi meglepetést hozott: a mérés eredményeiből egyértelműen kiderült, hogy a PC-kártya adója sokkal gyengébb, mint a routeré, így lassabban vitte át az adatot a noteszgépről a hálózatba, mint fordítva.

Buffalo AirStation G54 család

A család az AirStation routerből, egy PCI és egy PC-kártyából áll. A PCI-kártyához egy kicsiny külső antenna is érkezett, így nem kell attól zavarnak a jelet.

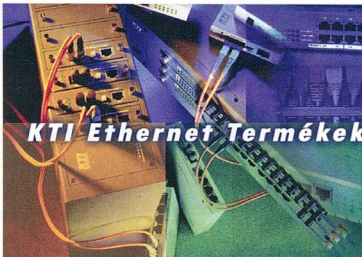
A termékekkel egy – néhány oldalas – telepítési segédlet (angolul) is érkezett, valamint két – különböző verziószámú – telepítő CD. Ez utóbbiakat helyettesítettük a webről letöltött legújabb programcsomaggal – ahogy azt a segédlet is javasolja.

A teszteredmények a család nem túlzottan sok pozitív oldalát tárták fel. A router rettentő rossz hatásokkal végzte a NAT funkciót, viszont a WEP engedélyezése esetén nem tapasztaltunk lényeges sebességsökkenést. Kétszobányi távolság felett az átviteli sebesség rettenetesen romlott, több esetben lebontott a kapcsolat. Alapállapotban a csatló kártya 48 Mb/s-en állt, de amint megindult a forgalom, folyamatosan visszaesett 1-2 Mb/s-ra, bár ekközben legtöbbször 36 Mb/s beállítást jelzett.

A WAN felé menő FTP azonnal felvette a kapcsolatot, de ezután fél percig tartott, míg sikerült bejelentkezni. A hiba okát nem sikerült kideríteni, de mindenesetre következetes volt, bármilyen WAN-oldali FTP-szervert is próbáltunk elérni. A bejelentkezés után viszont már folyamatos volt az átvitel.

D-Link 11b+ család

A D-Link család nem tartozik a 802.11g mezőnybe, így hiba lenne a sebességét a többi tesztalánnyal összehasonlítani. A család egy routerből és egy PCI-kártyából áll. Mindkét eszköz egy többnyelvű segéd-könyvvel érkezett, ám magyar nyelvű ol-

KTI Router KB-100L

- Egy ADSL/KÁBEL internetkapcsolat osztható meg az otthoni/irodai hálózaton
- Beépített DHCP szerver
- Természetes tűzfal
- Konfigurálás webes felületen
- Hozzáférés titlás
- Port továbbítás, port megnyitás, szűrők

4-24 portos rackbe szerelhető Gigabites switchek

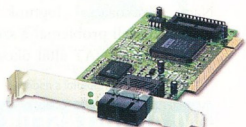
- 10/100/1000Mbps auto-negotiation portok
- Automatikus MDI/MDI-X felismerés
- SOHO kivitelben is

Komplett üvegszál megoldások

Switchek

Kártyák

Konverterek

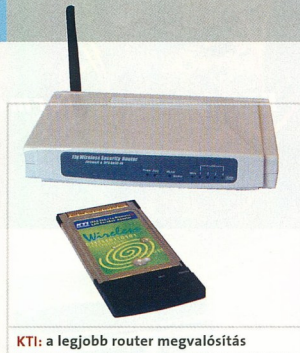
DIVERSITY, QUALITY & CONNECTIVITY YOU NEED IN NETWORKING

KTI NETWORKS

www.ktinet.hu

Disztribútor:
(csak viszonteladók részére)

PAK Rt.
1143 Budapest,
Cserei u. 8.
Tel.: (1) 273-0850
Fax: (1) 252-7680
http://www.nak.hu

KTI: a legjobb router megvalósítás

dalakra nem bukkantunk. A leírás szerint, mielőtt a gépbe építenénk, a PCI-kártyának előbb a programját kell telepíteni.

A teszt nagyjából azt az eredményt hozta, amire számítottunk. A router NAT sebessége viszont családostól okozott, ám ha belegendolunk, hogy a jelenlegi hazai szélessávú összeköttetések (DSL, kábel) nem lépik túl az 1-2 Mbps-t, ennek nem lesz feltűnő lassító hatása használat közben. A WEP engedélyezése semmilyen változást nem eredményezett az átvitel sebességében.

KTI család

A KTI család csak két egységből áll, routerből és PCMCIA-kártyából. Mindent összevéve a KTI mondhatja magának a legjobb router megvalósítást a tesztelt termékcsoportból. Kivételesen nem kell előre telepíteni a vezérlőprogramot, az úgy működik, ahogy egy átlagos felhasználó elképzelte – úgy látszik, mégis lehet normális telepítőprogramot készíteni! A router egyetlen hátránya, hogy nagyméretű analog tápegységdobozzal érkezett. Nagy várakozással fogtunk a tesztbe: okoz-e átviteli problémát a szolgáltatások széles köre. A NAT által okozott lassulás

elenyésző, a rendszer közel 50 Mbps sebességgel képes a címtranszformációra! A válaszfaltesztel sajnos ez a család is nehezen birkózott meg. A noteszgépet megfelelő szögbe állítva jó eredményeket tapasztaltunk, ám ha azt véletlenül elfordítottuk, akkor azonnal elvesztette a kapcsolatot. Ezt a gyengeséget a router egyetlen antennája is indokolhatja. Úgy tűnik, a PCMCIA-kártya antennája jó, de nagyon irányérzékeny.

Level One 54g család

A Level One 54g család sok-sok dobozban érkezett. Ezek tartalmaztak egy AP-t, PCMCIA- és PCI-kártyákat, egy PCI-PC kártyaadaptert és egy kivitűvevázérlőt. Mindegyik dobozban egy néhány oldalas angol nyelvű telepítési segédletet és telepítő CD lapult.

A teszt eredménye nagyjából megfelelt a kategóriára jellemző értékeknek. Az AP egyetlen antennájával is képes volt stabilan tartani a két szoba közötti kapcsolatot. A WEP 128 bites titkosítás alkalmazása nem lassította érdemben az átvitelt, csak az AP teljesítményét módosította. A PCI-PC adapterben a PCMCIA-kártya sebessége közel az 1/6-ára esett vissza, ami véleményünk szerint elfogadhatatlan.

A Linksys Wireless-G család

A család legnagyobb sajnálatunkra csak egy Access Pointből, egy PCI- és egy PCMCIA-kártyából állt. Az AP mellé egy néhány oldalas telepítő segédletet, valamint egy CD-t mellékeltek, amin a telepítőprogram kapott helyet. Célserű azonban a berendezések vezérlő-, és segédprogramjainak legújabb változatát letölteni a Linksys honlapjáról.

KISLEXIKON

IEEE 802.11: a vezeték nélküli hálózatok ipari szabványa. Segítségével a különböző gyártók rendszerei képesek együttműködni.

IEEE 802.11b: a szabványnak megfelelő eszközök 2,4 GHz-es frekvenciát használva, legfeljebb 11 Mbps sebességgel képesek kommunikálni egymástól akár 200 méterre.

IEEE 802.11g: a szabványnak megfelelő eszközök 2,4 GHz-es frekvenciát használva, legfeljebb 54 Mbps sebességgel képesek kommunikálni egymástól akár 200 méterre.

ACCES POINT (AP): hozzáférési pont. A hálózathoz való csatlakozást biztosító hálózati eszköz.

LAN: helyi hálózat (Local Area Network). Egymáshoz fizikailag viszonylag közel lévő gépek hálózatba kötve.

ROUTER: útvonalválasztó. Két hálózatot összekötő berendezés, ami a hálózati forgalmat irányítja.

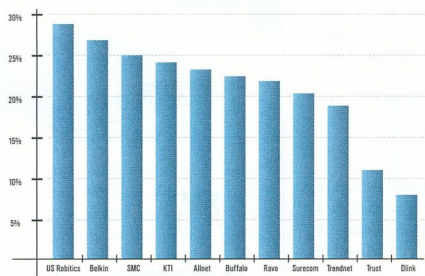
WAN: nagy kiterjedésű hálózat (Wide Area Network). Országokon, kontinenseken átvelő kapcsolat adott csoportba tartozó számítógépek között.

WiFi: (Wireless Fidelity). A vezeték nélküli hálózattal kapcsolatos minimális biztonsági ajánlás.

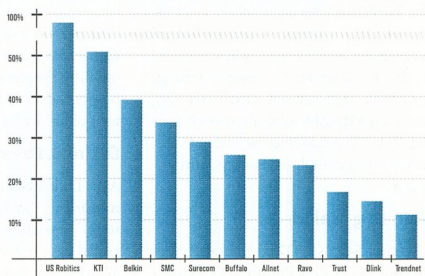
WLAN: vezeték nélküli helyi hálózat (Wireless Local Area Network).

A teszt az eredeti firmware verzióval lehangelően alacsony (1 Mbps-t sem elérő) átviteli produktát. Letöltöttük a legújabb változatot mindhárom eszközhöz, amihez részletes utasítást is adtak, hogyan kell a firmware-t, valamint a vezérlőprogramokat frissíteni. Az átvitel sebessége rögtön megnőtt. A válaszfaltesztet sem 54g, sem vegyes módban nem tudtuk lefolytatni,

WLAN HATÁSFOK A LAN-HOZ KÉPEST

NAT HATÁSFOK

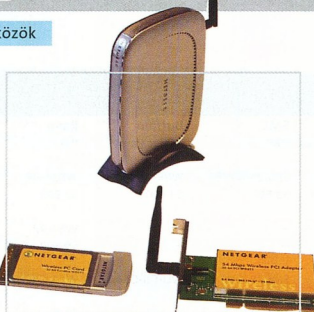
Teszt: WLAN-eszközök

mert bár a segédprogram szerint az összeköttetés jelszintje jó (45%) volt, még egy ping sem jutott keresztül az AP-hez. A tesztet így egyetlen közfalal folytattuk le, de az is lehangoló eredményt hozott.

A PCI-kártya segédprogramja többször is állította, hogy 127(!) Mbps a csatlakozási sebesség, de azután meglegedett a szokásos 54 Mbps értékre. A két szoba közt csak akkor lehetett lefuttatni a tesztet, ha a noteszgépet egy jól meghatározott szögben helyeztük az asztalra, különben nem volt képes kapcsolatot teremteni. A WEP titkosítás engedélyezése nem változtatta az átviteli értékeket.

Netgear 54 Mbps család

A Netgear család egy AP-ből, egy PCI-kártyából és egy PCMCIA-kártyából áll. Az AP egy nagy (és nehéz) analóg tápegységgel került a tesztlaborba. Újabb meghajtó programokat csak két nap alatt tudunk letölteni a honlapról, olyan lassú volt a hozzáférés, de megérté, mert mintegy hat-százalékos sebességnövekedést értünk el vele. A teszt folyamán megpróbáltuk az egyik speciális paramétert módosítani,

Netgear: három egységes család

ami a gyártó szerint gyorsítja a rövid távolságú kapcsolatot, de egy méter távolságnál már mintegy 20 százalékkal lecsökkent az átvitel, így inkább visszaállítottuk az alapértékre. A PC Card nem érzékelte, amikor az AP-ben engedélyeztük a WEP titkosítást, így nem tudott tovább adatot küldeni. A válaszfalteszt nagyon változó értékeket hozott, mert a berendezések sok időt töltöttek az egyes sebességek közötti átkapcsolásokkal.

Az Ad-Hoc módban a PCI-kártya sokkal gyorsabban küldött adatot, mint a PC

kártyája, ezen kívül gyakran elvesztették és újraépítették a kapcsolatot, annak ellenére, hogy egy méter távolságban voltak.

Ravo 54G család

A Ravo család egy routert, egy AP-t, egy PCI- és egy PCMCIA-kártyát tartalmaz. Az eszközökhöz hatpontos betűvel nyomtatott telepítési segédanyagot adtak, amit jóformán csak mikroszkóppal lehet olvasni. A berendezésekhez mellékeltek részletes kézikönyvet pedig csak a CD-ről lehet megtekinteni (angolul), de ezt csak akkor javasoljuk, ha semmilyen más alkalmazást nem akarunk addig futtatni a gépünkön, mert rendszeresen előtérbe helyezi magát. Úgy tűnik, ez az ára annak, hogy az InstallShield telepítőkészítő programnak csak a demó változatát használták.

A teszt a várakozásoknak megfelelő eredményt hozta. A router NAT móda lehangolóan lassú. Ha a rádiós hálózatot kényszerítjük a 11g szabvány használatára, már kisebb távolságok esetén is gyakran megszakad a kapcsolat. A berendezések rádiója meglehetősen gyenge, a két szoba közötti tesztelt is sok bajunk akadt.

LIANA

Éljen a jövővel!

www.liana.suzuki.hu

CO₂-kibocsátás: 169-197 g/km, üzemanyag-fogyasztás: 7-8,3 liter/100 km

Dinamizmus, elegancia, kényelem és biztonság.

Mindaz, ami egy 21. századi autótól elvárható, és még annál is több. 1,6 literes, 106 lóerős, 16 szelepes, alumíniummotor.

Szervokormány, ABS, kétoldali- és oldallégzsák*, elektromos ablakemelő, központi zár, elektromosan mozgatható külső tükrök.

Állítható magasságú kormány, digitális sebességjelző.

Magas ülőpozíció, kitűnő kilátás, könnyű ki- és beszállás. Állítható magasságú ülés.

Légkondicionálás*.

Színre festett lökhárítók és kálcinek.

Könnyűfém felni.*

12 év átrozsdásodás elleni garancia.

Suzuki Mester ingyenes segélyszolgálat 3 évig vagy 100 000 km-ig.

Liana.

A 21. század családi autója.

Mindez Suzuki-minőségben és – ebben a kategóriában először – a Suzukitól megszokott, ellenállhatatlan áron.

Akció!

2 DIN-es, CD-játszós, rádióval 200 000 Ft Suzuki-beszámítási kedvezményrel.

ledeje másként gondolni a Suzukiira!

*rendelhető

SUZUKI. Tudjuk, mi számít.

Gyártó	US Robotics	Belkin	SMC	Buffalo	Ravo	KTI	Trendnet	Surecom
Beküldő	RRC	Smart Electronics	HRP	Access Point	Pak	Pak	Basy	Case Hungary
Router								
Tipus	USR 8054	F5D7230	SMC2804WBR	WBR-G54	WR54-BR	KWG-400	TEW-411BRP	EP-96105X-g
Végfelhasználói ár [F]	42 900	41 300	33 500	43 500	43 800	39 800	43 590	36 900
Access Point								
Tipus	USR 5450	F5D7130	–	–	W54-AP	–	TEW-410APB	–
Végfelhasználói ár [F]	49 900	38 600	–	–	39 800	–	43 590	–
PCMCIA								
Tipus	USR 5410	F5D7010	SMC2835W	WLI-CB-G54A	W54-CB	KWG-6000	TEW-401PC	EP-9428-G
Végfelhasználói ár [F]	21 900	19 700	17 500	23 163	21 800	17 800	20 110	17 900
PCI								
Tipus	USR 5416	F5D7000	SMC2802W	WLI-PCI-G54	W54-PCI	–	TEW-403PI	–
Végfelhasználói ár [F]	24 900	19 700	19 000	33 375	21 800	–	21 110	–
Seb. adatok [Mbit/sec]								
LAN-LAN	11,45	11,3	11,7	11,45	11,45	11,45	11,8	11,8
LAN-WAN	11,05	4,35	3,9	2,95	2,7	5,8	1,35	3,45
WLAN-LAN	3,3	3	2,925	2,65	2,5	2,8	2,25	2,4
WLAN-WAN	3,25	2,75	2,35	1,9	1,55	2,75	1,1	2,3
WLAN-WLAN	1,4	1,6	1,2	1,4	1,25	0	1,45	0
Ad-Hoc (2 gép közz. kapcs.)	2,35	2,35	2,8	2,45	2,4	0	1,125	0
WLAN-LAN 2. szoba	0,75	1,2	1,2	0,625	0,55	1,425	0,5	1,5
Kalkulált sebesség-adatok [MB/sec]								
LAN-LAN	96,18	94,92	98,28	96,18	96,18	96,18	99,12	99,12
LAN-WAN	92,82	36,54	32,76	24,78	22,68	48,72	11,34	28,98
WLAN-LAN	27,72	25,20	24,57	22,26	21,00	23,52	18,90	20,16
WLAN-WAN	27,30	23,10	19,74	15,96	13,02	23,10	9,24	19,32
WLAN-WLAN	11,76	13,44	10,08	11,76	10,50	0,00	12,18	0,00
Ad-Hoc (2 gép közz. kapcs.)	19,74	19,74	23,52	20,58	20,16	0,00	9,45	0,00
WLAN-LAN 2. szoba	6,30	10,08	10,08	5,25	4,62	11,97	4,20	12,60
Származ. adatok								
NAT hatások	96,5%	38,5%	33,3%	25,8%	23,6%	50,7%	11,4%	29,2%
WLAN hatások	28,8%	26,5%	25,0%	23,1%	21,8%	24,5%	19,1%	20,3%
AP hatások	59,6%	68,1%	42,9%	57,1%	52,1%	–	128,9%	–
Értékelés								
LAN-LAN	97	96	99	97	97	97	100	100
LAN-WAN	100	39	35	27	24	52	12	31
WLAN-LAN	100	91	89	80	76	85	68	73
WLAN-WAN	100	85	72	58	48	85	34	71
WLAN-WLAN	88	100	75	88	78	0	91	0
Ad-Hoc (2 gép közz. kapcs.)	78	78	93	82	80	0	38	0
WLAN-LAN 2. szoba	45	73	73	38	33	86	30	91
Végeredmény	87	80	77	67	62	58	53	52

Ha a noteszgépet az élére állítottuk, akkor ugyan sikeres volt az átvitel, de nem hiszszük, hogy ez a legjobb módja egy noteszgép használatának.

SMC Wireless G család

Az SMC Wireless G család egy routerből, egy PCI adapterből és egy PC Cardból áll. A gyártó a honlapján hirdette, hogy új meghajtó technológiát fejlesztett ki a családra, így ezt használtuk. A router telepitő CD-je a ZoneAlarm Pro tűzfallal érkezett, ami dicséretes. A részletes kézikönyv a CD-n van pdf formátumban, de az Acrobat Reader is megtalálható hozzá a lemezen.

A teszt folyamán nehézségeink akadtak a kapcsolat felépítésével a linuxos FTP-szerver felé, de amikor az felépült, az adatátvitel kimagasló sebességgel zajlott. Sajnálatos módon valahányszor megváltozt

tattuk a WEP kulcsot, az összes kliensgépet újra kellett indítani. A ZoneAlarm telepítésével vigyázni kell, ha nem is látszik, attól még fut és blokkolja a külső hozzáférést, ám ezzel védi rendszerünket. A két gép közötti távoli kapcsolat láthatóan gyenge, amit a PCI-kártya antennájának is betudhatunk.

Surecom 54M

A „család” egy routerből és egy címke nélküli OEM PCMCIA-kártyából áll, melyekhez angol nyelvű telepítési segédletet kaptunk. Ezek olvasásához Acrobat Reader helyett ismét egy jó nagytíra volt szükség.

A tesztet megnehezítette egy kicsit, hogy a rendszer nem volt képes az általunk használt FTP-szerverrel a WAN felé kommunikálni, viszont gyorsan felvette a kapcsolatot Linux-szerverünkkel. Kellemes meglepetés volt a viszonylag gyors Nat módus és a válaszfalteszt, hiszen a kártya csak egy antennával rendelkezik.

A Trendnet család

A Trendnet család egy routert, egy Access Pointot, egy PC Cardot és egy PCI-kártyát tartalmaz. Egyetlen meglepetés a földelt

Teszt: WLAN-eszközök

Trust Multimedia.hu	Allnet Allnet	Netgear Access Point	Linksys Kronos Kisáruház	Level One Asbis	D-Link
Web Station 49 900	router 37 900	–	–	–	DI-614+ 35 000
–	–	WG602 40 850	WAP54G 33 500	WAP003 42 800	–
PC Card	Wireless-G Cardbus PC card	WG511	WPC54G-EU	WPC0300	–
19 990	17 900	20 025	23 000	21 800	–
PCI Card	–	WG311 24 700	WMP54G-EU 21 000	WNC0300 22 400	DWL-520+ 15 000
11,35	11,35	0	0	0	11,4
1,95	2,8	0	0	0	1,7
1,25	2,7	2,75	2,875	2,65	0,9
0,935	1,8	0	0	0	0,8
0,5	0	1,35	1,5	1,15	0
0,9	0	1,425	3	2	0
1,65	1,2	1,65	0	0,7	0
95,34	95,34	0,00	0,00	0,00	95,76
16,38	23,52	0,00	0,00	0,00	14,28
10,50	22,68	23,10	24,15	22,26	7,56
7,85	15,12	0,00	0,00	0,00	6,72
4,20	0,00	11,34	12,60	9,66	0,00
7,56	0,00	11,97	25,20	16,80	0,00
13,86	10,08	13,86	20,00	5,88	0,00
17,2%	24,7%	–	–	–	14,9%
11,0%	23,8%	–	–	–	7,9%
55,6%	–	94,7%	50,0%	57,5%	–
96	96	0	0	0	97
18	25	0	0	0	15
38	82	83	87	80	27
29	55	0	0	0	25
31	0	84	94	72	0
30	0	48	100	67	0
100	73	100	0	42	0
49 ■■■■■■	47 ■■■■■■	45 ■■■■■■	40 ■■■■■■	37 ■■■■■■	23 ■■■■■■

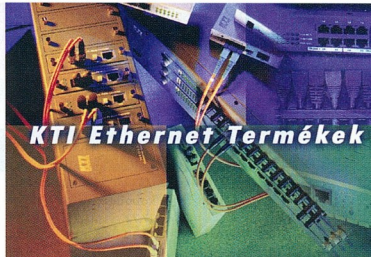
csatlakozó volt, mivel ezek a tápegységek kettős szigetelésűek. A berendezések öt-nyelvű telepítési kézikönyvvel érkeztek (magyar sajnos nem volt köztük). A telepítő lemezen mind a négy termék szerepel, ám a gyártó feltételezi, hogy a felhasználó gépén már telepítve van az Adobe Reader.

A teszt lehangoló eredményeket hozott. A router rendszeresen elveszítette a kapcsolatot a kliensekkel, amikor azok teljes sebességgel az adatátvitellel foglalkoztak. A router log fájljában mindenféle szemétt jelenik meg komolyabb használat után, majd teljesen elveszíti a kapcsolatot a vezeték nélküli kliensekkel. Gyakran akadt el a kapcsolat a vezetékes LAN használata esetén is, ekkor csak az újraindítás segíttet. A készülékek 11g módban már egy közfalal elválasztva sem voltak képesek

kommunikálni, bár a jelerősség 50 százalékkal körül volt és így 11b módban sem sikerült érdemi ideig fenntartani a kapcsolatot. A WEP 128 bites kulcs engedélyezése mintegy 10 százalék lassulást okozott.

Trust Speedshare család

A Trust Speedshare Home család nem tartozik az általunk vizsgált kategóriába, mivel a 11b szabvány szerint működik, mégis elvégeztük a tesztekert rajta, mert állítólag 44 Mbps sebességgel dolgozik. A család egy routertől, egy PCI-kártyától és egy PCMCIA-kártyától áll. Minden tagja részletes, soknyelvű (köztük végre magyar is) felhasználói kézikönyvvel érkezett. Sajnálatos módon a gyártótól nem lehet regisztráció nélkül frissítéseket letölteni, így a rendszert a vele érkezett programokkal teszteltük. A berendezés nagyon sok

KTI Ethernet Termékek

Wireless routerek 11 és 54 Mbps sebességgel

- Egy ADSL/KÁBEL internetkapcsolat osztható meg az otthoni/irodai hálózaton
- Beépített DHCP szerver és access point
- Természetes tűzfal
- Konfigurálás webes felületen
- Hozzáférés tiltás
- Port továbbítás, port megnyitás, szűrők

Wireless Accesspoint

- Konfigurálható: Access point; Bridge; Repeater; Kliens
- 11Mbps
- IEEE 802.11b infrastruktúra vagy ad-hoc mód
- 128 bites WEP titkosítás
- 2 cserélhető antenna a többitényű kommunikáció elősegítésére
- Firmware frissítés USB porton keresztül
- Windows alapú konfiguráló program
- Hatótávolság beltérben 50-100m, kültéren 100-500m a környezettől függően

USB, PCMCIA és PCI kártyák

DIVERSITY, QUALITY & CONNECTIVITY YOU NEED IN NETWORKING

KTI
NETWORKS

www.ktinet.hu

Disztribútor:
(csak viszonteladók részére)

PAK Rt.
1143 Budapest,
Cserei u. 8.
Tel.: (1) 273-0850
Fax: (1) 252-7680
http://www.pak.hu

Teszt: WLAN-eszközök

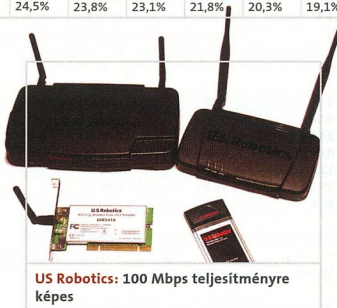
Gyártó	US Robotics	Belkin	SMC	Buffalo	Ravo	KTI	Trendnet	Surecom	Trust	Allnet	Netgear	Linksys	Level One	D-Link
WLAN-LAN	27,72	25,20	24,57	22,26	21,00	23,52	18,90	20,16	10,50	22,68	23,10	24,15	22,26	7,56
WLAN-WAN	27,30	23,10	19,74	15,96	13,02	23,10	9,24	19,32	7,85	15,12	0,00	0,00	0,00	6,72
WLAN-WLAN	11,76	13,44	10,08	11,76	10,50	0,00	12,18	0,00	4,20	0,00	11,34	12,60	9,66	0,00
Ad-Hoc (2 gép köv. kapcs.)	19,74	19,74	23,52	20,58	20,16	0,00	9,45	0,00	7,56	0,00	11,97	25,20	16,80	0,00
WLAN-LAN 2. szoba	6,30	10,08	10,08	5,25	4,62	11,97	4,20	12,60	13,86	10,08	13,86	0,00	5,88	0,00
NAT hatásfok	96,5%	38,5%	33,3%	25,8%	23,6%	50,7%	11,4%	29,2%	17,2%	24,7%	–	–	–	14,9%
WLAN hatásfok	28,8%	26,5%	25,0%	23,1%	21,8%	24,5%	19,1%	20,3%	11,0%	23,8%	–	–	–	7,9%
AP hatásfok	59,6%	68,1%	42,9%	57,1%	52,1%	–	128,9%	–	55,6%	–	94,7%	50,0%	57,5%	–
Gyártó	US Robotics	KTI	Belkin	SMC	Surecom	Buffalo	Allnet	Ravo	Trust	D-Link	Trendnet			
NAT hatásfok	96,5%	50,7%	38,5%	33,3%	29,2%	25,8%	24,7%	23,6%	17,2%	14,9%	11,4%			
Gyártó	US Robotics	Belkin	SMC	KTI	Allnet	Buffalo	Ravo	Surecom	Trendnet	Trust	D-Link			
WLAN hatásfok	28,8%	26,5%	25,0%	24,5%	23,8%	23,1%	21,8%	20,3%	19,1%	11,0%	7,9%			

szempontból a D-Link hasonló termékére emlékeztetett. Az FTP-kapcsolat felépítése a WAN-on lévő Linux-szerverrel lehetővé lett lassan indult, de azután már folyamatosan működött. Általános tapasztalatunk volt, hogy nehéz helyzetekben is sikeresen felvették a kapcsolatot a gépek, ám gyorsan visszaváltak a lassabb átvitelre. A WEP titkosítás alkalmazása nem okozott észrevehető sebességcsökkenést az átvitelben. A router NAT móda viszont az átlagosnál lassúbban bonyolult.

US Robotics 802.11g család

A szállítótól igazán széles körű összeállítást kaptunk, amely két routerből, egy többfunkciós AP-ből, PCI-kártyából és egy PC Cardból állt. Mind a négy egység többnyelvű telepítési segédkönyvvel érkezett. Az összes dobozon óriási betűkkel szerepel, hogy 100 Mbps teljesítményre képes. A PC-kártyára pedig egyenesen rá volt nyomtatva, hogy az 100 Mbps sebességű (US Robotics 100 Mbps 802.11g Wireless Turbo PC Card).

A teszteredmények jó képet festettek a családról. A router szinte teljesen átélően végezte a NAT funkciót, nem találtunk lényeges különbséget a WEP engedélyezé-

US Robotics: 100 Mbps teljesítményre képes

se esetén sem. Sajnálatos módon azonban az átviteli sebesség már két szobával odobb bántóan leromlott, noha a beállított segédprogram szerint a jelszint még 65 százalékos volt. Amikor nem küldtünk adatot a hálón, a program szerint a csatlólkártya 54 Mbps-en állt, de amint megindult a forgalom, folyamatosan visszaesett 11 Mbps-ra, vagyis semmi előny nem származott a 802.11g-s szabványból.

Összefoglalás

A teszt elsődleges célja nem a telepítés rejtelmeinek boncolgatása, hanem a sebesség megállapítása volt. A szabvány sem ír 7,5 méternél nagyobb átviteli távolságot, mi

ezt a kétszobás mérésel próbáltuk szimulálni, a távolság 6 méter volt, két téglá között, ám ezt sem sikerült mindegyikkel áthidalni. (Ahol a szabványt kitalálták, ott alighanem faházakban laknak az emberek, a téglá kevésbé átlátható a WLAN számára, nem is beszélve a vasbeton födémek „tér-görbítő” hatásáról.) Aki tehát nagy sebességű adatkommunikációra vágyik, az ezt szobán belül megteheti, mintegy 20–25 Mbps átviteli sebességgel. Aki azonban lakásán (irodáján) belül más-más szobákban lévő eszközök között szeretne vezeték nélküli kapcsolatot teremteni, az számíton a sebesség drasztikus csökkenésére, akár 3–6 Mbps értékig. Egy teremben egyik helyről a másikra állandóan áthelyezett noteszgépek közötti kapcsolathoz szintén a terem közepén, a mennyezetre telepített AP megoldás lehet az egyedül üdvözítő, hiszen a Bluetooth hatótávolsága még kisebb.

A teszt alapján azonban el kell gondolni az arányt, érdemes-e 54-es eszközt venni egy adott helyre, vagy sem. Megjegyezzük, hogy a 11 Mbps eszközök is lassulnak a távolság növekedésével, így azokkal még kisebb az elérhető átviteli sebesség, viszont eleve nagyobb a velük áthidalható távolság.

Ám a 802.11g eszközök ára is csökken, előbb-utóbb megközelíti a régebbi szabványokét, s talán egy kicsit fejlődnek addig az antennák is. Ez utóbbi ugyanis az alfája és az ómegája a kommunikációnak (az adó-vevő rész mellett).

Nos, fel a láthatatlan hálóra, az érdeklődők figyelmeztetjük pedig felhívjuk, hogy tesztünk bővített változata megtalálható a lap lemezmelletlenül!

S.A. ■

HOGYAN TESZTELTÜNK?

A vezeték nélküli eszközökön a tesztek LAN-WLAN (egy vezetékliens és egy WLAN kliens között), WLAN-WLAN (egy PCMCIA- és egy PCI-os kártya között a WLAN routeren át), Ad-Hoc (egy PCMCIA- és egy PCI-os kártya között) kapcsolatban végeztük, valamint az elsőt ismételtük oly módon,

hogy a vezeték nélküli állomás két szobányira helyezkedett el az AP-től. Minden esetben 20 megabájtos fájlokat küldtünk át a hálózaton és mértük az átviteli idejét. A routerek esetében mértük a LAN-LAN sebességet (switch), a LAN-WAN sebességet (NAT) és a WLAN-WAN átvitelt.

SAMSUNG

Internet →

↑
Játék

↓
Szövegszerkesztés

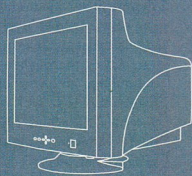

←
Multimédia

Nem lehet mindenhez ugyanolyan képet vágni!

Ezért van a Samsung Magic Bright monitorokon egy gomb, amellyel Ön elérheti, hogy a kép alkalmazkodjon Önhöz! Szövegrás? Internet? Multimédia? Vagy éppen játék? Egy mozdulattal kiválasztható a megfelelő funkció!

↑
SyncMaster 957MB,
765MB, 763MB, 757MB

Samsung Magic Bright monitorok.
Mindenhez jó képet vágnak!

765MB

757MB

765MB

SAMSUNG DIGITall
everyone's invited.
www.samsung.hu

22 USB flash memória

Kulcs- pozícióban

Augusztusban megjósoltuk és mára elérkezett. A hajlékonylemez érdemei elismerése mellett – egészségi állapotára való tekintettel – más, fontos pozícióba (levélnehezék) nevezték ki. Éljenek a digitális iskolatáskák, eljött az USB memóriakulcsok aranykora!

A sikertörténet azért nem teljesen hollywoodi, hiszen az USB flash memória már kezdetben biztos befutónak tűnt, mivel tökéletesen megtalálta a helyét a piacon. Ráadásul olyan helyet, ahol nem kellett különösebb konkurenciával számolnia.

Ahogy a zuhanó gépen nincsenek atekintés, úgy sokan fedezték fel a hitet és főleg

TIPPEK

Minden kategóriában elég egyértelmű, hogy minden tényezőt figyelembe véve melyik modell lett a legjobb, melyiknek a legkiegyensúlyozottabb a szolgáltatásválasztéka. Nem akarom elrontani az örömeiket, de akadnak olyan termékek, amelyek kiegyensúlyozatlanok, de előnyeikért sokan készek szemet hunyni egy-két kevésbé jó tulajdonságuk felett.

Az 1.1-es mezőnyben ilyen a Laks óramemóriája, amelynek szolgáltatásai nem tökéletesek és az ára is magas, ám különleges kialakítása – és egyáltalán az ötlet – miatt könnyen az ideai karácsony egyik sztárja lehet.

A 2.0-s meghajtók mezőnyében hajsza-lal lemaradt az élről a PQI minimemóriája, amely mellett ráadásul könnyen elisklik a szem, hiszen olyan apró, de éppen ezért érdemel nagyobb figyelmet.

Akinek pedig semmilyen szolgáltatásra nincs szüksége, csak gyors, sima adatcsere-re vágyik, jutányos áron, az nyugodtan keresse a Super Talent Flash családot.

a reményt, amikor hajlékonylemezre került adatot átszállítani a városban. Egy többlemez tömörített állomány hibátlan célba juttatására az esélyek már-már megközelítették a hatoslottót, nem csoda, hogy minden újdonságon kapva kaptak a felhasználók.

Az első nagy áttörés a CD-újrairók elterjedésével következett be. Rengeteg adat élfér a korongokon, tokjukban biztonságosan szállíthatók, de sok helyen a mai napig is még csak olvasni lehet a lemezeket, írni vagy éppen újrírni nem. Ugyanígy a flash memóriák, bár szencziósan aprók, külön – viszonylag nagydarab – meghajtót igényelnek már az adatok beolvasásához is. A hordozható merevlemez-tartó egyesítette az olvasót és a nyersanyagot, de ez igen drága és meglehetősen kockázatos frigy volt.

Ellenben az USB flash memóriák minden igénynek megfelelnek ezen a területen. Aprók és könnyűek, mégsem törekenyek, tartalmazzák a teljes olvasó-író rendszert, a számítógépek legszabványosabb csatlakozóját használják (az USB 2.0 eszközök természetesen használhatók 1.1-es csatlakozóval), az szoftvertámogatottságuk kiemelkedő, és ahogy a technológia nemeseedik az idővel, úgy válnak a meghajtók gyorsabbá, nagyobb kapacitásúvá és olcsóbbá is.

Minden előny közül a legfontosabb talán a könnyű kezelés. A modern, házi operációs rendszerek legtöbbje jó ismerős-ként üdvözi az USB memóriakulcsokat,

amelyek ráadásul valódi plug and play eszközként viselkednek, azaz a gép leállítása nélkül csatlakoztathatók. A legelterjedtebb, nem teljesen USB-barát rendszer, a Windows 98 használóinak is elég az USB-porttal megismertetni a rendszert, a csatlakozó meghajtójának telepítése után már nyugodtan használhatják új szerzeményüket, sőt legtöbb esetben más, hacsakonszörű meghajtókat is gond nélkül kezel ezután a rendszer.

USB 1.1 eszközök

Élsőként rögtön egy nagy név. A Kingston *DataTraveler 128* megas modellje óriási dobozban érkezett, amivel rögtön kivívta a kellő tiszteletet. Így volt miből veszténi, mivel a memóriagyártó nagygágyú teljesen átlagos modellel állt elő. Persze, ebben a mezőnyben nem is akadtak komolyabb teljesítménykülönbségek, de jó lett volna látni az igyekezetet.

A *Laks Memory* helyi képviselőjénél jobban egy modell sem lóg ki a tesztből. Ezzel meg is pecsételődtött a sorsa: mindegy, hogy milyen gyors és jó, a lényeg, hogy különleges érdekesség karácsony előtt...

Persze a *PQI Intelligent Stick* sem az a mindennapi, unalmas darab. Bár kapacitása csekély, mérete még inkább. A látványosan apró memóriához a csomagban

PQI Intelligent Stick 2.0: a méret a lényeg

Teszt: USB-memóriák

USB-kulcs rátét is akad, így csökken az esélye, hogy elvész egy átlagos íróasztal forgatagában, vagy hogy egy erősebb szél-lökés vándorútra küldi.

Egy generációval idősebbnek tűnik a *PQI Traveling Disk*, pedig nincs semmi szgyellnivalója. Nagy kapacitás, jó felszereltség, vidám külső. Sebességben egy cseppet elmarad ugyan az „élmezőnytől”, de ha egyszer idősebbnek érzi magát az Intelligent Stick mellett, ez nem is csoda.

Újabb csodabogár a *Sandisk Cruzer*, ami valójában memóriáolvadó és egyben USB-kulcs is. Ez marketingfogásnak kitűnő, hisz mindkét testbe bekerülhet vele. A különleges kialakítású mini olvasó a rugós és elvén működik, alapesetben a „hegye” látszik, egy gyors kapcsolat, és máris a belsejében őrzött SD-kártya válik hozzáférhetővé, cserélhetővé.

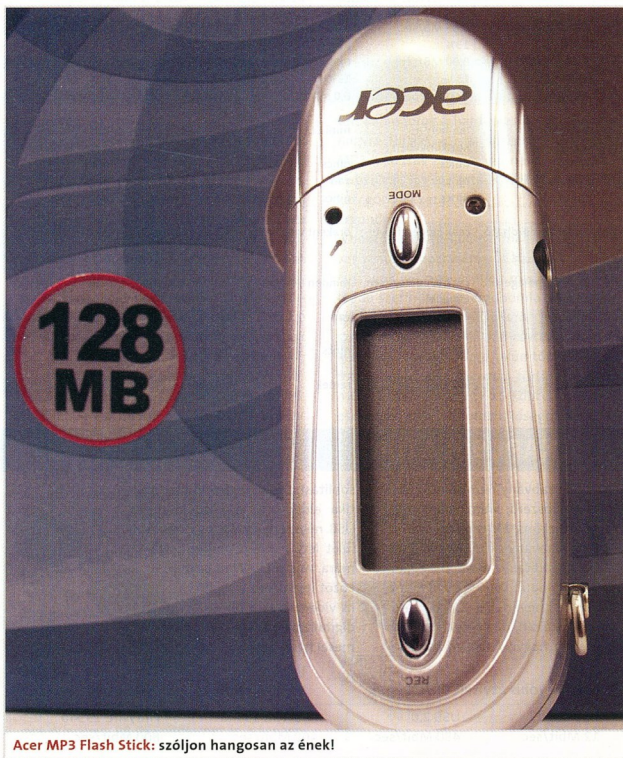
Ugyanez az ötlet ihlette a *Simpletech Bonzai* meghajtóját (érdekes lenne kiderí-

SZUBJEKTÍV

Biztató, ez a leghelyesebb – bár tényleg kis- se semmitmondó – kifejezés a memóriakulcsok jövőjével kapcsolatban. A technológia jó, fejlődőképes és fejlesztik is, a terjedése is felgyorsult az utóbbi néhány hónapban. A gyártók pedig szeretik az ilyen békés helyzetet, ahol nem kell már keményen dolgozniuk, fejleszteniük, reklámozniuk, befektetniük és kockáztatniuk, ehelyett hátradőlhetnek és figyelhetik, ahogy nő a nyereségük. Éppen ezért rövid távon csak apróbb változások várhatók: az USB 2.0 átviteli sebességét jobban kihasználó eszközök, nagyobb kapacitás, alacsonyabb ár. A szolgáltatások terén is feltűnik még 1-2 hasznos és sok-sok fölösleges, de a marketingharosónaknak köszönhetően hangzatos újítás, a beépített digitális kamera remélhetőleg kimarad. Az azonban nem valószínű, hogy a merevlemezek egyhamar kiszorulnának gépeinkből – ellentétben egyes hurraoptimista kollégák véle-

ményével. Igen, hosszú távon valóban a flash memória (vagy valamely utódja) esélyes az fő adathordozó szerepkörébe, de addig még eltelik néhány év.

A következő nagy ugrás a valódi „bootolhatóság” lesz, amikor az USB-kulcs már teljes operációs rendszert (no ehhez azért több is kell, mint gyors és nagy kapacitású memória, hiszen a gépek felépítése elég változó) és diagnosztikai-javító programcsomagot tartalmazhat, így gyors és egyszerű lesz a szoftveres hibaelhárítás. Ez sem következhet be egyhamar. Ami azonban már az idén is várható, az a megnövekedett kereslet miatti USB flash memóriahiány erősödése, no és az ebből adódó áremelés, úgyhogy gyors döntésre van szükség. Aki szeretné meglepni magát vagy ismerését egy memóriakulccsal, az vagy vásároljon be gyorsan, vagy várjon 1-2 hónapot, hátha hűsvétig levonul az ár.

Acer MP3 Flash Stick: szóljon hangosan az ének!

teni, hogy a szándékoltan torzított név ötle- te is egy töről fakad-e), csak sikerült még kisebb méretben testet öltenie. A nagyobb kapacitás ez esetben csak pillanatnyi előny, hisz bármikor megejthető egy hordozócsere, a nagyobb írási sebesség azonban örök.

A *Super Talent Flash Usb Flash Drive* és *Usb 2.0 Flash Drive* igazi nagy család, darabjai külsőre néha teljesen egyformák, mások méretük, mintájuk, sőt színük is eltér – belsejük sokkal kevésbé: eredményeik alig, legfeljebb a kapacitásuk különböznek. Másik fő jellemzőjük az alacsony áruk, cserében viszont semmi nem jár hozzájuk, de akinek egy USB memóriakulcsnál nem is kell több, annak ez ideális.

A *SweeX Memory Pen* a klasszikusok nyomában halad: hatalmas dobozában szintén elég nagy méretű, hagyományos téglalap kivitelű eszköz lapul, a remélt időkhöz hangulatát csak a vidám, kék oldallap tőri meg. A Memory Pen teljesítménye is hagyománytisztelő, de ára sokkal jobban illik a jelen versenyhelyzetéhez.

USB 2.0 modellek

A *CanyonFlash Flash Memory Drive* névadás meglehetősen szerencsétlen, hiszen teljesen átlagos készüléknek hangzik, amiből bőven akad. Holott jelen darab egy remek ötlet folytán gumikülsőt kapott, azaz a szokottnál is víz- és ütésállóbb, ráadásul jól el lehet vele játszani. Valószínűleg éppen a szokatlan kivétel az oka, hogy elérési ideje messze a legrosszabb az egész

Gyártó	PQI	PQI	SweeX	Super Talent	Különdíj	Kingston	Super Talent Flash
Típus	Traveling Disk	Intelligent Stick	Memory Pen	USB Flash Drive	Memory	DataTraveler	Usb Flash Drive
Beküldő	Ramiris Rubin Rt. www.ramiris.hu	Asbis Magyaro. www.asbis.hu	Juventus Team www.juventus-team.hu	Bluefish Computers www.supertalentflash.com	Ramiris Rubin Rt. www.ramiris.hu	EMJ Hungary Kft. www.kingston.com	Sowah Hungary Kft. www.supertalentflash.com
Információ	www.pqiusa.com	www.pqiusa.com	www.sweex.com		www.laks.com		
Bruttó végfel. ár	20 500 Ft	4375 Ft	12 488 Ft	27 365 Ft	26 625 Ft	22 000 Ft	18 250 Ft
Értékelés							
Végeredmény	60 ■■■■	46 ■■■■	44 ■■■■	43 ■■■■	42 ■■■■	42 ■■■■	38 ■■■■
Ar/terjesztmény	69	39	17	jó	18	jó	jó
1 megabájt ára	80 Ft	142 Ft	100 Ft	55 Ft	214 Ft	180 Ft	73 Ft
Sebesség [30%]	18 ■■■■	16 ■■■■	17 ■■■■	18 ■■■■	18 ■■■■	17 ■■■■	18 ■■■■
Kapacitáskölts. [30%]	69	39	55	100	26	31	75
Shoigálatások [20%]	80	50	50	0	90	60	0
Ergonómia [20%]	90	95	60	40	50	80	50
Osszefoglaló jellemzés	Remek egyensúlyérzékel	Rendtelenelemek nem ajánlott	A hagyományos kizserelés kedvelőinek	Spártai kivitel	Egyedi ötlet	Ehhez a névhez és árhoz kevés	Spártai kivitel
Műszaki adatok							
Kapacitás	254,9 MB	30,9 MB	124,7 MB	499,2 MB	124,5 MB	122,1 MB	249,5 MB
USB-illesztő	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1	1.1
Méret	63x117x7 mm	43x18x3 mm	70x14x10 mm	70x20x12 mm	nem jellemző	74x24x10 mm	60x19x11 mm
Tömeg	6 g	3 g	10 g	19 g	4 g	14 g	19 g
Kiegészítők	USB-kábel, nyakpánt	USB-tartó	USB-kábel, nyakpánt	-	USB-kábel	USB-kábel, nyakpánt	-
Értékel adatok							
Sebesség [30%]							
Átlagos olv. seb. [30%]	0,82 MB/sec	0,96 MB/sec	0,89 MB/sec	0,89 MB/sec	0,89 MB/sec	0,89 MB/sec	0,89 MB/sec
CPU-terhelés olv. [10%]	11%	21%	13%	13%	13%	13%	13%
Átlagos írás seb. [30%]	0,80 MB/sec	0,89 MB/sec	0,86 MB/sec	0,80 MB/sec	0,89 MB/sec	0,84 MB/sec	0,80 MB/sec
CPU-terh. íráskor [10%]	13%	14%	15%	13%	13%	15%	13%
Átl. elérési idő [20%]	13,9 msec	6,0 msec	6,0 msec	6,0 msec	6,0 msec	6,0 msec	6,0 msec
Shoigálatások [20%]							
Win98 driver [30%]	mini CD	let. hely a kézikönyvben	CD	let. hely a kézikönyvben	mini CD	CD	let. hely a kézikönyvben
Hardveres írásév. [30%]	van	van	nincs	nincs	nincs	van	nincs
Jelszavas vé. [20%]	van	van	van	nincs	van	nincs	nincs
Egyedi sorszám [20%]	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Ergonómia [20%]							
Hordozhatóság [20%]	nyakban és tollként is hordható	nyakban és tollként, vagy tárcában is hordható	nyakban hordható	csak kiegészítővel	óráként viselhető	nyakban hordható	csak kiegészítővel
Használat más USB eszközzel [40%]	minden irányban	minden irányban	csak függőlegesen, kábelrel	csak függőlegesen, kábelrel	minden irányban	minden irányban, kábelrel	csak függőlegesen, kábelrel
Lemezművelet-jelző LED [20%]	van	van	van	van	van	van	van
Külön működés-jelző LED [5%]	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Külalak [15%]	jó	remek	közepes	közepes	remek	közepes	jó

tesztben, s az átviteli sebessége is elmarad a 2.0 mezőnyétől. Lehet viszont vidáman pöggatogni az asztalon két adatmozgató között.

A CanyonFlash másik modellje, az USB Flash Drive már a megszokott vonalat követi: átlagos vonalvezetés (a Star Trek rajongótábor kedvéért Borg-zöld színben), jó felszereltség, jó ár, írási sebessége ugyan elég alacsony, de összességében kiváló darab.

Az Easy Disk hasonnevű kreációja azonnal a szívéhez nő mindazoknak, akik széles körű szolgáltatásokat várnak el az USB flash memóriától. Persze, egyéb tulajdonságai miatt sem kell szégyenkeznie,

KÜLKAPCSOLATOK

Az USB-szabvány nem mindig volt olyan népszerű, mint manapság, ami érthető is, ha rápillantunk az 1.1-es szabványú memóriakulcsok sebességadataira. Különösen indult karrierje a FireWire (leánykori nevén IEEE-1394) csatló-árnyékában, amelynek sebessége nem is nagyon tűrte az összeha-

sonlítását. De a megfelelő piaci taktika eldöntötte a küzdelmet, az USB népszerű általános csatlófelelet lett minden periféria számára, míg a FireWire csatló-kozót leginkább a digitális videózás és a film-digitálizálás szerelmei használják.

Legnagyobb átviteli sebességek

USB 1.1 12 Mbit/sec	USB 2.0 480 Mbit/sec	FireWire 1394a 400 Mbit/sec	FireWire 1394b 800 Mbit/sec
------------------------	-------------------------	--------------------------------	--------------------------------

Teszt: USB-memóriák

nagy mérete dacára kecses, és sebességadatai is megfelelnek az átlagnak. Ami pedig a már említett szolgáltatásokat illeti, az Easy Diskhez még saját e-mail-klienst is írtak – inyeneknek.

A Kingston esetéhez hasonlóan a *Plextor PlexFlash* kibontását is áhítatos csend övezte. S ahogy akkor is, a termék ez esetben is leverte a gyártó által igen magasra tett léceket. Sajnos minden értékelési kategóriában akadt valami hátránya a modellnek, márpedig ehhez a névhez nem illik a közepes teljesítmény.

A *PQI Intelligent Stick 2.0* nem sokat nőtt öccséhez képest, legalábbis kívülről nézve. Mert amúgy az USB 2.0 kompatibilitás előnyei ugyancsak érezhetőek rajta, még az írási sebessége is nagy, miközben az ára alacsony. Igaz, a memóriaegységhez ezúttal nem járt USB-kulcs öltözet, csak egymagában árválkodott a dobozában, de egy 128 megás memória ilyen teljesítménnyel és árral hamar talál barátokat.

A *Super Talent Flash Usb 2.0 Flash Drive* sorozatnak is jót tett a modern bel-

EasyDisk: könnyű megkedvelni

ső. Igaz, külsőjükön nem látni semmi változást, s körítésük éppúgy még jelképesnek sem mondható, mint az 1.1-es me-

HOGYAN TESZTELTÜNK?

Sebesség

Ahogy a memóriákban tárolható adatok mennyisége növekszik, úgy válik egyre fontosabbá azok mozgásának sebessége is, ezt az AIDA32 legújabb (3.85-es) változata volt szíves lemérni. A program szabadon letölthető a www.aida32.hu címről mind azoknak, akik versenyzetelni kívánják saját meghajtójukat mezőnyünkkel. Nem mondhatni, hogy nagy meglepetést okoztak a kapott eredmények, melyek szerint az USB 2.0 átvitelre képes egységek sokkal gyorsabbak 1.1-es társaiknál. Cserében a modernebb memóriák a rendszer erőforrásaiból is többet igényeltek, ám ez kisebb súllyal számított, hiszen a memóriakulcsokat a legtöbbször csak rövid, gépről gépre másoláshoz használják.

Kapacitásköltség

Az örök szócsata arról, lényeg-e a méret, kibővítve egy praktikus szemponttal arról, hogy az esetenként „CD-vel vetekedő” tárolókapacitás” mennyibe is kerül. Kevésbé patetikusan a megabájtontonkénti költség százalékos formára váltva.

Szolgáltatások

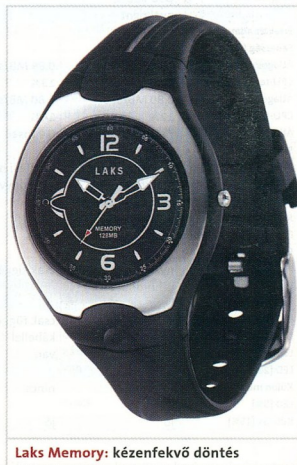
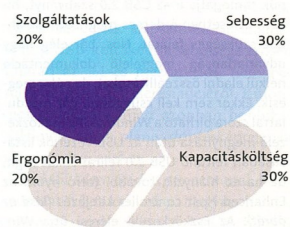
Rövid és hiányos közvélemény-kutatásunk szerint a legtöbb felhasználónak egyetlen elvárása van az USB flash memóriákkal szemben: lehessen velük adatokat szállítani egyik gépről a másikra. Ehhez néha szükséges Windows 98 telepítőlemez is, s tapaszt-

talt kalandorok a hardveres írásvédelmet is nagyra tartják a mai vírusos világban. Az MP3-lejátszás fontossága nehezen meghatározható, így a digitális walkmanek külön kategóriába kerültek.

Ergonómia

A bootolhatóság, külön e-mail-klienst, jelszavas rendszerhozzáférést és hasonló úri huncutságok rajongói esetleg megköveznék érte, de szerintünk az ergonómia – bár jelentéktelennek látszik – sokszor fontosabb a szolgáltatásoknál. Az USB-csatlakozók körül kialakult forgalmi dugó talán többeknek ismerős lehet, de akik már túrták fel extra méretű táskájukat egy 15 köbcentiméteres eszköztér, azok a hordozhatóságot is nagyra értékelik.

Tesztelési szempontok

Laks Memory: kézenfekvő döntés

zónybéli rokonságát, ám áruk is ugyanúgy kiváló, s ennek a kategóriának elvitathatatlanul sebességbajnokai.

MP3-lejátszó hibridek

Az *Acer MP3 Flash Stick* a legnagyobb darab a teljes mezőnyben, 2 mini ceruzaelemet igényel a zenés-táncos szórakozáshoz, ráadásul az elemcseré nehéz és trükkös hadművelet a zár szerencsétlen kialakítása miatt.

A 128 MB-nyi zene jó ideig eltart – sajnos a feltöltése is. A készülék inkább zene-doboz, mint memóriaegység, így mini

USB 1.1
eszközök

Különdj

Gyártó	Simpletech	Super Talent Flash	Sandisk	CanyonFlash	EasyDisk	PQI	Super Talent Flash
Típus	Bonzai	Usb Flash Drive	Cruzer	USB Flash Drive	EasyDisk	Intelligent Stick 2.0	Usb 2.0 Flash Drive
Beküldő információ	Multimédia.hu www.multimedia.hu, www.simpletech.com	Sowah Hungary Kft. www.supertalentflash.com	Herta www.sandisk.com	ASBis Magyaro. www.asbis.hu, www.canyon-tech.com	Co-Run Computer www.corun.hu	Bluefish Computers www.pqjusa.com	Sowah Hungary Kft. www.supertalentflash.com
Bruttó végfel. ár Értékelés	44 990 Ft	11 600 Ft	17 990 Ft	19 250 Ft	14 000 Ft	9240 Ft	36 000 Ft
Végeredmény	30	33	27	70	70	66	54
Ár/teljesítmény	gyenge	kiváló	jó	kiváló	kiváló	kiváló	jó
1 megabjt ár	184 Ft	93 Ft	302 Ft	77 Ft	112 Ft	75 Ft	72 Ft
Sebesség [30%]	16	17	17	50	57	71	71
Kapacitáskölts. [30%]	30	59	18	71	49	73	76
Szolgáltatások [20%]	30	0	60	80	100	20	0
Ergonómia [20%]	50	50	20	90	90	95	50
Összefoglaló jellemzés	Cserélhető flash memóriával	Spártai kivitel	Cserélhető flash memóriával	A klasszikusok ereje	Szolgáltatás-ökönnel	Rendteljeneknek továbbra sem ajánlott	Spártai külső, remek belső
Műszaki adatok							
Kapacitás	243,9 MB	124,5 MB	59,5 MB	249,7 MB	124,9 MB	122,7 MB	499,2 MB
USB-illesztő	1.1	1.1	1.1	2.0	2.0	2.0	2.0
Méret	69x34x13 mm	60x19x11 mm	79x45x11 mm	63x15x8 mm	80x25x9 mm	43x18x3 mm	60x19x11 mm
Tömeg	18 g	19 g	30 g	8 g	15 g	3 g	16 g
Kiegészítők	USB-kábel, nyakpánt	–	USB-kábel, hordozó tok	USB-kábel, csuklópánt	USB-kábel, nyakpánt	–	–
Értékelt adatok							
Sebesség [30%]							
Átlagos olv. seb. [30%]	0,88 MB/sec	0,89 MB/sec	0,97 MB/sec	7,94 MB/sec	8,07 MB/sec	7,94 MB/sec	7,94 MB/sec
CPU-terhelés olv. [10%]	20%	13%	15%	50%	51%	50%	51%
Átlagos írási seb. [30%]	0,80 MB/sec	0,80 MB/sec	0,42 MB/sec	1,98 MB/sec	3,70 MB/sec	7,63 MB/sec	7,72 MB/sec
CPU-terh. íráskor [10%]	12%	14%	8%	25%	40%	64%	56%
Átl. elérési idő [20%]	7,0 msec	6,0 msec	11,02 msec	0,9 msec	0,8 msec	0,8 msec	0,8 msec
Szolgáltatások [20%]							
Win98 driver [30%]	letöltési hely a kézikönyvben	letöltési hely a kézikönyvben	CD	mini CD	CD	letöltési hely a kézikönyvben	letöltési hely a kézikönyvben
Hardveres írásv. [30%]	memóriaegységen	memóriaegységen	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Jelszavas vé. [20%]	nincs	nincs	nincs	van	van	van	nincs
Egyedi sorszám [20%]	nincs	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs
Ergonómia [20%]							
Hordozhatóság [20%]	nyakban és tollként is hordható	csak kiegészítővel	csak kiegészítővel	nyakban és tollként is hordható	nyakban és tollként is hordható	tárcában hordható	csak kiegészítővel
Használat más USB eszközzel [40%]	csak kábellel	csak függőlegesen, kábellel	csak kábellel	minden irányban	minden irányban	minden irányban	csak függőlegesen, kábellel
Lemezművelet-jelző LED [20%]	van	van	van	van	van	van	van
Külön működésjelző LED [5%]	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Külalak [15%]	jó	jó	közepes	jó	jó	remek	jó

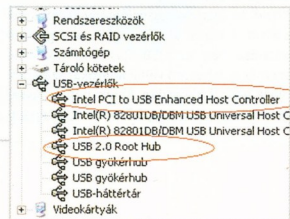
LCD-kijelzőt is kapott, hangereje pedig még a közepesen halláskárosultaknak is megfelelő.

A névsorban a *BenQ Joybee* következik, amely inkább mobilra emlékeztet, mint walkmanre, ezért kisebb, kecsesebb, nincs extra kijelzője, s lejátszó funkciói is korlátozottak, ám a hangereje ennek a készüléknek is jellemző. A Joybee ugyan csak 64 MB-nyi memóriával bír, de az is elég egyórnyi zene tárolására. Merész húzásként a készüléket elem helyett egy mini akkumulátorral szereltek, így használaton kívül lassacskán tölthető az USB-csatolón keresztül, ám a feltöltés sok időt vesz igénybe.

MILYEN USB-CSATOLÓM VAN?

Sokakban felmerülhet a kérdés, számítógépünk támogatja-e az USB 2.0 szabványt, hiszen ez esetben érdemes megfizetni az ahhoz szükséges felárat. Nos, bár elég nagy udvariasságnak megfelelő dokumentáció nélkül eladni összeállításokat, de néha megeskik. Ekkor sem kell csüggedni, pár mozdulattal szőra bírható a Windows. Az Eszközkezelő megnyitása után az USB-vezérlők listájában feltűnő USB 2.0 felirat sokat segít, de ha ez hiányzik, további forró nyom az Enhanced Host controller kifejezés (lásd az ábrát). Az Eszközkezelő elérési útja Windows 98/ME alatt: *Start menü/Beállítások*

/Vezérlőpult, majd a *Rendszer* ikonnal induló alkalmazás *Hardver* füleire kattintva bejövő lapon az *Eszközkezelő*t kell választani. A Windows XP eredeti kiosztásában a *Vezérlőpult*on előbb a *Teljesítmény* és *karbantartás* ikont kell választani, majd az új ablakban a *Rendszer*.

Teszt: USB-memóriák

USB 2.0
eszközökMP3-
lejátszó hibridek

CanyonFlash	Super Talent Flash	Super Talent Flash	Plextor	Acer	MSI	Creative	BenQ
Flash Memory Drive Asbis Magyaro. www.asbis.hu, www.canyon-tech.com 20 250 Ft	Usb 2.0 Flash Drive Sowah Hungary Kft. www.supertalentflash.com 12 750 Ft	Usb 2.0 Flash Drive Sowah Hungary Kft. www.supertalentflash.com 20 750 Ft	PlexFlash Ramiris Rubin Rt. www.ramiris.hu, www.plextor.com	MP3 Flash Stick HRP Hungary Kft. www.hrp.hu, www.acer.de	Mega Stick 1 Ramiris Rubin Rt. www.ramiris.hu, www.msi.com.tw	MuVo Ramiris Rubin Rt. www.ramiris.hu, us.creative.com	Joybee Ramiris Rubin Rt. www.ramiris.hu, www.benq.com
52 ■■■■■■■■ jó 81 Ft	51 ■■■■■■■■ kiváló 102 Ft	50 ■■■■■■■■ jó 83 Ft	49 ■■■■■■■■ jó 111 Ft	38 ■■■■■■■■ jó 196 Ft	35 ■■■■■■■■ közepes 269 Ft	30 ■■■■■■■■ közepes 390 Ft	26 ■■■■■■■■ közepes 419 Ft
36 0% ■■■■■■■■ 100% 68 ■■■■■■■■ 50 ■■■■■■■■ 55 ■■■■■■■■ egészen egyedi	81 0% ■■■■■■■■ 100% 54 ■■■■■■■■ 0 ■■■■■■■■ 50 ■■■■■■■■ Spártai külső, remek belső	74 0% ■■■■■■■■ 100% 66 ■■■■■■■■ 0 ■■■■■■■■ 40 ■■■■■■■■ Spártai külső, remek belső	69 0% ■■■■■■■■ 100% 49 ■■■■■■■■ 30 ■■■■■■■■ 40 ■■■■■■■■ Ehhez a névhez és árhoz kevés	24 0% ■■■■■■■■ 100% 28 ■■■■■■■■ 60 ■■■■■■■■ 50 ■■■■■■■■ XXL minden tekintetben	18 0% ■■■■■■■■ 100% 20 ■■■■■■■■ 60 ■■■■■■■■ 60 ■■■■■■■■ Gyenge kezdés	17 0% ■■■■■■■■ 100% 14 ■■■■■■■■ 30 ■■■■■■■■ 75 ■■■■■■■■ Hobby számító- gépezőknek	18 0% ■■■■■■■■ 100% 13 ■■■■■■■■ 30 ■■■■■■■■ 55 ■■■■■■■■ Zeneszék kezdő
249,9 MB 2.0 67x25x13 mm 20 g USB-kábel, csuklópánt	124,5 MB 2.0 60x19x11 mm 19 g –	249,5 MB 2.0 70x20x12 mm 19 g –	247,3 MB 2.0 70x25x13 mm 30 g USB-kábel, nyakpánt	121,9 MB 1.1 95x30x28 mm 50 g elemekkel USB-kábel, fülhall., elem, nyakpánt	122,4 MB 1.1 96x31x19 mm 40 g elemmel USB-kábel, fülhall., elem, nyakpánt	60,5 MB 1.1 73x34x15 mm 28 g fülhallgató, elem, nyakpánt	62,1 MB 1.1 97x28x17 mm 39 g akkuval USB-kábel, fülhall., akku, nyakpánt
4,51 MB/sec 31% 4,00 MB/sec 31% 49,3 msec	7,94 MB/sec 50% 7,66 MB/sec 59% 0,4 msec	8,07 MB/sec 50% 7,87 MB/sec 57% 0,7 msec	8,00 MB/sec 51% 4,50 MB/sec 42% 0,6 msec	0,50 MB/sec 8% 0,29 MB/sec 5% 11,0 msec	0,81 MB/sec 11% 0,61 MB/sec 11% 19,2 msec	0,74 MB/sec 14% 0,45 MB/sec 8% 25,9 msec	0,89 MB/sec 14% 0,80 MB/sec 12% 6,0 msec
mini CD nincs van nincs	letöltési hely a kézikönyvben nincs nincs nincs	letöltési hely a kézikönyvben nincs nincs nincs	letöltési hely a kézikönyvben van nincs nincs	CD van nincs nincs	CD van nincs nincs	CD nincs nincs nincs	CD nincs nincs nincs
csak kiegészítővel	csak kiegészítővel	csak kiegészítővel	nyakban hordható	nyakban hordható	nyakban hordható	nyakban hordható	nyakban hordható
csak függőlegesen, kábelrel van	csak függőlegesen, kábelrel van	csak függőlegesen, kábelrel van	csak kábelrel van	csak kábelrel LCD	csak kábelrel LCD	csak függőlegesen, kábelrel van	csak kábelrel van
nincs remek	nincs jó	nincs közepes	nincs közepes	nincs közepes	nincs jó	nincs remek	van jó

USB: zsebben hordott memória

A *Creative MuVo* már régi ismerőse olvasóinknak, érdekes, ötletes kombinációja a memóriakulcsnak és az MP3-lejátszónak, ám nem éppen problémamentes. Lejátszóként csak alapszinten használható, míg USB-kulcsként a sebessége erősen elmarad az 1.1-es mezőnyétől, nem beszélve az igen nagy elérési idejéről. Különleges kialakítása miatt azonban hobbi-készüléknek vagy pláne döntésképtelenek számára ideális lehet.

Az *MSI Mega Stick 1* név arra utal, hogy a sorozat folytatódni fog. Nagyon helyes, van mit javítani rajta. A kezdet biztató volt: kellemes külső, LCD, könnyű kezelés, a teszt is a különleges kategóriának

megfelel eredménnyel zárult. A készülék egyetlen, ám annál komolyabb baja zenehallgatáskor jelentkezik, ugyanis a hang-erő-szabályozó feltekerésével egy darabig erősödik a zene, majd el-elcsuklik, végül teljesen eltűnik.

Egyes vélemények szerint ez a fiatalág hallását hivatott védeni a süketítő zajtól, ám ez az ötlet kivitelezhetőbb lett volna a szabályozó jobb korlátozásával. A másik felmerült magyarázat a túlzott energiafelvétel elkerülése, mely szintén elég rossz kivitelzett és felesleges gondoskodás. Remélhetően a folytatásban lemond arról az MSI.

Györi Ferenc ■

Teszt: memóriakártya-olvasók

Rések és kábelek

Műfajok: közvetlenül az USB-portra csatlakoztatható memóriaolvasók

Ahogy a digitális fényképezés tömegsporttá vált, úgy szaporodtak a piacon a memóriakártya-olvasók. Jogos tehát az igény arra, hogy a termékdömpingben tájékozódni lehessen – cikkünkben ehhez nyújtunk segítséget.

Renetegféle memóriakártya-olvasót lehet kapni. Elég meglepő jelenség ahhoz képest, hogy kivétel nélkül minden fényképezőgéppel van valamilyen csatlakozása a számítógéphez (rendszerint USB 1.1-es), tehát a képeket további befektetés nélkül is át lehet másolni a merevlemezre.

Kártyaolvasóra akkor lehet szükség, amikor a fényképezőgép nélkül akarjuk manipulálni a képeket. A magas keresletet indokolhatja az is, hogy az emberek tömegesen földfedezték: a fényképezőgép USB-

csatlakozója kevésbé megbízható, mint az eleve állandó ki-be dugdosásra tervezett kártyafoglat. Végül pedig – és ez a legvonzóbb – a kártyaolvasó lényegesen gyorsabb (nagyobb átviteli sebességű) lehet, mint a fényképezőgép.

Jelenleg ez a helyzet, a gépek túlnyomó többsége USB 1.1-es csatlókat tartalmaz, a PC-s alaplapon viszont elátták legalább két – de általában inkább hat – USB 2.0-s csatlakozóval, amelyek ugye 40-szer gyorsabbak, mint az 1.1-es. Azt azért tudni kell, hogy nem az olvasó a szűk kereszt-

metset. A kártyák egyelőre nem képesek az USB 2.0 60 MB/mp-es maximális sebességével kiolvasni az adatokat. Éppen az teremtet lényeges különbséget a kártyaolvasók között, hogy a saját vagy a kártya által lehetővé tett maximális sebességet biztosítják-e.

Műfajok

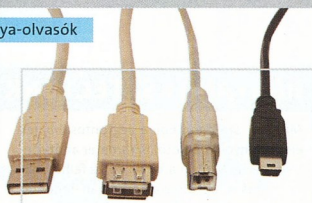
Érdekes, hogy a fényképezőgépek túlnyomó többségében csak egyféle típusú memóriakártya használható, ezzel szemben a kártyaolvasók választéka jellemzően többfunkciós – mind a négy típus befogadására alkalmas – termékekből áll.

Az ideális kártyaolvasó-választék a lehető leggyorsabb adatátvitelű termékekből állhatna – külön-külön minden kártyatípushoz. Újabb példa arra, hogy a termékek szolgáltatásait nem a vásárlók igényei, hanem a piaci verseny szabja meg.

KATEGÓRIA	MEMÓRIAKÁRTYA-OLVASÓK TÖBB TÍPUSHOSZ							
Gyártó	Trust	DataFab	ASUS	n. a.	n. a.	SimpleTech	Sweex	
Típus	630 USB2 Card Reader	ML4-USB2Flash Card Reader	7 in 1 Reader Pro	Card Reader/WriterCR-T3-U26	Card Reader/Writer7 in 1	FlashLink AllInOne STI UMC600	CardReader 6in1	
Beküldő	Multimedia.hu	Digitaltechnika Kft.	Ramiris Rubin Rt.	Kelly-Tech Kft.	Kelly-Tech Kft.	Multimedia.hu	Juventus Team Kft.	
Információ	www.multimedia.hu	www.dit.hu	www.ramiris.hu	www.kellytech.hu	www.kellytech.hu	www.multimedia.hu	www.juventus-team.hu	
Végfelhasználói ár [Ft]	12 990	11 990	5612	4500	3000	12 490	n. a.	
Értékelés	85	85	83	83	75	74	73	
Ár/teljesítmény	közepes	közepes	kiváló	kiváló	kiváló	közepes	közepes	
Sebesség (40%)	90	89	85	80	60	55	52	
Softvertámogatás (30%)	90	100	100	100	100	100	100	
Kezelés, kialakítás (20%)	70	55	60	70	70	75	75	
Kártyafoglatok (10%)	80	80	70	70	70	70	70	
Mért értékek (átlag)								
Sebességek (1024 bájt/s)	3011,33	3065,59	2089,59	2739,34	1036,33	998,10	951,95	
CF (Lexar 128 12x)	4827,25	4748,80	4094,36	4765,49	1081,42	1011,46	949,07	
SD (SimpleTech 256)	666,35	666,59	981,60	672,77	1024,08	885,00	885,74	
Megjegyzések	4 foglatat, 4 meghajtó, USB 2.0 a specifikáció, kis csatlakozó, meglévő meghajtótűt felülírja, hordozó zacskó	4 foglatat, 4 meghajtó, USB 2.0 a specifikáció, készlelc-csatlakozó, nagyméretű asztali készülék, ki-be kapcsolóval, külső táplálási lehetőséggel	4 foglatat, 4 meghajtó, USB 2.0 a specifikáció, szabványos csatl. (lengő), MS Pro használható	4 foglatat, 4 meghajtó, USB 2.0 a specifikáció, kis csatlakozó	4 foglatat, 4 meghajtó, USB 2.0 a specifikáció, std. csatl. (lengő)	4 foglatat, 4 meghajtó, USB 1.1 a specifikáció, kis csatlakozó	4 foglatat, 4 meghajtó, USB 1.1 a specifikáció, kis csatlakozó	4 foglatat, 4 meghajtó, USB 1.1 a specifikáció, kis csatlakozó

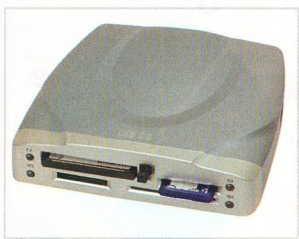
Teszt: memóriakártya-olvasók

USB-csatlakozók: szabványos, lengő aljzat, „házikó” alakú készülékcsatlakozó, kicsi készülékcsatlakozó

Annak idején az egy kártyára tervezett olvasók nyitották meg a piacot. A fényképezőgépekhez hasonlóan ezek is a soros portra csatlakoztak. Ahogy a szempontszámok nőttek, egyre elviselhetlenebbé vált a képek merevlemezre másolásának időigénye. Ezért a kártyaolvasók átköltöztek az USB-re. Voltaképpen a lapolvasók és a digitális fényképezőgépek kellettek piaci életre a régebb óta létező USB-technológiát, előkészítve a „talajt” a nyomtatók számára.

Abban sincs sok túlzás, hogy a ma oly népszerű, USB-kulcsnak vagy „pen drive-nak” nevezett hordozható tároló (lásd *tesztünket* a 58. oldalról) a külső USB-s kártyaolvasóból alakult ki – a kártyacsatlakozó és -interfész elhagyásával. Legújában pedig újjászületik: a kisebb méretű SD és xD kártyákat USB-kulcs formájú

Műfajok: asztali kártyaolvasók

eszközökben is lehet használni. A hagyományos kártyaolvasó egy beépíthető, 3,5 hüvelykes hajlékonylemez-meghajtó méretű egység, amelyet az alaplap USB tűske-sorára lehet csatlakoztatni. Olyan termék is van, amelyben még a hajlékonylemez-meghajtó is elfér. Hagyományosnak tekinthető még az egy kártyatípusra tervezett olvasó, amelyet az USB-re lehet csatlakoztatni, közvetlenül vagy kábel segítségével. Az utóbbi a csak hátsó USB-porttal felszerelt gépeknél hasznos. De a korszerű alaplapok gyakori tartozéka egy kivezető panel, amelyet a ház előlapjára szerelve az USB jobban hozzáférhetővé válik.

A leggyakoribb kártyaolvasó ma egy műanyag dobozka, négy – SmartMedia (SM), CompactFlash (CF), Secure Digital (SD) és Memory Stick (MS) – kártyarésszel és különféle USB-csatlakozókkal. A gyártók vérmérsékletük szerint 6 vagy 7 típust említenek meg, beleszámítva a magától

éretető CF II, MicroDrive és Multimedia Card (MMC) kártyatípusokat. Az első a CF, az utolsó az SD része való. Ugyanakkor egészen ritka a Memory Stick Pro és az xD olvasó. Az előbbi a Sony nagyobb kapacitású és egyben lényegesen gyorsabb típusa, az utóbbi pedig a Fujifilm „házi-szabványa”, bár már az újabb Olympus gépek is befogadják.

E dobozák belsejében, az eszköz középvonalában egy, a kártyacsatlakozók érintkezőit hordozó nyomtatott áramkört lemez található. A középsík feletti résekbe címkével fölfelé, érintkezőkkel lefelé kell behelyezni a kártyákat, míg az alsókba fordítva, azaz hanyatt. Csak kevés termék teszi meg azt a szíveséget, hogy mind a négy kártyatípust ugyanúgy lehessen behelyezni. Bár ennek az egy kártyatípust használók szempontjából nincs nagy jelentősége...

Búcsú a SmartMedia szabványtól

A régebbi, tapasztalt digitális fényképezőgép-tulajdonosok megelődéssel vagy számorúan vehetik tudomásul, hogy a SmartMedia kártya kora véget ért. Sem a sebessége, sem a kapacitása nem felel már meg a mai igényeknek, és túlságosan sérülékeny is. Jellemző tönkremenetele, amikor a behelyezés során meghajlik, és belül vagy akár láthatóan meg is reped. Ez a

				BELSŐ OLVASÓEGYSÉGEK		OLVASÓK EGY KÁRTYATÍPUSHOZ		
PQI	Belkin	Trust	n. a.	Shuttle	Mitsumi	SimpleTech	n. a.	Fujifilm
TravelFlash 6 in 1 Card Reader Ramiris Rubin Rt.	USB Media Reader & Writer RCE Kft.	610 Cardreader USB Multimedia.hu	Mass Reader MRP-4 (External 7in1) Kelly-Tech Kft.	Card Reader UISDMC4W Juventus Team Kft.	Reader / Floppy FA02A HRP Hungary Kft.	Bonzai USB Mini Drive Multimedia.hu	CR-T2-UC Kelly-Tech Kft.	xD Card USB Drive DPC-UD1 Macomp
www.ramiris.hu	www.rce.hu	www.multimedia.hu	www.kellytech.hu	www.juventus-team.hu	www.hrp.hu	www.multimedia.hu	www.kellytech.hu	www.macomp.hu
4375	10 000	8990	4000	7000	11 000	44 990	2000	n. a.
73	72	69	68	85	73	70	69	67
kiváló	közepes	közepes	kiváló	jó	közepes	gyenge	kiváló	kiváló
53	50	40	58	85	50	50	50	45
100	100	100	89	100	100	100	100	100
70	70	75	70	70	75	65	60	60
70	75	80	60	75	80	70	70	70
995,14	922,54	141,32	1015,24	2513,77	991,28	937,92	1051,99	769,25
1039,06	983,73	139,39	1093,77	4550,08	983,09			
413,63	376,78	116,63	562,29	1135,36	377,49			
3(+1) foglalat, 4 meghajtó, USB 1.1 a specifikáció, szabványos csatl. (lengő), SD és MS foglalat egy résben, bőrtokkal	2 foglalat, 2 meghajtó, szabványos csatl. (lengő), asztali kivétel	4 foglalat, 4 meghajtó, „teljes sebességű” USB 1.1 USB készülékcsl. faza USB-csatlakozó, asztali kivétel	4 foglalat, 4 meghajtó, USB 1.1 a specifikáció, szabványos csatl. (lengő), újraindítást igényelt	4 foglalat, 4 meghajtó, USB 2.0 a specifikáció	2+2 foglalat, 2 meghajtó, USB 2-nek „megfelelő”, SD és SM, valamint CF és SM egy résben, hajlékonylemezrel egybeépítve	USB 1 „kulcs”, SD kártyára, billentyűzetsatl. melletti USB-résben nem fél ér	USB 1 „kulcs”, CF kártyára	USB 1 „kulcs”, xD kártyára, kompilkált kártyabeheyzés

sztintén hagyományos CF vagy az újabb SD és xD kártyákkal szinte soha nem fordulhat elő – sokkal vastagabbak, mint az SM.

128 MB-osnál nagyobb kapacitású kártya nem létezik, és már nem is lesz. Amíg még kapható, be kell szerelni tartalék darabokat arra az időre, amíg a fényképezőgépet még használni szeretnénk.

Ezért tesztkben nem is minősítettük a kártyaolvasók SmartMedia-képességit. A kártyaolvasó nagyságrenddel gyorsabb, mint a fényképezőgép soros csatlakozója, úgyhogy aki még nem tette meg, ruházson be 7-8000 forintot egy „többfunkciós” olvasóra, amelyben egyelőre még köteleességzerűen megtalálható a SmartMedia rés.

Vásárlási tanácsok

Ha a kártyaolvasót a gép kisméretű csatlakozójának kímélése céljából vásároljuk, nyilván nem vesszünk olyat, amelyen ugyanolyan kis csatlakozó van, mint a gépen. Olyat keresünk tehát, amelyen a szabványos, lapos lengő csatlakozó vagy a „házikó” alakú készülécsatlakozó található.

Elméletileg természetesen csak az USB 2.0-s olvasó jöhetne szóba – csak hát szinte kétszer annyiba kerül, mint az 1.1-es. Mint annyi más esetben, alaposan el kell olvasni a csomagolás feliratait: az „USB 2 compatible” vagy „USB 2 compliant” kitételek sima USB 1.1-es sebességet (legfeljebb 1,5 MB/mp-et) jelentenek. A valódi USB 2.0 sebességet jellegzetes logó jelzi. Amúgy pedig, mint ismeretes, bármely 1.1-es eszközt lehet használni 2.0-s porton, és fordítva – a szabvány megköveteli az összeférhetőséget, ebben a gyártóknak csak az az érdeme, hogy betartják a szabványt. Kétségek esetére nincs más recept, mint a vásárlás helyszínén ki kell próbálni a sebességet. Ha ezt nem lehet, akkor ne vegyük meg a terméket.

A beépített műfajt azoknak ajánljuk, akik rutinszerűen a kártyán adják át az

HOGYAN TESZTELTÜNK?

Műszaki szempontból a legfontosabb (és elég könnyen mérhető) paraméter az átviteli sebesség. Miután a kártyákon a felhasználó számára ugyanolyan állományrendszer látszik, mint bármely egyéb háttértárolón, ezért a sebességet is ugyanúgy vizsgáltuk: egy nagy és egy körülbelül ugyanakkora méretű, de sok kisebb egységből álló adathalmaz írásával-olvasásával. Az előbbi egy videofelvétel átírásának, illetve lejátszásának, az utóbbi a mindennapos fényképezésnek felel meg. Az adatátvitelhez szükséges időt mértük meg, ezzel osztottuk el az átvitt állományok kilobájtbán (1024 bájtban) vett méretét. Az értékeléskor az így számított sebesség átlagát vettük figyelembe – kártyatípusonként.

Ugyanazt a három kártyát használtuk minden olvasó vizsgálatához, egy 128 MB-os, 12-szeres sebességű Lexar CF, egy 256 MB-os SimpleTech Gold SD és egy közönséges SimpleTech 128 MB-os Memory Stick típusút. Előzetes méréseink szerint a kártya képességei befolyásolják az átviteli sebességet, ezért kellett mindig ugyanazokat használnunk.

Nem kevésbé fontos a foglalatok mechanikai kialakítása, különös tekintettel a csatlakoztatásra és az elektromos érintkezőkre. Hasonlóképpen befolyásolja a használatot az USB-csatlakoztatás megoldása.

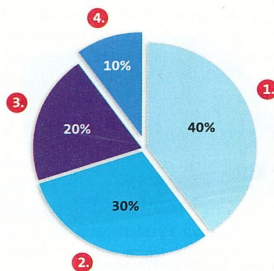
Használati szempontból a fentiekkel azonos fontosságú a szoftvertámogatás. Fel-

méréseink szerint olvasóink többsége Windows XP operációs rendszert használ, ezért ebben próbáltuk ki az eszközöket. A Windows ME óta a Microsoft operációs rendszerekbe beépítették az USB kezelést, tehát elvártuk, hogy a kártyaolvasók minden telepítési intézkedés nélkül használhatóak legyenek XP alatt, méghozzá a rendszer újraindítása nélkül.

A vizsgálat közben természetesen nem hagyott hidegen minket a szerkesztő formatervezése, valamint a méretéből és elrendezéséből adódó használhatósága sem.

Testelési szempontok

1. sebesség,
2. szoftvertámogatás,
3. formatervezés, kezelés,
4. kártyafoglalatok

adatokat a saját merevlemezükre. A gyakoribb, hordozható olvasók többszolgáltatása, hogy a (csaknem) mindenütt jelenlévő USB segítségével a kártyán a fényképeket magunkkal vihetjük, és mutogathatjuk, ha az olvasót is vesszük. E célból egyes gyártók csinos műbőr tokot is mellékelnek az olvasóhoz.

Amúgy memóriakártya és olvasó mellé nem érdemes USB-kulcsot venni, mert e két eszköz tökéletesen pótolja azt: a memóriakártya ugyanúgy használható adattárolásra és hordozásra.

Tapasztalatok

A többfunkciós olvasók jellegzetes viselkedése, hogy egyetlen USB-eszköz lütkere négy logikai meghajtóbetűt foglalnak. Operációs rendszerünk lelki világa, kialakítása és az olvasó belső szoftvere határozza meg, hogy a lefoglalt betűk átfednek-e meglévő meghajtókat. Például, ha CD-olvasónk automatikusan kapja meg rendszerinduláskor a „D:” jelet, akkor bizony előfordulhat, hogy agresszív kártyaolvasónk időlegesen elrejtje előlünk a maga kiereszkölt „D:” meghajtóját. Ha valamilyen merevlemezünk is csak „nyeri” a betűjét, súlyosabb helyzet is kialakulhat: valamely, az induláskor betöltendő program a rendszer nem találja a bedugott kártyaolvasón.

Ezért célszerű, hogy a kártyaolvasó csatlakoztatása előtt meghatározzuk, hogy meglévő meghajtóink milyen betűn helyezkedjenek el. Windows 2000 és XP alatt az ilyenformán („keményen”) meghatározott betűket a „jöttment” kártyaolvasók

Asus kártyaolvasó: rövid vezetéke csak az előlapi USB-kivezetésig ér el

Teszt: memóriakártya-olvasók

Műfajok: beépíthető kártyaolvasók

nem fedik el – hanem közöttük, esetleg összeviszva helyezkednek el.

Amúgy is először csak próbálgatással tudhatjuk meg, melyik típusú kártya melyik betűre került. No de ez a PC-vel való foglalatokodás egyik fő élvezete!

Az nem volt nagy meglepetés, hogy a kártyára való írás minden esetben lassabb volt, mint az olvasás. Ennél érdekesebb, hogy a sok kisebb állomány írása a tisztán elektronikus kártyára is kímérhetően lassabb volt, mint egy nagy állomány felírása.

Egelőre nem értékeljük a kártyatípusok közötti sebességkülönbségeket. Az egyértelmű, hogy a Memory Stick ala-

acsony értékei miatt hozta ki a Sony a nagyobb kapacitású és nagyobb sebességű Pro változatot – viszont az olvasók nagy része még nem fogadja azt. Mind az SD, mind a CF típusban találkoztunk a tesztben szerepelteknél lassúbbakkal is – a kártyákat külön tesztben fogjuk minősíteni.

Érdekességek

A sors kegyelméből az első kártyaolvasó, amely a kezünkbe került, rögtön a tesztgyőztes volt – de ezt akkor még nem tudtuk! A negyedik vizsgálatnál kezdtük sejteni, hogy nem minden olvasó olyan gyors és olyan kicsi.

Nem mindig kristálytisztá, mire is gondolhattak a tervezők. Az Asus olvasójának mintegy 10 centis lengőcsatlakozóját egy további 30 cm-es (!) USB-toldóval hosszabbíthatjuk meg: nyilvánvalóan csak előoldali USB-porthoz csatlakoztatható, ami azért még nem tekinthető általánosnak. (Ígaz viszont, hogy az Asus alaplapokhoz gyakran jár előoldali kivezetés.)

A DataFab USB 2-es olvasó méltóság-tesztes mérete és komplett kialakítása éles ellentétben áll a többi olvasó kicsinségére törekvésével.

Ha a burkolata átlátszó lenne, akkor harmonizálna a Macintosh környezettel (amelyben természetesen minden olvasó használható), de nem ilyen.

Minősítési rendszerünk a Shuttle belső egységet a tesztgyőztes Trust 630-as olvasóval egyenértékűnek hozta ki, amit sebessége és foglalatjai alapján meg is érdemel. Használati módban természetesen gyökeresen eltérnek. A Trust 630-as kisméretű, sebessége is kiváló, kis csatlakozóját pedig azért bocsátjuk meg, mert a gyakorlatban nem kell kihúzni belőle a kábelt.

Kenczler Mihály ■

Lindows Mobile PC™ e-NOTE Lite

A pehelysúly bajnoka, amellyel kényelmesen dolgozhat irodájában, otthon vagy utazás közben. Az A4-es méretű laptop egy kisebb készítményben is elfér! Estztétikus küllemével, könnyű súlyával és egyszerű kezelhetőségével a hölgyek és a fiatalok kedvenc útítársa.

A készülékre telepített **LindowsOS™** operációs rendszer a Linux rendszerek stabilitását és az elterjedt operációs rendszerek könnyű kezelhetőségét ötvözi, amelyhez további 1800 hasznos programot tölthet le az Internetről, igen kedvező feltételekkel!

Nagy teljesítmény:

- VIA C3 1GHz CPU
- 256 MB SDRAM
- 12,1" TFT LCD
- 20 GB HDD
- Külső CD (választható)

Csatlakozási lehetőségek:

- beépített hálózati kártya
- beépített modem
- USB port
- FireWire port
- beépített Compact Flash kártyaolvasó

Akciós ár:

239990,- +Áfa

Az akciós ár a készlet erejéig érvényes!

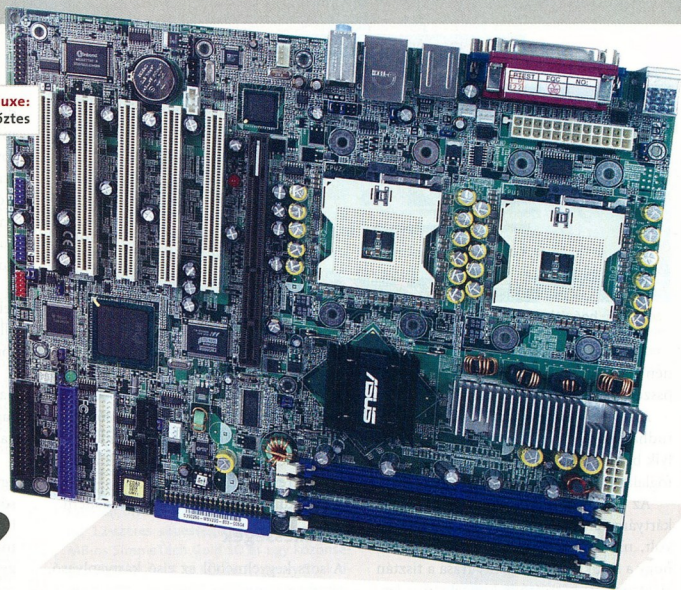

csak
1.33kg
A4-es méretben

További információ a www.multimedia.hu/lindows vagy +36 1 463 9036

multimedia.hu

Asus PC-DL Deluxe:
a tesztyőztes

**Teszt:
duál processzoros
alaplapok**

Dupla vagy semmi?

A többprocesszoros gépek világa sokaknak misztikus terület. A fő ok, hogy az efféle rendszerek nem kelletik magukat az üzletek polcain, s tekintélyes áruk is a potenciális vásárlók kedvét szegheti. Most közelebb hozzuk ezt a világot, s olyan alternatívát mutatunk, amilyenre korábban sokan talán nem is gondoltak volna.

Számítógép-bővítésnél előbb-utóbb falba ütközünk, ahonnan már nem lehet nagyobb teljesítményt kicsikarni az egyprocesszoros asztali PC-nkből. Hiába a leggyorsabb alaplap, a legmodernebb processzor és memória, RAID tömbök és bővítőkártók sora.

Mit tehetünk, ha mégiscsak több erőforrásra van szükségünk? A megoldás a többprocesszoros gép lehet. Az efelé vezető út első lépése, amikor még csak duplázunk a CPU-k számát. A duál processzoros platformra váltás persze a rendszermag kétszeresítését túl számos más – nem feltétlenül kellemtlen – mellékhatással is jár. Az erre alkalmas alaplapokra ugyanis sok olyan pluszt ráültetnek, ami egy átlagos asztali számítógépben elérhetetlen lenne.

Tesztünk célja elsősorban a platformok összehasonlítása és a nagyobb teljesítmény árának felderítése volt, a jelenleg a piacon fellelhető típusok fényében.

Mire használjuk?

A „duál processzoros alaplap” kifejezés hallatán legtöbbször a szerverek jutnak eszünkbe. Ez az asszociáció

többé-kevésbé érthető, de azért ezeknek az eszközöknek a felhasználási területe nem ennyire szűk. A duál processzoros gépek elsősorban nagy erőforrás-igényű feladatokhoz valók, s ezeknek csupán egy része szerverfeladat. Például videodigitizáláshoz és szerkesztéshez is nagy processzorteljesítmény és memóriabőség kell, ezen kívül még gyors és nagy kapacitású háttértárolókra is szükségünk lehet. Természetesen egy szerverre is ugyanezek a tulajdonságok jellemzők. Persze, vannak finom különbségek, melyek alapján könnyű eldönteni, hogy melyik lap melyik feladatkörre alkalmas leginkább.

Ezek közé tartozik például az AGP-port és az integrált grafikus vezérlő. Egy web- vagy fájlserverbe tökéletesen elegendő egy alaplapra integrált videochip, míg egy ultraerős játéképbe vagy videószerkesztésre szánt munkaállomásba már dögös grafikus kártya illik, amit az AGP-portba illesztünk.

Ez alapján máris két csoportra oszthatjuk a teszt-példányokat. Az Intel SE7501HG2 és MSI K8D Master lapokban ugyanis nincs ilyen illesztőfelület, s látni fogjuk,

KISLEXIKON

Cache: gyorsítótár. Gyorsabb elérésű memóriaegység, amit leggyakrabban processzorokban, merevlemezekben alkalmaznak.

A lassabb tárolókból ide kerülnek a gyakrabban használt adatok előre beolvasva, hogy az egység sokkal gyorsabban elérje őket.

Hot-swap: „forró csere.” Üzem közbeni cserélési lehetőséget jelent, elsősorban winchestereknél. Régebben ez csak SCSI-eszközöknél volt elérhető, azonban a SATA megjelenése az átlagos számítógépeket is felvértezte ezzel a képességgel.

SATA (Serial ATA): soros ATA vezérlő, ez váltja le a korábbi (párhuzamos) ATA csatlót.

A SATA szabvány legnagyobb előnyei az ATA-val szemben, hogy annak 80 eres kábele helyett 5 eres vezeték használ és hot-swap működésre is képes.

RAID (Redundant Array of Independent Disks): legalább két merevlemezről álló tömb. Elsősorban biztonságos, hibátűrő adattárolásra szolgál, de több típusa is van. A RAID0 (Stripe) például gyorsabb adatelérést tesz lehetővé, míg a RAID1 (Mirror) a biztonságos adattárolást szolgálja.

Winchester: a HDD, azaz merevlemez meghajtó másik neve. Az első merevlemez meghajtók Winchester márkanevre hallgattak, innen örökölték ezt a gyűjtőnevet.

Teszt: duál processzoros alaplapok

más tulajdonságai is azt sugallják, hogy ők elsősorban egy szerverszoba sötét zugában szeretnének megbízhatóan működni földi létük végéig. Az Intel lapra például 320 Mbit/másodperc sebességű SCSI vezérlőket építettek, ez pedig az adattárolás nem éppen asztali PC-t sejtető árfejkvés alternatívája. Ezen kívül mindkettőbe két darab gigabites hálózati adaptert ültettek, ami szintén arra enged következtetni, hogy elsősorban nagy hálózati terhelésnek kitett gépekbe szánják őket.

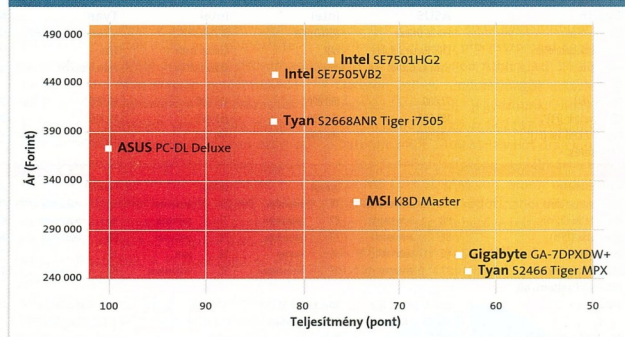
További csoportosításra módot teremtő lehetőségek: a hangrendszer, a különböző illesztőfelületek és a RAID-képesség.

A RAID tekintetében a Tyan Athlon MP-s lapja és az MSI lóg ki a sorból, ezekbe ugyanis semmilyen lehetőséget nem építettek be erre, ám 64 bites PCI vagy PCI-X csatlófelületükön keresztül komolyabb RAID-kártyákat is igénybe vehetünk. Erre a Tyan Xeon-os lapjánál és az Asusnál nincs lehetőség, bár utóbbi nem is szorul rá, mert a négy SATA és három ATA csatlakozójához illeszthető tíz merevlemezből hatot két RAID-tömbbe is rendezhetünk. Ugyanezen az Asus-on található a legtöbb, szám szerint 8 USB-port és ráadásnak két FireWire illesztő is.

IDE, SATA, SCSI

A SCSI szócska a kicsit is hozzáértőknek azt mondja: gyors és drága. Ezen kívül még nagy is, hiszen egy SCSI-buszra hét merevlemez is ráaggathatunk, míg az IDE-re csak kettőt, nem is beszélve a SATA-ról, aminél egy csatlakozóra csak egy eszköz szerelhető a pont-pont kapcsolatnak köszönhetően. Tehát ha sok winchestert szeretnénk egy gépbe zsfolni és ezeket netalán mind RAID rendszerben, akkor a SCSI-val járunk a legjobban. Bármilyen drága is, ezt csak ezzel lehet megoldani. De mi a helyzet kevesebb lemez esetében?

ÁR/TELJESÍTMÉNY (SEBESSÉG)

64 BIT ELŐNY VAGY HÁTRÁNY?

Tesztünkben 64 bites processzor is szerepelt, az AMD Opteron 240 „személyben”, így lehetőségünk nyílt kipróbálni, hogy mennyivel tud többet 32 bites társainál. Jelenleg a PC-hez írt 64 bites alkalmazások fejlesztése gyerekcipőben jár, még jól működő, kimondottan az Opteronra vagy az ahhoz hasonló felépítésű processzorokra optimalizált operációs rendszer sem létezik. Ennek

fényében azt mondhatjuk, hogy ma még nem jelent túlzottan nagy előnyt a 64 bites processzor használata.

Azt viszont felelősségünk teljes tudatában kijelenthetjük, hogy az általunk tesztelt 240-es Opteron – valós órajeléhez képest – jól teljesített. Teszteredményei csak kevéssé maradnak el a 2133 MHz-en futó Athlon MP 2800-tól.

Néhány háttértárolóig szóba jöhet az IDE és a SATA is, csak az a kérdés, hogy melyik a legkifizetődőbb. Az IDE (ATA) és SATA merevlemezek között alig van különbség árban és teljesítményben. A SATA kicsit drágább, de cserében 150 Mbit/másodperc elméleti maximumsebességet kapunk a 133 Mbit/másodperc helyett. A SATA sebességénél azonban sokkal kecsesetebb a hot-swap képessége, ami persze a SCSI-nak is megvan. A SCSI eszközök már sokkal drágábbak, ráadásul közülük is a legköltségesebb, 320 Mbit/másodperces eszközök

MSI K8D Master: az Opteron 940 lábának helye

AZ AMD ÉS A PIAC

Az AMD-hívőknek nem kell elkeseredniük az eredmények láttán, nem azért kerültek az AMD-s lapok a táblázat kevésbé előkelő végébe, mert olyan lassúak vagy rosszabb lennének. A sebességkülönbség fő oka, hogy az Athlon MP 2800+ és az Opteron 240 nincs egy súlycsoportban a 3,06 GHz-es Intel Xeonnal. Igaz, az AMD-nél a teljesítményt máshogy számítják, aszerint az Athlon modellje egy 2,8 GHz-es Xeonnak lehet versenytársa.

Az Opteron jelölése még követhetőbb, esetében az 1400 Mhz-es magfrekvenciára foghatjuk a gyengébb teljesít-

ményt, ami ehhez a sebességhez képest már nem is olyan gyenge. Sajnos vizsgálatunk idején nem lehetett sem Opteron, sem Athlon MP-t találni a hazai piacon. Teszteldényainkat az AMD jóvoltából külföldről kaptuk, de ott sem akadt magasabb kategóriájú processzor, bár szívesen lemértük volna a tudását a 248-as Opteronnak is, mely a család legnagyobb tagjaként 2,2 GHz magfrekvenciával működik. Ez azonban később mara.

Az AMD-s alaplapok szegényesebb felszereltségére viszont semmilyen mentés nincs, azon bizony lenne még javítanivaló.

azok, melyek lényegesen nagyobb sebességgel dolgoznak a két vetélytársnál. RAID-re ma már mind a három technológia képviselői képesek, ez lényegesen megkönnyíti a lapválasztást. Kis kapacitású igénylő alkalmazásnál takarékosabb az IDE és a SATA, a valóban nagy és gyors háttértároló rendszerek építésére pedig egyelőre a SCSI a jó megoldás. Kíváncsián várjuk a SATA300 (300 Mbit/másodperc) és SATA600 (600 Mbit/másodperc) szabvány megvalósulását, ami versenyképes vetélytársává válhat a SCSI-nak.

Gyártó	ASUS	Intel	Intel	Tyan	MSI	Gigabyte	Tyan
Típus	PC-DL Deluxe	SE750HG2	SE750SVB2	S2688ANR Tiger T705	K8D Master	GA-7PXDW+V	S2466 Tiger MPX
A készülék beklődje	CHS/Raminis Rubin		Kronos Trade	Tyan	CHS	CHS	Tyan
Információ	www.asus.com	www.intel.hu	www.intel.hu	www.tyan.com	www.msi.com.tw	n. a.	www.tyan.com
Árak							
Alaplap [F1]	77 000	160 000*	140 000	90 000*	141 000	74 000	65 000*
CPU egységár [F1]*	153 000	153 000	153 000	88 000	88 000	90 000	90 000
Alaplap 2 CPU-val [F1]*	383 000	466 000	446 000	39 6000	317 000	254 000	245 000
Értékelés							
Végfelhasználói	93 ■■■■■	78 ■■■■■	76 ■■■■■	75 ■■■■■	73 ■■■■■	61 ■■■■■	51 ■■■■■
Ár/teljesítmény	jó	gyenge	gyenge	közepes	jó	jó	közepes
Teljesítmény (35%)	100	78	82	82	75	64	63
Szolgáltatás (35%)	98	82	77	85	67	57	35
Támogatás (15%)	86	78	78	80	86	86	80
Extrák (10%)	86	56	36	10	60	20	10
Kezelhetőség (5%)	77	97	95	68	93	84	74
Műszaki jellemzők							
CPU típusa	Intel Xeon 3,06 Ghz 512 KB L2 Cache	Intel Xeon 3,06 Ghz 512 KB L2 Cache	Intel Xeon 3,06 Ghz 512 KB L2 Cache	Intel Xeon 3,06 Ghz 512 KB L2 Cache	AMD Opteron 240	AMD Athlon MP 2800+	AMD Athlon MP 2800+
Valódi CPU órajel [MHz]	3059	3059	3059	3059	1400	2133	2133
Chipset	Intel 875P ICH5R	Intel E7501 ICH3	Intel E7505 ICH4	Intel E7505 ICH4	AMD 8131	AMD 760PX	AMD 760MPX
FSB sebesség [MHz]	400/533	400/533	400/533	400/533	200	200/266	200/266
ECC memória támogatása	4xunbuffered ECC	6xECC	4xECC	4xunbuffered ECC	6xECC	4xECC	4xunbuffered ECC
Memória (max. mennyiség [GB]/sebesség [MHz])	4/333	12/266	8/266	4/266	12/333	3,5(2)**/266	4/266
Dupla csatornás memória	igen	igen	igen	igen	nem	nem	nem
AGP/PCI/64bit PCI/PCI-X	1/5/0/0	0/3/0/3	1/2/1/2	1/5/0/0	0/2/0/3	1/3/2/0	1/4/2/0
ATA/SATA	2xATA100+1xATA133/ 4xSATA150	2xATA100/nincs	2xATA100/2xSATA150	2xATA100+1xATA133/ 2xSATA150	2xATA133/nincs	2xATA100+2xATA133/ nincs	2xATA100/nincs
RAID-képesség	RAID0,1,0+1	U320 SCSI	RAID0,1	RAID0,1,0+1	nincs	RAID0,1	nincs
Audio	ADI AD1985 6cs.	nincs	nincs	Realtek ALC655 6cs.	nincs	AC97 codec	nincs
Video	nincs	ATI Rage XL 8MB	ATI Rage XL 8MB	ATI Rage XL 8MB	nincs	nincs	nincs
LAN (Mbit/mp)	Intel 82547E1 (1000)	2xIntel 82546EB (1000)	Intel 82540EM (1000) + 82550PM (100)	Intel 82540EM (1000)+82551QM (100)	2xBroadcom BCM5704 (1000)	Intel 82550PM (100)	3COM 3C932C (100)
USB (külső/belső)	4/4	3/2	3/2	3/2	2/2	2/2 v1.1	2/2 v1.1
FireWire (külső/belső)	1/1	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Infravörös	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Egyéb portok	1xpárh., 2xsoros, audio, Game/ Midi, S/PDIF (belső)	1xpárh., 2xsoros (1 belső)	1xpárh., 2xsoros (1 belső)	1xpárh., 2xsoros, audio, Game (belső)	1xpárh., 2xsoros (1 belső)	1xpárh., 2xsoros, audio, Game/Midi	1xpárh., 2xsoros
Tápcsatlakozó	EPS12V	EPS12V	EPS12V	EPS12V+12V	EPS12V	ATX12V	ATX12V+12V
Formátum (ATX/hossz.xszél.) [mm]	ATX/305x245	SSI EEB 3.0	SSI EEB 3.0	ATX/305x244	SSI EEB 3.0/305x330	ATX/304x269	ATX/305x260
Caipgő	nincs	van	van	van	nincs	van	nincs
Értékelési adatok (1xCPU - 2xCPU)							
AIDA32-Memóriaolvasás	3645-3413	2404-2436	3086-3195	3409-3561	3521-3076	1808-1599	1813-552
[kilobájt/másodperc]							
AIDA32-Memóriairás	1412-1364	753-756	1006-1015	894-894	775-757	556-531	530-522
[kilobájt/másodperc]							
CPUMark 1 példányban [pont]	171-215	169-214	170-214	161-200	177-176	185-179	184-178
CPUMark 2 példányban [pont]	129-215	116-212	123-214	121-197	92-176	95-178	81-177
PCMark 2002-CPU [pont]	5577-7555	5455-7361	5626-7403	5532-7517	4521-4505	6179-6098	6154-6057
PCMark 2002-Memória [pont]	7780-8043	5523-5839	6507-6734	6891-7342	5329-4981	4442-4373	3872-3703
BladeEncode 1 példányban [mp.]	324-268	320-270	324-271	325-271	337-338	237-240	237-240
BladeEncode 2 példányban [mp.]	388-274	396-276	388-277	394-276	1127-350	795-262	397-258
ProCoder [mp.]	690-485	683-527	670-533	667-517	617-676	756-668	701-667
Kiegészítő információk							
Extra hardver	Takarólemez hátlapra, S/PDIF-kivezetés, Game port és USB-kivezetés, Firewire kivezetés	Takarólemez hátlapra, soros port kivezetése, áttétköntő matrica az alaplapról	Takarólemez hátlapra, soros port kivezetése, áttétköntő matrica az alaplapról	Takarólemez hátlapra, áttétköntő matrica az alaplapról	Takarólemez hátlapra, soros port kivezetése	Takarólemez hátlapra	Takarólemez hátlapra
Extra szoftver	WinDVD, WinRip, Win DVD Creator, System management sv.	LANDesk, Smart Tool, Intel Server Management	LANDesk, Smart Tool	nincs	Server Management, MSI Utility, E-Color, PC-illan	Gigabyte Utility	nincs

*Az árak tájékoztató jellegűek! **Registered ECC (unbuffered ECC)

Bővíthetőség

Egy konfiguráció összeállításakor ügyelnünk kell arra, hogy a rendszer később bővíthető legyen. Ügynevezett értékeléseket kell hagynunk arra az esetre, ha a későbbi

ek folyamán mégsem lenne elegendő a teljesítmény. Bármennyire is csúcsgépet építünk, mindig előfordulhat, hogy egy adott feladat ellátására kevésnek bizonyul az erő. Ez az alapelv minden konfigurációra igaz, és nemcsak a teljesítményre, hanem

a kapacitásra és a bővíthetőségre is. Elég kellemetlen helyzet, ha szükségünk lenne például néhány gigabájtnyi további tárolókapacitásra, de már nincs hely a gépünkben se merevlemeznek, se illesztőkártyának.

Bővíthetőség szempontjából a versenyt

Teszt: duál processzoros alaplapok

AJÁNLATUNK

Remek felszereltsége és széles körű szolgáltatásai mellett teljesítményben is az Asus PC-DL Deluxe bizonyult a legjobbnak, a mögötte lévő Intelt és Tyant 18 ponttal lehagyva. Méltán kiérdemelte tehát a Tesztgyőztes címet ez a videoserkesztésre termelt lap.

egyértelműen az Intel SE7501HG2 nyeri. Hat memóriafoglatlatába akár 12 GB RAM-ot is beépíthetünk, a két integrált U320 SCSI-vezérlőnek köszönhetően, az IDE-csatornálak együttvéve akár 18 merevlemezt is csatlakoztathatunk. A háromhárom PCI és PCI-X illesztőfelületen keresztül újabb bővítésekre van lehetőség, az 5 USB-port pedig bőven elegendő a külső eszközök csatlakoztatásához. Elsőre drága mulatság ennek a lapnak minden képességét kihasználni.

Általában igaz azonban, hogy egy PC-ben szinte soha sincs minden bővítési lehetőség kihasználva. Gondoljunk csak a PCI helyekre, melyekből a legtöbb alaplapon 5 van, de 1-2-nél többet csak nagyon ritkán használunk. Ilyen felszereltség mellett könnyebb elkerülni a szűk keresztmetszeteket, melyek elsősorban a felhasználás jellegéből és körülményeiből fakadnak.

Egy fájlserverbe például valószínűleg sok és gyors winchester kell, s esetenként több nagy sebességű hálózati kapcsolat, de a memóriával sem szabad spórolni. Ezzel szemben nem valószínű, hogy a lap USB-portjaiból 1-2-nél többet hasznosítanak.

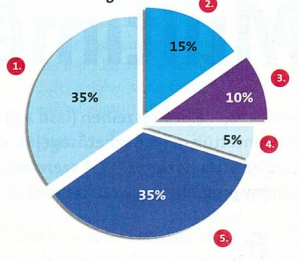
Egy grafikus munkaállomásnál inkább a CPU teljesítménye és a memória a kritikus pont, s nem biztos, hogy szükség van több gigabites hálózati interfészre.

HOGYAN TESZTELTÜNK?

Processzor és alaplap párosításánál a legfontosabb mutatók a CPU és a memória teljesítményei. Ez a két érték függ elsősorban az adott elem és az alaplap együttműködésétől, a HDD, a videokártya és az összes többi hardver sebességét csak kisebb mértékben befolyásolja az alaplap. Éppen ezért a tesztprogramok összevágólagosításánál is arra törekedtünk, hogy főként a processzor és a memória teljesítőképességét tegyék próbára. A memória olvasási és írási sebességét elsősorban az AIDA32 program 3.85-ös verziójával teszteltük. A PCMark2002 és még néhány kisebb tesztprogram futtatásán kívül MP3-at tömörítettünk és videofájlokat kódoltunk a processzor vizsgálatára. E feladatok végrehajtási idejét is figyelembe vettük a teljesítménypontszám kiszámításakor. Az eredményeket egy processzorral és kettővel is lemértük, a csak egy szálón futó programokat (mint például az MP3-tömörítő BladeEncodert és a CPUmarkot) pedig egyszerre két példányban is lefuttattuk. Ezzel vizsgáltuk, hogy mennyivel nő a teljesítmény a többszörös működés esetén, ha két processzor végzi a műveleteket. A xeonos alaplapokba 3,06 GHz órajelű, 533

MHz FSB-vel és 512 kB L2 gyorsítótárral rendelkező Intel Xeon processzorokat kaptunk, míg az AMD-vonalon Athlon MP 2800+ és Opteron 240-es rendszermagok érkeztek a tesztre. Meg kell jegyeznünk, hogy az Athlon 2800+ magja csak 2133 MHz, míg az Opteron 240-é 1400 MHz valós órajélen fut. A tesztkonfigurációkban továbbá kaptunk 512 MB DDR SDRAM volt, amely dupla csatornás módban működött, ahol ezt az alaplap tulajdonságai lehetővé tették.

1. teljesítmény, 2. szolgáltatás,
3. támogatás, 4. extrák,
5. kezelhetőség

Tapasztalatok

Hiba lenne azt gondolni, hogy a processzorok duplázásával a teljesítmény is megkétszereződik. Ez még akkor sem igaz, ha két különálló gépről van szó, hiszen a közös feladatot valamilyen módon el kell osztani, azután pedig az eredményt összegezni, s ez is jelentős energiákat emészt fel. Ráadásul hiába dolgozik két CPU a számításon, ha közös az adatok mozgására szolgáló „infrastruktúrájuk”.

Ebben a tekintetben érdekes különbség fedezhető fel az Intel és AMD vonal között. Az Intel platformon azt tapasztaltuk, hogy egy processzossal a legtöbb feladatot valamennyi alaplap gyengébben teljesítet, mint kettővel. Logikusnak ezt az eredményt vártuk. AMD-vonalon azonban meglepetésünkre két Athlon MP vagy Opteron CPU használata esetén sok esetben rosszabb eredmények születtek a tesztprogramok futtatásakor, mint egy CPU-val. Igaz, hogy a visszaesés nem volt drasztikus, de mégis felkelti a kíváncsiságot. Az eredményeket közelebbről megvizsgálva észrevehettük, hogy a lineáris, egy szálón futó programok minimálisan gyorsabbak egy processzoron, mint kettőn, viszont a több szálón működők lényegesen jobb eredményre képesek a dupla rendszermagon.

Tesztünk egy gyorsítónyél két processzoros világról, s talán kicsit illúzióromboló is, hiszen sokan talán nagyobb durranást várnának a komolyabb befektetésért cserébe. El kell azonban fogadnunk, hogy egy gyors konfigurációt sokkal nehezebb még gyorsabbá tenni, s egy nagy teljesítményű gépnél néhány százaléknyi javulás is többet jelenthet, mint egy gyengénél a duplázás.

Kovács Krisztián ■

Tyant S2668ANR Tiger i7505: a rossz tervezés eredménye, a hűtő a tápcsatlakozón keresztül rögzíthető

Studio 8:
mindentudó
videószerkesztő,
DVD-szerzői
szolgáltatásokkal

**Házimozi,
PC-vel 3.**

Multimédiás programok

Sorozatunk előző részeiben (lásd a CHIP 2003/10-11-es száma!) részletesen áttekintettük, milyen lehetőségeink vannak a hardver szempontjából, ha multimédiás házimozsi-PC-t szeretnénk építeni. A gép elkészült, már csak néhány programra van szükségünk ahhoz, hogy a szórakozás felhőtlen legyen.

Mielőtt mélyebben belenézni a programok lelkébe, ejtsünk pár szót az operációs rendszerről: nem mindegy ugyanis, hogy mi működteti a gépet. A Windowsok közül – saját tapasztalataink alapján is – az XP-t ajánljuk. Sok kellemetlenségtől menekülhet meg a felhasználó, ha a legújabb Windowst választja. Évekkel ezelőtt a házimozsi-alkalmazások még nem léteztek, így a szoftverfejlesztők nem helyeztek kellő hangsúlyt erre a területre. Régebbi rendszerek köré is építhető házimozsi-PC, az új verziók használata azért ajánlott, mert elkerülhetőek velük olyan lefagyások és hibajelenségek, amelyek okaira sokszor nem tudunk rájönni. Emellett a korszerű hardverelemeket is jobban kezelik, a gyorsaság pedig jelen esetben alapkövetelmény.

Szoftveres filmszínház

A DVD-k lejátszásához az XP-hez adott Media Player is elegendő, ajánlott azonban a legfrissebb, 9-es verzió telepítése. De ne csodálkozzunk, ha a lemez behelyezése után a számítógép az internetes kapcsolatot keresi, mert hiányzik néhány létfontosságú kodek. A gyári Media Player ugyanis nem tartalmazza azokat a filtereket, amelyek a DVD-k lejátszásához szükségesek. Ezt egy ügyes trükkkel orvosolhatjuk: elegendő telepíteni például egy fizetős DVD-lejátszó program próbaverzióját, s így

már a gépünkre kerülnek a szükséges kodekek.

Amennyiben teljes komfortra vágyunk, érdemes néhány ezer forintot ráköltetni egy fizetős DVD-lejátszó szoftverre, például a komoly tudású Cyberlink PowerDVD 5-re. A Deluxe változat ismeri a jelenleg használatos valamennyi hangszabványt, kitűnő minőségben játssza le a lemezeket. Kezelőfelülete egyszerű és könnyen áttekinthető. Rendszerbeállításai között megadhatjuk az automatikus teljes képernyős lejátszást, beállíthatjuk a hangdobozok számát, kalibrálhatjuk a színvilágot, sőt, még hardveres mozgáskompensációt is előírhatunk. Különleges szolgáltatásai között találjuk a CLPV (*CyberLink Pano Vision*) funkciót, amely egyszerűvé teszi a különféle képformátumok megjelenítőkön való lejátszást. Hagyományos, 4:3 képarányú monitorunkon torzításmentesen, minimális veszteséggel tekinthetjük meg a mozifilmeket. Ugyanez fordítva is igaz, hiszen a 4:3 arányú filmek nyújthatók. Másik kulcsfunkció a CLEV (*Cyberlink*

EagleVision), amely a tompa felvételekből élénk, színekkel teli képeket varázsol.

A PowerDVD virtuális hangdobozok segítségével modellezni tudja a 7 és 8 csatornás rendszereket is. Ismeri a DD EX 6.1-es és 7.1-es szabványú hanglejátszást, továbbá virtuális térfangzást képes létrehozni a Dolby Virtual Speaker segítségével, amit fejhallgatón keresztül is reprodukálni tud. Van közvetlen 24 bit/96 KHz-es LPCM kimenete, mindenfajta DVD-formátumot kezel, s beépítve tartalmazza a DivX kodeket. A Standard verzió annyiban tér el a Deluxe-tól, hogy nem került bele a DTS hangzás és a virtuális hangszárgzó rendszer. Kétmonitoros elrendezésben is használhatjuk: miközben projektoron keresztül filmet vetítünk, monitorunk ugyancsak működik. Természetesen léteznek ingyenesen használható szoftverek is. Ezek közül a Zoom-Player – lemezmellettkülön is megtalálható – 2.9-es verzióját ajánlhatjuk, amely a fent említett kodekek birtokában nagyon jól performerezhető. A Zoom-Player újabb változatai ingyenesen használhatók VCD- és SVCD-lejátszáshoz, a DVD-k megtekintéséhez azonban ezeknél már regisztrációs díjat kell fizetni.

Tévézünk!

A számítógépünk televízióvá alakításához először a tunerkátyához adott szoftvert telepítsük. Amennyiben nem kapunk ilyet, érdemes az ingyenes szoftverek között keresgélni. A választékból az ATV-2000-ét és a Dscalert emeljük ki.

Használatba vételük előtt minden esetben meg kell adni, hogy a kártyán milyen lapkészlet található. A programok ezt

PowerDVD: többet tud, mint az asztali DVD-lejátszó

Házimozi, PC-vel 3.

többnyire automatikusan felismerik. Általában a BT8x8 lapkakészletet használják a tunerkátyák, de a legtöbb szoftver más lapkakészletekkel is elboldogul.

Videomagnó a PC-n

Az egyszerű tévészéni túlmenően rögzíthetjük is a műsorokat. Ehhez többféle kodek és tömörítési eljárás szükséges, amelyeket telepíteni kell a számítógépre. A felvevő programok minden esetben felkínálják azokat a kodekeket, amelyek közül választhatunk. Amennyiben a felvett anyagot csak a számítógépen kívánjuk megtekinteni, megfelel a népszerű DivX. Ha jobb minőségre és nagyobb kompatibilitásra vágyunk, akkor jobb formátumban kell elkészítenünk a felvételt.

A Cyberlink Power VCR II kimondottan a hagyományos videomagnók felváltására készült. Egy csomagban kapjuk meg a

felvevő és a lejátszó szoftvert, a fájlkonvertert, az időzítőt, valamint a tévészoftvert. Miután behangoltuk a tunerkátyával vehető összes csatornát, kezdődhet is a felvétel készítése. A rögzítés MPEG 1 és MPEG 2 formátumban történhet. Választhatunk a megadott profilok (DVD, VCD, SVCD, PAL és NTSC formátumban) közül, vagy egyedi képméretet, tömörítést és hangmínőséget állíthatunk be. Változtatható a felvétel bitrátája is, amit egészen 10 Mb/mp-es értékig növelhetünk (ez a DVD-szabvány maximuma). Egy korszerű Pentium IV-es számítógép könnyedén megbirkózik 8 Mb/mp-es átviteli sebességgel.

A képmínőséget zajsűrűssel vagy a videokép kisimításával javíthatjuk. Ezek az eljárások nagyon igénybe veszik a hardvert, még a legerősebb gépek is csak alacsony felvételi bitráta mellett képesek akadózás nélkül élvezni őket. A Power

VCR-rel időzített felvételt is készíthetünk. Az ingyenes felvevő programok közül a VirtualDubot ajánljuk, amely többféle forrásból tud felvenni, s jól optimalizálható a rendszerünkhöz.

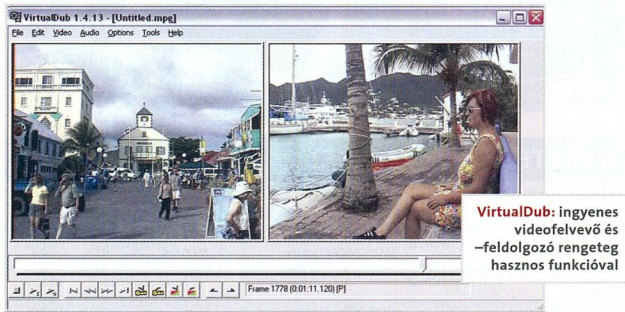
DVD, SVCD, VCD

Az elkészített felvételeket lemeze írhatjuk. Ehhez a népszerű formátumokat kezelni tudó írószoftverre van szükségünk. Az Instant DVD például nagyon jól használható VCD és DVD készítésére. A DVD esetében azmpeg állományokból VOB fájlokat készít. Számítógépes művelet, erős gép kell hozzá, de megéri, mert az eredmény egy bárhol lejátszható lemez. Amennyiben még profibb szeretnénk lenni, érdemes megvásárolni a Pinnacle Studio 8-at. Ez ugyan szerkesztésre született, de a kész videófájlokból látványos menükkel ellátott DVD-t képes írni.

Végszó

A PC teljes egészében képes helyettesíteni hagyományos eszközeinket, a televíziót, a videomagnót és a DVD-lejátszót. A számítógépünkön optimálisan futó programok kiválasztása nem egyszerű feladat, mert szinte mindegyiknek van valamilyen hiányossága: az egyik nem fut stabilan, míg a másik a tuner lapkakészletével áll hadilábban. Ennek ellenére érdemes keresgélni, mert szinte mindig van jó megoldás. Az optimális programokkal pedig egy mindig friss és tanítható, nagyon jó minőségű házi mozi-rendszerhez jutunk.

Klinger Zoltán ■

SULINET Nebuló II.

akár 180.000,- Ft
adójáróvisszal

Brutto

144.900,- Ft

ATX Midi torony P4, 300W, ABIT BD7II, Celeron 2GHz, 256 MB DDR RAM, 105 gombos magyar billentyűzet, egér Geforce4 MX440 64 MB TV-out VGA, Floppy, 60 GB 7200 RPM HDD, LG 52x CD-RW, Alaplapon AC97, Genius SP-0065, Hálózati kártya alaplapon, Genius 56k belső modem, Genius Netscroll+, SuSe Linux 8.2 OEM, OEM Panda 6 hónap, USB PEN DRIVE 128 MB

A fenti gép **ASUS A7V8X-X** alaplappal és **AMD Athlon XP 2000+** CPU-val bruto 154.900,- Ft

QWERTY
COMPUTER
ALAPÍTVA 1984-BEN

www.qwerty.hu

ATX midi torony, ASROCK P4145D NEM INTEGRÁLT alaplap, Celeron 2 GHz CPU, 256 MB 333 MHz DDR RAM, 105 gombos magyar billentyűzet, egér Geforce MX440 64 MB TV-out VGA, Floppy, 60 GB 7200 RPM HDD, LG 48x/24x/48x CD-RW + 16x DVD, OEM Panda Antivirus Titanium 6 hónap

A gép **ASUS A7V8X-X** alaplappal és **AMD Athlon XP 2000+** processzorral bruto 109.000,- Ft

SAMSUNG SyncMaster 753S bruto 37.250,- Ft

3 ÉV
GARANCIA
GARANCIA

Brutto
104.900,- Ft

Qwerty Celeron 2 GHz

minden, ami számítástechnika

Qwerty Computer Szaküzlet 1111 Budapest, Bartók B. út 14. Tel.: 466-9377

További üzleteink: Mamma! Üzletház • Donna Plaza

www.sulinet.hu

Ne maradj le róla!

Sulinet
expressz

Sztárparádé

■ Azonban kicsit tovább játszva a számokkal, a győztesek között is megpróbáltunk rangsort felállítani.

Nem volt könnyű feladat, hiszen lehetetlen az almát a körtével összehasonlítani.

Minden teszt más, különböző időpontban készült, változatos a résztvevők mezőnyének nagysága, eltérő a tesztelek szigorja, s az egyes paraméterek súlyozásában is saját szakmai meggyőződésük tükröződik.

Ennek ellenére az értékelő pontszámok szerinti rangsor egyfajta pontokra lehet a termékek innovativitásának, kiváltképpen ha az értékelő pontszámot az adott tesztben részt vevő valamennyi termék átlagos pontszámával is összevetjük.

A tesztgyőzteseket tehát hét kategóriába soroltuk, s valamennyi csoportban a teszt értékelő pontszámai alapján első, második és harmadik helyezést is hirdettünk. (Ahol ugyanannak a gyártónak egy későbbi tesztben azonos kategóriába tartozó terméke is szerepelt, ott ez utóbbit vettük figyelembe. Az értékelő pontszámok főként a tesztátlaggal összevetve tanulságosak, ezért a táblázatban ez utóbbiak is szerepelnek.)

Persze, akik most nem kerültek a dobogóra, azoknak sincs okuk elkeseredésre, hiszen valamennyien győztesek voltak saját mezőnyükben.

A hátunk mögött tudott évben seregnyi készülék fordult meg a CHIP tesztlaboratóriumában, az olykor késhegyre menő küzdelmek nyertesei pedig igazán megérdemlik, hogy egyszer együtt is lássuk őket. A tesztgyőztesek tablójában több mint félszáz termék sorakozik, ennyi átfogó termékösszehasonlítást készítették munkatársaink 2003-ban. Megannyi, az elmúlt év információtechnológiai termésének színe-javát képviselő ragyogó termék, melyekhez gratulálunk mind a gyártóiknak, mind a forgalmazóiknak.

GYŐZTESEK GYŐZTESEI

Helyezés	Termékfajta	Tesztgyőztes	Beküldő	Értékelés	Átlag
Számítógép főegységek					
1.	DVD-írók	Sony DRU 510A	Sony	98	80
2.	P4 Alaplap	ASUS P4G8X Deluxe	ASUSTeK	91	74
3.	VGA-kártyák (csúcskategória)	Club3D Radeon 9700	Pulsar	87,96	85
Perifériák					
1.	Scannerek	HP Scanjet 4500C	Komel	96	79
2.	Optikai egerek	Logitech MX500	Mikland	94	83
3.	CRT-monitorok (sík)	Samsung 757MB	Samsung	93	73
Multimédia					
1.	Projektorok	HP VP6110	Hewlett Packard	96	86
2.	Hangfalak (5.1)	Ozaki Homme HM050 B5	Pulsar	92	77
3.	Hangfalak (5.1)	Genius SW-5.1 Home Theater	G.Network	81	55
Hálózati eszközök					
1.	WLAN	Cisco Air BR350	Számalk	95	69
2.	Ethernet-kapcsolók	Kti KS-219	PAK	81	66
2.	Modemek	E-Tech PCI56AVP	Gamaxnet	81	75
2.	Modemek	Microcom DeskPorte 56K Voice	HRP	81	75
3.	Routerek	Repotec RP-IP515LM	HRP	78	63
Digitális szórakoztató eszközök					
1.	Digitális kamerák	JVC GR-DV700E	JVC	94	88
2.	Fényképezőgépek	HP 850	Hewlett Packard	91	81
3.	MP3-lejátszók	Apple iPod	HDSys	91	84
Mobil eszközök					
1.	PDA-k	Compaq iPAQ H3870	Hewlett Packard	91	76
2.	Noteszgépek	Fujitsu-Siemens Amilo-D P2000	Fujitsu-Siemens	87	72
3.	Szubnoteszgépek	IBM X30	IBM	85	75
Egyéb					
1.	Grafikus számítógépek	Texas Instruments TI-89	Euro-Profil	95	75
2.	Tudományos számítógépek	Casio FX-4800P	SKK Trade	81	75
3.	Digitális diktáfon	Olympus DM-1	Olympus	79	48

Az év legjobbjai

TESZTGŐZTÉSEK TABLÓJA

Dátum	Termékfajta	Kategória	Tesztgőztes	Beküldő	Pont
2003/01	Fotónyomtatók	-	Canon	Canon	89
2003/01	Hangfalak	5.1	Genius SW-5.1 Home Theater	G.Network	81
2003/01	Fényképezőgépek	-	HP 850	HP	91
2003/01	Szubnoteszgépek	-	IBM X30	IBM	85
2003/01	Digitális diktafon	-	Olympus DM-1	Olympus	79
2003/02	Lézernyomtatók	-	Kyocera FS1900	HRP	92
2003/02	Optikai egerek	-	Logitech MX500	Mikland	94
2003/02	PDA-k	-	Compaq iPAQ H3870	HP	91
2003/03	P4 alaplap	-	ASUS P4G8X Deluxe	ASUSTeK	91
2003/03	Scannerek	-	HP Scanjet 4500C	Kornel	96
2003/03	Modemek	-	E-Tech PCI56AVP	Gamaxnet	81
2003/03	Modemek	-	Microcom DeskPorte 56K Voice	HRP	81
2003/03	WLAN	-	Cisco Air BR350	Számalk	95
2003/04	Lézernyomtatók	-	OKI C5300	OKI	93
2003/04	KVM kapcsolók	-	Black Box ServSwitch Wizard Pro SW648A	Axico	87
2003/04	Noteszgépek	-	Fujitsu-Siemens Amilo-D P2000	Fujitsu-Siemens Computers	87
2003/05	VGA-kártyák	felső-közép	MSI TI 4800-SE 8X	Ramiris	78,35
2003/05	DVD-írók	-	Sony DRU-500AX	Sony	94
2003/05	VGA-kártyák	alap	Excalibur Radeon 7000	Juventus-Team	20,24
2003/05	VGA-kártyák	alsó-közép	Leadtek A 180 DDR TDH	Ramiris	52,81
2003/05	VGA-kártyák	közép	Hercules Prophet All-in-Wonder 9000 Pro	RCE	69,54
2003/05	VGA-kártyák	csúcs	Club3D Radeon 9700	Pulsar	87,96
2003/05	VGA-kártyák	profi	Matrox Parhelia 128	Ramiris	43,86
2003/05	Hangkártyák	-	Creative Sound Blaster Audigy 2	Ramiris	80
2003/06	AMD alaplapok	-	EpoX 8RGA+	Herta/Sved	83
2003/06	SATA-vezérlők	-	Highpoint HPT374 (Abit IT7-MAX2 alaplapon)	Abit	68,8
2003/06	Tintasugaras nyomtatók	-	Canon I550	Canon	90
2003/06	Routerek	-	Repotec RP-IP515LM	HRP	78
2003/07	Digi fényképezőgépek	alapszint	Mustek MDC3500	Ramiris	70
2003/07	Digi fényképezőgépek	normál	Nikon CoolPix 4300	Nikon	80
2003/07	MP3-lejátszók	-	Apple iPod	HD5ys	91
2003/07	PDA-k	-	Dell Axim X5 300 MHz	Humansoft	74
2003/08	Tápegységek	-	Levicom 350W Silent	Herta	85
2003/08	CRT-monitorok	normál	Philips 107E41	CHS	80
2003/08	CRT-monitorok	sík	Samsung 757MB	Samsung	93
2003/08	USB flash memóriák	-	Canyon USB Flash Drive	Asbis	68
2003/08	Billentyűzetek	vezetékes	Genius ComfyKB 21e scroll	G.Network	90
2003/08	Billentyűzetek	cordless	Logitech Cordless Desktop Deluxe MX	Logitech	87,5
2003/08	Billentyűzetek	egyszerű	Siemens KBPC S2	HRP	81
2003/09	Hangfalak	2.0	Bose Media Mate	Modex Trade	64
2003/09	Hangfalak	2.1	Creative Inspire 2.1 Digital 2800	Creative	76
2003/09	Hangfalak	4.1	Kinyo TW-410	Cédrus	73
2003/09	Hangfalak	5.1	Ozaki Homme HM050 B5	Pulsar	92
2003/09	Ethernet-kapcsolók	-	Kti KS-219	PAK	81
2003/10	Projektorok	-	HP VP6110	HP	96
2003/10	Grafikus számológépek	-	Texas Instruments TI-89	Euro-Profil	95
2003/10	Tudományos számológépek	-	Casio FX-4800P	SKK Trade	81
2003/11	Merevlemezek	-	Samsung SpinPoint 80GB Velocite	Samsung	78
2003/11	Lézernyomtatók	-	Kyocera FS-1010	HRP	93
2003/12	DVD-írók	-	Sony DRU 510A	Sony	98
2003/12	17" LCD	-	ViewSonic VP171b	RRC	81
2003/12	Digi fényképezőgépek	félprofi	Nikon Coolpix 5700	Nikon	88
2003/12	Digi fényképezőgépek	igényes	Kodak DX 6490	Digitaltehnika	88
2003/12	Digitális kamerák	-	JVC GR-DV700E	JVC	94

Top 10-ek a Chip-laborból

Tesztkörkép

A Chip tesztlaboratóriumában hónapról hónapra termékek százait tesszük nagyító alá. Összeállításunkban az elmúlt hónapokban között legfontosabb hardvertesztjeink közül válogattunk. Aki többre is kíváncsi a tesztek első tíz helyezettjének főbb jellemzőinél, az a kiadóban megvásárolhatja régebbi lapszámainkat. A következő vásárlásnál legyen az Ön irányítúje is a Chip!

Digitális fényképezőgépek – alaptípusok

CHIP 2003. 07.

Sor-rend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 06. [Ft]	Képmínőség 40%	Szolgáltatások 30%	Kezelhetőség 20%	Extrák 10%	Képpontszám (valódi) Megapixel/típus	Objektív
1.	Mustek	MDC4000	70	54 875	67	79	80	35	3,14/CCD	f5,6; 45 mm
2.	Mustek	MDC3500	65	45 250	61	69	80	35	1,92/CMOS	f4,0; 45 mm
3.	MagPix	M2100	63	27 375	56	67	90	25	1,92/CCD	f3,3; 41 mm
4.	Benq	DC2300	61	48 625	67	49	90	15	1,91/CCD	f3,5; 8,56 mm
5.	Mustek	DV3000	57	46 625	56	54	60	65	1,92/CMOS	f2,8; 71 mm
6.	Aiptek	PocketCam 3M	56	40 750	50	69	50	50	1,9/CMOS	f3,0; 57 mm
7.	Aiptek	PocketDV 3100	53	44 500	50	62	30	80	1,92/CMOS	f3,0; 57 mm
8.	Genius	DSC 1,3M	50	n.a.	44	54	70	25	1,3/CMOS	f3,5; 56 mm
9.	Benq	DC1500	49	32 875	56	40	20	15	1,31/CMOS	f2,8; 50 mm
10.	Aiptek	PocketCam Smart	40	21 500	44	40	40	25	1,92/CMOS	f3,0; 57 mm

Digitális fényképezőgépek – normál kategória

CHIP 2003. 07.

Sor-rend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 06. [Ft]	Képmínőség 40%	Szolgáltatások 30%	Kezelhetőség 20%	Extrák 10%	Képpontszám (valódi) Megapixel/típus	Objektív
1.	Nikon	CoolPix 4300	80	184 990	94	60	100	45	3,87/CCD	f2,8-7,6; 38-114 mm
2.	Minolta	Dimage F200	77	159 900	89	70	80	40	3,87/CCD	f2,8-4,7; 38-114 mm
3.	Nikon	CoolPix 3100	77	104 990	89	60	90	55	3,14/CCD	f2,8-4,9; 36-108 mm
4.	HP	Photosmart 935	76	169 900	78	75	80	60	5,1/CCD	f2,6-4,8; 37-111 mm
5.	Olympus	C-740 UltraZoom	76	159 990	72	77	100	45	3,14/CCD	f2,8-3,7; 38-380 mm
6.	Fuji	S304	76	120 000	78	66	100	45	3,14/CCD	f2,8-8,2; 38-228 mm
7.	Pentax	Optio 5	74	144 000	72	78	90	35	3,2/CCD	f2,6-7,8; 35-105 mm
8.	Minolta	Dimage F100	74	132 500	83	68	80	45	3,9/CCD	f2,8-4,7; 38-114 mm
9.	Nikon	CoolPix 2100	73	74 990	83	60	90	40	1,92/CCD	f2,6-4,7; 36-108 mm
10.	Olympus	C-720 UltraZoom	73	149 990	67	73	100	45	2,95/CCD	f2,8-3,4/7; 1,40-320 mm

Digitális fényképezőgépek – félprofi

CHIP 2003. 12.

Sor-rend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 11. [Ft]	Képmínőség 50%	Kezelhetőség 25%	Szolgáltatás 20%	Extrák 5%	Érzékelő képpontszáma típusa	Objektív fényereje és fókuszátvolsága	Ház	„Zoom (optikai/digitális)
1.	Nikon	Coolpix 5700	88	330 000	98	80	69,6	100	5M CCD	"f2,8 - 4,235 - 280 mm"	Mg ótv.	8x/4x
2.	Minolta	Dimage A1	87	350 000	94	92	69,6	60	5M CCD	"f2,8-3,528 - 200 mm"	Mg ótv.	7x/2x
3.	Sony	DSC-F717	85	250 000	98	88	58	40	4,92M CCD	"f2,0 - 2,438-190"	fém (Mg ótv.)	5x/2x
4.	Kodak	DX 6490	88	179 990	84	92	98,6	60	4M CCD	"f2,8-3,7/8.038 - 380 mm"	műanyag	10x/3x
5.	Minolta	Dimage Z1	86	147 000	90	80	92,8	40	3,2M CCD	"f2,8 - 3,538 - 380 mm"	műanyag	10x/4x
6.	Olympus	C-750 UltraZoom	84	200 000	88	84	87	40	4M CCD	"f2,8 - 3,738 - 380 mm"	fémburk.	10x/4x
7.	Canon	PowerShot G5	84	249 990	98	84	58	40	5 M CCD	"f2,0 - 3,035 - 140 mm"	műanyag	4x/4x
8.	HP	Photosmart 945	82	180 000	86	66	72	80	5,1M CCD	"f2,8 - 3,138 - 300 mm"	alu. ótv.	8x/7x
9.	Panasonic	Lumix DMC-FZ2	80	170 000	84	84	69,6	60	2,1M	"f2,8 - 4,935 - 420 mm"	műanyag	12x/3 x
10.	Pentax	Optio 555	79	205 500	92	68	63,8	60	5M CCD	"f2,8 - 4,6 37,5 - 187,5 mm"	fémburk.	5x/4x

Félprofi gépek

lányes gépek

Korábbi CHIP-ek kaphatók:

Vogel Publishing Kft., 1088 Budapest, Rákóczi út 1-3.,

Tel.: 888-3421, Fax: 888-3499, e-mail: terjesztes@vogelburda.hu

Top Tízek

Színes lézernyomtatók 600 000 Ft alatt

CHIP 2003. 04.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 03. [Ft]	Nyomatási sebesség 20%	Lapköltség 25%	Nyomatási minőség 40%	Szolgáltatások 15%	Lapköltség papír nélküli fekete [Ft/lap]	Lapköltség papír nélküli színes [Ft/lap]	Felbontás [dpi]	Nyomatási sebesség [lap/perc]	Színes nyomtatási seb. [lap/perc]
1.	OKI	C5300	93	375 000	93	94	96	86	6,05	27,50	600x1200	20	12
2.	OKI	C7100	93	498 750	93	92	100	77	5,71	26,80	600x1200	24	16
3.	OKI	C7300	93	498 750	100	92	96	77	5,71	26,80	600x1200	24	20
4.	HP	Color LaserJet 2500	90	411 250	71	100	97	77	7,17	31,24	600x600	16	4
5.	Minolta-QMS	magicolor 2350	90	379 900	63	89	100	100	5,95	23,68	1200x1200	17	4
6.	Epson	AcuLaser C900	88	265 000	75	97	99	59	5,02	31,33	600x600	16	4
7.	Epson	AcuLaser C1900	88	352 000	77	97	95	68	5,02	31,33	600x600	16	4
8.	Minolta-QMS	magicolor 2300 DL	87	249 875	76	89	96	73	5,95	23,68	2400x600	16	4
9.	Tally	T8006L	85	247 375	72	97	96	55	6,22	30,23	2400x600	24	6

Lézernyomtatók 100 000 Ft alatt

CHIP 2003. 11.

Sorrend	Gyártó	Típus	Üzem mód	Pont	Lapköltség 20%	Nyomatási sebesség 20%	Nyomatási minőség 20%	Szolgáltatások 30%
1.	Kyocera	FS-1010	KPDL	93	100	81	89	100
2.	OKI	4300		92	95	100	100	78
3.	Kyocera	FS-1010	PCL	91	100	81	84	100
4.	OKI	4300	600x1200	89	95	89	97	78
5.	Brother	HL-5050		86	71	89	96	85
6.	Brother	HL-5050	PS	84	71	89	87	85
7.	Brother	HL-5050		83	71	89	86	85
8.	Panasonic	KX-F7100	GDI	82	77	79	86	84
9.	Xerox	Phaser 3130		81	81	87	87	71
10.	Xerox	Phaser 3130		80	81	87	83	71

OKI C9000-ES NYOMTATÓCSALÁD

OKI

OKI Systems (Magyarország) Kft.
1051 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 12.
Telefon 327 4070 Fax 327 4076
e-mail: oki@nyomtato.com www.oki.hu

KIEMELT VESZTELADÓK - BUDAPEST

Daten Kontor Trade Kft. 371-1635
Gránátalma Apple Center Kft. 315-1797
Humansoft Kft. 270-7692
Kvanta Kft. 269-5262/190
Négygólus Kft. 350-6157
Poli Computer PC Kft. 269-3587
PrintRex Bt. 222-2919
Processorg Software 82 Kft. 267-6768
PUB Kft. 351-8409
R+R periféria 322-3034
Sprint Computer Kft. 237-5020
Var Kft. 222-2827

EGER Ansys Kft. 36/537-204

GYŐR Consultorg Bt. 96/413-818 • Másológépcentrum Kft. 96/313-008

HÓMEZŐVÁSÁRHÉLY Delfin Computer Informatikai Rt. 62/246-810

KECSKEMÉNT Bestcom Kft. 76/485-119 • Genius Group Rendszerház Kft. 76/505-950

MISKOLC Bx-Next Kft. Számítógép Szalon 46/504-158

PÉCS Letcomp Informatikai Kft. 72/511-183

SALGÓTARJÁN Coral Plusz Kft. 32/317-322

SOPRON Telecomp Kft. 99/338-555

SZEGED Sprint Computer Kft. 62/552-233

SZÉKESFÉHÉRVÁR ITV Albatech Kft. 22/500-331

SZOLNOK Win Investor Rt. 56/413-086

SZOMBATHELY Flag Számítástechnikai Kft. 94/501-890

OKI BEHUTATÓTEREM • BUDAPEST Printer Hotline Kft. 223-0229

C9000-ES
SZÍNES
NYOMTATÓ
+
JUKEBOX
AJÁNDÉKBA

OKI C9000
30 LAP SZÍNES
1200x1200 DPI
320 MB RAM

CREATIVE
ZEN IX
30GB KAPACITÁS
8000 ZENESZÁM

OKI
C9000-ES
SOROZAT

VGA-kártyák, felső középszint

CHIP 2003. 05.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 04. [Ft]	Teljesítményátlag 70%	Szolgáltatás 15%	Extrák 15%	Csatlakozófelület (PCI, AGP 2/4/8)	GPU gyártója	GPU típusa	VideoRAM mérete MB/típusa	Maximális febonítás (32 bit) [XxY]
1.	MSI	TI4800-SE 8X	78	50 500	79	63	92	AGP 4x/8x	nVidia	GeForce4 Ti4800SE	128/DDR	2048x1536
2.	Hercules	3D Prophet 9500 PRO	78	78 200	92	63	25	AGP 2x/4x/8x	ATI	Radeon 9500	128/DDR	2048x1536
3.	Club3D	GeForce4 Ti4200-8X	75	44 875	82	63	58	AGP 2x/4x/8x	nVidia	GeForce4 Ti4200-8X	128/DDR	2048x1536
4.	ASUS	V9280S	75	54 900	76	63	83	AGP 4x/8x	nVidia	GeForce4 Ti4200	64/DDR	2048x1536
5.	Leadtek	WinFast A280 TD	75	49 400	76	75	83	AGP 2x/4x/8x	nVidia	GeForce4 Ti4800-8X	128/DDR	2048x1536
6.	PixelView	GeForce4 Ti4200-8X 128MB	74	47 250	79	63	67	AGP 1x/2x/4x/8x	nVidia	GeForce4 Ti4200-8X	128/DDR	2048x1536
7.	Excaltur	Radeon 9500	74	53 625	78	63	67	AGP 2x/4x/8x	ATI	Radeon 9500	64/DDR	2048x1536
8.	Gigabyte	Maya II Radeon 9500	72	42 800	77	63	58	AGP 4x/8x	ATI	Radeon 9500	64/DDR	2048x1536
9.	Leadtek	WinFast A280LE TDH	71	42 900	68	75	83	AGP 2x/4x/8x	nVidia	GeForce4 Ti4200-8X	128/DDR	2048x1536
10.	PixelView	GeForce4 Ti4200-8X 64MB	70	36 500	78	50	50	AGP 1x/2x/4x/8x	nVidia	GeForce4 Ti4200-8X	64/DDR	2048x1536

VGA-kártyák, középszint

CHIP 2003. 05.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 04. [Ft]	Teljesítményátlag 70%	Szolgáltatás 15%	Extrák 15%	Csatlakozófelület (PCI, AGP 2/4/8)	GPU gyártója	GPU típusa	VideoRAM mérete MB/típusa	Maximális febonítás (32 bit) [XxY]
1.	Hercules	3D Prophet All-In-Wonder9000 PRO	70	77 700	66	88	67	AGP 2x/4x	ATI	Radeon 9000	64/DDR	2048x1536
2.	Club3D	Radeon 9100	59	28 987	67	50	33	AGP 2x/4x	ATI	Radeon 9100	128/DDR	2048x1536
3.	Excaltur	Radeon 9000 Pro	59	33 987	63	38	58	AGP 2x/4x	ATI	Radeon 9000	128/DDR	2048x1536
4.	PowerColor	Radeon 9000 Pro Evil Commando	56	30 250	63	38	42	AGP 2x/4x	ATI	Radeon 9000	128/DDR	2048x1536
5.	Club3D	Xabre 600	55	n. a.	60	63	25	AGP 2x/4x/8x	SIS	Xabre 600	64/DDR	2048x1536
6.	Club3D	Radeon 9100 LE	54	20 362	63	50	17	AGP 2x/4x	ATI	Radeon 9100	64/DDR	2048x1536
7.	Sapphire	Radeon 9100 Atlantis	54	23 137	33	38	8	AGP 2x/4x	ATI	Radeon 9100	64/DDR	n. a.
8.	Excaltur	Radeon 9000	53	32 487	59	38	42	AGP 2x/4x	ATI	Radeon 9000	128/DDR	2048x1536
9.	Sapphire	Radeon 9000 Atlantis Pro VIVO	53	29 387	62	38	25	AGP 2x/4x	ATI	Radeon 9000	64/DDR	2048x1536
10.	Sapphire	Radeon 9000 Atlantis Pro	53	28 600	62	38	25	AGP 2x/4x	ATI	Radeon 9000	64/DDR	2048x1536

17" monitorok, sík képcsővel

CHIP 2003. 08.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 07. [Ft]	Képinőség 60%	Szolgáltatások 15%	Kezelhetőség 10%	Sugárzás 10%	Energia-takarékosság 5%	Átlós képponttávolság [mm]	Sávszélesség [MHz]
1.	SAMSUNG	757MB	93	56 900	100	100	72	65	90	0,23	250
2.	PHILIPS	107P40	86	59 990	93	78	99	39	96	0,25	234
3.	PHILIPS	107T41	86	42 480	92	75	89	61	96	0,25	108
4.	DELL	M782P	79	56 550	91	32	84	60	97	0,25	n. a.
5.	DTK	H770BFW	78	40 775	93	29	80	52	78	0,25	110
6.	BENQ	G774	76	41 125	86	58	53	67	75	0,27	110
7.	HYUNDAI	Q790	76	43 260	81	55	79	66	94	0,25	202,5
8.	IYIAMA	HM704UTC	76	82 375	93	31	78	31	91	0,25	160
9.	LG	T710BH	74	48 625	89	41	72	50	46	0,25	110
10.	NEC	FE770	73	41 990	85	45	63	54	70	0,25	120

17" LCD-monitorok

CHIP 2003. 12.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 11. [Ft]	Képinőség 60%	Szolgáltatások 25%	Kezelhetőség 10%	Energia-takarékosság 5%	Látószög v/f [°]	Kontrasztarány	Fényerő [cd/m²]
1.	ViewSonic	VP171b	81	189 900	74	92	95	90	140/140	500:1	260
2.	Belinea	10 P17 50	79	152 488	85	56	95	97	170/170	500:1	250
3.	BenQ	FP791	76	178 625	84	54	100	47	140/160	450:1	400
4.	NEC	1760VM	71	171 740	65	74	90	97	160/155	350:1	250
5.	ViewSonic	VX700	68	179 900	73	43	95	85	170/170	500:1	250
6.	Samsung	173B	67	169 900	58	89	51	88	150/120	450:1	270
7.	NEC	1701	61	152 610	71	21	90	91	160/140	450:1	250
8.	AOC	LM720A	61	120 125	76	15	80	79	150/125	350:1	250
9.	LG	L1710B	59	150 000	59	38	95	87	140/110	500:1	250
10.	AG Neovo	E-17A	57	169 000	70	24	46	86	160/130	430:1	250

Top Tízek

DVD-írók

CHIP 2003. 12.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 11. [Ft]	Sebesség 20%	Kompatibilitás 25%	Szolgáltatás-kellékek 20%	Programok 15%	DVD-R írás	DVD-RW írás	DVD+R írás	DVD+RW írás	DVD-RAM írás	DVD-ROM írás
1.	Sony	DRU-510A	98	59 900	100	95	98	100	4	2	4	4	-	12
2.	LG	GSA 4040B	95	44 305	83	100	91	100	4	2	4	2,4	2	12
3.	BTC	DRW1004IM	90	49 990	96	89	96	80	4	2	4	2	-	-
4.	Pioneer	DVR-A06	86	57 990	88	89	84	80	4	2	4	2,4	-	12
5.	MSI	DR4-A	85	47 700	93	95	89	60	4	2	4	2,4	-	12
6.	Panasonic	LF-DS21E	84	49 900	58	79	100	100	2	1	-	-	2	12
7.	Plextor	PX-504A	83	47 438	91	84	79	80	-	-	4	2,4	-	12
8.	Freecom	Int DVD+/RW	82	59 900	91	95	79	60	4	2	4	2,4	-	12
9.	Asus	DRW-0402P	82	32 900	97	68	93	80	4	2	-	-	-	12
10.	HP	dvd 300i	78	62 375	89	84	79	60	-	-	4	2,4	-	8

Merevlemez

CHIP 2003. 11.

Sorrend	Gyártó	Típus	Pont	Ár 2003. 10. [Ft]	Sebesség 65%	Melegedés 20%	Megbízhatóság 5%	Tárolókapacitás [GB]	Fordulatszám [1/perc]	Csatlakozó-felület típusa	Gyorsítótár mérete [MB]
1.	Samsung	SpinPoint 80GB Velocce	78	23 475	73	87	89	80	7200	ATA133	2
2.	Maxtor	DiamondMax Plus 9 80GB ATA/133	73	18 375	78	59	96	80	7200	ATA133	2
3.	Maxtor	DiamondMax Plus 9 80GB ATA/133	73	23 240	78	59	96	80	7200	ATA133	8
4.	Western Digital	WD Raptor SATA 36GB	73	38 900	81	57	70	36,7	10000	SATA150	8
5.	Seagate	Barracuda 7200.7 160GB	72	44 625	76	59	89	160	7200	ATA100	8
6.	Western Digital	WD Caviar 200GB	71	58 000	76	62	68	200	7200	ATA	2
7.	Maxtor	DiamondMax Plus 9 120GB ATA/133	70	25 625	76	52	96	120	7200	ATA133	2
8.	Seagate	Barracuda 7200.7 80GB	69	21 125	70	65	89	80	7200	ATA100	2
9.	Western Digital	WD Caviar 80GB	69	24 600	73	62	68	80	7200	ATA	8
10.	Samsung	SpinPoint 80GB Velocce	68	22 000	55	93	89	80	5400	ATA133	2

Most ingyen kaphat ajándékba egy Nikont!

A szeretteitől.

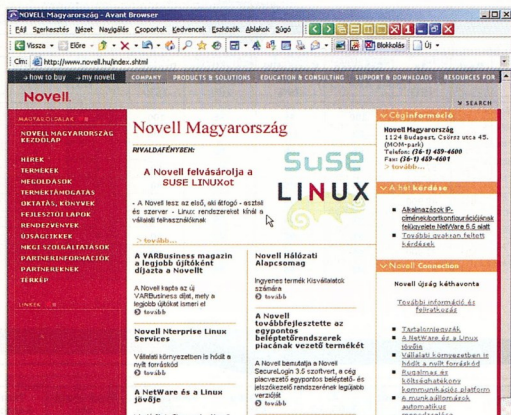

Ση φάρδελ φδ σκλγ ηλφφκδ!

Szereti az idegen nyelvű használati utasításokat böngészni? Szívesen javíttatja fényképezőgépét távoli országokban? Ha nem, akkor csak olyan Nikon fényképezőgépet vásároljon, melyen megtalálja a hologramos matricát, amely mostantól minden termékünk jelöl. Kizárólag a matricával ellátott gépek dobozában találja meg a Nikon Kft. hivatalos, magyar nyelvű garancialevélét és a magyar nyelvű használati útmutatót. A magyar jogszabályoknak megfelelő garanciális javításokat, illetve számos más szolgáltatásunkat csak a hivatalos, Nikon Kft. által kibocsátott magyar garancialevéllel rendelkező fényképezőgépet vásárolóknak biztosítjuk.

84 Bemutató

86 Magyar OpenOffice 1.1,
MagyarOffice 2.0
Új íródk mindenkinek90 Távvezérlő szoftverek
Mintha csak ott lennének...94 Internetszolgáltatók
spamszűrése
Postaládánk öreje98 Samplerek
Hangszert csinálnak
a PC-ből...100 Scribus
Kiadványyszerkesztő
Linuxra

Ami a Novell-SuSE üzlet mögött van...

Az év felvásárlása

■ November végén jelentették be a Novell Magyarország és a SuSE magyarországi képviseletének vezetői, hogy a hónap elején online közvetítésben bejelentett felvásárlás voltaképp mit is takar. Ennek lényege az volt, hogy a Novell 210 millió dollár készpénzért vásárolja fel a SUSE Linux AG-t. A felvásárláshoz még a hatóságok és a részvényesek engedélyére is szükség van, és többek között ezért tart a felvásárlás befejezése a Novell első pénzügyi negyedévének végéig. Az SCO természetesen már bejelentette tiltakozását.

A Novell a jövőben komplett ügyfél- és szerveroldali Linux rendszereket is szállít ügyfeleinek, mivel végre tud adni „saját” kliensoldali operációs rendszert is. Ezzel a szervezetek számára biztonságos, megbízható és kiforrott Linux-alapokat nyújthat. A felvásárlás jelzi, a Novell elkötelezett a Linux-megoldások teljes termékcsaládjának kialakítása mellett.

Szittyá Tamás, a Novell Magyarország ügyvezető igazgatója úgy fogalmazott, hogy „azért választottuk a SUSE Linuxot, mert egyértelműen ők a vállalati Linux technológia vezetői. Ezzel a felvásárlással a Novell lesz az egyetlen olyan egymilliárd dolláros cég, amely Linux rendszert is kínál. Világszerte több mint 600 főnyi műszaki személyzetet képeztünk ki a Linux-támogatáshoz. A SUSE Linux felvásárlása teljesíti a technológiai skálánkat a munkaállomásoktól a szerverekig.”

Dr. Szentiványi Gábor, a SUSE Linux magyarországi irodájának vezetője szerint „a Novell és a SUSE Magyarország is verhetetlen párost alkot, mivel mindkét vállalatot kiemelkedő forgalom és elismertség jellemzi. A SUSE a Linux területén szerzett egyedülálló tapasztalatát, tudásbázisát kiegészíti az oktatásban, képzésben, a termékek lokalizációjában, magyartításában megszerzett tapasztalattal, amely a jövőben jelentős versenyelőnyt jelenthet a Novell-SUSE párosnak.”

2000 elején tették elérhetővé az eDirectory címtárat Linux rendszerekre is. 2003 áprilisában hirdették meg, hogy az összes NetWare szolgáltatást a jövőben Linux kerneleken is futtathatóvá teszik. Ügyfeleinek történő továbbterjesztés céljából az IBM, HP és Dell egyaránt megvásárolta az NLS technológia licencet.

A SuSE mindig nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy asztali operációs rendszereinek dobozos változata mellett a szoftver elérhető legyen az interneten is.

A hagyományokat folytatva letölthetővé tették a SuSE Linux 9-et. Aki a dobozos termék mellett dönt, az 180 napos termékátogatáshoz, két vastkos felhasználói kézikönyvhöz, valamint az operációs rendszer mellé csomagolt szoftverek százaihoz is hozzájut.

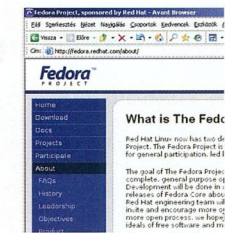
www.novell.hu
www.suselinux.hu

Hírek

RedHat Fedora Projekt

Szinte a Novell-SuSE bejelentéssel egyidőben érkezett a hír, hogy a RedHat kettéválasztja termékeit, és az ingyenesen letölthető terméket a Fedora Projekt keretében teszi elérhetővé az érdeklődők számára.

A Fedora projekt célja – érdekes módon már novemberben többen is jelezték, hogy a név foglalt! – az, hogy együtt dolgozzanak a Linux-közösséggel egy komplett, általános célú, kizárólag szabad szoftve-
rekből álló operációs rendszer fejlesztésén. A tervek szerint évente 2-3 változatot adnak ki,

nyilvánosan közzétett időpontokban. A RedHat mérnöksége továbbra is közreműködik a Fedora magjának fejlesztésében, és igyekeznek még több külső fejlesztőt bevonni a munkába. Az első béta változat már letölthető.

www.redhat.com
fedora.redhat.com

Office System 2003 Megjelent a magyar változat

Az angol kiadást az eddig megszokott egy-másfél hónapos késéssel követi a lokalizált változat megjelenése. A Microsoft Office Rendszer tizenegy terméket, négy kiszolgálót, két szolgáltatást foglal magában. A Microsoft kiemelt figyelmre az infomunkások, a munkájuknak keret adó csoportok és a nekik munkát adó vállalatok hatékonyságának fokozására és a céljaik megvalósításához nyújtandó segítségre irányul. A Microsoft Office Rendszer az Office alapvető csomagjain (Basic, Standard, Professional) túl tartalmazza a Visio, a FrontPage, a Publisher és a Project alkalmazások tovább-

fejlesztett változatait. Három teljesen új program – a OneNote, az InfoPath, valamint az Outlook with Business Contact Manager –, továbbá négy kiszolgáló, köztük az új Office Live Communications Server 2003 és az Exchange Server 2003 is része a rendszernek. Ehhez társulnak még további szolgáltatások (Microsoft Office Live Meeting) és megoldások, amelyek az információk jobb hasznosításához, az együttműködés hatékonyságának fokozásához, valamint az üzleti folyamatok egyszerű integrálásához nyújtanak segítséget.

www.microsoft.hu

Hihet a szemének!

DELL Axim X5 PDA akár ingyen*!

a Suninet Express program keretében

AXIM X5 300MHz
Intel XScale 300MHz processor
32MB SDRAM memória
32MB Flash ROM memória
CF Type II és SD bővíthetők
USB vagy soros kábel
47.995 Ft

AXIM X5 400MHz
Intel XScale Processor 400MHz
64MB SDRAM memória
32MB Flash ROM memória
CF Type II és SD bővíthetők
USB bősé
59.990 Ft

**2003
CHIP
TIPP**

*Részletes információit keresse fel weboldalunkat, vagy hívja munkatársainkat a 270-7600 telefonszámon!

HUMANISOFT Humansoft Kft. 1131 Bp., Dalmány u. 12.
Tel.: 270-7600 • info@humansoft.hu • www.humansoft.hu

Suninet express

**Computer
CARRYING
CASES**

Azona

Miera Hungary Kft.
Fővárosi utca 9/a
1139 Budapest
Hungary

e-mail: info@azona.hu
http://www.azona.hu
tel.: 239-8511
fax: 239-8426

www.azona.hu

Agon Magyar játék világsikere

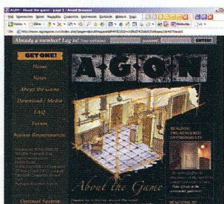
Az eddig csak a lemezkiadásban jártasabbak előtt ismert Private Moon Studios különleges és egyedülálló vállalkozásba fogott. Az elkövetkezendő két évben minden második hónapban egy újabb kalandjátékkal lépik meg rajongóikat. Az éppen 100 évvel ezelőtt játszódó történetben egy brit professzor kalandos útját követhetjük figyelemmel, és lehetünk részesei izgalmas történetnek.

Több mint egy év fejlesztőmunka és több mint öt évnyi előkészítés gyümölcsét élvezhetik a játékosok. Az Agon különlegessége nemcsak az, hogy a sorozattal most először jelenik meg a játékfejlesztő világpiacra, hanem az is, hogy történet tovább folytatódik és figyelemmel követhető a Világ-

hálón, a játék saját honlapján. A készítőik tudatosan a világpiacot célozták meg. A játék angolul szól, de német, francia és magyar felirat is segíthet az eligazodásban.

A szeptemberben megjelent játékról több külföldi újság és website jelentetett meg (pozitív) kritikát. Ezekben a színészek hiteles alakítását emelték ki, ami ritka dolog egy számítógépes játékban.

www.agongame.com

Jon Johansen újabb húzása Eltört az iTunes

A felcímbe említett úr a DVD-k CSS kódolását feltörő, DeCSS néven elhíresült linuxos programról ismeretes, amelyet 1999-ben tett közzé az interneten. Nemrég a blogjában (*internetes, nyilvános naplójában*) közzétette egy olyan program C nyelvű forráskódját, amely lehetővé teszi, hogy egy AAC formátumú, az iTunesról letöltött zeneszámat a QuickTime-mal ne csak lejátszani, hanem a merevlemezre menteni is lehessen. A program neve: QT-FairUse, a QuickTime becsületes használata... Ezután ugye korlátozás nélkül és minden jogdíjfizetéstől mentesen lehet terjeszteni a zeneszámat.

Miután a programot forráskódban tette közzé, közvetlenül csak kevesek által birtokolt, magas szintű technikai kép-

zettség segítségével lehet hasznosítani. Sajnos, nem lehet kétség afelől, hogy már számos helyen megtalálható a program végrehajthatóvá lefordított változata. Az eredeti, nem túl bonyolult, mintegy 200 soros program Windows platformra íródott, és kihasználja a már telepített Apple QuickTime lejátszót, így tehát csak olyan géptípusokon használható, amelyeken a programba épített módon lehet kapcsolódni a QuickTime-hoz.

Annak idején Johansen természetesen feljelentették, lakásában házkutatást tartottak, beperelték, de a norvég bíróság felmentette, mert álláspontjuk szerint a DVD megvásárlásával megszerezte a jogot a lemezen található információhoz való teljes hozzáférésre.

a nyeremény:

- Allnet Wireless Access Point és DSL Router
- Allnet Wireless PCMCIA kártya

Így játsszon:

keresse fel a www.chiponline.hu/jatek oldalunkat

pontos adatokkal töltsd ki a kötelező mezőket

a kitöltött jelentkezési lapot küldje el az ott látott utasítások szerint

beküldési határidő:
2003. január 4.

sorsolás:
2003. január 5.

54Mbps W

Élőző játékunk nyertese megtalálható a weboldalunkon

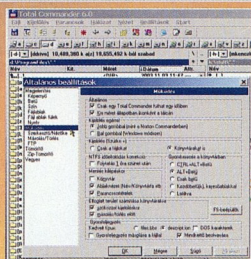
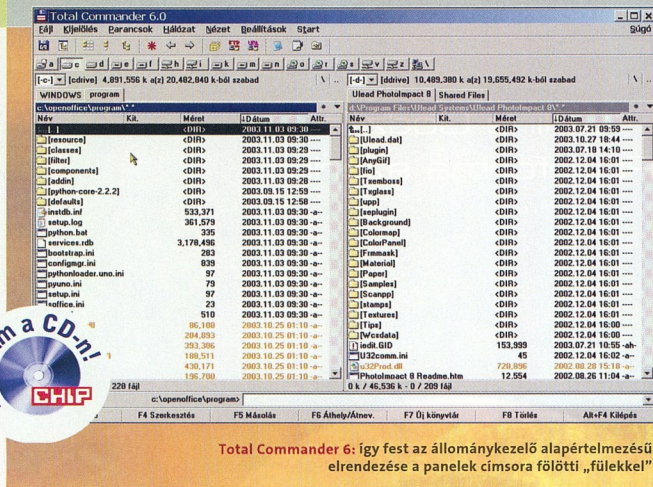
- 1 db Allnet Wireless Access Point és DSL Router
- IEEE802.11g Wireless LAN szabvány
- Web-en keresztüli konfigurálhatóság
- 1 db Allnet Wireless PCMCIA kártya
- 64/128 bites WEP titkosítás
- 54 Mbit, 2, 4GHz

A nyereményjátékban nem vehetnek részt a Vogel Burda Communications Kft. alkalmazottai és azok közvetlen hozzátartozói. A tárgynyeremények készpénzre nem válthatók.

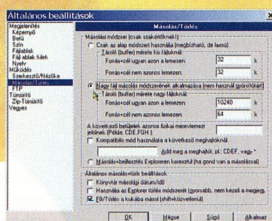
“Online Godzilla!”
Papírforma szerint.

Jön.

Beállítások: szemléletesebb tállalást kaptak az ismert párbeszédablakok

Total Commander 6: így fest az állománykezelő alapértelmezésű érzékeny a panelek címsora fölötti „fülekkel!”

A másolás tuningja: hangolható a parancs működése

Total Commander 6.0

Két féltelke a képernyőn

Lehet, hogy az emberi gondolkodás az egy kétfoldalas szerkezete miatt vált kétpólusúvá, amiből többek között az is következik, hogy az állományműveleteket legszemléletesebben két panel között végezhethjük. A jelenségre egy bizonyos Peter Norton jött rá körülbelül 1982-ben. Ezért alkotta meg állománykezelőjét Norton Commander néven, amelynek módszere, kinézete és gyorsbillentyűi még a PC-világban kívül is közzismerté váltak – Midnight Commander (mc) néven.

Tanulságos, hogy mekkora céget tart életben a klasszikus shareware üzletmodell, ahol a fő terméket korlátlan ideig lehet a maga teljességében kipróbálni.

Christian Ghisler, a Total Commander (régében Windows Commander) tervezője és programozója sem lett milliommós attól, hogy programját tízmilliók használják, mert legfeljebb csak tízezer fizetik ki érte a regisztrációs díjat (jelenleg 30 dollárt vagy 28 eurót).

A svájci Ghisler & Co. egyelőre nem tartozik a multinacionális vállalkozások közé, de még tartja a frontot. A Total Commander hazai képviselőjétől kapott információk szerint már dolgoznak a 6-os verzió, amelynek hatodik béta változatát mi is kipróbálhattuk.

A Norton Commander óta alapszolgáltatás a kétpaneles állománykezelőnél, hogy a panelek az adott számítógép által felismerhető alkönyvtárak bármelyikét mutathatják, és számos műveletet végezhetünk a panelek között. A fájlokat az egyik panel könyvtárából a másikba 1982 óta (!) az F5 billentyű lenyomásával másolhatjuk át. Ezt egyszerűen több, tetszőleges szempontok alapján, vagy egyszerű kijelöléssel megadott állománnyal is megtehetjük.

A hagyományos Make Directory (Új alkönyvtár létrehozása, F7) parancs új vonása, hogy a név mezőbe a kívánt elérési útvonalnevet beírva teljes szerkeszteteket is létrehozhatunk. Például a „bokor\alma\paradiscom” nevet megadva egyetlen modulatlalt létrejön a „bokor” könyvtár, abban az „alma” nevű, s benne a „paradiscom” nevű is.

A kijelölt állományba be is tekinthetünk. A Commander „helyből” megmutatja a szöveg- és RTF fájlokat, és bármely állomány bináris (programozói) és néhány egyéb nézetét. A Commander ilyenfajta működése nyitott, úgyhogy nyitva a pályá: bármilyen fájlformátumhoz lehet megjeleníteni beépülő modult írni. Számos ilyen modul tölthető le a TCMD fejlesztői oldaláról (www.ghisler.com) és a magyar

weboldaláról (www.totalcommander.hu). A 6-os Total Commander legfőbb újdonsága, hogy a két hagyományos panel, „fülek” kapott. Egy kattintással válthatunk tehát a panelek között, mutassanak bár azok bármilyen hosszú, akár hálózati útvonal végén elhelyezkedő könyvtárra. A fülke a program ugyanúgy emlékszik (ha ezektől nem mulasztjuk el beállításait), mint ahogy eddig a teljes panelek állapotát megjegyezte: újraindítás után ismerős helyzetben találjuk magunkat.

Megváltoztatták – windowsosabbá tették – a beállítás panelt, amelybe bekerült a másolási műveletek fínomhangolása. A fontosabb újdonságok közé tartozik még a nemzetközi működés kiterjedtebb segítése, egyrészt az Unicode-os állománynevek teljes körű kezelésével, másrészt az ékezetes doménevek használhatóságával az FTP állományműveletek során.

A fentiek csupán porszemnyi részletek a Total Commander gazdag szolgáltatás-készletéből, s magyarrított kezelélfülete sem korlátozza a használatát. Aktuális változatai rendszeresen szerepelnek a Chip CD-n. (Olvasóink figyelmébe ajánljuk a cikkükhöz kapcsolódó írást a Gyakorlat rovataban, a 133-ik oldalon!).

Kenczler Mihály ■

Bemutató

Hangszerkesztő

Steinberg Clean 5 Plus

Értékelés: ■■■■■

Info: www.axico.hu

Ár: 35 000 Ft

Rendszer

Windows (32 bites)

■ Használni már nem merjük régi, értékes bakelitlemezeinket, talán nincs is olyan lemezjátszó, amelynek megengednénk, hogy tűjével illesse a mikrobarázdákat. Pedig egyszer utoljára meg kell tenni, hogy digitalizáljuk, merevlemezre írjuk az anyagot.

Ekkor jön a Steinberg Clean program, hogy a régi bakelitlemezek különböző hiányosságait megszüntesse. Ahogy a fejlett Photoshop eltünteti az arcokról a ráncokat, úgy újítja fel a zajos, sistingó, karcos, brummgó hangfelvételeket a jól ismert, zenés szoftvercég erre optimalizált programja. Azt a szakismeretet tartalmazza, amely a bakelitlemezek, műsoros magnókazetták, saját koncertfelvételek, rossz mikrofonok tipikus hibáinak kiküszöböléséhez kell. A Clean egy olyan hangszerkesztő, amely a digitalizált hangállományok hangzásminőségének javításához szükséges beavatkozásoknak külön, saját kezelőfelületet nyújt.

10 sávós, grafikus, digitális hangszin-szabályozót kapunk a programmal. Négy munkamenetben végezhetjük a javítást: helyreállítás (Restoration), feljavítás (Enhancement), keverés (Mastering), térhátas (Surround). Ezek közül a legfontosabb a feljavítás, amelyben például beállíthatjuk, mennyi az eltávolítandó hálózati „brumm” frekvenciája, 50 vagy 60 Hz, Európában vagy Amerikában készült a feljavítandó WAV fájl. De a programot felkészítették a „fűjás” (állandó, magas frekvenciájú zaj) és a lemezek jellegzetes, ritka „kattanásainak” eltávolítására is.

Végül a programmal akár MP3-as, akár „hagyományos” CD-re kirhatjuk az immár kifogástalan hangzóanyagot – ez az a cél, amiért az egészbe belekezdünk.

www.wonderline.hu

wonderLINE

kommunikációfejlesztő és informatikai részvénytársaság

Informatika

- Rendszerintegráció
- Alkalmazásfejlesztés
- Informatikai infrastruktúra tervezése és kivitelezése
- Rendszerfelügyelet
- Arculattervezés

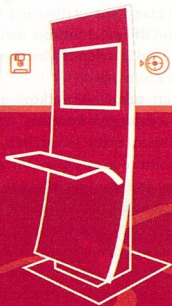
- Távközlési költségeket csökkentő megoldások

www.tavkozlesibroker.hu

Távközlési
Bróker

W-terminal

Internetes terminálok telepítése és üzemeltetése intézményekben, kávézókban, éttermekben és egyéb nyilvános helyeken

budapest, 1042 árpád út 73.
tel: 272.0242 fax: 272.0252
info@wonderline.hu

WL

Magyar OpenOffice 1.1, MagyarOffice 2.0

Új irodák mindenkinék

Szinte egy időben jelent meg az OpenOffice 1.1 magyar változata és a MagyarOffice 2.0. Cikkünkben áttekintjük az újdonságokat, s megpróbálunk választ adni a kérdésre: azért a pénzért, amit a MagyarOffice-ért kérnek, kapunk-e annyi többletszolgáltatást az ingyenes OpenOffice-hoz képest, hogy megérje a vásárlást?

A Multiráció Kft. által gondozott MagyarOffice az OpenOffice egy nem teljesen nyílt forrású, hozzáadott értékeket tartalmazó, ezért pénzért értékesített variánsa. Fő szolgáltatásaiban az OpenOffice 1.1-re épült a MagyarOffice 2.0 is, ezért a Multiráció prospektusaiban szereplő sajátos szolgáltatások közül a PDF-be való mentés (PDF-nyomtatás), a makrók (parancssorozatok) rögzítése és visszajátszása, a bemutatókészítő SWF (Flash) formátumú kimenet, valamint a kívülről való programozhatóság nem a Multiráció fejlesztőinek munkája, hanem az OpenOffice.org közösségé. Amit a Sun Microsystems támogat hathatósan, s ezzel kapcsolatban egy kis pletyka: az OpenOffice 1.1 utolsó béta változata (az RC5 jelű) telepítőjében kissé nagyra sikerült a Sun logó.

Emiatt némi nemzetközi morgolódás tört ki a rajongók körében, úgyhogy néhány napon belül lecserelték. Aki tehát korán töltötte le az OpenOffice-át, annak most egy értékes, „gyűjtői” példányra lehet – hacsak később, a frissebb, de korrektebb változattal felül nem írta... A végleges telepítőben is van Sun logó, de kellőképpen szerény.

Természetesen hiányosságaikban is közősek az OpenOffice-leszármazottak. Imár már nem lehet címsorukra zárnai a Navigator, Styler, Gallery (Navigátor, Stílusok, Képtár) paneleket, és még mindig nem emlékeznek beállításaira a fájlkezelő párbeszédablakok. (A legutóbb felkeresett könyvtárra viszont igen, még a windowsos kinézet választásakor is, pedig a windowsos fájlkezelő ablakok nem különösebben „kreatívak” egyébként.)

Magyar OpenOffice 1.1

Az OpenOffice 1.1-et már bemutattuk, legutóbb össze is hasonlítottuk a Microsoft Office XP-vel (Chip 2003. november, 98. oldal). Számunkra most az a nagy újság, hogy ennek az új, PDF-es és makrók, javított Microsoft-kompatibilitású változatnak megszületett a magyar kiadása. A „magyarosság” ezúttal nemcsak a menükben és a párbeszédablakokban jelentkezik, hanem vadonatúj szöveglátozó szótár is került a programba. Ami pedig még ennél is fontosabb: működik az automatikus magyar elválasztás! (A magyar sűgóra azonban még várni kell egy kicsit.)

Eddig a windowsos OpenOffice kötelelőszerűen lefagyott, amikor a használat megkísérelte egy magyar dokumentum elválasztását. Mostantól azonban nyugodtan készíthetünk kéthasábos, sorkizárt dokumentumokat, az elválasztás (a szüksé-

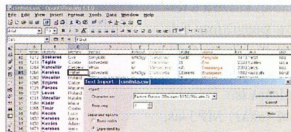
ges feltételes elválasztójelek behelyezése a nyelvtanilag megkövetelt helyeken) még terjedelmesebb dokumentumok esetében is másodpercek alatt lezajlik. (Úgy tűnik, hogy a magyar OpenOffice a nyelvi szolgáltatásokban gyorsabb, mint a MagyarOffice. Érthető, mert ezek egyszerű-

...kimenete, valamint a kívülről való program hanem az OpenOffice.org közösségé. Amel Ezzel kapcsolatban egy kis pletyka: az O telepítőjében kissé nagyra sikerült a Sun logó.

Természetesen hiányosságaikban is köz... címsorukra zárnai a Navigator, Styler, Gall... **Nyelvi ellenőrzés: fő haszna, hogy a dokumentum ellenőrzésére készlet**

mok számos módon segítik a sorozatlevelek készítését. Az ingyenes OpenOffice csomag lehetőségeit tekintjük át.

Körlevél készítéséhez alapvetően szükségünk van egy címlistára. Egyesek szerint a relációs adatbázis-kezelés (a jelenleg általánosnak tekinthető adatkezelési módszertant) a címlisták-kal kapcsolatos igények hozták létre. Sokan a mai informatikai berkekben rendkívül trendi „ügyfélkapcsolat-kezelés” (customer relationship management, CRM-ét) kevésbé elegáns címlista-művele-teként fogalmazzák meg.

Automatikus elválasztás: kifogástalan a magyar OpenOffice-ban. A MagyarOffice-ban mindig is az volt

pelnek rajtuk.

Három lépésből áll a körlevélkészítés:

- címlista felállítás
- űrlap (formanyomtatvány) elkészítése - kapcsolatletteremtés a címlista és az űrlap között
- az elküldendő dokumentumok előállítás (kinyomtatása és/vagy elmentése).

Címlista előállítás

Már egy közösséges szveges dokumentum adatbázisnak számíthat, l az adatok rendezetesen szerepelnek benne. A rendzetség alatt azt kell érter

Office-ok magyarul

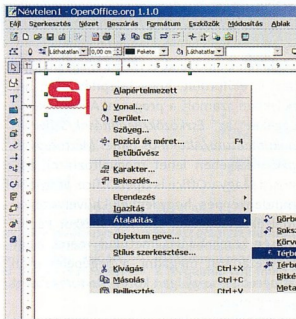
bek, mint a Multiráció termékében.) A sokizárt, többhasábos, többé-kevésbé korrektül szedett dokumentumok létrehozásának lehetősége – kiegészítve a PDF formátumú exporttal – jól használható teszi a programot. Bármilyen platformon olvasható, igényes formázású, professzionális dokumentumokat készíthetünk, viszonylag kevés korlátozással. Ezek közül a hivatkozások mostoha kezelése a legfőbb: bármilyen alapos és szép lehet a tartalomjegyzékünk vagy a tárgymutatónk, a kapcsok nem kerülnek át a PDF-be, csak a szöveg.

Alaposabbnak tűnik a magyar OpenOffice a hívóbetűk terén. (Ezek azok az aláhúzással jelölt karakterek a menükben és a párbeszédablakokban, amelyekkel egy-egy adott funkció az Alt-betű kombinációval közvetlenül, egér nélkül elérhető.) Lehet, hogy csak a nem végleges verzió miatt, de a MagyarOffice-nak már a Fájlműenője sem volt megfelelő, és számos panelben egyszerűen hiányoztak a hívóbetűk, nem voltak aláhúzva és nem is működtek. A hazai OpenOffice-stábban talán külön felelőse volt a hívóbetűknek, mert mindenhol megvannak, és ütközést sem találtak.

Végül a legfontosabb: a magyar OpenOffice ezután is akárhány példányban, akármilyen célra ingyenes, Windows és Linux alatt egyaránt.

MagyarOffice 2.0 Professzionális

Az a nagy kérdés, hogy a 37 500 forintért, amit a MagyarOffice legteljesebb változatának egy példányáért fizetni kell, kapunk-e annyi többszolgáltatást, hogy megérje a vásárlást. Ezért tehát a továbbiakban ezeket a többleteket vesszük sorra.

Térbeli feliratok: begépeljük a szöveget a Draw-ban (Rajzolóban), térbelivé alakítjuk, elforgatjuk-formázzuk tetszés szerint, majd OLE objektumként beillesztjük a dokumentumba

Miután a magyar OpenOffice-ban a sűgő a legyengébb, nem meglegő, hogy a MagyarOffice éppen itt „virít”. A sűgő magyarítása követeli a legtöbb erőforrást, főleg a használati értékehez viszonyítva. Magyar nyelvű menűkkel és párbeszédablakkal már el lehet boldogulni, ehhez képest a sűgő fordítása és keresztívhivatkozásokkal való ellátása a teljes program magyarításával összemérhető nehézsűgű és terjedelmű munka.

Nos, a Multiráció még mozgófilmes, hangalómódosós (multimédiás) sűgőt is készített. Véleményünk szerint ennél fontosabb, hogy a sűgő teljes működésében magyar: elkészült a tárgymutató és a keresőegyezeti is. Tehát a MagyarOffice sűgőja úgy működik, ahogy kell, mint bármely kereskedelmi, windowosos alkalmazásé szerte a világon.

Már a korábbi MagyarOffice-változatok is az OpenOffice-énál kiterjedtebb és korszerűbb, kipróbált és professzionális szöveglennőzřvel bíszkélkedhettek. Ugyanazt használták, mint a magyar Microsoft Office: a MorphoLogic termékét, a Helyes-ę-t. A 2.0-s MagyarOffice-ba már a nyelvhelyesgęgi ellenőrző is bekerült: megkaptuk a zöld, hullámos aláhúzásokat az indokolatlanul használt idegen szavakkal és a hiányzó vagy fölösleges visszokörnyékén.

Ez minden komponens alkalmazásában, tehát a Számolótáblában, a Rajzolóban és a Diavetítőben is működik.

Lehetnek olyanok, akiknek fűrsűga, hogy egy magyar alkalmazáscomag idegen

ELKÖLTÖZTÜNK!

1149 Budapest, Tábornok utca 11/A. (1 percre a Népstadióntól)

Ingyenes tanácsadás:
 (06-1) 222-7514
 (06-1) 470-0052
www.provimax.hu

Az Őn vállalkozásának is a legfontosabbat kínáljuk! Számlázó és raktárkezelő programjainkat a különböző igényekhez igazodva készítettük el, így minden vállalkozási forma részére a számára legmegfelelőbb programot biztosítjuk. Vámtarifai kereső programunk FREE, honlapunkról letölthető! A demó programok a magazin CD-mellékletén jelennek meg. Több ezer felhasználónk, naponta indítja el számlázó programjainkat!

NÉHÁNY TANÁCS

Első és legfontosabb javaslatunk, hogy a dokumentumok formázásához használjunk stílusokat! Legalábbis akkor, ha az adott dokumentumfelelőből előreláthatólag háromnál többet fogunk előállítani. Egyedi, egyszerű és nem túl hosszú „művek” készítésekor viszont egyszerűbb a közvetlen formázás.

Következő tippünk, hogy ne szerkesszük át a meglévő stílusokat. Mindig készítsünk újakat – amelyeket már alapozhatunk egy meglévő, nem alapértelmezésű stílusra. Tapasztalatunk szerint az alapértelmezésű stílusok nevei megváltozhatnak a különböző nyelvi és egyéb verziójú OpenOffice-ok és Microsoft Office-ok (Writerek, Irógépék és Word-ek, Calc-ok, Számolótablek és Excelek) közötti átadás-átvétel sorozatok során.

Például az angol OpenOffice-ban gyönyörűen megváltoztatott „Text Body” stílusunk mind a magyar Wordben, mind a magyar OpenOffice-ban, mind pedig a MagyarOffice-ban „Szöveg törzs” néven fog visszaközönni. Ez kicsit furcsán hat a belőle fejlesztett „Text Body 1.par” stílus mellett. Nemcsak a név térhet el, hanem például az angol nyelvű OpenOffice-ban az alapértelmezésű stílusok betűtípusainak nyelve is angol. Következőképpen a magyar nyelvi moduláll, „átidomított”, de egyébként angol OpenOffice-ban helytelennek fognak mutatkozni ékes és helyes magyar nyelven írt dokumentumainkban az alapértelmezésbeli stílusú részek.

Telepítés után mindig ellenőrizzük, hogy a mértékegységek és az alapértelmezésű pa-

pírméreték európaiak-e. Még a MagyarOffice-szal is előfordult, hogy telepítés után hüvelykben számolt a program. A mértékegységeket az *Eszközök/Beállítások/Szöveges dokumentum/Általános* panel *Mértékegységek* mezijében lehet megváltoztatni. Sajnos, a MagyarOffice is OpenOffice, annyiban mindenképpen, hogy legfelül hüvelyk alapú mértékegységekkel számol. Sokszor képtelenség kerek értékű, metrikus méret- vagy helyzetadatot megadni, a begépelés után átszámolja, s egy igen közeli, de tört értékét jeleníti meg.

A lehalló menüket mindkét programban át lehet szerkeszteni tetszésünk szerint. Az *Eszközök/Konfigurálás (Testre szabás)* tételre megjelenő *Konfigurálás (Beállítás)* panel *Menü* fülén lehet elvégezni a műveleteket – ha már rájöttünk, hogy a tételek egy „hosszú” kattintás hatására válnak szerkeszthetővé, mint a Windows állomány- és ikonnevei. Az a betű válik hívóbetűvé, amelyik elé a „tilde” (hullámvonal) jelet tesszük. Ha elrontjuk a dolgot, s egy menübe kettőnél több azonos hívóbetű kerül, csak az első kettő tartalmazó menütétel lesz használható billentyűzéssel, közöttük váltogat a program, a harmadikat már nem éri el. (Normál módon – egérrel, kurzorgombbal – természetesen minden tétel használható marad.) A hívóbetűk egysége csak az aktuális állapotra követelmény.

A felbukkanó vagy oldalmenük újabb állapotnak számítanak, amelyben lehet az előzővel azonos hívóbetű.

változatban is. A térinformatikai modul a 2.0-s kiadásban továbbfejlesztették, de még mindig csak a magyar alaptérképek szerepelnek benne, igaz, már település szerinti részletességben.

Szöveglétes: milyen jó lenne, ha a magyar OpenOffice ellenőrizné a saját kezelőfelületét! A javaslatok pedig örök mulatság forrása!

A Profesionális verzió megjelenésével egy időben a Multiráció bejelentette a MagyarOffice 2.0 egyéb változatait is: a karácsonyra megjelenő Kompaktot (minimális Linux- és adatkezelés nélküli kiadás, egyszerű sűgővel), valamint a 2004 elejére várható, adatkezelés nélküli Standardot.

Végző

Vásárlási tanács helyett ezúttal azt javasoljuk, alaposan fontolják meg olvasóink, hogy a MagyarOffice valóban nem kevés többszorgatatlanság termelőerővé vagy versenylőnyvé válik-e a saját üzleti céljaiszempontjából? Ha nem, vagy nem biztos benne, akkor kétételeg nélkül telepítsék és használják a magyar OpenOffice-t. Ingyen. De tartsuk észben, hogy a MagyarOffice Számolótable lényegesen többet tud, mint az OpenOffice Calc. Ha szükségük támad valamely erőnyére, még mindig megvásárolhatják a szükséges számú licenct. A MagyarOffice kiválóan együttműködik az OpenOffice-szal.

A 120. oldalon terjedelmes gyakorlatban ismertetjük, hogyan lehet körlevelet, címkeket készíteni a OpenOffice-ban.

Kenczler Mihály ■

nyelvű szótárakat tartalmaz. Köz hely, de éppen ezért akár igaz is lehet, hogy az Európai Unióhoz történő csatlakozás küszöbén nem teljesen fölösleges egy-egy angol, német vagy éppen francia készítőzár a képernyő szélén. Főleg olyan nem, amely annak a szónak a megfelelőit mutatja meg azonnal, amelyben a kurzor éppen tartja a kódok.

A legtöbb hozzáadott értéket a MagyarOffice Számolótable tartalmazza, ebben számos olyan szolgáltatás található, amelyet a Multiráció kifejezetten a MagyarOffice céljaira fejlesztett ki, egyetlen más OpenOffice-leszármazottban sem szerepelnek.

Ilyen a nem lineáris megoldó, amely bonyolult összefüggéseket tartalmazó tablek megadott szempontok szerinti optimalizálását végzi el, valamint a térinformatikai (földrajzi) adatokat, összefüggéseket feldolgozó és megjelenítő modul. E szolgáltatások benne voltak már a korábbi

MagyarOffice: rendkívül hasznosak az aktuális szavak jelentését azonnal mutató, beépített angol, német stb. szótárak

ELKÖLTÖZTÜNK!

8.000,-

InCash Light

Az InCash Light verzió ajánlható azoknak a cégeknek, vállalkozásoknak, akik tevékenységi körük alapján főként szolgáltatásokat kívánnak számlázni és nem fontos számukra a raktárkezelés.

A forgalmi adatok, bevési rendelések és más funkciók viszont a nagyobb verzióhoz hasonlóan jól használhatók.

Ez a verzió csak egy felhasználós üzembem működik, nem lehet hálózaton üzemeltetni.

A hálózatos verzióra való áttéréshez vagy modulokkal való bővítéshez először át kell térni a Standard verzióra.

AKCIÓS ÁRA:
Bruttó 10.000Ft.

49.000,-

InCash Professional

Az InCash Professional verzió ajánlható azoknak a cégeknek, vállalkozásoknak, akik tevékenységi körük alapján használnak készletkezelést, esetleg több raktárt, kiskereskedelmi boltjuk van vagy iródjuk ahol nagyszámú bevételkezelés folyik.

A program alkalmas 6db ár kezelésére, rengeteg kedvezmény nyújtási lehetőséget ad és szinte páratlan módon segíti a felhasználót gyorsan elérhető információkkal a helyes döntés meghozatalára, vagy akár ablakos kiszolgálásnál az ügyfél minél gyorsabb kiszolgálására. Ilyen lehetőség pl. A cikk találozóban lévő termékinformációs fül, ahol a feltöltött adatok alapján a termék minden jellemzője akár kép információval is egy pillanat alatt előáll (pl. számlázásnál). Szintén lehetőség van a beszerzési információk egy gombnyomással történő előhozására...

InCash SQL

Mivel az InCash SQL verzió a programunk legfejlettebb változata, ezért ezt ajánljuk minden kis és nagykereskedőnek, aki nagy felhasználószámmal rendelkezik (5-50), nagy forgalma, ami miatt az SQL adatbáziskezelés elengedhetetlen!

Kifejezetten ajánljuk számítástechnikai nagykereskedőknek, mert néhány funkciója nagy segítség számukra. Ilyen pl.: Külső raktár kezelés, a számlázás és árukiadás elkülönítése, a kettéle gyártásismarkezelés, a komplett szerviz modul, a bevési rendelés, a futárszolgálatkezelés, kinnlevőségkövetés és nyilvántartás, a haszonrések tételként számlánként, vonóként, 6db árkezelése, árlistakezelés...

Az InCash SQL verziót nagyfelhasználós környezetben a Unitel City Computer tesztelte több mint 25 felhasználóval és 20.000 db-ot meghaladó számlával évente.

Megvásárolható Modulok!

- ◆ Előleg számla készítés
- ◆ Export számla készítés
- ◆ Költségnyilvántartás
- ◆ Átutalások nyilvántartása
- ◆ Több raktár kezelés
- ◆ Pénztár kezelés
- ◆ Gyártási számok kezelése (Bejövő)
- ◆ Gyártási számok kezelése (Kimenő)
- ◆ Árukiadó raktár kezelése
- ◆ Szerviz kezelés
- ◆ **Sulinet Express számlázási modul**
- ◆ Gyártás modul
- ◆ Internetes árlista-frissítés
- ◆ Internetes árlista-frissítés beszerzési és készlet információval
- ◆ Vonalkód nyomtatás (EAN13, Code128)

Unitel - Sulinet Express Termékek

BASIC LITE 3 (SNGL)

3 ÉV GARANCIA

- Processzor : 2,0Ghz Intel Celeron dob.
- Alaplap : Mercury KM 266
- Memória : 128/266 DDR márkás
- HDD : 40GB Maxtor (7200rpm)
- FDD : 1.44 Floppy Samsung
- CD Olvasó : 52x LG
- Monitorvezérlő : integrált
- Monitor : Mercury PCI Conexant
- Modem : integrált
- LAN : integrált
- Audió : Altrix 120W
- Aktív Hangszóró : Mercury KOB 323p
- Egér : Win98 HU P3/2
- Billi. : ATX Cool 6000P 300W
- PC-ház, Táp : 64MB Pendrive 2.0
- Pen-Drive : Linux Mandrake 9.1
- Op. Rendszer

95.900 Ft

OM051-RSR-012

* LG 700B monitor

38.400 Ft

OM051-16-RSO-1

BASIC TOP 3 (SNGT)

3 ÉV GARANCIA

- Processzor : AMD Athlon XP 2000 dob.
- Alaplap : Abit KD7-A
- Memória : 128/266 DDR márkás
- HDD : 40GB Maxtor (7200rpm)
- FDD : 1.44 Floppy Samsung
- CD Olvasó : 52x LG
- Monitorvezérlő : GF4 MX 440 64MB
- Monitor : Mercury PCI Conexant
- Modem : integrált
- LAN : integrált
- Audió : Altrix 120W
- Aktív Hangszóró : Mercury KOB 323p
- Egér : Win98 HU P3/2
- Billi. : ATX Cool 6000P 300W
- PC-ház, Táp : 64MB Pendrive 2.0
- Pen-Drive : Linux Mandrake 9.1
- Op. Rendszer

115.400 Ft

OM051-RSR-021

* LG 700B monitor

38.400 Ft

OM051-16-RSO-1

Sulinet express

Számítógépek - Szoftverek - Notebookok - Monitorok - Nyomtatók - Hangfalak - Tárolóeszközök
Multimédia - Perifériák - Fényképezőgépek - Alkatrészek

Értékesítési helyeink az ország 250 pontján!

Távvezérlő szoftverek

Mintha csak ott lennénk...

Nem kell feltétlenül bemennünk az irodába, hogy megnézzünk egy fontos dokumentumot, vagy letöltsük leveleinket. A távvezérlő és távoli hozzáférést kínáló szoftverek segítségével bárholnan kezelhetjük számítógépünket – annak fizikai elhelyezésétől függetlenül.

A távvezérlő (remote control) szoftverek használata sokáig csak az informatikai infrastruktúrát felügyelő szakemberek és a folyton úton lévő üzletemberek kiváltsága volt. Az internet és a számítógépek terjedésével azonban mind többeknek van szükségük az ilyesfajta rendszerek szolgáltatásaira, ezért ezeket az alkalmazásokat ma már nagyon széles körben használják. Gondoljunk csak a Windows XP Professionalra, amely már beépítve tartalmazza a távvezérléshez szükséges funkciókat, bár ezek a képességek gyakran csak az elvégzendő feladatokhoz mérten.

Olyan szoftverre van szükség, amellyel a profik könnyen és gyorsan férhetnek hozzá a hálózat bármely számítógépéhez. A szakemberek olyan funkciókra is igényt tartanak, amelyekkel beleláthatnak a rendszer mélyébe. Ezzel szemben a hobbihasználók s azok, akik csak munkaeszközként használják a számítógépet, minél egyszerűbb megoldást szeretnének.

A választék gazdag, a mindössze egy webböngészőt igénylő alkalmazásoktól a több gép egyidejű vezérlését lehetővé tévő rendszerekig terjed. A programok ára szintén széles skálán mozog, harminctől több száz dollárig, s a többgépes konfigurációk esetén még ennél is magasabbra kúszhat a számla végösszege. Szerencsére léteznek ingyenesen használható, nyílt forráskódú megoldások is, azonban ezek képességei egyelőre többnyire elmaradnak a kereskedelmi szoftverekétől.

A választást megkönnyítendő többféle távvezérlő szoftvert is bemutatunk, ame-

lyek között a profik és az átlagos felhasználók is találhatnak testhez álló megoldást.

pcAnywhere 11.0

A Symantec távvezérlő alkalmazása jelenleg a piac egyik legnépszerűbb terméke. Funkciói és szolgáltatásai alapján magányos rendszeradminisztrációs célokra egyaránt alkalmas. A csatlakozás szempontjából nem „válogató” a program. A modes és TCP/IP kapcsolat mellett képes NetBios, SPX, soros, párhuzamos, ISDN, valamint infravörös portokon keresztül is megteremteni az összeköttetést.

A rendszert különféle komponensekkel telepíthetjük. Nem szükséges például mindenhol telepíteni az ügyféloldali alkalmazást, elég, ha csak a hostként funkcionáló gépre helyezzük fel. Ha Windows XP-t használunk, akkor opcionális lehetőségtől további adminisztrációs és felügyeleti eszközök is

használhatunk. Testre szabott telepítőcsomagokat készíthetünk a hostok számára, amelyek egyszerre több gépet is továbbíthatunk. A DynIP kliens segítségével pedig a dinamikus IP-címmel rendelkező számítógépeken is lehetővé válik a távvezérlés.

Bármennyire is egyszerű a telepítés, külön figyelmet kell fordítanunk a beállításokra. Vállalati környezetben, ahol különféle hálózati és biztonságtechnikai elemeket (router, tűzfal stb.) is működtetnek, szükség lehet azok átkonfigurálására.

A pcAnywhere készítői nagy figyelmet fordítottak a biztonságos működésre. A program számos lehetőséget kínál a felhasználók autentikálására, s együttműködik a Microsoft Active Directory Services, a Novell Directory Services stb. hitelesítési mechanizmusaival. A jogosultságokat részletesen szabályozhatjuk, a kommunikációs folyamatot pedig többféle (szimmetrikus vagy nyilvános kulcsú) eljárással kódolhatjuk.

ZENESZ - Symantec pcAnywhere Remote

File Edit Task Actions Help

Task Manager

Applications: Processes

Image Name	PID	Session ID	Us...	Thr
C:\WINDOWS\SYSTEM32\ZPSVCVIEWER.EXE	0xFFFF12A93	0		
C:\WINDOWS\CALC.C.EXE	0xFFFF2C907	0		
D:\CHP\PCANYWHERE\WRN\WV32.EXE	0xFFFF2D583	0		
C:\PROGRAM FILES\INTERNET EXPLORER\...	0xFFFF4A857	0		
C:\PROGRAM FILES\MICROSOFT OFFICE\O...	0xFFFF5E6CB	0		
D:\CHP\REMOTE\YAN\W\WHERE\JRA_REBO...	0xFFFF61978	0		
D:\CHP\REMOTE\YAN\W\WHERE\PROTELY...	0xFFFF62A6B	0		
C:\PROGRAM FILES\INTERNET EXPLORER\...	0xFFFF6A43F	0		
C:\WINDOWS\SYSTEM\TAPSRVY.EXE	0xFFFF73173	0		
D:\CHP\REMOTE\YAN\W\WHERE\JRA\GULI...	0xFFFF76767	0		
C:\PROGRAM FILES\WINDOWS\WINDM32.EXE	0xFFFF93418	0		
C:\WINDOWS\SYSTEM\WMI\WMIEXE.EXE	0xFFFF956A3	0		
C:\WINDOWS\SYSTEM\GHEHE.EXE	0xFFFF97E47	0		
C:\PROGRAM FILES\ADOBE\ACROBAT 5.0\...	0xFFFFA6E83	0		
C:\PROGRAM FILES\COMMON FILES\S\MA...	0xFFFFAF1D3	0		
C:\WINDOWS\RunFull.exe	0xFFFFB204B	0		
C:\PROGRAM FILES\MICROSOFT OFFICE\O...	0xFFFFB3F9B	0		
C:\WINDOWS\SYSTEM\INTERNATL.DXE	0xFFFFB453F	0		
C:\PROGRAM FILES\TCL\TCLART\MANAGER.P...	0xFFFFB6E63	0		

pcAnywhere: betekintést nyerünk a rendszerfolyamatokba

Távvezérlő programok

Sokoldalú funkcióival a szoftver lehetőséget teremt a vállalati számítógéppark működésének távfelügyeletére. Könnyedén szerkeszthetjük a rendszerfájlokat vagy a Registry-t, s menedzselhetjük a gépen futó alkalmazásokat. Gyakorlatilag a host gépek majdnem minden komponenséhez hozzáférhetünk. A beépített parancssoron keresztül DOS utasításokat adhatunk ki, s egyszerre akár több gépen is újraindítjuk, leállíthatjuk vagy zárolhatjuk a rendszert.

A továbbfejlesztett fájltoábbító műveletekkel az állományokat ütemezett feladatként, a háttérben küldhetjük el. Az adatátviteli folyamat egyébként különféle eljárások alapján optimalizálható, hogy maximálisan kihasználjuk a rendelkezésre álló sávsebességet. A fájlmenedzser a forrás- és célszámítógépen található könyvtárak összehasonlítását és szinkronizálását is lehetővé teszi. Érdekeség, hogy a program használva azokkal a gépekkel is kommunikálhatunk, amelyekre eredetileg nincs feltelepítve a pcAnywhere. Egy csökkentett funkcionalitású programcsomag segítségével ugyanis újraindítás nélkül hozzáférhetünk az ilyen rendszerekhez.

GoToMyPC

Az Expercitly által fejlesztett GoToMyPC alapkoncepciója némileg eltér a többitől, hiszen a teljes rendszert a távvezérlő alkalmazás és a hozzáadott szolgáltatások ötvözeté alkotja. A részvételt havi, illetve éves díjat kell fizetni, ami a számítógépek számától és az igénybevétel időtartamától függ.

A belépéshez először regisztrálni kell magunkat a GoToMyPC weboldalon. Ezután kerülhet sor a vezérlő alkalmazás letöltésére, amelyet azokra a gépekre kell telepíteni, amelyekhez a későbbiekben

RemotelyAnywhere: a vezérlés a böngészőn keresztül zajlik

csatlakozni szeretnénk. A művelet befejeztével átlíthatunk a kliens (például az otthoni) gép elé, és a szolgáltatás weboldalára való belépés után kiválaszthatjuk, melyik számítógéphez szeretnénk hozzáférni.

Ekkor már csak az ügyféldatali alkalmazást kell elindítanunk, mielőtt bejelentkezhetnénk a távoli gépre. A felbukkanó ablakban megjelenik annak képernyője, ezután pedig úgy dolgozhatunk vele, mintha csak a gazdagép előtt ülünk.

Érdemes megemlíteni, hogy a kliensoldali szoftver letöltése nélkül is használhatjuk a rendszert az úgynevezett Universal Viewer, vagy a PDA gépeken futó Pocket Viewer segítségével. Ebben az esetben azonban kénytelenek vagyunk lemondani a legtöbb távirányítási funkcióiról.

Ezekből egyébként sincs túl sok. A két gép között alkalmazható fájlcsere és a dokumentumok lokális nyomtatása mellett mindössze néhány vezérlő billentyűkombinációt (például copy/paste), a csevegést

és a rajzoló funkciót használhatjuk. A gépek közötti kapcsolat – rendhagyó módon – nem közvetlenül épül fel. A kommunikáció minden esetben az Expercitly szerverén keresztül zajlik. A végpontok a

80-as porton, kódolt csatornán keresztül csatlakoznak a szerverhez, így nincs szükség a tűzfal és az útválasztó előzetes konfigurálására. A forgalom kódolása mellett további lépéseket is tehetünk a

biztonságos használat érdekében, például lezárhatjuk a gazdagépet a kapcsolat idejére. Ilyenkor annak sem a képernyőjét, sem a billentyűzetét nem lehet lokálisan használni.

Annak ellenére, hogy minden egyes művelet egy kis „kerülő úton” jut el a célpontba, a szolgáltatás megfelelő sebességgel üzemeltethető. Ugyanakkor mindenképpen szükség van egy élő internetkapcsolatra, mivel a GoToMyPC kizárólag IP-alapú csatlakozást tesz lehetővé.

RemotelyAnywhere

A 3AM Labs távirányító megoldását a GoToMyPC-hez hasonlóan egy böngészőn keresztül irányíthatjuk. Ez azonban – az imént említett versenytársától eltérően – egy önálló rendszer, melyben a kommunikáció közvetlenül a gazda- és kliensgép között zajlik. A kliensgépnek tudnia kell Java appletet futtatnia, de erre manapság már minden böngésző képes. Érdekeség, hogy a rendszerbe akár WAP-kompatibilis mobil eszközökkel (telefon, PDA) is beléphetünk.

A program egyszerűen, nehézség nélkül telepíthető. A routert és a tűzfalat azonban át kell konfigurálnunk, hogy a

GoToMyPC: a cég webszerverén keresztül csatlakozhatunk gépünkhez

Name	Type	Size	Date	Attrb.
RemotelyAdmin	File Folder		2003-09-12 20:52	
RemotelyCU	File Folder		2003-09-12 20:52	
Acces Remote: stabilan működik kisebb rendszereken				

meghatározott portra érkező forgalom eljuthasson hozzánk. A további védelemről már a szoftver gondoskodik, például lehetőségünk van az IP-címek szűrésére, a felhasználók autentikációjára, a jogosultságok kezelésére, valamint az SSL, SSH1 és SSH2 kódolási eljárások használatára is.

Az általános funkciókkal könnyedén elboldogulunk, mivel ezek az eszközök egyáltalán nincsenek túlbonyolítva. A host képernyőképet vizuálisan is megjelenítő Remote Controlnál például csak a vágólap és néhány billentyűkombináció cseréjére van lehetőség.

A File Transfer segítségével az alapvető fájlkezelési műveletek (másolás, mozgatás, törlés és átnevezés) végezhetők el, ugyanakkor módunkban áll két könyvtár tartalmát egymással szinkronizálni. A Help Desk Chat csevegő funkció – nevéből adódóan – elsősorban a rendszergazda és a felhasználó kapcsolatát hivatott gördülvényebbe tenni.

A program szinte minden funkciót tar-

talmaz, amellyel elláthatjuk a rendszerfelügyelettel kapcsolatos teendőket. Az értekenyebb területeket a folyamatkezelővel és a regisztrációs adatbázis szerkesztőjével vizsgálhatjuk meg jobban. Figyelemmel kísérhetjük a gép pillanatnyi állapotát és az erőforrások kihasználtságát. Szükség esetén utasításokat adhatunk ki a beépített parancssorban, vagy ha éppen arra van szükség, a rendszert egy gombnyomással újraindíthatjuk.

A fájlok – például a rendszeres frissítések – telepítése a gép felhasználójának zavarása nélkül is megoldható, mivel ezeket a műveleteket a háttérben végezhetjük el.

Az állományok átvitelét a RemotelyAnywhere különféle módokkal optimalizálja. Az úgynevezett adaptív tömörítési eljárással például az adatcsomagok másolása közben folyamatosan igazodik a rendelkezésre álló sávszélességhez, a fájlok szinkronizálásakor pedig nem az egész állomány, hanem csak a megváltozott részek továbbítódnak.

HOGYAN TESZTELTÜNK?

A bemutatott szoftverek helyi hálózatban és nagy szélességű internetkapcsolat esetén a várakozásainknak megfelelően teljesítettek. Mi azonban inkább arra voltunk kíváncsiak, hogy milyen eredmények születnek a nálunk még általánosnak vehető modemes, betárcsázós internet-hozzáféréseken keresztül, ezért összeállítottunk egy harminc másodperces műveletsort, majd leértékeltük, hogy a távoli gépen keresztül mennyi időbe telik annak végrehajtása. A viszonyítási alapot a lokális gépen mért értékek adták.

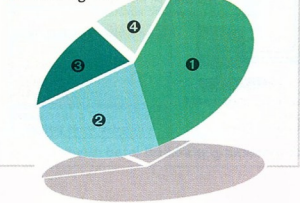
Méréseink során az eredmények összehasonlíthatósága érdekében mindegyik szoftverrel ugyanazt az alacsony képfelbontást és színmélységet használtuk.

Megvizsgáltuk a szoftverek fájlátviteli sebességét is. Különböző típusú (tömörített és nem tömörített) állományokat má-

soltunk az egyik gépről a másikra, továbbá értékeljük a sokoldalúságot, hogy a távoli géphasználat mellett milyen funkciók segítik elő a rendszerfelügyelet ellátás szemlély munkáját, esetleg milyen extrák, különleges funkciókkal látták el a programot.

Testzési szempontok

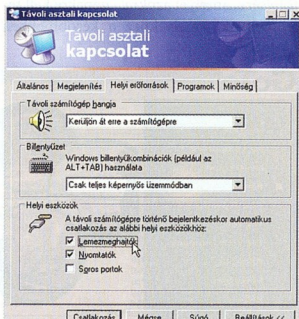
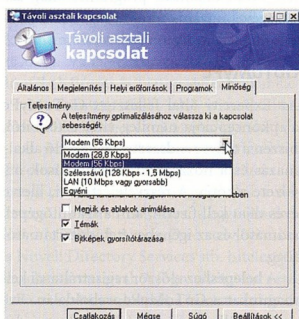
- 1 Távvezérlés 40%
- 2 Sebesség 25%
- 3 Kapcsolattípusok 20%
- 4 Biztonság 15%

Remote Administrator

Nem a legsokoldalúbb, de mindenképpen az egyik legegyszerűbben kezelhető távirányító az Admin néven is emlegetett szoftver. Lényegében nem is tud sokkal többet annál, mint hogy a kliens oldalon megjeleníti a host képernyőjét. Ettől kezdve azonban már úgy dolgozhatunk a távoli gépen, mintha előtte ülnénk, hozzáférhetünk minden alkalmazáshoz, ellenőrizhetjük és módosíthatjuk a rendszer paramétereit, fájlokat továbbíthatunk a két gép között, s műveleteket hajthatunk végre a telnet protokollon keresztül.

Kissé nehézkesen válthatunk a felsorolt műveletek között, mivel még a csatlakozás előtt kell kiválasztanunk, hogy melyik funkciót akarjuk használni. Ha mondjuk a szokásos módon vezéreljük a gépet, majd azt akarunk másolni egy fájl, akkor kénytelenek vagyunk újból bejelentkezni a rendszerbe. A fájltranszfer egy külön ablakban jelenik meg, miközben a vezérlőképernyő szintén aktív marad. Szükség is

Windows XP: az XP-ben is találunk távirányító funkciókat

Távvezérlő programok

van rá, mivel a transzfer funkció még a Windows Intézővel sem nagyon képes felvenni a versenyt.

A rendszerbe önálló Telnet szervert is beépítettek, amit – a Windows 9X operációs rendszerek kivéve – jól használhatunk. Az említett operációs rendszereknél azonban az Radmin nem fér össze a rendszerfájlokkal.

Különös fordulat, hiszen amúgy a szoftver remekül működik Windows 98 alatt. Míg más programok már régen lefagyatnak, vagy talán el sem indultak, addig az Radmin stabilan és megbízhatóan használható. Ráadásul a teljesítménye sok esetben meghaladja a komolyabb alkalmazásokat.

A biztonság oldaláról szintén nem fogunk elveszni az opciók között. A jelszavakat az MD5 és Twofish elnevezésű kriptográfiai algoritmusokkal, míg az adatátvitelt 128 bites titkosítási eljárással kódolják. A hozzáférést pedig az IP-szűrő segítségével korlátozhatjuk.

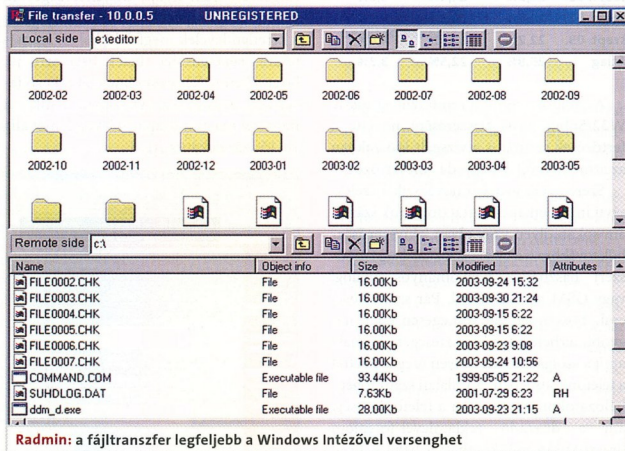
Access Remote PC

Az egyszerű megoldásoknál maradva nézzünk még egy példát ebben a kategóriában. Az Access Remote PC-vel a helyi hálózaton és interneten keresztül létesíthetünk kapcsolatot gépeink között. Hasonló

TÁVVEZÉRLŐ SZOFTVEREK

Termék	pcAnywhere	GoToMyPC	Remotely Anywhere	Radmin	Access Remote PC
Verziószám	11.0	4	5.1	2.1	3.8
Fejlesztő	Symantec	Explicity	3AMLabs	Famatech	access-remote-pc
Internet	www.symantec.hu	www.gotomypc.com	www.remotelyanywhere.com	www.famatech.com	www.access-remote-pc.com
Ár	199 dollár	15 dollár/hó	99 dollár	35 dollár	40 dollár
Értékelés	kiváló ■■■■■	jó ■■■■	jó ■■■■	jó ■■■■	jó ■■■■
Mérséi eredmények (minisec)					
Kapcsolódás	0:34	0:34	0:34	0:34	0:34
Műveletor végrehajtása	2:13	2:13	2:13	2:13	2:13
Tömörítetlen/tömörített fájlátvitel	1:24	1:24	1:24	1:24	1:24
Kapcsolat típusa					
IP/Netbios/SPX/modem-to-modem	+ / + / + / +	+ / - / - / -	+ / - / - / -	+ / - / - / -	+ / - / - / -
soros/párhuzamos	+ / + / +	- / - / -	- / - / -	- / - / -	- / - / -
Távvezérlés*					
Háttér/képernyővédő kikapcsolása	+ / +	+ / +	+ / +	- / -	- / -
Alhálózati keresés/broadcast	+ / -	- / +	- / -	- / -	- / +
Cache/script kezelése	+ / -	- / -	+ / +	- / -	- / -
Reboot/shut down	+ / +	+ / +	+ / +	- / +	- / +
Ftp/Telnet kapcsolat	- / -	- / -	+ / +	- / +	n. a.
Lokális nyomtatás/ütemezett feladatok	+ / +	+ / -	+ / -	- / -	+ / -
Másolás folytatása/szinkronizálás	+ / +	- / -	+ / +	- / -	+ / -
Delta fájlkezelés/tömörítés	+ / +	- / +	+ / +	- / +	- / +
Biztonság**					
IP-cím szűrés/naplózása	+ / +	- / -	+ / +	+ / +	+ / +
Csatlakozás engedélyeztetése/időlimit/jogosultságkezelés	+ / + / +	- / - / -	+ / + / +	- / - / +	- / - / +

*Szinbedíltás valamennyi programnál; **Jelszó-és kapcsolattitkosítás és képernyő-, billentyű-és egérzár valamennyi megvizsgált programnál

a felszereltsége, mint az Radminé, de itt nem kell külön bejelentkezni minden egyes funkcióra, s végig egy ablakon belül dolgozhatunk.

A szoftvert windowsos rendszerfelnyitásként is futtathatjuk, ekkor a gép bekapcsolásakor automatikusan elindul. A vezérlést pedig a menüből, vagy a pa-

rancsorból kiadott utasításokkal végezhetjük. A szervert üzemeltetése semmilyen nehézséget nem okoz. Indítás után mindössze egy apró ikon jelenik meg a tálcan. Nincs szükség különleges konfigurációra sem, persze a tűzfalat és a routert be kell állítanunk, hogy a program kommunikációs csatornája használható legyen.

A rendszerhez csak azok férhetnek hozzá, akik szerepelnek az engedélyezett listában. A felhasználók jogosultságait személyre szabottan adhatjuk meg. Még azt is meghatározhatjuk, hogy a fájlrendszer mely részéhez történhet hozzáférés. A jelszavak és a kommunikációs folyamat természetesen titkosítva van. Ez utóbbi például 128 bites kódolással történik, viszont nem lehet a kódolás fajtáját módosítani, illetve az egészet kikapcsolni, ezért állandóan aktív marad.

Az alkalmazás kliens oldala a funkciókat tekintve meglehetősen szegényes. Az Radminnal szemben viszont itt lehetőségünk van a távoli dokumentumok lokális nyomtatására.

Gigor Csaba ■

Internetszolgáltatók spamszűrése

Postaládánk őrei

Vajon milyen védelmet kínálnak postafiókjainknak az internet- és mail-box-szolgáltatók a spamáradattal, a vírus- és programféreg-támadásokkal, az átveréses levelekkel, valamint a számítógépes betőröckel szemben? A Chip utánajárt.

Elektronikus postafiókot több helyről is szerezhetünk. Sok munkahely saját üzemeltetési levelezőszerverén ad postafiókot, mások az internetszolgáltatók kínálatát veszik igénybe. Sokan, a fizetés mellett, ingyenes e-mail-címekkel is rendelkeznek.

A hagyományos postánál jóval olcsóbb és gyorsabb az elektronikus levélküldés. Leveleink biztonsága azonban sokszor távol áll az elvárható szinttől. Pár éve a spam (kéretlen reklámlévlé) problémája csupán a szakértőket érdekelte, ma az internet-hozzáférés és az e-mail postafiókok alapkötségei mellett további járulékos költségek is felmerülnek. A megelőző védelem mellett a bejutott levélzsemét átmeneti tárolásra, kezelése és eltávolítása is pénzbe kerül.

A 2-3 e-mail-címet is magában foglaló internet-hozzáférés előfizetési díja sokszor eltérő a telefonszámla mellett. Ezt azonban nemcsak használni, hanem védeni is kell. Ezúttal a BIX (Budapest Internet Exchange, azaz a budapesti internet körgyűrű) listáján szereplő cégek illetékesítői kértünk adatokat arról, milyen védelmi szolgáltatásokat (spamszűrés, e-mailek vírusellenes védelme, tűzfal) nyújtanak előfizetőiknek, s milyen további választható opciókat, csomagokat kínálnak az alapszolgáltatásokon túl.

Bár a kért információ többnyire elérhető a cégek weboldalairól is, úgy ítéltük meg, olvasóink többségének nincs ideje hosszasan bibelődni ilyen szakmai kérdésekket.

A bemutatandó internet- és e-mail-szolgáltatók listája ugyan nem teljes, a kínálat mégis hűen tükrözi a mai magyarországi helyzetképet.

Vírus- és spamszűrés a neten

Míg korábban a flopilemezeken beszivárgó vírusok miatt aggódtunk, mára a világháló felől érkező levéláradat a fő veszélyfor-

rás. Az e-mail ugyan többé már nem a szakértők zárt csodavilága, de nem biztos, hogy mindenki ismeri a megbízható védekezési módszereket. Statisztikai adatok szerint levélforgalmunk nagy, és egyre növekvő százalékat teszik ki a vírusfertőzött küldemények és a kéretlen reklámlévelek. Ezt bizonyítja az Axelerótól kapott táblázat is.

2003. augusztus 27. és szeptember 3. között vizsgálták a vírusos levelek arányát az Axelero postafiókjában.

Dátum	Vírusos	W32 /Sobig	Egyéb vírus
aug. 27.	23,5%	22,5%	0,9%
aug. 28.	19,4%	17,4%	2,0%
aug. 29.	24,3%	21,3%	3,0%
aug. 30.	28,6%	25,4%	3,2%
aug. 31.	35,3%	30,9%	4,4%
szept. 01.	28,5%	24,4%	4,1%
szept. 02.	24,7%	20,3%	4,3%
szept. 03.	22,2%	17,8%	4,4%
Átlag	25,8%	22,5%	3,3%

Az adatok szerint a rendkívül agresszív W32/Sobig vírus tiszteresére növelte a fertőzések számát, s a vizsgált időszakban az átlagos levelek negyede volt fertőzött.

Szerencsére gyorsan növekszik a szélesárvú internetkapcsolattal dolgozók száma, ám sokan, ilyen vagy olyan kényszerűségből, továbbra is a betárcsázós (dial-up) módszert használják hagyományos analog, vagy GSM-modemükkel. Pár szemléltet csak bosszúság, de tömegesen már nagyobb terhelést és idővesztést okoznak, amit a szolgáltató keményen meg is fizetett a telefonköltségben. A vállalati számítógéphálózatokon ugyan ritka a telefonköltség, ám a duzzadó reklámlévlé-forgalom drasztikusan csökkentheti a helyi hálózat sebességét és elérhetőségét, a válogatás időrabló, a levélzsemét tárolása és továbbítása pedig felesleges költségeket generál.

Védelmi funkciókat keresve a szolgáltatók honlapjain sok esetben meglepően

kevés információt találtunk. Vagy nem is írnak erről, vagy éppen csak megemlítik a lehetőségét. A szolgáltatói szerződések azonban már minden szolgáltatónál egyértelműen tiltják (és szankcionálják!) a spam-küldést, lehetővé téve a fegyelmetlen levélküldők – legalább ideiglenes – kizárását.

A FreeStart Kft. még szeptemberben indította el a FreeStart+ szolgáltatását. Ebben aktív vírusvédelmet és spamszűrést kínál, valamint a felhasználó által testre szabottan konfigurálható tűzfalas védelmet. E védelem az ügyfeleik náluk üzemelő postafiókjaira vonatkozik. Hasonló kezdeményezést indított ingyenesen az Euroweb és az üzleti ADSL-csomagjaihöz.

Az Interware a postafiókkal rendelkező ügyfelei számára némi felár ellenében kínál vírusszűrést.

Az Axelero fentebb már említett statisztikája szerint a vizsgált időszakban a levélforgalom negyede vírusos volt. Persze, a szolgáltató vírusvédelme mellett érdemes megtartani és rendszeresen frissíteni a helyi víruskeresőt, illetve az egyéb védelmi szoftvereket. Nem árt egy olyan levelező program sem, amelyben nem fedeznek fel szinte hetente újabb biztonsági hibákat.

Ingyenes e-mail-szolgáltatók

Freemail

Az ingyenes Freemail sem spam-, sem vírusszűrést nem nyújt, de lehetőséget ad kézi beállítású szűrők alkalmazására, s így a kéretlen levelek megfelelő helyre irányítására. Feketelistája (black list) arra jó, hogy a benne felsorolt címekről érkező leveleket egyszerűen visszapatintjuk. E módszer ma már csupán a levélzsemét alig 10-15 százalékat szűri ki.

MA MEG SEGÍTHET SZ

Feketelista

Itt a feladatokhoz tartozó e-mail címeket az e-mail szűrőnk. Ezzel meg lehetne szűrni azokat az e-mail címeket, amelyek nem tartoznak a kívánt címek közé. Az e-mail címeket a következő módon kell megadni: [Kattintson ide](#) a részletekért.

Tiltás

Itt a feladatokhoz tartozó e-mail címeket az e-mail szűrőnk. Ezzel meg lehetne szűrni azokat az e-mail címeket, amelyek nem tartoznak a kívánt címek közé. Az e-mail címeket a következő módon kell megadni: [Kattintson ide](#) a részletekért.

Freemail: blokkolási listával adhatók meg a tiltott feladók és tartományok

Az egyedi szűrők beállítása komplikáltabb, ám használatukat részletesen leírja a Freemail dokumentációja. Így némi türelemmel és sok-sok próbálkozással eredményesen szűrhetők ki a kénytelen levelek. Nem a legkényelmesebb módszer, de működik és ingyenes! A nagyobb fokú védelemre egy emelt díjas SMS-sel spamszűrést is rendelhetünk. Mindezek után teste szabhatjuk a spamszűrő programot, amely a spamekben gyakran előforduló kifejezéseket pontozza. A szűrési határ bármikor megváltoztatható, tőlünk függ, hány pontot spam egy bejövő levél.

FreeStart

A FreeStart belépő oldala könnyen áttekinthető, nem keveredünk el a beállítások dzsungelében. Az ingyenes alapsomag nem nyújt sem spam-, sem vírusvédelmet, még olyan szűrőket sem, amelyeket a Freemailnél vagy a MailBoxnál láttunk. A fizetős FreeStart+ megnövelt méretű levelesládát tartalmaz, valamint aktív vírus- és spamszűrést, s tűzfal védelmet nyújt mindazok számára, akik a betárcsázásra is a FreeStartot használják.

A fizetős szolgáltatás megrendelése után kérhető a beérkező vírusos levelek automatikus törlése, de ez nem kötelező. A szűrők beállításainál kérhetjük, hogy továbbítsa a spameket jól láthatóan megjelölve, s az eredeti levél csak csatolt fájlként jelenjen meg. A rendszer a szűrőn fennakadt levelekről is értesítést küldhet.

Hotmail

A Microsoft Hotmail rendszere webes felületen, vagy Outlookon egyaránt használható. Más POP3 levelezőkkel nem érhető el az ingyenes Hotmail, a fizetős csomag ellenben igen – a feltételek szigorításával.

Hotmail: az előfizetőknek vírusvédelem és nagyobb tárterület is jár

A világszerte milliók kedvencévé vált, ma még ingyenes levelező rendszer már rendelkezik némi alapszintű antispam eszközparkkal, mint az mellékelt ábráron is látható. A fizetős e-mail-zolgáltatást egy McAfee technológiát hasznosító vírusellenőrző rendszerrel is felszerelték.

IndexMail.hu

Az IndexMail a PrimPosta néven ismert rendszer „motorjával”, az indexes csapat tervezte felületen működik. Szolgáltatás-választéka folyamatosan bővül, de már most is minden olyan lehetőséget fel kínál, amit egy korszerű, webes, ingyenes levelező rendszernek tudnia kell.

A fejlesztők néhány spamszűrési lehetőséget is beépítettek rendszereikbe, így a főokok bérlői sem teljesen védtelenek a kénytelen reklámlével-áradattal szemben.

IndexMail: szemléletes levelező-beállítási panel

Mailbox.hu

A Mailbox is csak saját kezű spamszűrést tesz lehetővé kliensoldali segédprogrammal. Kezelése valamivel egyszerűbb, mint a Freemail rendszeré, ám kevésbé rugalmas. A spamküldés általános tiltása mellett további megnyugtató szövegrészeket is találunk a szolgáltatási szerződésben:

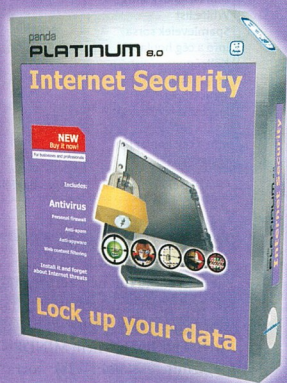
„A Szolgáltató nem tekint bele a Felhasználó leveleibe egészen addig, míg – erre törvény, jogszabály nem kötelezi, – érdekeinek védelme meg nem kívánja. A Szolgáltató nem küld a Felhasználónak kénytelen reklámajánlatokat harmadik féltől.

A Szolgáltató nem adja tovább a Felhasználó regisztrált adatait, e-mail-címét harmadik félnek.”

Az ingyenes Mailbox mellett mérsékelt díjazás ellenében előfizethető a bannermentes és megnövelt tárterületű Mailbox Pro és az emeltdíjas SMS-sel indítható Mailbox SMS, amely mobilunkra küldött rövid üzenettel jelzi a beérkező leveleket.

Panda Platinum Internet Security

Zárja el adatait az Internetes fenyegetések elől!

ÚJ!

Az új Panda Platinum Internet Security átfogó megoldást nyújt az Internetes fenyegetések legészesebb skálájára.

- Személyes tűzfal
- Spam védelem
- Kémprogram-védelem
- Web-tartalomsvédelem

Telepítse és felejtse el az Internettel kapcsolatos féltelmét!

www.pandasoftware.hu

Panda Software Hungary

Tel.: (06-1) 469 7099

E-mail: hungary@pandasoftware.com

Hivatalos magyarországi disztribútork:

SZOLGÁLTATÓK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK

ISP/Mail szolgáltató	Alarmix	Axelero	BékésNet	EuroWeb	FreeStart	SédNet
Webcím	www.alarmix.hu	axelero.hu	bekesnet.hu	euroweb.hu	freestart.hu	sednet.hu
Spamszűrés		van	nincs	van*	fizetés	nincs
Spamszűrő technikák		van	-	van	van	-
Tiltólisták (Black list)	van	van	-	van	van	-
Öntanuló	van	nem	-	van	van	-
Heurisztika	van	nem	-	van	van	-
Felhasználói konfig.	nincs	szűrők	-	van	van	-
White list	nincs	van	-	van	van	-
Spamlevelek sorsa	törlés	törlés	-	jelölés/törhető	jelölés/törhető	-
Info a cég honlapján	nincs	van	nincs	van	van	van
Költség	ingyenes	ingyenes	nincs	ingyenes	790 Ft/hó***	nincs
Programkínálat	nincs	Origo Szoftverbázis	a nyitólapon	nincs	link	van
Víruszűrés	van	van	kiemelt ügyfelek	van*	van	van
Fertőzött levél sorsa	törlés	törlés	törlés	törés	törés	törés
Info a cég honlapján	nincs	van	nincs	van	nincs	van
Költség	ingyenes	ingyenes	ingyenes	ingyenes	790 Ft/hó***	ingyenes

* = ADSL-előfizetőnek, ** = céges ügyfeleknek, *** = spam- és víruszűrés együtt

Pénzes szolgáltatók

Pár éve rendkívüli népszerűségnek örvendtek az ingyenes internetszolgáltatók, de a kedvezményes Matáv-csomagok (így MINDENKINEK – nem MINDENKINET?) megszűntése után ezek sorra háttérbe szorultak, majd eltűntek, s a piac szinte teljesen a fizetős szolgáltatóké lett.

Alarmix

Linux-alapú levelezési rendszerrel szerveroldali automatikus vírusellenőrzés is kiegészíti. A vírusellenőrző szoftver adatbázisát naponta kétszer frissítik, így a védelem az új vírusok ellen is hatékony. A rendszer immár több mint egy éve működik.

A spamszűrés július első napjaiban vezetett be. Működése a pontozásos elven alapul: figyeli a kéréten reklámlevelekre jellemző tulajdonságokat, ezeket értékel, s ha a végeredmény összpontszáma meghalad egy adott értéket, a levelet spamnek minősíti. Miután nehéz optimális értéket találni annak eldöntésére, hogy hol a határ a kéréten levelek és egy normál level pontszámai között, igyekeztek olyan beállítást találni, amely megbízhatóan garantálja, hogy a felhasználók levelei bántatlanul átjusának a rendszeren.

Bár a szűrés biztonságáé nem 100%-os, a viszonylag enyhe beállítások hatékonyságát igazolja, hogy a betemetelés utáni két és fél hónap alatt több mint 1,5 millió kéréten levéltől szabadították meg ügyfeleiket.

Axelero

Az Axelero rendkívül sokat tett az elmúlt időszakban, hogy felhasználói számára biztonságosabbá tegye a világháló haszná-

Axelero: bőséges csomagkínálat, ingyenes szoftverek az Origo szoftverbázisból

latát. Elsőként figyelmeztette ügyfeleit a kapcsolatváltó tárcsázó programok veszélyére, s kibővítette az [Origo] Szoftverbázis ingyenes kínálatát, levelező rendszerébe új, automatikus víruszűrészt épített, valamint a Freemailt használók számára is elérhetővé tette a spamszűrészt.

BékésNet

A BékésNet is nyújt szerveroldali védelmet kiemelt ügyfelei számára, s a levelezőszerverek vírusvédelme mellett a Layer3 szintű applikációs proxy víruszűrészt is megoldották.

Tűzfalaink linuxos, illetve Linux-alapú megoldások, bár ma még csak csomagszűrő szinten üzemelnek. A webes proxy még gyakori, de a többi protokollnál az ügyfelek megelégednek a portszintű szűréssel.

A magánügyfelek – jellemzően – az olcsó DSL-routerekkel próbálják védeni magukat, vagy ingyenes víruszűrészt használnak, ám a legtöbb esetben sajnos ez semmit sem ér!

EuroWeb

Üzleti ADSL-előfizetői számára az EuroWeb ingyenesen adja a SecureNet csomagot. Ez a spam- és víruszűrés mellett egy, a felhasználó által konfigurálható tűzfalas védelmet is tartalmaz. A szolgáltatói oldalról futó tűzfal azzal az előnnyel jár a felhasználóival szemben, hogy nem hatnak rá sem a helyi hálózat hibás biztonsági beállításai, sem az operációs rendszer hibái vagy hiányosságai. A felhasználónak is lényegesen egyszerűbb a dolga, ha nem magának kell a tűzfalat építenie, üzemeltetnie.

Folyamatosan frissített adatbázisának (Linux platformon futó RAV Antivirus) köszönhetően az automatikus víruszűrés a legújabb vírusokkal szemben is hatékony, és a SpamAssassin segítségével a levelezémet kiszűrését is az előfizetői igényeknek megfelelően állítják be.

A kéréten leveleknél alapszabály, hogy levelet nem törölnék, csak megjelölik. Ezeket a felhasználó a levelező kliens segítségével távolíthatja el, azonban hamarosan minden felhasználónak komolyabb

EuroWeb SecureWeb

EuroWeb: ahol a biztonság kellő fontosságot kap...

AntiSpam

SZTAKI sztaki.hu	TVNet www.tvnet.hu	Westel.net www.westel.hu	FreeMail freemail.hu /fm/login fizetés	FreeStart freestart.hu	HotMail www.hotmail.com	IndexMail indexmail.hu	MailBox.hu mailbox.hu
van **	van	nincs	van	fizetős	van	van	nincs
van	van	-	van	van	van	van	-
van	van	-	nem	van	van	nem	-
van	van	-	nem	van	van	nincs	-
nincs	nincs	-	szűrők	van	van	van	-
nincs	nincs	-	van	van	van	van	-
törlés	jelölés/törölhető	-	törlés	jelölés/törölhető	van	állítható	-
nincs	nincs	-	van	van	van	van	-
nincs	ingyenes	-	500 Ft / 3 hónap ***	790 Ft/hó ***	31,99 euró / év ***	ingyenes	-
nincs	nincs	linkek	Origo Szoftverbázis	linkek	nincs	nincs	nincs
van **	van	van	nincs	fizetés	fizetés	nincs	nincs
törlés	törlés/kérésre elküldik a csatolmányt	törlés	törlés	törlés	törlés	-	-
van	van	nincs	nincs	nincs	van	nincs	-
ingyenes	ingyenes	ingyenes	500 Ft / 3 hónap ***	790 Ft/hó ***	31,99 euró / év ***	-	-

konfigurálási lehetőséget adnak az egyedi adminisztrációs felületen, ahol akár szerveroldali spamtörlés is beállítható!

A felhasználók előre meghatározott tűzfalas biztonsági szintek (jelenleg 5) közül válogathatnak, de a spamszűrés mintájára itt is lehetőséget adnak egyedi szabályrendszerek felállítására.

SédNet

A SédNet szerverein a használat jellegéből adódóan inkább eseti a vírusvédelem, s ellenőrzési célokat szolgáló vizsgálatot takar. A levelezőszervereken mind a bejövő, mind a kimenő levelek vírusellenőrzése megtörténik. Erre a célra úgy egy éve már Linux-alapú szoftvereket használnak. Linuxos tűzfal alkalmaznak, s a védelmi szinteket alapvetően az előfizetés típusa határozza meg. Ettől való eltérést igény szerint teljesítenek.

A kliensoldali Windows PC-kre a Kerio Personal Firewall, esetleg a ZoneAlarm telepítését javasolják, elsősorban ingyenes voltak miatt.

Igény szerint spamszűrő megoldásokat is javasolnak, de csak tanácsokkal segíthetnek ezek beállításában, felelősséget nem tudnak vállalni a korrekt működésért.

SZTAKI

A SZTAKI nem kifejezetten az otthoni végfelhasználók internetszolgáltatója. Felügyelt szolgáltatásai Linux- és Solaris-alapú levelező rendszerekre és ezek vírusellenőrzésére, spam elleni védelmére terjednek ki. Több tőzeget linuxos és háromszáz Sun Solaris postafiók napi gondjait intézik.

A vírusszűrés a bejövő mellett a kimenő leveleken is elvégzik. Levelet nem tö-

rölnek, azokat mindig továbbítják a címzettnek. Az egyes levélrészletek (főként a csatolt állományokat) ellenőrzik, és a gyanúsakat tájékoztató szövegre cserélik ki. Ilyen cserére akkor kerül sor, ha a fájl potenciálisan vírusrohadozó (kiterjesztése .com, .exe, .pif, lásd a weboldalunkon), vagy ha a vírusellenőrzés riaszt. A tömörített (.zip) és a kódolt levélrészletek is ellenőrzni a rendszer. Word dokumentum (.doc) állományoknál azonban nem ellenőrzik, hogy tartalmaz-e makrovírust. Bejelentéseket a szokásos „postmaster” és „abuse” címenek fogadják. A szűrés általános érvényű.

A SZTAKI-nál már a kezdetektől alkalmaznak DNS-alapú spamszűrészt. Újdonsága miatt jó visszhangja van a tartalom szerinti szűrésnek, ugyanakkor az SMTP bőséges lehetőséget ad levelezési visszaélésekre.

TVNet

A TVNetnél a vírus- és spamszűrés automatikus, mivel – nagyon szimpatikusan – ezek küldését etikai kódexük tiltja. A vírusos üzeneteket szűrik, erről az ügyfél értesítést kap, és kérésre a csatolmányt eljuttatják hozzá. Webmail felületen saját szűrőket is be lehet állítani. Levelező szerverükön a levelezemét visszaszortításáról is gondoskodnak.

Kimondott csomagszűrő tűzfalnak nem használnak az ügyfelek kapcsolatában. Erre a célra az ügyfélnél elhelyezett ADSL-, illetve kábelroutereket ajánlják, s ezek NAT-olás (címfordítás) útján védik a göttük lévő helyi hálózatot.

Tanácsuk megfontolandó és egyben mehökkentő: „Ha Windowst használ, akkor térjen át Linuxra.” Aki ezt nem fo-

Tisztelt Érdeklődő!

A TVNET Kft. a hazai széleskörű internetszolgáltatás egyik legjelentősebb központjaként tevékenykedik már közel húsz éve. Üzleti oldalain interneteszközök szolgáltatásait, akár az Internet Explorer, a Mozilla, a Netscape, a Microsoft Internet Explorer, a Netscape, a Real Vektor, a Messenger stb., a nap 24 órájában, az internetezés során az egyes szolgáltatások működését ellenőrzik, azaz a szolgáltatás megteremtését követően azonnal észlelik a vírusos és a káros tartalmú leveleket, azokat azonnal törlik a szerverekről.

Elküldött levelek

Az Önök által küldött leveleket a TVNET Kft. szerverein keresztül a legújabb vírusellenőrzési technikákkal ellenőrzik. A vírusos leveleket azonnal törlik a szerverekről, az értesítést az Önök e-mail címére küldjük meg. A káros tartalmú leveleket az Önök e-mail címére nem küldjük meg, az értesítést az Önök e-mail címére küldjük meg. A káros tartalmú leveleket az Önök e-mail címére nem küldjük meg, az értesítést az Önök e-mail címére küldjük meg.

SPAMSZŪRÉS

Az Önök által küldött leveleket a TVNET Kft. szerverein keresztül a legújabb vírusellenőrzési technikákkal ellenőrzik. A vírusos leveleket azonnal törlik a szerverekről, az értesítést az Önök e-mail címére küldjük meg. A káros tartalmú leveleket az Önök e-mail címére nem küldjük meg, az értesítést az Önök e-mail címére küldjük meg.

TVNet: spam- és vírusszűrés az alapban, a weboldáról online vírusellenőrzés

gadja meg, legalább használja rendszeresen a Windows Update weboldalt. Outlook Express helyett is inkább más levelezőprogramot ajánlanak – többnyire a Mozilla-t javasolják –, de az felhasználók többsége elereszt a fül mellett.

Ha az ügyfél nagyobb mennyiségben kap kéretlen leveleket meghatározható címekről, akkor szűrésabályok is felállíthatók a TVNET Webmail szolgáltatásán keresztül, és külön mappákba terelhetők a levelek.

Westel.net

Bár a Westel elsősorban GSM mobil-, nem pedig internetszolgáltató, sok hazai ISP boldog lenne az általuk üzemeltetett fiókszámmal. Spamszűrésük jelenleg nincs, rendszereik védelmére természetesen üzemeltetnek tűzfalakat, de egyéni ügyfeleink nem kínálnak testre szabott tűzfal- és spamszűrő szolgáltatást. Vírusvédelmük fejlesztés alatt áll.

Magai István – Nagy Gergely ■

Samplerek 1.

Hangszert csinálnak a PC-ből...

A PC megjelenésével a zenészek eszköztára olyan lehetőségekkel egészült ki, amelyek úgy teszik lehetővé egy hangszer használatát, hogy a – sokszor roppant drága – „eredetit” nem kell megvásárolniuk. Most összefoglaljuk a legelterjedtebb „hangszerpótlók”, a samplerek tudnivalóit, következő számunkban pedig a gyakorlatban is hangszerré avatjuk a PC-t.

Eszoftverhangszerek a legtöbb esetben jól pótolják a „vasakat”, természetesen lehetséges olyan eset – elsősorban professzionális felhasználásoknál, például egy színház hangtárában –, amikor nem mert az üzembiztonság elsőleges szempont.

A sampler alapvető feladata, hogy egy létező hangot – egy hegedű, kórus vagy egy felszálló repülőgépp hangját – valóságként visszaadja. Ezt az teszi lehetővé, hogy a hangot először felvesszük, majd egy külső vezérlőjellel (ez jöhet a billentyűzetről vagy egy másik programból) lejátszjuk. Ha egy hangszer hangjáról van szó, az is fontos szempont, hogy a hangszer teljes hangterjedelmében lejátszhatunk hangmintákat, továbbá a hangmagasság mellett egyéb akusztikai tulajdonságokat is reprodukálhatunk. Ilyen például a hang dinamikája, hangereje, artikulációja – gondoljunk csak arra, hogy egy egyszerű G hangot egy hegedűs hányféleképpen tud megszólaltatni. Természetesen mód van mesterségesen generált hangszinek előállítására és manipulációjára is, ez azonban nem tipikus.

A sampler használata sok esetben az egyetlen járható út. Például amikor olyan hangszereket akarunk használni, amelyek eredetijével (templomi orgona, hangversenyzongora, szimfonikus zenekar stb.) nem rendelkezünk, vagy élő produkciókban, ahol egy billentyűsnek többféle hangszer hangjai között kell váltania. A szoftveres

sampler otthoni stúdióink kiváló eszköze is egyben, hiszen rengeteg hangzást tudunk előállítani segítségével, pedig mindössze egy számítógép az eszköztárunk.

A hangok felvételéhez és lejátszásához a hangkártyát, tárolásukhoz pedig a RAM-ot és a merevlemez használja. Any nyiban különbözik hardveres megfelelőjétől, hogy használata rugalmasabb, erőforrásai igen tág határok között konfigurálhatók. Hátránya, hogy egy sokcélú, általános operációs rendszeren keresztül működik, ami nem kellő körültekintés esetén időzítési és üzembiztonsági gondokat okozhat.

Alapfogalmak

Ahhoz, hogy egy zongora hangját teljes hangterjedelmében használni tudjunk, nem elég egy hangját felvennünk és különböző sebességgel visszajátszanunk ahhoz, hogy más-más hangmagasságot kapjunk. Ezzel a megoldással a hang felharmonikusait is „tologatjuk”, ami megváltoztatja a hangszint, méghozzá igen erőteljesen: egy bizonyos határon túl már meg sem ismerenénk, hogy zongora szól. A lehető legjobb hangvisszaadás érdekében ezért célszerű minél több, különböző hangmagasságú mintát venni – a legjobb minden billentyűről. Hasonló a helyzet a hangerő tekintetében is: hogy egy hang élethűen szóljon a különböző leütéseknél, több mintából kell tudjunk választani. Láthatjuk, hogy egy zongora élethű megszólaltatásához

igen nagy számú mintára van szükségünk. Ez az eljárás a multisampling.

Hogy egy hangszerhez hány mintát használunk, főként attól függ, hogy mennyire vagyunk igényesek, melyek a hangszer (ami lehet hangszercsoport, teljes zenekar, kórus és emberi énekhang is) jellemzői, s milyenek a hardverünk lehetőségei. Az utóbbi elsősorban a tárolási kapacitásra vonatkozik, ugyanis egy komolyabb mintakészlet mérete elérheti a több GB-ot. A régebbi samplerknél még komoly korlátot jelentett a memória mérete, ugyanis a használni kívánt hangszerek teljes mintakészletét előre be kellett tölteni a memóriába. A korszerű megoldások már közvetlenül a mágneslemezeiről dolgoznak.

Lényeges követelmény továbbá egy minta lejátszásánál, hogy az általunk megkívánt hosszúságban szóljon, például egy orgonahang esetében amíg a billentyűt lenyomva tartjuk. Fel kell oldani azt az elletmondást, hogy felvételkor a minta adott időtartamú, lejátszáskor pedig változó hosszúságú. Erre alkalmazkodik az úgynevezett loopokat. A mintában kijelöltünk egy olyan szakaszt, amely ismételtlen lejátszható, a hang elengedésekor pedig ebből a ciklusból kilépve, a minta hátralévő részével fejezzük be a lejátszást. A minta loop szakaszának kiválasztása igen kényes feladat. Vannak ennél bonyolultabb feladatok is: például a zongoránál figyelembe kell venni, hogy ha leütünk egy hangot és sokáig nyomva tartjuk, a hang egy idő után magától elhal, anélkül, hogy a billentyűt felengednénk.

Mintatípusok

Régebben – sokszor még ma is – a samplergyártók mindegyike egyedi mintaformátumokat használt saját készülékéinél. Az adathordozó struktúrája is egyedi volt, ezért más gépeken még beolvasni sem lehetett a mintákat. Ezért vannak Akai, Ro-

Hallón: wavloop képernyő a minta és paramétereinek szerkesztéséhez

Samplelek

land, E-MU, Kurzweil, Ensoniq stb. formátumú mintakönyvtárak. Ez a kényelmetlen helyzet gátolja a felhasználókat abban, hogy egyszerűen váltsanak a gyártók között egy-egy új modell megjelenésekor, mivel így elveszítik korábban összegyűjtött hangkönyvtárukat. Ezen a problémán segítenek a különböző konverter programok, az átalakítások azonban csak részlegesen lehetnek, mert az igen eltérő hardverfelépítés nem teszi lehetővé minden paraméter használatát.

A legújabb fejlesztésekben már majdnem mindig találunk olyan formátumokat (WAV, AIFF), amelyek általánosan elterjedtek, s így biztosítják a más samplekkel és szoftverekkel való együttműködést. Ez fokozottan érvényes a szoftveres samplekre, amelyek többnyire egy nagyobb rendszer részeként jelennek meg gépünkön.

Paraméterek

Minden hangszer legfontosabb tulajdonsága a hangzás minősége, ami a samplek esetében leginkább egy külső tényezőtől, a használt mintától függ. Ezért vásárláskor nagyon fontos szempont, hogy a kiválasztott típushoz milyen hangkönyvtárak használhatók. Mindenképpen előnyös a széles körű kompatibilitás, amikor az eszköz képes kezelni azokat a formátumokat (Akai, Kurzweil, E-MU, Ensoniq), amelyekben bőséges és jó minőségű a választék.

A multitimbralitás az egy időben megszólaltatható hangszerek számát jelenti, a polifónia pedig a hangszertől függetlenül egyszerre lejátszható hangok számát. Jó, ha tudjuk, hogy az eszköz milyen vezérléseket fogad el, azaz milyen lehetőségeink vannak a hang valós idejű befolyásolására (például vibrátorra). A jelfeldolgozás minősége a felbontástól függ, ha például a samplerünk kezelni tudja a 32 bites, 96 kHz-es állományformátumot, igen jó minőségű mintákat is képesek leszünk használni rajta. A sampler szűrőkészlete és effektjei ugyancsak jelentősen befolyásolhatják a hangzást. Munkánk során a sampler kezelőprogramjával kerülünk kapcsolatba, ezért ennek kényelmes kezelősége szintén alapvető fontosságú.

Szoftveres samplelek

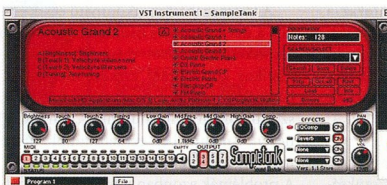
Ezek lehetnek önálló programok vagy más szoftverek moduljai (DirectX, VST, TDM, RTAS). Az utóbbiak a kompatibilitást biztosítják más programokkal, például a VST a Steinberg Cubase VST szervert által elő-

GigaStudio 160:
kényelmesen
kezelhető keverőpult

Akai S950: egy legendás
japán sampler, 1988 és
1993 között mintegy 15
ezeret gyártottak belőle

SampleTank: plug-in a
Macszen futó Cubase-ben

szőr alkalmazott, igen széles körben elterjedt felülettel. Léteznek speciális megoldások is, amelyeknél a hangrendszer és a program egységet alkot, és csak egymással képes működni – ilyen a Digidesign SampleCell és a Creamware Luna Powersampler. Az egyik legelső valódi szoftversampler a Giga Studio, amelyet 1997-ben dobott piacra a Nemesys. A program azóta jelentős fejlődésen ment keresztül és többféle változatban kapható. A GigaStudio 160 a legtöbb szolgáltatást kínáló típus.

Mivel a mintákat közvetlenül a merevlemezről olvassa, igen nagy méretű (legfeljebb 4,3 GB-os) mintákat tud kezelni. A GSIF drivert használó hangkártyákkal igen üzembiztosan és kis késleltetési idővel dolgozik. Egyszerre 160 hangot tud lejátszani és 64 MIDI csatornát vezérelni. Kezeli a 24 bites, 96 kHz-es felbontású állományokat, a saját formátumán kívül a WAV-ot is. Három különböző effektcsomagot és egy kényelmesen kezelhető keverőmodult tartalmaz. A Steinberg a vi-

lág egyik legismertebb, legjobb reputációjú cége, melynek számos programja vált ipari szabvánnyá. Szoftversamplerük a profi felhasználóknak szánt Halion. Kiemelkedő a fájlformátumok kezelésében, repertoárjában megtalálható a WAV, az AIF, az E-MU, az Akai, a Roland, a GIGA, az SF2, a REX, az LM4 és az EXS24. Egyidejűleg 256 hangot kezel, s 32 bites, 96 kHz-es felbontású mintákat tud feldolgozni. 18 szabadon definiálható kimenet van: 4 sztereo (8), 4 mono (4) és egy 5.1 surround (6).

Az IK Multimedia cég fejlesztése a 16 multitimbrális és 256 polifonikus hangot kezelő SampleTank. Közvetlenül olvassa a WAV, AIF, SDII, Akai és SampleCell formátumú mintakészleteket. Mac és Windows platformon egyaránt működik, és van VSTi, RTAS, valamint DXi változata is. 32 effektípust kínál, amelyekből hangonként 5 alkalmazható.

(Folytatjuk!)

Kárpáti Zoltán ■

Kiadványszerkesztés Linuxban

Linuxra számtalan programot írtak, de nem sűrűn találkozunk egyszerű, a magyar ékezetes betűket jól kezelő, helyesírás-ellenőrzővel ellátott kiadványszerkesztőkkel. Ezért is érdekes a Scribus, amely bár nem kínálja – egyelőre még – a Quark Express funkciógazdagságát, már most is jól használható, s nem csupán ígért. Egy próbát mindenképpen megér.

A Linux-világban gyakran meglehetősen összetett alkalmazások is elérhetőek forráskód formájában. A Scribus sem kivétel ez alól. Ha így szerezük be, annak egyik hátránya, hogy nem igazán lehet „Next-Next-Finish” (azaz a Folytatás vagy OK gombokra kattintgatva, amíg kész nem lesz) módszerrel a gépünkre telepíteni, bár a Linux-közösség a forráskódból való telepítés megkönnyítésére több megoldást is kidolgozott.

Telepítési tanácsok

Némi informatikai ismeret tehát szükséges a forráskódból való telepítéshez, bár sokat lendíthet a dolgon, ha segítő kezek elkészítik a futtatható bináris programfájlokat a forrásomágból. A forráskódból való telepítés hátrányát jelentősen kiegyenlíti az az előny, hogy a gépünkhöz s az azon futó rendszerhez maximálisan alkalmazkodó telepítést tesz lehetővé. Nem csupán abban áll ez az előny, hogy a fordí-

tó maga szabhatja meg, hogy a bináris fájlhalmazból mi kerül fel a gépre, hanem annyiban is, hogy a bináris állományok az aktuális hardver- és szoftverkönyvezet szabottan jönnék létre.

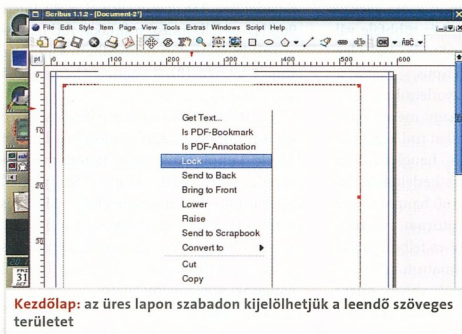
A testre szabást megkönnyítő egyik eszköz a ma már szinte minden összetettebb forráskódcsomagban megtalálható automatikus konfiguráló eszköz, mely a felhasználó számára elsősorban egy futtatható skriptfájlban nyilvánul meg, „configure” néven. Amennyiben ezt lefuttatjuk, utána már elegendő egy „make” utasítást kiadni. A problémák azonban már itt kezdődhetnek.

Annak ellenére, hogy a legtöbb Linux disztribúcióban (de az e cikk szerzője által használt SuSE 8.2-ben egészen biztosan) adott az „automake” rendszer. A konfigurációs rendszer ugyanis abból indul ki, hogy amennyiben egy alkalmazás a gépünkön van, akkor annak a fejlesztői készlete is megtalálható. Márpedig a bolti disztri-

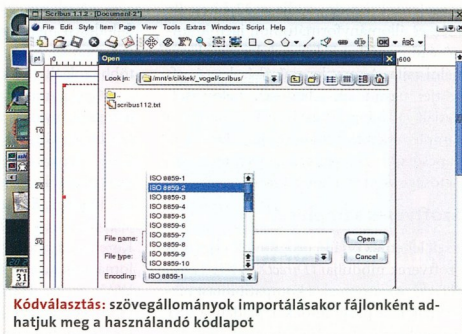
búció esetében gyakori, hogy helytakarékossági és egyéb okokból csak külön kérrésre települnek fel ezek. Hiányuk pedig a fordítási folyamat nem várt és bosszantó leállását okozza.

A Scribus telepítése során tehát az egyik tudnivaló az, hogy a legújabb (1.1.2-es) verzióban már integráltan megtalálható a – korábban csak külön modulként beszerezhető – Python-alapú szkriptek használatának lehetősége a kiadványszerkesztő programban. A Scribusnak ugyanakkor szüksége van az ezzel kapcsolatos tartó programrészletekre is. A Python futtatószerzőrenek meglétét a kipróbált Scribus 1.1.2 konfiguráló programja ellenőrizte, de nem tette meg ugyanezt a fejleállományok meglétével kapcsolatban. Így a fordítási folyamat elakadt, s mi tanulságként levontuk, hogy a SuSE 8.2 rendszerre való Scribus-telepítéshez szükséges a Python használatához különben nem elegendhetlen „python-devel” csomag telepítése. Ha pedig ennek kapcsán Python-leltárunkat ellenőriztük, akkor érdemes lehet szétnéznünk annak grafikus elemei és kapcsolatai között is, s mindenképpen ajánlatos helyet szorítanunk számukra a merevlemezen.

Hasonló a helyzet a „libart” csomag és néhány más eszköz esetében is. A nyomta-

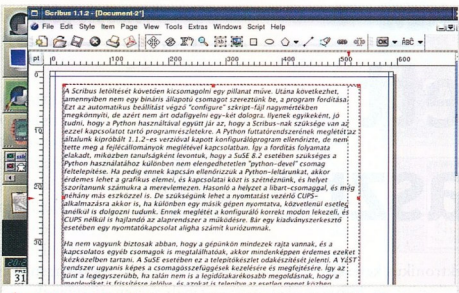

Kezdőlap: az üres lapon szabadon kijelölhetjük a leendő szöveges területet

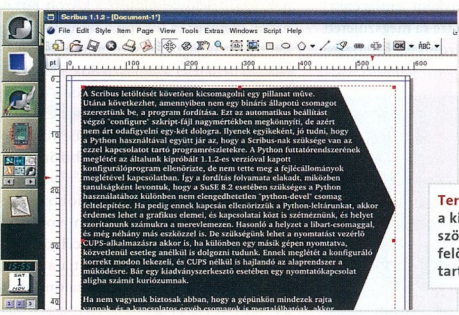

Kódválasztás: szöveggállományok importálásakor fájlként adhatjuk meg a használandó kódlapot

Scribus

Ékes magyarsággal: megfelelő karakterkódolást választva ékezetes betűinkkel sem lesz gondunk

tást vezérlő CUPS alkalmazása akkor is szükségünk lehet, ha különben egy másik gépen nyomtatva, közvetlenl setleg anélkül is dolgozni tudunk. Ennek meglétét a konfiguráló program korrekt módon kezeli, és CUPS nélkül is hajlandó működni az alapszereztő. Egy kiadványszerkesztő esetében azonban aligha számítunk egy nyomtatókapcsolat.

Ha a fordítás még ezek után is elakadna, akkor célszerű feltelepíteni az újabb „devl” csomagokat, majd kiadni egy „make clean” parancsot, s végül a konfigurálástól újratekenni a munkát.

Ha a fordítás gond nélkül lezajlott, akkor egy „make install” parancssal ténylegesen feltelphetjük a Scribus-t. Am mielőtt valaki ezen a ponton abbahagyná az ismerkedést, azzal a felkiáltással, hogy ez túl nehézkes, jelleznünk kell, hogy természetesen a linuxos programtelepítési során is van kiskapu.

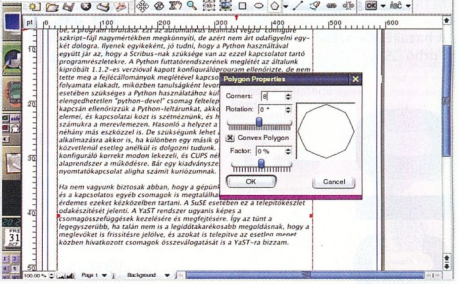
A kiskapu abban áll, hogy egy már korábban lefordított, úgynevezett bináris csomagot is beszerezhetünk operációs rendszerünközhöz. A SuSE 8.2-höz is fellel-

hető ilyen az interneten, s a Scribus új verziójában már a gyári telepítő csomagban is megtalálható. A letöltött vagy másógy beszerezett csomagot az „rpm -i +csomagnév” parancsal juttathatjuk fel gépünkre. Ha olyan Linux disztribúciónk van, amely gyári csomagként tartalmazza, akkor általában a meglévő adminisztrátori eszközökre is hagyatkozhatunk. Így a SuSE esetében a telepítésre jelölés után rábízhatjuk magunkat a YaST-ra. Ez a rendszer-adminisztrációs eszköz ugyanis a gépünkön esetleg még nem meglévő, de a Scribus működéséhez elengedhetetlenül szükséges egyéb csomagokat is automatikusan feltelpeíti. Korántsem szükséges tehát hackeri szakértelem az új linuxos kiadványszerkesztő birtokbavételéhez.

Amit kapunk

Akár így, akár úgy jutottunk hozzá, mindenképpen egy professzionális színvonalú eszközt kapunk a Scribuszal, amelynek használatával kielégíthetjük nyomtatványkészítői álmainkat, igényeinket. Grafikus rendszerként a Scribus a Qt-t alkalmazza,

Szabálytalan szövegterületek: sokszögekkel is dolgozhatunk, ezek alakját kedvünkre változtathatjuk meg

Területkitöltés: a kialakított sokszögek szöveggel is felölthetők, ha úgy tartja úr kedvünk

ezért a KDE-használók azt tapasztalják majd, hogy megjelenése nem tér el a többi alkalmazásától.

Bár a szoftver megjelenése fontos szempont, mégis inkább a kiadványkészítő képességek azok, amelyek alapján jogos igény tarthat a merevlemezünkön lévő helyre. Ezen képességek közé soroljuk mindazokat az alapfunkciókat (például meglévő szövegek beemelésének lehetősége, a nemzeti, azaz ékezetes karakterek megtartásá- val), amelyekkel joggal várunk el. A program kipróbálásakor tehát az első tesztek egyike az ékezetesség, mivel a magyar nyelv hosszú, dupla ékezetes magánhangzó olykor alaposan kifognak a programokon. A Scribus esetében biztató jelként értékeltük, hogy magyar elválasztó szótagért kapunk hozzá. A gyakorlat pedig igazolta várakozásainkat, a programmal valóban nyugodtan dolgozhattunk anyanyelvünk ékes szövegein.

Az egyszerű, hasábos végkialakítást változatosabbá tehetjük a későbbiekben, mivel sokszög alakú területeket is kijelölhetünk, amelyeket szöveggel tölthetünk ki. A sokszögek kezeléséhez és a további grafikus hatások eléréséhez külön eszközlábokat használhatunk. Munkánk eredményt nyomtathatjuk, vagy webes publikálás céljából elmenthetjük PDF formátumban.

A program javításán, jobbtításán és bővítésén dolgozó négyfős fejlesztőcsapat igazán jó munkát végzett. Erdemes kipróbálni a Scribus-t.

Andrew s ■

- 106 Sony Ericsson P900,
Nokia 6600
Mindent bele!
- 110 Mobilvásárlási tippek
Biztos befutók
- 112 Mobiltarifák
összehasonlítása
Ki mit talált fel?
- 116 A hazai EDGE sztori
Turbó GSM?

E-ker törvény

Védett felhasználók?

■ Módosították az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló (röviden csak e-ker törvényként emlegetett) jogszabályt, s alig két hétre rá megszületett a teljesen újírt elektronikus hírközlési törvény (eht) is.

Az e-ker törvényt kevesebbszer emlegetjük, mint a távközlési szolgáltatásokat szabályozó eht-t. Nem véletlenül, hiszen az internetes tartalomszolgáltatásokra költött, vagy azokból bevételként elkönnyelt összegek még mindig a töredékét jelentik a hírközlési ágazat egészében mozgó pénzüsszegeknek. Ha nem is túl precíz meghatározással, de nagyjából fedi a valóságot, hogy az internetes tartalom- és hozzáférés-szolgáltatásokat tekintve az eht a formát adja, az e-ker törvény pedig inkább a belsőre koncentrált.

Az eht-vel szemben, melyet a jogalkotók jobbnak láttak teljesen újírni, az e-ker törvény néhány módosítással is képes volt követni az információs társadalom változásait. A módosítások három nagy témát ölelnek fel: egyfelől finomítják a tartalomszolgáltatók felelősségi kérdéseit, illetve az adatvédelemmel kapcsolatos kötelezettségeit, másfelől részletezik a kéretlen elektronikus levelek küldőinek szankcionálására vonatkozó lehetőségeket, harmadrészt pedig elismerik az internetes önsza-

bályozást azokban a kérdésekben, melyeket más jogszabályok nem tisztáznak.

A tartalomszolgáltatók a jövőben bizonyos esetekben maguk is perelhetők lesznek, azaz felelősségük lesz a közzétartalmakról: ez főképp a tárhelyszolgáltatókra vonatkozik. A szolgáltató ugyan általában nem felel a felhasználók által az internetre feltöltött tartalmakért, de a törvény kijelöl egy keskeny sávot, amelyen belül akár a tárhelyszolgáltató is perbe vonható, ha a tartalom jogsértőnek bizonyulna. Adatvédelmi szigorítás, hogy a vásárláshoz, számlázáshoz, regisztrációhoz szükséges adatok a jövőben nem vonhatók össze más, például marketingcélból gyűjtött adatokkal, s külön szigorítja a célzott reklám vagy egyéb célzott tartalom eljuttatását, illetve piacutatást céljából rögzített adatokkal kapcsolatos hozzájárulás kérdését.

Emlékeztet, hogy néhány évvel ezelőtt az ORTT elnöke felvetette az internetes tartalomszabályozás állami kézbe vételét. Akkor az érdekeltek heves tiltakozása – majd az ORTT élén történt vezetőváltás miatt – ez a kezdeményezés elhalt, most azonban a törvény deklarálja bizonyos esetben a szakmai szervezetek, fogyasztóvédelmi egyesületek szerepvállalásának szükségességét – igaz, ezt csak olyan kérdésekben engedi meg, amit más törvény nem szabályoz. Így végső soron az önszabályozás szerepe még ha elismert is, nem lesz túl jelentős.

A törvény 2001-es megjelenésekor már tiltotta a reklámlevelek kéretlen elküldését, azaz a spamelést, ám akkor megfeledeztek a szankcionálásról. A mostani módosításokban ez már szerepel: fogyasztóvédelmi bírság sújthatja a törvény ellen vétőket, illetve indokolt esetben akár a jogsértéshez használt számítógép elkobzását, a tevékenységhez használt helyiség bezárását is elrendelheti a hatóság.

A változások többsége 2004. január 1-jétől, illetve néhány paragrafus az uniós csatlakozás napjától lép életbe.

Hírek

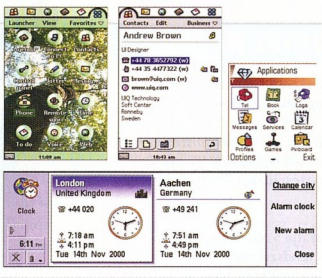
Symbian csoport

Nokia egyeduralom?

A harmadik negyedévben növekedett a Symbian OS-t futtató okostelefonok forgalma: a Symbian OS licenccel bírókoltó négy cég mintegy 1,23 millió mobilkészüléket értékesített. Ez közel 56 százalékos növekedésnek felel meg az előző év azonos negyedében elért 790 ezer

darabos eladáshoz képest. Szeptember végéig a Symbian adatai szerint összesen 3,91 millió készüléket értékesítettek világszerte. »A cég 2003-ban is sikeresen tartotta fejlődésének eddigi határozott ütemét» – nyilatkozta David Levin, a Symbian vezérigazgatója. Hozzátette azonban, hogy éves teljesítményüket még nagybán befolyásolják majd az utolsó negyedéves eladások.

A Symbian csoportból kiváló Motorola távozásával a cégben a legnagyobb részesedést a Nokia tud-

Nokia 7700: november 05-én jelent meg, Symbian OS-re épülő, Series 90-es modell

hatja magának: nemrégiben jelentették be terveiket a szintén társalapító – s a Nokiat követően legnagyobb részesedéssel rendelkező – Psion felvásárlását illetően. Piaci elemzők szerint a Nokia lépéssel gyengszik a Symbian operációs rendszerek fejlesztését a saját elképzelései szerint alakítani, hogy a továbbiakban is megőrizhesse vezető szerepét az egyre nagyobb konkurenciát jelentő Microsofttal szemben.

DIGITÁLIS FÉNYKÉPEZŐGÉPEK az Alagút nál

Fuji - Nikon - Canon Casio - Olympus - Sony Minolta-Pentax-Kodak Samsung-Sanyo

- Fuji FinePix 8700 5000 700 410 310 210
- Nikon CoolPix 8700 5400 4300 3100 2100
- Canon PowerShot G5 S8045 A7080 IXUS
- Olympus C-E20 8050 4000 780 740 mju300
- Casio QV 7700 800 Evlmm 233831820520
- Sony DSC F717 V1 V1 V1 V1 V1 V1 V1 V1 V1 V1
- Minolta Dimage A1 7H1 414 F300 F200 X1
- Nikon Optio 5655550 450 S-84 33L

CREDIGEN árúhítel

Hírdetés

Kereskedelmi WLAN szolgáltatás a Westelnél

December 1-jétől WLAN a Ferihegy 2A, 2B Terminál és a Westel üzletekben

A Westel 2003. december 1-jétől a hazai mobilszolgáltatók közül Magyarország elsőként kereskedelmi szolgáltatásként nyújtja a vezeték nélküli helyi hálózatelelés (WLAN) szolgáltatást az arra alkalmas eszközökkel és WLAN kártyával rendelkezőknek.

Miután a Westel a Ferihegy 2B Terminál egy éve elsőként Magyarországon elindította kísérleti WLAN szolgáltatását, a sikeres tesztidőszakot követően decembertől kereskedelmi üzembe helyezi a szolgáltatást. Az elsősorban üzleti felhasználók számára bevezetett, nagysebességű vezeték nélküli internethozzáférést kínáló szolgáltatás a Budapest Airport Rt. közreműködésével a Ferihegy 2B mellett már a Ferihegy 2A terminálban, valamint a Westel valamennyi üzletében elérhető.

A szolgáltatást a Westel havidíjas és Dominó ügyfelei is igénybe vehetik, és minden bizonylan számíthat a Ferihegyi utasútlak alatt rövidbőb-hosszabb időt eltöltő üzletemberek érdeklődésére. A szolgáltatás keretében ugyanis WLAN kártyával, laptop, PDA, vagy smart-phone segítségével nagy sebességgel, helyhez nem kötötten, akár utasítás, várakozás közben férhetnek hozzá az internethez, e-mail-jelkhez vagy a vállalati intranethoz.

A WLAN-t a tervek szerint a későbbiekben számos forgalmas ponton (pl. bevásárlóközpontok, konferenciaközpontok) is elérhetővé teszi a legnagyobb mobilszolgáltató, figyelembe véve a felhasználók ilyen irányú igényeit. A Westel WLAN szolgáltatást az ügyfelek belépési-és havidíj nélkül, 15 perces egységekben történő számlázás mellett vehetik igénybe, így 1 Ft-ért akár 100 kbyte-nyi tartalmat is letölthetnek.

MMS képeslap

Egyedülálló Westel szolgáltatás

A Westel a hazai mobilszolgáltatók közül elsőként december 6-tól lehetővé teszi, hogy ügyfelei MMS-ben, akár a mobiltelefonnal készített fotókat bárkinek az országban postai címre, képeslapként is elküldhessék. A Westel MMS-ek a Foxet és a FOTEXnet segítségével gyakorlatilag Magyarország mind a 10 millió lakosához eljuthatnak, a fogadásához még mobiltelefon sem szükséges.

A Mobil Multimédia és ezen belül az MMS rendkívül dinamikusan fejlődik, a készülékek számának növekedésében a Westelnél kiemelt szerepet játszanak az akciók kínálata egyharmadát jelentő, kamerával felszerelt mobiltelefonok.

A világon elsőként kereskedelmi MMS szolgáltatást kínáló Westel 2003. december 6-tól a hazai mobilszolgáltatók közül egyedülként lehetővé teszi, hogy ügyfelei a képek és fényképek küldésére alkal-

mas telefonokhoz az üzenetek hagyományos képeslapként küldjék el beföldi postai címre, így a karácsonyi üdvözlések akár a családi fotóval együtt mobiltelefonról is elküldhetők. Az új szolgáltatás segítségével az országban bárkinek küldhető MMS, elég a képet-szöveget tartalmazó üzenetet a szöveges részben meghatározott módon megcímezni és elküldeni a szolgáltatás központi, 06-30/8000667-es számára.

A beérkezett üzenetet a Foxet képeslapként kinyomtatja, majd a feladó által meghatározott postai címre a FOTEXnet saját logisztikai rendszerének segítségével továbbítja. Egy MMS képeslapban egyszerre egy címezhető adathoz meg és a szolgáltatás díja üzenetként, minden díjcsomagban bruttó 400 forint. Az MMS képeslap szolgáltatást nem szükséges külön igényelni, használatahoz elegendő a megfelelő készülékbeállítás és az MMS szolgáltatás aktiválása. Az MMS küldés esetén, csakúgy mint bármilyen digitális vagy normál fénykép esetében, a kép tartalma a készítő felelőssége. A Westel reményei szerint a szolgáltatás társadalmi fogadtatása – különös tekintettel a közelgő ünnepekre – kedvező lesz.

A HÓNAP HÍREI RÖVIDEN

November 5. – A Sony jövő évre tervezti kibővített funkcionális, hordozható Playstation platformjának megjelenését.

November 7. – Az üzletágat vezető, dán *Juha Christensen*nek feltételezések szerint a Microsoft mobiltelefonokra írt operációs rendszerének túl hosszúra nyúlt fejlesztési ideje miatt kellett megválnia a redmondi szoftveróriástól.

November 12. – A Nokia bemutatja 5140-es mobiltelefonját, amely egyedülálló „Push-to-talk” rendszerének köszönhetően gombnyomásra képes a környezetében található hasonló készülékekkel – walkie-talkie stílusban – kapcsolatba lépni. Ehhez VoIP-alapú megoldást használ GPRS- vagy EDGE-hálózaton.

November 19. – A Casio és a Hitachi – költségeik csökkentése érdekében – jövő év áprilistól közös tulajdonú leányvállalatot hoz létre mobilkészülékeik fejlesztésére, előállítására.

November 20. – A Siemens üzletág-igazgatója, *Rudolf Rampel* bejelentette, hogy cége a következő pénzügyi évben mintegy 29 új mobilkészüléket jelentet meg.

November 21. – Megnyitja online szoftverboltját a Palm, ahol a közzétett PDA operációs rendszer használói több mint 20 ezer program és kiegészítő közül válogathatnak.

November 24. – A harmadik generációs mobilkészülékek igényeit előzta meg SuperSIM fejlesztésével az S T Microelectronics és az Oberthur Card Systems. Az új eszköz a világ legnagyobb, 1 MB tárhőkapacitású SIM-kártyája.

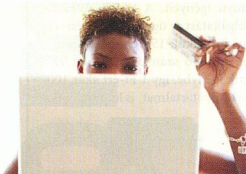
A hónap csúszása

Szoftverproblémákra hivatkozva ezúttal a jövő év első negyedére halasztja SX1 típusú Smartphone készülékének megjelenését a Siemens.

MasterCard International, Nokia

A mágneses kártyaleolvasók vége?

A közeljövőben kereskedelmi forgalomban is bevezeti PayPass szolgáltatását a MasterCard International. A rádiófrekvenciás PayPass rendszer –

mellyel a cég reményei szerint forradalmasítja az elektronikus fizetési eszközök piacát – egy integrált komputerchípből és jel-

adóban tér el a hagyományos bankkártyáktól. Amennyiben PayPass kártyával fizetünk, akkor a tranzakció lebonyolításához elegendő a bankkártyánkat egy különleges terminál elé tartanunk. A rendszer több hónapos élő tesztjére Florida és Texas államban került sor.

A tesztperiódus alatt a MasterCard International a finn Nokia-val együtt közösen dolgozta ki a PayPass mobiltelefonokkal és más hordozható eszközökkel kompatibilis változatát. A jövőben tehát várható olyan mobil eszközök megjelenése, amelyekel kiegyenlíthetjük majd számláinkat.

Nokia walkie-talkie: számos új modelljükből alkalmazzák majd a VoIP-alapú „Push-to-talk” technológiát

„A Westel jelenlegi bevételének 13 százaléka származik nem hang alapú szolgáltatásokból – SMS-ből, MMS-ből és adatátviteli szolgáltatásokból –, a gyorsabb növekedés előfeltétele azonban kialakulnának. Három éven belül el kell érniük a 20 százalékos részesedést, vagy még annál is többet. Ennek megvalósításához azonban egyensúlyban kell lennie a készülékeknek, a hálózati képességeknek és a tartalomnak” – nyilatkozta *Sugár András*, a Westel vezérigazgatója

N-Gage

Nokia kontra hackerek 0:1

A másolás ellen védett szoftverek esetében csupán idő kérdése, hogy a leleményes hackerek mikor törnek fel a kódot. A Nokia közelmúltban meglepett mobiljátékgépe, az N-Gage kapcsán ez az idő alig volt több egy hónapnál. A cég elismerte, hogy a hackereknek sikerült feltörniük az N-Gage játékszoftvereinek másolás elleni védelmét, s hogy az így már másolható szoftvereket az interneten is közzétették.

Mint ismeretes, a konzolok piaci modellje szerint az árbevételek jelentős részét a játékok forgalmazása teszi ki, ezért ért-

hető, hogy a kódtörés elég kényelmetlenül érintette a finn céget.

Szövívők elmondták, hogy a szoftverek másolásához különleges célhardverre van szükség, amellyel az átlagos felhasználó – szerencsére – nem rendelkezik. A kalózmásolatok feltűnését követően a Nokia azonnal megkezdte az N-Gage másolás elleni védelmének továbbfejlesztését, továbbá számos internet- és tartalomszolgáltatóval vette fel a kapcsolatot, hogy segítsenek eltávolítani a világhálóról a feltört programokat.

Hírek

Kodak, Cingular Wireless, Nokia Digitális feltámadás

Napjainkban több digitális kamerával szerelt mobiltelefon értékesítenek, mint digitális fényképezőgépet. Sőt! Ez a különbség az utóbbi hónapokban egyre nő. Bizonyára ez készíttette a Kodakot is arra, hogy e téren egy új, ugyan nem forradalmi, de a meglévőknél összetettebb szolgáltatással jelentkezzen. A Kodak Mobile Service (KMS) lehetőséget biztosít a felhasználóknak, hogy a vállalat szerverein saját fotóalbumot menedzselhessenek. Lényeges újdonság azonban, hogy az itt tárolt fotókról nyomtatás rendelhető – ezt a Kodak postai úton juttatja el az ügyfeleihez.

A partnerek közül elsőként a Nokia említhető: a fennek a Kodak szakembereivel együtt

dolgozták ki a képek feltöltéséhez szükséges szoftvert a Nokia 3600-as sorozatához. A másik „bedolgozó” a Cingular Wireless: az USA második legnagyobb mobilszolgáltatója – 2,99 dolláros havi díj ellenében – elsőként kínálja az új szolgáltatást.

Microsoft Voice Command Mutasd a leveleimet!

Megkezdte a Windows Mobile 2003 alapú operációs rendszereihez fejlesztett Voice Command szoftver forgalmazását a Microsoft. A november végétől kapható programcsomag révén hanggal irányíthatjuk a Pocket PC-t futtató PDA-kat és a Pocket PC Phone Editionnel felszerelt mobilkészülékeket. A MVC alkalmazásával különböző feladatok elvégzésére utasíthatók a készülékek. Ilyen például a hanghívás és az operációs rendszer egyes alkalmazásainak hangvezérlése, de itt szeretnénk megjegyezni, hogy ezt a funkciót a legtöbb mobilkészülék-gyártó fejlettebb modelljeiben már régen elérhetővé tette.

Újításként tekinthetünk azonban a szoftver teljes körű szol-

Samsung i600: windowsos mobil, novembertől akár hangvezérléssel is

gáltásaira és a hangfelismerés jó minőségére.

A MVC révén a felhasználóknak nem kell a természetes kiejtéssel idegen módon ejtett szavakat használniuk a rendszer irányításához, és a rendszernek sincs szüksége semmilyen tanulódásra, hogy alkalmazkodjon „gazdájá” hangjához.

A PÉNZT OLVASNI KELL.

Előfizetem a **manager** magazint egy példányát:

- 3 hónapos próba-előfizetéssel, 12% kedvezménnyel, 2100 Ft + áfa. (chip)
 12 hónapos előfizetéssel, 15% kedvezménnyel, 8100 Ft + áfa. (chip)

Név: _____

Kézbesítési cím: _____

Számlafizető: _____

Számlázási cím: _____

Telefon: _____

Fax: _____

Dátum: _____

Aláírás: _____

Megrendelése esetén a **manager** magazint minden hónap első szerdáján kézbesítjük Önnek.

Három hónapos próba-előfizetés esetén a fizetendő 2100 Ft + áfa előfizetési díj 12% kedvezményt tartalmaz.

Éves (12 számról szóló) előfizetés esetén a 8100 Ft + áfa előfizetési díj 15% kedvezményt tartalmaz és ajándékba **1 hónapos Világ gazdaság**-előfizetést adunk (értéke: 4760 Ft).

Előfizetés:

manager magazin
 Budapest Kiadó Kft.

H 1116 Budapest, Építész u. 26.
 Telefon: 372-8486
 Fax: 372-8489
 E-mail:
 előfizetes@managermagazin.hu

manager
 magazin

Sony Ericsson P900, Nokia 6600

Mindent bele!

Az év vége szenzációja két olyan modell megjelenése a felső mobilkategoróriában, amelyek elődjei osztatlan sikert arattak. A kérdés az: vajon az újítások mennyiben elégitik ki a felhasználók időközben felmerült igényeit?

Hosszas hallgatás után – az európai bemutatkozást megelőzően – váratlanul jutott el hozzánk a Sony Ericsson P900-as készüléke. Adódott tehát a lehetőség, hogy a szintén decemberben megjelenő Nokia 6600-assal vessük össze. Különleges kialakításának köszönhetően a P900-as külön kategóriát képez még a high-end modellek között is, azonban úgy gondoljuk, hogy a finnek ugyancsak symbianios modellje megfelelő vetélytársa lehet.

Összehasonlításunkban főleg az újdonságok bemutatására törekedtünk, kiharadt tehát az alapvető mobilfunkciók ismertetése. A mellékelt táblázat további hasznos információkat tartalmaz a két modell kü-

lönbségeit illetően: érdemes átböngészni, mert a főszevegben nem volt lehetőségünk kitérni minden részletre.

P900: két világ határán

Ez a mobil közvetlen folytatása a Sony Ericsson P800-as modelljének. Az előd annak idején érdekes kísérlet volt: fejlesztői a PDA-tulajdonságokat ötvözték a mobiltechnológiával. A nagyméretű, színes kijelzővel és Symbian operációs rendszerrel bemutatkozó P800-as volt a 2001-ben alakult japán-svéd vegyes vállalat első, igazán sikeres modellje.

Nem volt tehát kétséges, hogy a Sony Ericssonnál a P800-as folytatásán dolgoznak, a pontos megjelenési dátumról azonban semmilyen előzetes információt nem közöltek. Végül bebizonyosodott, hogy az interneten közzét, prototípust ábrázoló fotók – ezekről a cég képviselői nem nyilatkoztak – valóban az új készüléket mutatták.

Az utód külseje gyökeresen megváltozott: ha eddig azt gondoltuk, hogy a P800-as egy high-end készülék tetszetős, a trendeknek megfelelő formával, akkor az új mobil ismeretében mindent át kell értékelnünk. Persze nem meglepő, hogy a Sony Ericssonnál arra törekedtek: a P800-tulajdonosok mindenképpen késztesztet érezzenek a cserére. Ezt külsőségeikkel próbálták elérni, a készülék

tudása ugyanis nem bővült olyan mértékben, amely indokolná az áttérést. Ez nem is annyira bírálat, inkább abból a tényből fakad, hogy a P800-as megjelenésekor tartalmazta az összes jelentős mobiltechnológiát, amelyek ugyan azóta már a középkeletóriában is elérhetők, de semmiképpen sem nevezhetők elavultnak. Sőt! Az UMTS eljöveteleig továbbra is ezek lesznek a főbb jellemzői a mobilkészülékeknek. Nézzük, hogy pontosan miről is van szó.

Az első ilyen tulajdonság a kiváló színes kijelző, amellyel a P900-as a jelenlegi mézőnyben egyértelműen elviszi a pálmát. A 208x320 képpontos, érintésérzékeny kijelzőt már a P800-asban is megtalálhattuk, az újdonság az, hogy itt már nem 4096, hanem 65 ezer színű. Drasztikus változást nem hoz az új TFT, de a P900-asnak mégis határozottan szebb a képe a P800-aséhoz viszonyítva. Ez főleg akkor szembeötlő, amikor látványos fotókat nézünk teljes képernyős mértékben. A kijelző másik alapvető tulajdonsága az, hogy érintésérzékeny, vagyis a Symbian operációs rendszert a mellékelt „ceruzával” tudjuk vezérelni. A P900-ashoz komoly, PDA-hoz illő ceruza jár, szemben a

Szövetségék: Kodak automatával kinyomtathatjuk fotóinkat

Eltérő felhasználási módok: az új kezelő felület sokkal elegánsabb, kényelmesebb

Felsőkategóriás mobilok

korábbi modell kissé vásári, műanyag megoldásával. Nem változott azonban a kézírás felismerése: a szoftver az eszköz lehetőségeihez képest meglepő hatékonysággal dolgozta fel a képernyőre írt betűket, számokat. Ezzel a módszerrel akár az MMS-einket is személyesebbé tehetjük: a képszerkesztőben tetszés szerint írhatunk a fotóinkra, vagy készíthetünk egyszerű, kézzel írt szöveget.

Ugyancsak külső változtatás, hogy a P900 új billentyűzetet kapott. Ennek akkor van szerepe, ha a mobilot buscukjuk. Hogy ez mennyire kényelmes? Nos, a P800-as esetében egy rossz minőségű, plasztik kezelőfelületet használhattunk. Ezért a tulajdonosok java része azzal kezdte a mobil személyessé tételét, hogy eltávolította ezt, és a virtuális billentyűzetet használta. (Ezen kézzel is bevitethetjük a számokat, például hívás kezdeményezésekor.) A P900-as új, továbbfejlesztett billentyűzete jó minőségű, így kedvünk lesz majd használni. Üzeneteket például könnyedén gépelhetünk rajta, ami annak is köszönhető, hogy a billentyűzet elektronikusan kommunikál a szoftverrel (a P800-asnál a műanyag billentyűzettel csak az alatta megjelenített virtuális mását vezéreltük).

A P800-as symbianos operációs rendszer egyedi megoldás, egy módosított felhasználói felület, amelyet kifejezetten a készülék sajátosságaihoz igazítottak. A szoftver az előző változat óta néhány nem túlzottan jelentős, de azért értékelhető funkcióval gazdagodott. Ezekre most hely hiányában nem térnénk ki, de a mellékelt képeken igyekszünk bemutatni a lényegesebb újonságokat.

Az egyhetes teszt során a sebességre nem volt panaszunk: a P900-as a hardverén gyorsan futtatta a Symbian OS-t, igaz, nem tudtuk több száz üzenettel, bejegyzéssel, ezer fős címlistával terhelni. Vélhetőleg azonban a 156 MHz-es CPU-ban és a 16 MB-os belső memóriában az intenzív használat esetére is kellő tartalékok rejlenek.

A mellékelt szoftver említésre méltó része az audio- és videolejátszó, a digitális kamerához kötődő menüpontok, illetve a böngésző. A P900-assal az MP3 már nem csak technológiai demonstráció, s ez főként a memóriakártyás bővíthetőségnek köszönhető. Ezzel lehetőségünk nyílik arra, hogy a telefonunkon akár több albumnyi zenét is meghallgassunk. Nem éppen a mellékelt 32 MB-os MS Duo alkalmas erre, de a 128 MB-os változat már igen.

A videolejátszó érdekessége, hogy nemcsak a – mobilokban eddig többnyire általánosan támogatott – 3GPP formátumot használja, hanem az MPEG-4-et is. A kettő

közötti különbséget pedig könnyen leszűrhetjük a bemutató videóon, amely teljes képernyőn is olyan minőségben futott, hogy az már meghozta a kedvünket videofájlok nézegetéséhez. Korábban ezt inkább csak marketingfogásnak tartottuk: egy funkció, amely majd az UMTS idejére érik be.

A digitális kameráról röviden csak annyit, hogy a VGA felbontású képek mellett képes videofelvételek készítésére is. E téren az igazi újdonság azonban az, hogy nem vagyunk az MMS-ek keretei közé szorítva (ki tudja, miért, egyes telefongyártók ragaszkodnak ehhez), vagyis méret- és időkorlátozás nélkül rögzíthetünk vele videókat. Ezeket – a fotóinkal együtt – a PC-nkre,

A finnek is belátták, hogy a 3660-as kör alakú billentyűzetkiosztása nem a legkényelmesebb elrendezés: változott – első ránézésre kényelmesebb lett – az új modell kezelőfelületén a gombok elhelyezése. Ezen felül az elődhoz képest csiszolták a multimédiás képességeket, de eget verő újonságot nem tartalmaz a 3660-os.

- 65 ezer színű, 176x208 pixeles TFT
- VGA-felbontású digitális kamera
- 3+1 időosztás GPRS, MMS, e-mail-ügyfél,
- Infravörös port, Bluetooth, MMC illesztőhely

ÉRTEKELÉS: ■ ■ ■ ■ ■

noteszgépünkre másolhatjuk a csomagban mellékelt kommunikációs szoftver segítségével. Bár a P900-ashoz nem kapunk adatkábel, ezt a hiányt feloldja a csomagban található bölcös, amelyben egyszerűen tölthetjük a készüléket, másrészt biztosítja a kommunikációt. Így a mobilat használhatjuk például modemként is, GPRS internet-előfizetés birtokában.

A böngésző pedig ismét egy olyan terület, amelyben a P900 messze megelőzi a vetélytársait. Egészen más élmény volt ekkora méretű kijelzőn wapolni, mint azt korábban tapasztaltuk mondjuk egy átlagos paramétert TFT esetében. Tovább javította a helyzetet, hogy a ceruzával egyszerűbben kezelhetünk a linkekre, vagyis az egész folyamat kényelmesebb, gyorsabb lett. Ráadásul a linkeket jól átlátható a nagy kijelzőn, ami már tulajdonképpen időspórolás is: nem kellett újabb oldalak letöltésére várunk, mert a „nyitóképre” ráfért minden.

Dicséret illeti a böngésző html részét is, amely számos, általában lehvini kívánt oldalal elboldogult. A zavaratlan webezéshez viszont már kicsi a kijelző mérete és a GPRS sebessége. Bár a P900 a hazai hálózatokban elérhető leggyorsabb letöltési sebességre is képes (sőt, többre is), ez még mindig gyakran percekig csordogáló adatfolyamokat jelent majd egy-egy összetettebb oldal nézegetésekor. Például az egyik étteremlánc html oldaláról (wapon nem volt) végül megtudtuk a közelben lévő egységük telefonszámát, de ez legalább negyed óránkba telt. Csak akkor ajánlott html oldalakat is böngészőnk, ha valamilyen információra feltétlenül szükségünk van.

Nokia 6600: vissza a gyökerekhez

Hasonlóan a P900-ashoz, a Nokia 6600 is egy sikeres modell utódja: a finnek a Series 60

N-GAGE JÁTÉKOK 6600-ASON

Cikkünk leadásának időpontjában jelent meg az Interneten az a hír, hogy feltörték a Nokia N-Gage játékgépének biztonsági védelmét. A híryanag nem kevesebbet állított, mint hogy az így feltört játékok más Series 60 platformos mobilkészüléken is futnak. Ez érdekeskedvővé a 6600-as készülékem mi is kipróbáltuk a játékok egy részét. Az eredmény valóban igazolta az állításokat: zavaratlanul üszött be elének az N-Gage logója és futott az első feltelepített játék, a Sega mobilrészlegének Puyo Pop logikai programja. Kérdéses volt az erősen 3D-s Tomb Raider futtathatósága, azonban Lara hasonlóan vehemenciával vetette

bele magát a küzdelembe a 6600-ason is, mint az N-Gage-en. Ezzel béigazolódott, hogy az N-Gage nem tartalmaz külön egységet a 3D grafika gyorsítására – igaz, ezt a Nokia nem is állította –, vagyis a Nokia egyszerűen fogta a legerősebb symbianos modelljét, s azt nevezte ki játékgépnek. Más kérdés, hogy az olyan készülékek, amelyeken ezeknek a játékoknak a tört változatai elindulnak, többek kerülnek, mint az N-Gage. Kicsit visszás azonban, hogy elméletben még Nokia készülék sem kell ehhez, hiszen a Series 60 platformot már több gyártó is licenclente, többek között a Siemens és a Sendo is.

UIQ 2.1:
képek a P900
felhasználói
interfészből

családból (7650, 3650) már világszerte több millió darabot értékesítettek. Mégis maradt egy réteg, akiket ezeknek a készülékeknek az egyedi kialakítása – a 7650-es lehúzóható billentyűzete, a 3650-es kör alakban elhelyezett gombjai – eddig távol tartottak a legfejlettebb Nokia modellektől. Eljött azonban az ő idejük is, hiszen a 6600-as a Nokia hagyományos külsőbe csomagolt csúcsmegoldása. Ahogy a cég képviselőjétől megtudtuk, ez a mobil nem kifejezetten üzleti modell – ez a kifejezést a kommunikátorcsalád tagjaira használják. A 6600-as hagyományos kialakítású, képalakítással bővített készülék.

Masszív, elnyúlhatatlan tünő külseje

valóban nem kifejezetten üzleti. Inkább átmenetnek nevezhetnénk, amelyek magam az az előnye, hogy széles csoportok számára elfogadható.

A gombok és a mini joystick minősége – ennél fogva a beviteli sebesség is – első osztályú, folyamatos használat esetén is megfelelő kényelmet nyújtanak.

Ehhez társul a Symbian OS v7.0s változata a Series 60 2.0-s felhasználói felülettel, amelyet a Nokia a jól bevált módon – grafikai tuningolás, néhány új funkció bevezetése – bővített. Ezeket természetesen a „felhasználók követelték”, de azért ez a magyarázat már nem vesszük be. A realitás talaján

haladva nézzük meg ezek használhatóságát. A memóriakártya tartalmaz például egy mobilsoftver-gyűjteményt. Itt találjuk a kamera- és szerkesztő szoftvereket, valamint a WorldMate-et és a ZipMant. Ezeket a desktop „Try and Buy” menüpontja tartalmazza, s a szükséges kódokat megvásárolva az alkalmazás máris futtatható, nem kell tehát az internetről letöltenünk. Fájó pont azonban, hogy nincs lehetőség a kipróbálásra, az egyébként minőségi válogatás bármely programja egyből a kódot kérte, ha elindítottuk. A Kodak Picture Center ugyancsak a főmenüből érhető el. Elvileg ez a szoftver együttműködik bizonyos áruházakban elhelyezett automatákkal, így a fotóinkat – a megfelelő díjazás ellenében – egyből kinyomtathatjuk. Ez a szolgáltatás Magyarországon egyelőre nem lesz elérhető, változás e téren csak 2004 második felében várható. A HP nyomtatóival vezeték nélküli kommunikálni Print szoftver azonban kifogástalanul működik.

Ehhez beszereztük a HP – Bluetooth-kártyával is megvásárolható – mobil nyomtatóját, a dsjekt 450vbt-t, amelyre 10 méteres körzetből küldhettünk képeket, MMS-eket, üzeneteket, címlistát. A két eszköz hibátlanul felismerte egymást, a párosítás után pedig már a nyomtatott képen tekinthetünk meg, hogy mire képes a beépített kamera.

Más, Bluetooth-képes telefonról is küldhettünk adatokat a nyomtatóra. A különbség abban rejlik, hogy a HP keretprogramja nagyon kulturált nyomtatási oldalt szerkeszt a képeknek, üzenetnek, címlisták mellé, ennek hiányában a „normál” nyomtatás nagyon puritán lesz. Persze, a képet így is megkapjuk (egy T610-es Ericssonnal próbáltuk ki), ami nem elhanyagolható szempont.

CSÚCSMOBILOK JELLEMZŐI

Készülék	Sony Ericsson P900	Nokia 6600
Három sáv	Igen	Igen
Méret (HxSxM)	115x57x24 mm	109,6x58,2x23,7 mm
Tömeg	150 gramm	122 gramm
Kijelző	Nyitott felület: 208x320 pixel, összesukva: 208x208 pixel, 65 ezer szín	176x208 pixel, 65 ezer szín
GPRS/HSCSD	Igen (max. 85 kbps)/Igen (max. 28,8 kbps)	Igen (max. 40,2 kbps)/Igen (max. 43,2 kbps)
EDGE	Nem	Nem
Bluetooth/infra port/kábel	Igen/Igen/Igen	Igen/Igen/Nem
CPU	32-bit RISC ARM9, 156 MHz	32-bit RISC, ARM-9, 104 MHz
Belső memória	16 MB	6 MB
Memóriabővítő	Memory Stick Duo	MultiMedia Card (MMC)
Memóriakártya	32 MB	2x digitális zoom
Beépített kamera	Igen	Igen, 2x digitális zoommal
Max. felbontás	640x480 pixel, 24 bit	640x480 pixel, 24 bit
Videóregisztrés	Igen, hanggal együtt	Igen, hanggal együtt, 2x digitális zoom
Formátum	3GPP (.3GP)/MPEG-4 (.MP4)	3GPP (.3GP)
Felbontás	QCIF (176x144)	QCIF (176x144), vagy subQCIF (128x96)
Videolejátszás	Saját lejátszó	RealOne Player
Operációs rendszer/felhasználói interfész	Symbian OS v7.0/UIQ 2.1	Symbian OS v7.0s/Series 60 2.0
Internet	HTML 3.2/XHTML/WAP2.0	WAP/xHTML-bővítés
E-mail-ügyfél	SMTP, POP3, IMAP4	SMTP, POP3, IMAP4
Java	JAVA MIDP 2.0	JAVA MIDP 2.0
MP3-lejátszó	Igen	Nem
Headset	Igen	Nem
Magyar nyelvű szoftver	Nem	Igen

Hallóóó! Biztos, hogy mindig csak

Végezetül az Opera böngésző mobil változatát és a Real One Playert érdemes még kiemelnünk. Az előbbivel már kimerészkedhetünk a webre is, a Nokiatól megszkott 3+1 időreás GPRS-sebességgel, amelynek az elméleti letöltési maximuma 40,2 kb/mp. Újdonság, hogy a WAP is TCP/IP protokollon keresztül működik, erre azonban a szolgáltatónk hálózatának is képesnek kell lennie. Ezzel a megoldással a Pannon már a teszt alatt is kompatibilis volt, a Westel és a Vodafone pedig egy héttel később teszi elérhetővé.

A Real One Player játssza le a kamerával rögzített videóinkat, amelyek legfeljebb 100 kb – ez a nagyobb felbontásnál 10 másodperc hosszúságnak felel meg – terjedelműek lehetnek. A 3GP formátumú fájlokat MMS-ben továbbíthatjuk. A lejátszóval mobil videóélményeinket is gyarapíthatjuk: belezhetünk például a Hír TV vagy a Duna Televízió online adásába, hallgathatunk internetes rádiót, illetve megtekinthetünk mozielőzeteseket. (A mobilvideóról bővebben 2003/07-es számunkban olvashattak.)

Negatívumok, összehasonlítás

A várakozásoknak és nem utolsósorban az árúknak megfelelően mind a két mobilnak nagyon komoly multimédiás képességei vannak. Kellően gyorsak, kezelőfelületük – bár eltérő megközelítést használnak – kényelmes, a Symbian OS pedig egyelőre a legbarátságosabb mobil operációs rendszer. További előnye, hogy már több száz programot tölthetünk le hozzá.

Nyilvánvalóan egyik készülék sem azoknak készült, akik kizárólag telefonálásra használják a mobiljukat. A 6600-as közel 30 grammal könnyebb, igazi egykezes telefon, a P900-as pedig akkor bontakozik ki teljesen, ha kinyitva, a ceruzával vezéreljük. Ez döntő érv, ha valaki e két modell közül akar választani. A P900-asban nincs faxmodem, ezt az apróságot szokták negatívumaként említeni. Ismét szeretnénk felhívni a figyelmet a Sony Ericsson internetes oldalára, ahol a telefonszámunk megadása után egy automata rendszer elküldi nekünk a WAP-és MMS-beállításokat a telefonunkra. Ha szolgáltatónk ezt előre nem állította be, vagy kizárólag készüléket vásároltunk – ami ebben a kategóriában nem meglepő –, akkor ez a lehetőség nagy segítség lehet. A 6600-as kábellel nem csatlakoztatható PC-hez, ezért, ha ilyen jellegű kommunikációt akarunk építeni, akkor azt csak Bluetooth-adapterrel vagy infraporttal tehetjük meg.

Harangozó Csongor ■

a 0 Ft a megfelelő választás?

Netezz velünk újra a legolcsóbb árakkal, több választható lehetőséggel, fantasztikus **ADSL akció december 31-ig!**

...ugye, hogy nem ;)

enternet.hu
(1) 888 2040

enternet
INTERNET MINDENHOL

Mobilvásárlási tippek

Biztos befutók

Mobilvásárlás előtt bárkit elbizonytalaníthat a szolgáltatók bőséges kínálata. Közel 40 darab akciós telefon közül választottuk ki azt a tucatnyi modellt, melyeket az év közbeni tesztheink alapján bátran tudunk olvasóink figyelmébe ajánlani. Az alábbiakban közreadott előnyök és hátrányok, valamint az időszerű árak ismeretében már mindenki könnyen kiválaszthatja az igényeinek leginkább megfelelő modellt.

Mobilajánlónkat két részre osztottuk: külön táblázatban szerepelnek a feltöltőkártyával (*pre-paid*) és az előfizetéssel (*post-paid*) kapható modellek. Szándékosan hagytuk el a márkaboltok, mobiltelefon-szakszettek készülekárainak összevetését: úgy gondoljuk, hogy a készülékvásárlások túlnyomó többsége továbbra is a szolgáltatók kedvezményes akcióihoz kötődik.

Lényeges szempont volt, hogy az ajánló a lehetőségekhez képest friss legyen, ezért a táblázatok számos vadonatúj, az év végén bemutatkozó modellt is tartalmaznak. Természetesen ezek esetében is ragaszkodtunk a személyes tapasztalatokhoz.

Előfordul, hogy ugyanazt a modellt a szolgáltatók jelentős árkülönbséggel árulják, ilyenkor a táblázatban mind a két szélsőséges összeget feltüntetjük. Az árak tájékoztató jellegűek, az információkat a mobilszolgáltatók honlapjáról gyűjtöttük november végén.

Előfizetési ajánlatok

Első tippünk a Nokia 3410-es, amely ugyan régebbi modell, de nem kétséges, hogy az

induló 4 ezer forintos vételárért egy minőségi telefon birtokába jutunk. Előnye az egyszerűségében rejlik: szoftvere gyors és könnyen kezelhető. Említésre méltó ugyanakkor, hogy megbirkózik a többszámú csengőhangokkal és Java-kompatibilis. Van wapos böngészője is, de csak betárcsázással használhatjuk, mert a 3410-es a GPRS-hálózatokkal nem tud együttműködni. Kifejezetten azoknak ajánlott, akik egy masszív, strapabíró telefon szeretnének, drága extrák nélkül.

Új generációs, belépő szintű mobil a Samsung C100-as, amely 10 ezer forintért több olyan szolgáltatást is tartalmaz, ami nem is olyan régen még egy középkategóriás modellnek is becsületére vált volna. Ilyen a színes kijelző, a többszámú csengőhangok és a GPRS-kompatibilitás. 128x128 képpontos, 65 ezer színű kijelzője ugyan a legkisebb méretű a Samsung családjában, de a minőségére nem lehet panasz: érezhetően felülmúlja például a Siemens S55 vagy a Nokia 7210-es ez irányú adottságait. A C100 ultravékony kialakítása – melyhez mindössze 76 grammos súly társul – sokak számára ugyancsak vonzó

Egy külön kategória: Nokia N-Gage, mobil és játékgép

lehet. A GPRS-képesség hasznos lehet bizonyos, célzott letöltések esetében (ezeket a mobilgyártó, esetenként pedig a szolgáltató „építi” a készülékekbe, például a csengőhangok menüpontban), azonban ember legyen a talpán, aki eligazodik az ekkora méretű kijelzőn megjelenő wapos oldalakon.

A középkategóriában már olyan nagy tudású készülékekkel találkozhatunk, mint például a Sony Ericsson T610-es. Ennek a pikantériája, hogy a Vodafone-n a Live-on változatát mindössze 30 ezer forintért kínálják. Ezen az áron rendkívül jó vétel, hiszen a T610-esnek nagyméretű, 65 ezer színű TFT-je és beépített kamerája, kompatibilis a GPRS-hálózatokkal, és vezeték nélküli kommunikációra (*Bluetooth*) is felkészítették. Hátránya, hogy a szoftvere időnként lelassul, továbbá, hogy a Live-on menü rondább, mint az eredeti felhasználói interfész, amit természetesen nem áll módunkban visszaállítani.

A lista egyik legfrissebb tagja a november közepétől kapható Nokia 3200-as. Ez új modell érdekessége, hogy a 6220-as után ez a második EDGE-képes mobil a finnek kínálatában, ami ráadásul immár a GPRS-hálózatokkal is jó viszonyban van, hiszen nemcsak a Nokiaktól megszokott 3+1 (három a letöltéshez, egy a feltöltéshez), hanem akár 4+1 jódresz összefogására is alkalmas. Kevésbé technológiai érény, mindenesetre említés érdemel, hogy elő- és hátlapjai egyedi módon cserélhetők. Az eltérő mintájú papírlapokból a csomagolás is tartalmaz néhányat, továbbiakat a Club Nokia oldalon vásárolhatunk, vagy akár saját kezűleg is készíthetünk. A beépített digitális kamerával legfeljebb CIF

Piaci körkép: Siemens MC 60, Motorola E365, Nokia 3200, Nokia 3410, Samsung E700, Samsung C100, Sony Ericsson T610, Sharp GX20,

Mobilvásárlási tippek

KARÁCSONYI MOBILAJÁNLÓ – FELTÖLTŐKÁRTYÁVAL (PRE-PAID)

	Alsó árkategória	Középső árkategória	Felső árkategória
Termék	Nokia 3410/Sony Ericsson T100	Samsung C100/Siemens MC60/Motorola E365*	Nokia 3650/Nokia N-Gage
Pro	Egyszerűen és gyorsan kezelhető, Java/vékony, mindössze 75 gramm	Ultravékony kivitelezés, minőségi TFT/kamera, kellemes design/ 65 ezer színű TFT, VGA kamera	Symbian OS, VGA kamera/mobil játékgép, teljes értékű GPRS-telefon, MP3, FM-rádió
Kontra	Monokróm kijelző, GPRS hiánya	„Túl színes” menürendszer/gyenge kijelző, közepes felbontású kamera/ lassú szoftver, nincs Java	Kényelmetlen kezelőfelület/nincsen átütő játék hozzá, csak keresztbe fordítva lehet telefonálni vele
Ár	17-22 000/17-19 000 Ft	33 000/43 000 – 50 000 Ft	99 000/89 000 Ft

KARÁCSONYI MOBILAJÁNLÓ – ELŐFIZETÉSSSEL (POST-PAID)

	Samsung C100/Nokia 3410	Sony Ericsson T610 (Live)/Nokia 3200	Sony Ericsson P900/Sharp GX20 (Live)/ Samsung E700
Termék	Samsung C100/Nokia 3410	Sony Ericsson T610 (Live)/Nokia 3200	Sony Ericsson P900/Sharp GX20 (Live)/ Samsung E700
Pro	Színes kijelző, GPRS/polifonikus csengőhangok, könnyű, egyszerű kezelhetőség	65 ezer színű TFT, GPRS, Bluetooth, kamera/egyedi elő- és hátlapok, EDGE, kamera, WAP 2.0	PDA-szerű kialakítás, erős hardver/az egyik legjobb TFT/sorozatképek készítése
Kontra	„Túl színes” menürendszer/Monokróm kijelző, 115 gramm	Live-os menürendszer, lassú szoftver/közepes kijelző	Nincs faxmodem/apróságok
Ár	10 000/4000-10 000 Ft	30 000/54 000 Ft	kb. 150 000/100 000/103 000 Ft

* Részlete is vásárolható

felbontású (352x288 képpont) fotókat rögzíthetünk.

Végül, a csúcskategóriában az e számunk hasábjain (106. oldal) részletesen tesztelt Sony Ericsson P900-ast, valamint egy, a periferián talán kicsit kívül eső készüléket, a Sharp GX20-ast merjük bátran ajánlani.

Az utóbbi ugyancsak Vodafone Live-os modell, de senkit ne riasszon el, ha esetleg korábban negatív tapasztalatokat szerzett az elődjével, a GX10-essel kapcsolatban. A széthajtható kategóriába tartozó GX20-as olyan jól sikerült, hogy a legnagyobb bajban akkor voltunk, amikor a hátrányait próbáltuk összeszedni. Etalon minőségű, nagyméretű TFT, kényelmes kezelőfelület és jól átgondolt, felhasználóbarát menürendszer jellemzi. Egyetlen lényeges negatívuma, hogy nem Bluetooth-képes.

Márkás külső jegyekkel hívja fel magára a figyelmet a Samsung divattelefonja, az E700-as. Akárcsak társai esetében, a kijelző itt is első osztályú, ráadásul ez az első

Samsung telefon, amely VGA kamerát kapott, néhány olyan érdekes funkcióval, mint például a sorozatképek készítése vagy a fotók egyedi keretbe helyezése. Ki tudja, miért, de a fejlesztőmérnökök egyelőre Koreában is idegenkednek a Bluetooth szabványtól.

Bár a táblázatban nem szerepel, szeretnénk még megemlíteni a Nokia 6600-ast és a Samsung P400-ast. A finnek symbianos, Series 60-as modelljét a P900-ossal vetjük össze a 106. oldalon. A Samsung P400-as egy itthon „mostohaként” kezelt modell, pedig elforgatható kijelzője Európában unikumnak számít. Ehhez nagyon tetszetős, fém borítás és vékony design társul.

Feltöltőkártyás ajánlatok

Bár a komolyabb mobilkészülékek egy része nem érhető el pre-paid akcióban, mégis lényegesnek tartjuk, hogy ezt a területet is bemutatuk. Magyarországon ugyanis hónapok óta 90 százalékal körüli a feltöltőkártyával értékesített modellek aránya a teljes értékesítésből. Megfigyelhető, hogy itt, a kevésbé kötött használatért cserébe az alsó kategóriában magasabbak az árak, mint előfizetés esetén, azonban a középkategória mezőnyé meglehetősen széles. Kezdek két monokróm kijelzős, egyszerű, de jól használható modellel választottunk. A Nokia 3410-est az előfizetéses akciónál már elemztük, mindössze annyi a változás, hogy itt 20 ezer forint körüli összeget kell fizetnünk érte (mind a három szolgáltató kínálatában megtalálható). Hasonló áron kínálják a Sony Ericsson T100-ast, amely 75 grammjával a mezőny legkény-

nyebb készüléke. A középkategóriában 10-ről 33 ezerre emelkedett a Samsung C100-as ára, azonban ha nem akarjuk magunkat egyik szolgáltatótól sem előfizetéssel elkötelezni, akkor ez még mindig egy megfontolandó ár. Sokak számára ismerős lehet – a fővárost ellepő, „szexi” feliratú óriásplakátokról – a Siemens MC60-as készüléke. A hazai szolgáltatók kínálatában ez az első középkategóriás mobil, amelynek beépített kamerája van. Hagymányos kialakítású – legalábbis a formáját tekintve –, de divatos külsejű modellről van szó, ugyanakkor lényeges megemlitenünk, hogy a 4096 színű kijelzőjéről senki ne várjon túl sokat.

Pár ezer forintos ráfordítással már feljebb léphetünk a technológiai fejlettség tekintetében. Ezt testesíti meg a szintén az év végén bemutatkozó Motorola E365-ös a 65 ezer színű kijelzőjével és VGA-felbontású kamerájával. A pre-paid felső kategóriájában a szolgáltatók választéka nagyon visszafogott. Ezért esett a választásunk a közel egyéves Nokia 3650-esre és a folyamatosan reklámozott játékgépre, a Nokia N-Gage-re. A 3650-est éppen a napokban „váltja le” a 6600-as, ezért ajánlatos inkább az utódot választani, amely egyes mobilszaküzletekben – kártya nélkül – körülbelül 115 ezer forintért beszerezhető.

Különleges viszont az N-Gage helyzete. 89 ezer forintért tulajdonképpen az egyik legerősebb symbianos mobil kapjuk, igaz, digitális kamera nélkül, és azzal a furcsa, szerintünk felettébb zavaró tulajdonságával, hogy telefonálni csak keresztbe fordítva lehet vele.

Harangozó Csongor ■

Sony Ericsson T100

Mobiltarifák összehasonlítása

Ki mit talált fel?

Emberr próbáló feladat eligazodni a magyarországi mobilszolgáltatók tarifacsomagjai között, ráadásul a helyzetet tovább súlyosbítják az utóbbi időszak agresszív reklámkampányai is, amelyek többnyire csak a díjcsomagok előnyeit domborítják. Táblázatban foglaltuk össze a díjcsomagok lényegesebb adatait, melyek alapján már könnyen eldönthető, hogy adott esetben melyik társaság melyik ajánlatát részesítsük előnyben.

Szinte mindegyik díjcsomag tartalmaz valamilyen kedvezményt a többihez képest, s mindegyikben találni valamely kevésbé kedvező elemet is.

Az előfizetők elsősorban a zsebük, másodsorban pedig telefonálási szokásaik alapján választanak csomagokat. Kinek a bizonyos hálózatokba irányuló hívások kedvezményes árai, kinek a csúcsidő vagy az azon túli időszak hossza, kinek pedig az egyes hívások mérésének időtartama meghatározó, amikor egy szolgáltató valamelyik csomagja mellett dönt.

A mobilszolgáltatók díjcsomagjainak összetettségét magyarázza, hogy igyekeznek lefedni minden igényt, ami megfordulhat a reménybeli – és persze a már meglévő – előfizetők fejében. Aki például szeretteinek karácsonyi ajándékként szán-

ja a mobil előfizetést, annak kevésbé az egyszeri díjra, mint inkább a havonta fizetendő költségekre kell figyelnie.

Ez esetben lényeges lehet például, hogy melyek a legrövidebb kiszámázandó egységek.

A családon belüli ajándékozásnál érdemes részletesebben áttanulmányozni akár a Westel arany társzkártya, akár a Vodafone Duett vagy Családi csomagjait: a családi márkahűséget mindkét szolgáltató kedvező feltételekkel honorálja. Előfizetést azonban inkább a bőszédezőbb rokonnak érdemes választani.

Figyelni kell arra is, hogy az előfizetéseket és a kártyás csomagok között egyre kisebb a különbség: előfizetés választásánál

TARIFATÁBLÁZAT – WESTEL⁵

Csomag neve	Társalgó			Szervusz			Egyenlítő			Westel100			Westel200			Westel300			Westel400		
Bérlési díj	4000			4000			4000			4000			4000			4000			4000		
Havi díj	1500			2000			3000			2500			3400			5600			7000		
Lebeszélhető	750			1000			1500			1300			1700			2800			3500		
Éskő kiszámázott?*	30 másodperc			30 másodperc			30 másodperc			30 másodperc			30 másodperc			30 másodperc			30 másodperc		
Egység	1 másodperc			1 másodperc			1 másodperc			1 másodperc			1 másodperc			1 másodperc			1 másodperc		
	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.
Csúcsidőben	49,00	79,00	99,00	89,00	99,00	99,00	52,00	52,00	52,00	52,00	52,00	52,00	42,00	50,00	62,00	35,00	35,00	60,00	29,00	30,00	45,00
Egyéb időben	22,00	29,00	49,00	22,00	26,00	39,00	52,00	52,00	52,00	22,00	52,00	52,00	22,00	35,00	50,00	21,00	30,00	40,00	21,00	24,00	32,00
Hévíve+munkasz.	22,00	29,00	49,00	22,00	26,00	39,00	32,00	32,00	32,00	22,00	32,00	32,00	22,00	35,00	50,00	21,00	30,00	40,00	21,00	24,00	32,00
Éjszaka	10,00	29,00	49,00	10,00	26,00	39,00	32,00	32,00	32,00	10,00	32,00	32,00	10,00	35,00	50,00	10,00	30,00	40,00	10,00	24,00	32,00
SMS	* Vodafone külföld			* Vodafone külföld			* Vodafone külföld			* Vodafone külföld			* Vodafone külföld			* Vodafone külföld			* Vodafone külföld		
	30,00	33,00	45,00	30,00	33,00	45,00	30,00	33,00	45,00	30,00	33,00	45,00	30,00	33,00	45,00	30,00	33,00	45,00	30,00	33,00	45,00
Csomag neve	Dominó			Dominó SMS			Dominó7			Dominó Egyenlítő			Dominó Nap								
Éskő kiszámázott?*	30 másodperc			30 másodperc			30 másodperc			30 másodperc			60 másodperc								
Egység	1 másodperc			1 másodperc			1 másodperc			1 másodperc			1 másodperc								
	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.
Csúcsidőben	50,00	85,00	95,00	70,00	95,00	95,00	75,00	90,00	95,00	70,00	90,00	95,00	40,00	50,00	60,00	33,00	33,00	39,00			
Egyéb időben	25,00	50,00	95,00	35,00	95,00	95,00	25,00	25,00	48,00	40,00	25,00	48,00	33,00	48,00	33,00	33,00	33,00	39,00			
Hévíve+munkasz.	25,00	35,00	60,00	35,00	95,00	95,00	25,00	25,00	48,00	40,00	25,00	48,00	33,00	48,00	33,00	33,00	33,00	39,00			
Éjszaka	15,00	25,00	60,00				15,00	25,00	48,00	30,00	25,00	48,00	33,00	33,00	39,00						
	hál. belül	Vodafone külföld		hál. belül	Vodafone külföld		hál. belül	Vodafone külföld		hál. belül	Vodafone külföld		hál. belül	Vodafone külföld		hál. belül	Vodafone külföld		hál. belül	Vodafone külföld	
SMS	30,00	35,00/40,00	46,00	20,00	20,00/24,00	38,00	18,00	25,00/29,00	38,00	30,00	25,00/29,00	38,00	30,00	35,00/40,00	46,00						

* Westel, Pannon, vezetékes

Mobiltarifák

WESTEL

	Társalgó, Szervusz	Egyenlítő, ZöldZóna, Domino Westel X	Domino SMS	Domino 7	Domino Egyenlítő, Nap
Csúcsidőben	H-P 07-16	H-P 07-20	Egyéb időkhöz függ	H-P 07-20	H-P 07-20
Egyéb időben	-	-	Választható	-	H-P 20-22
Hétvége+munkasz.	Sz-V 0-24	Sz-V 0-24	Sz-V 0-24	P-V 0-24	Sz-V 0-24
Éjszaka	H-P 22-07	H-V 22-07	H-P 22-07	H-Cs 22-07	H-P 22-07

VODAFONE

	Valamennyi Vodafone csomag ⁹	Vitamax Joker	Vitamax City Plusz
Csúcsidőben	H-P 08-20	-	H-P 07-18
Egyéb időben	-	A csomag díjazásba e táblázat keretei kőt nem kőzölhető.	-
Hétvége+munkasz.	Sz-V 0-24	-	Sz-V 0-24
Éjszaka	H-P 20-08	-	H-P 18-07

PANNON GSM

	Djuice	Autóskártya	Horizont	Bee	Praktikum
Csúcsidőben	H-P 08-16	H-P 08-19	H-P 07-17	H-P 08-14	H-P 08-18
Egyéb időben	-	-	-	H-P 14-21	-
Hétvége+munkasz.	Sz-V 0-24	Sz-V 0-24	Sz-V 0-24	Sz-V 0-24	Sz-V 0-24
Éjszaka	H-P 16-06	H-P 19-08	H-P 17-07	H-P 21-06	H-P 18-06

- (1) Vodafone Rock'n'Roll Fix: kiválasztott belföldi körzet valamennyi hívószámára érvényes kedvezőbb percdíjak (havi díja: 625 Ft) / normál díjak
- (2) Vodafone Szuper Csomag: kiválasztott belföldi körzet valamennyi hívószámára érvényes kedvezőbb percdíjak/normál díjak
- (3) Duett csomag: csak már meglévő előfizetés mellé választható
- (4) Westel ZöldZóna: kedvezményes illetve kedvezmény nélküli területek díjai
- (5) Westel valamennyi előfizetési csomagja: amennyiben a másodperces helyett egyperces egységeket választ az előfizető, minden percdíj 25 százalékkal kedvezőbb
- (6) Pannon GSM feltöltőkártyás csomagok: a feltöltött egységektől függő percdíjkezelvények: 7200 Ft-os feltöltésnél 12,5, 14 000 Ft-osnál 25 százalékos percdíjkezelvény
- (7) A felépült hívások mindegyikénél kiszámlázott másodperc (ahol nincs adat, ott értelemszerűen a legkisebb számlázási egység érvényes)
- (8) Vodafone családi csomag: a borsos előfizetési díj változásánál 5 SIM-kártya költségét jelenti
- (9) Kivéve, amit külön táblázatban közlünk. Duett csomagnál hálózaton belül hétfőig ingyenesek a hívások

Zöldzóna ⁴					
4000					
2300					
1150					
30 másodperc					
1 másodperc					
hál. bef.	vez.	más hál.	hál. bef.	vez.	más hál.
30,00	35,00	50,00	99,00	99,00	99,00
22,00	30,00	35,00	99,00	99,00	99,00
22,00	30,00	35,00	99,00	99,00	99,00
10,00	30,00	35,00	99,00	99,00	99,00
* Vodafone	külföld	* Vodafone	külföld		
30,00	33,00	45,00	30,00	33,00	45,00

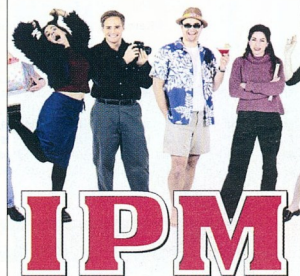
inkább arra ügyeljünk, hogy a havi díj lebeszélhető legyen, s hogy a várható havi forgalom megegyezzen ezzel az összeggel. Általában elmondható ugyanis, hogy a szolgáltatók a havidíjas ügyfeleknek adnak nagyobb kedvezményt, annak ellenére, hogy ma már az új belépők 90 százaléka a feltöltőkártyás megoldást preferálja.

Ez főként az egyéb (táblázatunkban nem szereplő) szolgáltatások terén érzékelhető.

Mindenképpen érdemes áttekinteni továbbá azt is, hogy melyik szolgáltató milyen készüléket kínál a díjcsomagjaival. Erről a szolgáltatók weboldalán vagy az üzletekben kaphatunk naprakész információkat.

Hogy újabb kedvezmények, csomagok megjelenése várható-e a közeljövőben, azt most még nem tudni. Az egyre kíméletlenebb árharc kapcsán a Westel korábban

AJÁNDÉKOZZON ELŐFIZETÉST!

Év végi akció! Most **20%** kedvezménnyel fizethet elő az Interpress Magazinra, így az éves előfizetés ára 8.256 Ft helyett

2003. SZEPTEMBER 1-JÉTŐL CSAK 6.588 FT.

(Ajánlatunk a 2003. december 10-ig beérkezett előfizetésekre vonatkozik.)

INTERPRESS MAGAZIN

1026 Budapest,

Pasaréti út 49.,

Tel: 225 23 90, Fax:225 23 99,

e-mail: elofizetes@interpressmagazin.hu,

www.interpressmagazin.hu

TARIFATÁBLÁZAT – VODAFONE

HÁVIVÍDÁS

FELTÖLTŐKÁRTYÁS

Csomag neve	Rock'n'Roll Alap			Rock'n'Roll SMS			Rock'n'Roll Csúcs Plusz			Rock'n'Roll Fix			Rock'n'Roll Max			Szuper csomag			Duett ¹			Családi ¹					
Bérelési díj	10 000			10 000			10 000			10 000			10 000			10 000			9175			3125					
Havi díj	3125			3125/3500			3125			3125			3125			3125			2375			2375					
Lebészélföldi	-			0,375 SMS-ben			-			-			0,3125			-			-			37 500					
Első kizámlázott ¹	-			-			-			-			-			Hálón belüli 10 perc			-			37 500					
Egység	10 másodperc			10 másodperc			10 perc			10 másodperc			10 másodperc			10 másodperc			10 másodperc			1 másodperc					
	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.	hál. belül	vez.	más hál.	társaz.	vez.	más hál.			
Csúcsidején	43,75	43,75	56,25	43,75	43,75	56,25	6/43,75	43,75	56,25	43,75	11,25/22,50 ¹	56,25	43,75	43,75	56,25	60,00	11,25/22,50 ¹	56,25	43,75	43,75	56,25	12,50	47,50	47,50			
Egyéb időben	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Hétvége+munkasz.	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	6/31,25	31,25	31,25	31,25	11,25/22,50 ¹	31,25	31,25	31,25	31,25	60,00	11,25/22,50 ¹	31,25	31,25	31,25	31,25	12,50	47,50	47,50			
Éjszaka	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	6/31,25	31,25	31,25	31,25	11,25/22,50 ¹	31,25	31,25	31,25	31,25	60,00	11,25/22,50 ¹	31,25	31,25	31,25	31,25	12,50	47,50	47,50			
SMS	hál. belül	más hál.	külföld	hál. belül	más hál.	külföld	hál. belül	más hál.	külföld	hál. belül	más hál.	külföld	hál. belül	más hál.	külföld	hál. belül	más hál.	külföld	hál. belül	más hál.	külföld	hál. belül	más hál.	külföld	hál. belül	más hál.	külföld
	31,25	31,25	31,25	12,50	12,50	12,50	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	31,25	

TARIFATÁBLÁZAT – PANNON GSM

HÁVIVÍDÁS

FELTÖLTŐKÁRTYÁS

Csomag neve	Djuice			Horizont Bónusz			Horizont Plusz			Horizont Extra			Autós-kártya			
Bérelési díj	3000			3000			3000			3000			3000			
Havi díj	3990			1790			2390			2990			2300			
Lebészélföldi	-			895			1195			1495			-			
Első kizámlázott ¹	-			-			-			-			-			
Egység	30 másodperc			30 másodperc			30 másodperc			30 másodperc			30 másodperc			
	hál. belül	vezeték	más hál.	hál. belül	vezeték	más hál.	hál. belül	vezeték	más hál.	hál. belül	vezeték	más hál.	hál. belül	vezeték	más hál.	
Csúcsidején	49,00	49,00	49,00	59,00	89,00	89,00	49,00	69,00	69,00	39,00	49,00	49,00	55,00	65,00	75,00	
Egyéb időben	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Hétvége+munkasz.	25,00	25,00	25,00	24,00	49,00	49,00	24,00	39,00	39,00	24,00	29,00	29,00	20,00	35,00	35,00	
Éjszaka	25,00	25,00	25,00	24,00	49,00	49,00	24,00	39,00	39,00	24,00	29,00	29,00	20,00	45,00	45,00	
SMS	hál. belül	vez.+Westel/ külföld	Vodafone	hál. belül	vez.+Westel/ külföld	Vodafone	hál. belül	vez.+Westel/ külföld	Vodafone	hál. belül	vez.+Westel/ külföld	Vodafone	hál. belül	vez.+Westel/ külföld	Vodafone	
	25,00	25,00	43,75	25,00	32,50/38,25	43,75	25,00	32,50/38,25	43,75	25,00	32,50/38,25	43,75	25,00	25,00	25,00	43,75

Csomag neve	Praktikum Classic			Praktikum Pro			Praktikum Perfekt			Bee Original			Djuice		
Első kizámlázott ¹	-			-			-			-			-		
Egység	30 másodperc			30 másodperc			60 másodperc			30 másodperc			60 másodperc		
	hál. belül	vezeték	más hál.	hál. belül	vezeték	más hál.	hál. belül	vezeték	más hál.	hál. belül	vezeték	más hál.	hál. belül	vezeték	más hál.
Csúcsidején	69,00	95,00	95,00	54,00	75,00	75,00	36,00	36,00	36,00	99,00	135,00	135,00	49,00	49,00	49,00
Egyéb időben	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48,00	48,00	90,00	-	-	-
Hétvége+munkasz.	30,00	55,00	55,00	29,00	50,00	50,00	36,00	36,00	36,00	25,00	25,00	48,00	25,00	25,00	25,00
Éjszaka	30,00	55,00	55,00	24,00	75,00	75,00	36,00	36,00	36,00	25,00	48,00	48,00	25,00	25,00	25,00
SMS	hál. belül	vez.+Westel/ külföld	Vodafone	hál. belül	vez.+Westel/ külföld	Vodafone	hál. belül	vez.+Westel/ külföld	Vodafone	hál. belül	vez.+Westel/ külföld	Vodafone	hál. belül	vez.+Westel/ külföld	Vodafone
	35,00	37,50/41,25	43,75	35,00	37,50/41,25	43,7	37,50	37,50/41,25	43,75	20,00	25,00/28,75	25,00	25,00	25,00	43,75

már jelezte, hogy véget vet a díjak és csomagok előfizetők számára egyre kedvezőbb módosításainak.

A közelmúlt reklámfilmes purparléja pedig jelzi, hogy a szolgáltatók már inkább a marketingeszközökben, mintsem a kedvezőbb díjakban látják az új előfizetők megnyerésének optimális stratégiáját – bár ennek ellentmond, hogy a Pannon GSM épp a közelmúltban rukkolt elő egy új díjcsomaggal.

A táblázat azokat a díjcsomagokat tartalmazza, amelyeket a szolgáltatók 2003. november 15-én kínáltak weboldalaikon. Nem tartalmazza tehát sem a november

15. utáni módosításokat, sem a még élő, de új előfizetőket már nem választható csomagokat.

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy a díjcsomagok teljes körű ismeretetését a mobilszolgáltatók vállalkozási feltételeiben találják.

Táblázatunk kísérlet. Kíváncsiak vagyunk olvasóink véleményét: melyek azok az adatok, amelyeket mi kevésbé ítéltünk fontosnak, ám önkök mégis úgy érzik, hogy szerepelniük kellene a táblázatban. Tervezzük, hogy – építő jellegű visszajelzéseiket megfogadva – jövőre ismét közöljük a tarifátáblázatot.

Új elektronikus hírközlési törvény

Lassú víz partot mos

Novemberben egy teljesen újraírt elektronikus hírközlési törvényt fogadott el az országgyűlés. A januártól életbe lépő új szabályozás – ha lassan is – lefaraghat a háztartások telekommunikációs költségeiből, és erőteljesebben képviseli majd a fogyasztói érdekeket a változó piaci körülmények közt.

Az új hírközlési törvény, miközben számos ponton változtat a most hatályos szabályozáson, célját tekintve ugyanazt szeretné elérni, mint elődje: a távközlési piac monopóliumainak lebontását, a valódi liberalizáció felgyorsítását. A törvény előterjesztői szerint a távközlési költségek épp a versenyztetés folytán csökkenhetnek, hiszen ha a meglévő infrastruktúrán többen nyújtják ugyanazt a szolgáltatást, árverseny alakul ki.

Sajtótájékoztatóján Kovács Kálmán, az Informatikai és Hírközlési Minisztérium vezetője arról számolt be, hogy a tárca számításai szerint egy átlagos családi költségvetésben havonta mintegy 500, a szociálisan rászorultak esetében pedig akár 1000 forinttal is csökkenhetnek a telekommunikációs kiadások.

Bár azzal mindenki tisztában van, hogy az alternatív szolgáltatók elsősorban nem a magán-, hanem az üzleti előfizetők kegyeiért versenyeznek majd, bizonyos szolgáltatások árának megállapítása során a törvény olyan szabályozási példaszert vezet be, amely csökkentheti például a betárcsázós internethasználók telefonszámláját is. A tárca tervei szerint 2004 májusára az összekapcsolási díjak (azaz a szolgáltatók közti költségek) akár 50 százalékkal is mérséklődhetnek, ami – remélhetőleg – valóban kihát a telefonálás percdíjára is.

Fogyasztók védelmében

A hírközlési fogyasztóvédelem terén is várható változások: januártól megszűnik a Hírközlési Felügyelet és a Hírközlési Döntőbizottság, helyüket a Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) és a Hírközlési Tanács veszi át, jóval erősebb szabályozási lehetőséggel, adott esetben a szolgáltatók „kényszerítésével” lehetőségével. Megalakul a hírközlési fogyasztói jogok képviselőinek intézménye is. A képviselőhöz bármilyen, távközléssel kapcsolatos panasszal fordulhatunk, és bár ő közvetlen vizsgálatot nem kezdeményezhet, számos jogszívánnyal rendelkezik majd a szolgáltatók számonkérése és a pa-

TÁVKÖZLÉSI CÉGEK*

Volt koncessziós társaságok

Matáv (www.matav.hu)

Invitel (www.invitel.hu)

Emitel (www.emitel.hu)

Hungarotel (www.htcc.hu)

Monortel (www.monortel.hu)

Alternatívok

Pantel (www.pantel.hu)

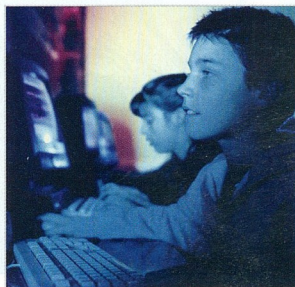
GTS-Datanet (www.datanet.hu)

eTel (www.etal.hu)

Tvnetwork (www.tvnetwork.hu)

*Saját számmezőt használó vállalkozások 2003 novemberében (Budapest).

Forrás: HIF

Valódi liberalizáció: csökkennek a családok telekommunikációs kiadásai?

naszosok tájékoztatása terén, továbbá kérheti a panasz kivizsgálását az államigazgatáshoz tartozó szervektől, így a Fogyasztói Felügyelőségtől vagy az NHH-től is.

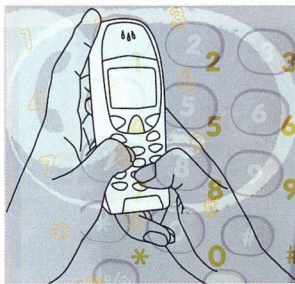
Szolgáltatóváltás, régi számmal

Januártól megvalósulhat a vezetékes számok hordozhatósága, azaz egy előfizető úgy válthat szolgáltatót, hogy megtartja eredeti számát (ez tehát nem azt jelenti, hogy az ügyfél csak költözés esetén „viheti magával” a hívószámot). Ennek jelentősége akkor látható, ha tudjuk: számos vállalkozás csak azért nem vált, mert nagyobb vesz-

teségre számít telefonszámai megváltoztatása miatt, mint amennyi előnyt az olcsóbb vagy éppen rugalmasabb szolgáltatóra való áttéréssel nyerhet. A mobiltelefonszámok hordozhatóságára 2004 májusától lehet számítani: ez már inkább érinti a magán-előfizetőket, hiszen bárki, akit nem köt hűség szerződés, úgy lehet egy másik mobilszolgáltató ügyfele, hogy telefonszáma – a körzetszámmal együtt – változatlan maradjon. Így májustól már korántsem lesz biztos, hogy a 06-20-as előfizető valóban pannonos, mint ahogy a 06-30-as vagy 06-70-es kezdetű szám tulajdonosa sem biztosan westeles vagy „vodás”.

Lassú változások

Noha a törvényt általában ígéretesnek tartja a szakma, bizonyos várakozásokkal kapcsolatban mindenki óvatosságra int. Az alternatív távközlési vállalatok szerint igazi árcsökkenésre (az internetbehívások fent említett kivételével) csak háromnegyed, egy év múlva lehet számítani, továbbá nem bizonyult igaznak az a hír sem, hogy a szolgáltatók nem köthetik majd magukhoz hűség szerződésekkel az ügyfeleiket: ez igaz lehet a nagyfogyasztó vállalatoknál, de például a mobil- vagy ADSL-piacon ugyanúgy megmaradhatnak az egy-két éves szerződések, mint eddig.

Szolgáltatóváltás: a mobiltelefonok számhordozhatóságára 2004 májusától lehet számítani

A hazai EDGE sztori

Turbó GSM?

Egyre többet hallani a „rejtélyes” EDGE technológiáról, amellyel az adat alapú mobilszolgáltatások sebessége akár háromszorosára is növelhető. A következő két oldalon összefoglaljuk, amit az EDGE-ről tudni érdemes, illetve az elsők között számolunk be arról, hol tartanak hálózataik fejlesztésében a hazai szolgáltatók.

Miután a Pannon GSM tavaly áprilisban bejelentette, hogy a magyarországi mobilszolgáltatók közül elsőként kezd EDGE hálózat építésébe, pár nyugalmas hónap következett. Akkoriban annyi információt sikerült megtudnunk, hogy a nyár végére elindul az „új” rendszer próbatesztje, s ezt követően előfizetők vélhetőleg már az év végén élvezhetik majd a nagyobb sávszélességgel járó előnyöket. Hogy a kereskedelmi szolgáltatás milyen feltételekkel lesz elérhető, arról a cég képviselője a rögtönzött teszt után a következőket mondta: „Az EDGE hálózat lényegesen gyorsabb, mint a hagyományos GPRS technológia. Mivel az előfizetők az új szolgáltatással időt nyernek, elképzelhető, hogy ezért külön díjat kell majd fizetniük. Ennek mértéke azonban egyelőre még nem eldöntött.”

Ennek megfelelően az ősz beköszöntével felkerestük a Pannon GSM illetékeseit, hogy az EDGE-ről érdeklődjünk. Megtudtuk, hogy a hálózatot a korábbi terveknek megfelelően fejlesztik, s nincs

Hálózatépítés: az EDGE beruházási költségei messze elmaradnak az UMTS-é mögött

akadály a általunk kért próbatestnek sem. Ezután felgyorsultak az események: két nappal később élesben is kipróbálhatuk a Pannon GSM budaörsi székházában az optimalizált GPRS-hálózatot, a Westel pedig bejelentette, hogy elsőként indítja el kereskedelmi EDGE szolgáltatását.

Az EDGE-ről röviden

Az EDGE (Enhanced Data rates for GSM Evolution), mint a neve is mutatja, nem egy új hálózat felépítését jelenti. A jelenlegi GPRS technológiát kiegészítő, annak adatátviteli képességeit a gyakorlatban akár háromszoros sebességre növelő eljárásról van szó. Röviden az EDGE rendszer lényege, hogy – megőrizve a GSM rádiócsatornák alapvető tulajdonságait – olyan modulációt használ, amely a bázisállomás és a végfelhasználó készüléke között azonos időtartam alatt akár háromszor annyi információt is képes átvinni. A GPRS-hálózat megnövelt kapacitása (a tényleges gyorsulás a hálózat és a készülékek képességétől függ) az előfizető szemszögéből a következőt jelenti: azonos területen a hálózat (az operátor) több WAP-, internet- és MMS-felhasználót képes kiszolgálni, illetve a felhasználók nagyobb adatátviteli sebességgel csatlakozhatnak a rendszerhez.

A készülék oldaláról feltétele ennek, hogy a mobilunkban EDGE kódolásra képes chip legyen. Mint azt a Pannonnál és a Westelnél is elmondták, nem volt egyszerű kellő mennyiségben beszerezni ilyen készülékeket a tesztekhez. Ennek az oka, hogy EDGE-képes mobilkészüléket még kevés gyártó szállít, illetve hogy Magyarországon – kereskedelmi forgalomban – ezek közül is egyelőre csak a Nokia modellek érhetőek el. A legismertebb típusuk az idei CeBIT-en bemutatkozott 6220-as. Hagyományos kialakítású, mondhatni puritán, de nagy tudású modellről van szó, amely mindemellett, hogy tartalmazza az említett dekódoló lapkát, fotók és videóok készítésére is alkalmas. Az eltelt idő alatt vélhetőleg a Nokia is nagyobb aktivitást tapasztalhatott az EDGE bevezetése kapcsán, ezért már a 6220-as utódjával, a 6230-assal is elkészültek – ez a modell 2004 első negyedévével kerül a szolgáltatók kínálatába.

Természetesen más gyártók is fokozatosan jelentik be EDGE kódolásra alkalmas készülékeiket, ezért nem nehéz megjósolni, hogy nem sokára számos modell közül választhat az, aki ki akarja használni a nagyobb sávszélességet. Mivel a vál-

EDGE

tozás a rádiójelek kódolásában rejlik, ezért EDGE vagy GPRS használatok az előfizetők ugyanazt a jól megszokott jelet látják majd a kijelzőjükön. (Gyártónként, modellenként eltérhet, hogy „G” betű vagy „GPRS” felirat jelenik-e meg.) Ez nem meglepő, hiszen a készülék eddig sem áruolta el, hogy a GPRS kapcsolat éppen melyik GPRS-kódolási sémát (CS1, CS2, CS3, CS4) használja.

Az EDGE nem igényel különleges beállításokat a telefonokban: elegendő, ha létrehozunk egy, a GPRS-hálózatokhoz eddig is nélkülözhetetlen hozzáférési pontot (APN), a szükséges adatokkal. Másik lényeges tulajdonság, hogy a készülékek zökkenőmentesen váltanak a GPRS és az EDGE kódolás között, vagyis akkor sem szakad majd meg a kapcsolat, ha mondjuk eltávolodunk az EDGE-képes adó hatósugarából, és a rendszer át kapcsol egy hagyományos adóra. Ilyenkor egyszerűen a megszokott GPRS kiszolgálásban részesülünk majd, annak saját paramétereivel.

Hálózatépítés, sebesség

A szolgáltató oldaláról az erre alkalmas hardver- és szoftverelemek kiegészítésére, cseréjére, illetve beépítésére van szükség, mind a bázisállomásokon, mind pedig a hálózat többi elemében. Köztudomású azonban, hogy az EDGE beruházási költségei messze elmaradnak az UMTS-étól, ehhez viszonyítva viszont a háromszoros sebességnövekedés igen vonzóan számít.

A Pannon képviselői elmondták, hogy Budapest néhány frekvenciát területén már elérhető EDGE-sebesség a hálózatokban, azonban a szolgáltatás kereskedelmi bevezetése csak a jövő év elejére várható. A készülékek korlátozott száma és a folyamatosan bővülő fedettség miatt egyelőre kiemelt partnereik tesztelik a rendszert. Október közepén az első között próbáltuk ki a Pannon GSM-nél az új lehetőségeket. Elmondható, hogy az internetoldalak letöltési sebessége a hagyományos GPRS-hez képest érezhetően gyorsult, illetve végre elérhető közelségbe került egy-egy 10-15 MB-os meghajtott program letöltése is. Akik folyamatosan használják mobiljukat internetelésre, azok tudják, hogy az átlagosan 30 kB/mp körüli sebesség honlapok nézegetésére, levelezésre még használható, letöltésre azonban már nem ajánlott. A sebességmérő 60-95 kB/mp közötti értékeket mutatott a teszt során, a felső érték majdnem

megközelítette az elméletben elérhető 118 kB/mp-et. Az EDGE az optimalizálások révén elméletileg időreseként legfeljebb 59,2 kB/mp adatátviteli sebességre képes, szemben a GSM áramkapcsolt átvitel 9,6 kB/mp-es és a CS-4-es kódolású GPRS 20 kB/mp-es (szintén elméleti) sebességével. Az általunk használt Nokia 6220-as készülék 2+1 időrés összefogására volt képes, ezért a 95 kB/mp-es eredmény a gyakorlatban már jónak nevezhető. Igaz, a szolgáltatást steril környezetben teszteltük. Hogy mindez miként vizsgálják majd jelentős terhelés alatt, arról csak később tudunk beszámolni. Természetesen mind a két szolgáltató tudatosan bővíti a hálózatot, hiszen a nagy GPRS-forgalmú területek jól mutatják az ügyfelek igényeit.

A Westel az EDGE szolgáltatást az első

Mobilinternet: növekvő sávszélesség, változatlan áron?

VIGYÁZAT!

A Nokia egyik legújabb készüléke a trendeknek megfelelően már tartalmazza az EDGE chiptet. A Westel honlapján azonban felfedeztünk egy érdekes kitétel, ami felhívja a figyelmünket, hogy a 3200-assal csak WAP és MMS alatt érhető el az EDGE-sebesség. A Nokia nemzetközi oldalain nem találtunk információt arra vonatkozóan, hogy ez készülékoldali korlátozás lenne – mindenhol csak az szerepelt, hogy van EDGE-támogatása, de ez hálózattól függő –, ugyanakkor a Westel sem utalt arra, hogy a hálózatuk lenne ilyen irányban „butívita”. A legnagyobb magyar mobilszolgáltató képviselője kérdésünkre válaszolva elmondta, hogy a készülék nem képes modemként funkcionálni, így a 3200-tulajdonosoknak le kell mondiuk a mobilinternetről. Ami nem annyira meglepő a készülék árát, kialakítását és célcsoportját figyelembe véve, de mégis elvártuk volna, hogy ezt feltüntessék a műszaki leírásban.

G820: EDGE adatkártya a Sony Ericssontól

lépések tartja a generációváltás folyamatában. Bár a téma iránti érdeklődésüket nem elsőként jelentették be, az év végi nagy hajrában – a főváros területén 130 állomással – elsőként kínálnak EDGE-lefedettséget. Amennyiben ügyfelünknek van EDGE-képes mobiltelefonja, a szolgáltatást külön díj nélkül, a GPRS-szolgáltatásokkal azonos számlázás mellett vehetik igénybe, vagyis változatlan áron – jó esetben – többszörös sebességgel levelezhetnek és érthetik el a WAP- és internetoldalakot.

A közeljövő

Világszerte egyre több szolgáltató jelenteti be, hogy növeli adat alapú szolgáltatásainak sebességét. Az EDGE olyan optimalizáló technológia, amelynek komoly felütása lehet az UMTS elővetelég. Ne várjunk azonban csodákat tőle: egyszerűen arról van szó, hogy nagyjából ISDN-sebességet kaphatunk mobil környezetben. Tekintettel az eddigi, nem éppen kielégítő sebességre, ez is jelentős fejlődés, arról nem is beszélve, hogy ha mindez változatlan áron kapjuk, akkor csak üdvözlőn tudjuk az EDGE előretérését.

Egyértelmű, hogy a hazai szolgáltatók – legalábbis a Westel és a Pannon GSM – egymásra licitálnak az EDGE bejelentésével, bevezetésével.

Mivel az adat alapú szolgáltatások forgalma itthon – és a szélsőséges esetektől eltekintve az összes fejlett mobilpiacban – csak közel 10 százaléka, ezért ez az aktivitás egyértelműen a nagy versenynek köszönhető. Örömmel vonhatjuk le viszont a következtetést, hogy az EDGE bevezetésével szorosan követjük a világ élvonalát, és bekelőstolhatunk majd olyan szolgáltatásokba, mint például a videók letöltése, lejátszása, vagy tévéadások online vétele, amelyek csak az UMTS-sebességen válnak majd igazán általánossá.

Harangozó Csongor ■

Internetes telefonálás

Az univerzális hálózat

Egyre népszerűbbek az internet alapú telefontechnológiák, amelyekkel már magánfelhasználóként is jelentős megtakarításokat érhetünk el. Cikkünk bemutatja a VoIP kapcsolatok eltérő fajtáit, kitér a kommunikációhoz szükséges programokra, s áttekinti a hazai lehetőségeket.

Anéhány éve gyakran hangzottott „konvergencia” varázsszót ritkábban hallani a dotcom lufi kipukkanása óta, pedig a folyamat nem állt meg, s a világ feltartóztatatlanul halad a számítógépek és az Internet Protokoll (IP) alapú technológiák egyeduralma felé. Egyre több nagy távközlési cég jelenti be, hogy hangforgalmát a hagyományos hanglelőadások helyett fokozatosan az adatátviteli csomagkapcsolt IP-hálózatra helyezi át, hatalmas megtakarításokat remélve ettől a működési költségekben. A technológia a felhasználók körében is népszerű, egyre több vállalat használ saját belső hálózatában IP-telefon technológiákat, nem kis megtakarításokat érve el ezzel.

Jogos a kérdés, hogy ha ez a technológia annyira hasznos, akkor vajon miért nem jutott még el a magánfelhasználókig? Ők miért nem élvezhetik a megtakarításokat? Nos, a válasz kedvező. Természetesen eljuttott, s bárki spórolhat telefonálási költségein, ha vállal némi kényelmi vagy minőségbeli kompromisszumot. Már a 90-es évek végén megjelentek különféle internetes telefontechnológiák, amelyek ingyenes vagy legalábbis olcsó helyi és távhívásokat tettek lehetővé. Már ezek a szoftverek és főként az „alattuk” lévő internethálózat Magyarországon is eljuttott arra a szintre, hogy elfogadható minőséget és megbízhatóságot nyújtsanak.

PC-ről PC-re

Az alapeset az, amikor két, internetre csatlakozó számítógép között valósítjuk meg a kapcsolatot. Ez a megoldás valóban szinte ingyen van. Egy PC-n, egy általában ingyenes szoftveren, egy hangkártyán és egy néhány ezer forintos headseten (mikrofonos fülhallgatón) kívül már csak egy jó minőségű internetkapcsolatra van szükség – mindkét oldalon.

A legtöbb szoftvert videokonferencia képességekkel is ellátták, így egy webkamera – és lehetőleg szélessávú internetkapcsolat – segítségével nemcsak a beszélgetőtárs hangját hallhatjuk, hanem a képernyőn is láthatjuk, ki van a túldalodon.

Windows Messenger: kényelmes felületről használhatjuk az internetes telefontelefonálásokat

A egyik legelterjedtebb telefontechnológia – a *Microsoft NetMeeting* – minden újabb Windowsnak alapértelmezés. Ha gépünk megfelel a felsorolt feltételeknek, akkor nincs más feladatunk, mint kideríteni partnerünk gépének IP-címét vagy DNS-névét, s azt beírni a *NetMeeting*-be. A kapcsolatfelvételhez természetesen a távoli gépnek is bekapcsolva kell lennie, s azon is futnia kell a *NetMeeting*-nek.

Az XP megjelenésével a *Microsoft Windows Messenger* kezdte preferálni. Ez a szoftver már el sem indul, ha nincs MSN Passport accountunk, viszont ha beláttuk,

HASZNOS LINKEK

www.linksys.com/products/product.asp?prid=163&scid=29
www.nobel-hungary.hu/hu/hu_products.htm
www.lights.com/pickalink/telephony/
www.microsoft.com/windowsxp/windowsmessenger/
www.microsoft.com/windowsxp/windowsmessenger/equipment.asp
www.gnomemeeting.org

hogy az ellenállás haszton, akkor kényelmes felületről – az *Instant Messaging*-gel vagy az e-mailel kombináltan – használhatjuk az internetes telefontelefontelefonálásokat.

Linux alatt talán a legelterjedtebb szoftver a *gnomemeeting*, amely – nevéből is kitálálhatóan – a *NetMeeting* linuxos párja, s megtalálható a legújabb Linux disztribúciók telepítéskészletében. A szoftvernek nincs szegénykeznivalója a windowsos szoftverekkel való összehasonlításban.

Telefonkönyvek

A szoftverek többségét felszerelték címjegyzékkel (*Address Book*al), amelyben ismerőseink elérési adatait tárolhatjuk. A legtöbb szoftvernek és szolgáltatónak van egy vagy több központi directory szervere is, ahol a felhasználók regisztrálhatják magukat, s így megtalálhatóvá válnak a többi felhasználó számára. A legtöbb ilyen directory az *LDAP* protokollt vagy annak a *NetMeeting* által használt csökevényes alfaját, az *ILS*-t használja, így ha kellően konfigurálható kliens használunk, esélyünk van arra, hogy egy másik szoftver directoryját is lássuk.

Több szoftver is szolgáltatás a directoryja alapján különbözteti meg magát a konkurenciától. Például a veterán *CUSeeMe* manapság szórakoztató rendszerként, tematikus chatsobákkal, valamint zene- és videoközvetítéssel hirdeti magát. A *Windows Messenger* a *Microsoft Passport* rendszert használja erre a célra.

PC-ről telefonra

Amint az az eddigiekből kiderült, nem egyszerű dolog egy PC-PC-s telefon- vagy videokonferencia-kapcsolatot összerendez-

VOIP

ni, mivel a kapcsolat létesítéséhez mindkét félnek a saját PC-je előtt kell ülnie. Van, amikor ez nem gond – például az Amerikában dolgozó kedvessel előre megbeszélte rendszeres szerda esti 2 órás maratoni csere esetén –, vagy ha a hívott felet ügyis felnyomatatosan a PC-je előtt eszi a fene, esetleg csak munkaidőben akarjuk keresni. Általában azonban ez a megkötés jelentősen korlátozza a használatot.

Szerencsére arra is van lehetőség, hogy a világ bármely vezetékess vagy mobiltelefonját felhívjuk számítógépünkről, s általában lényegesen olcsóbban, mintha hagyományos módon tennék. Sajnos, ehhez már nem mindig elegendők az ingyenes programok, s elő kell fizetnünk egy „Phone-to-PC” szolgáltatást nyújtó szolgáltatótól.

Ez a szolgáltatás a hívókrtyás (például a NeoPhone vagy a Matáv Barangoló) szolgáltatásokhoz hasonlóan működik, de a központi szám hívása helyett PC-nken keresztül csatlakozhatunk fel a szolgáltató hálózatára. A szolgáltatók gyakran ugyanazt a rendszert használják mindkét célra, sőt, ugyanazt a hívókrtyát használhatjuk a PC-n keresztül és a behívásos szolgáltatás eléréséhez.

A behívásos kicsit drágább, hiszen itt ki kell fizetni a helyi hívás költségét, s a hang kevesebbet utazik az interneten.

Extra szolgáltatásként többen teszik lehetővé faxüznetek nemzetközi küldését is.

A legismertebb szolgáltatók közé tartozik a *Net2phone* (www.net2phone.com) és a *go2call* (www.go2call.com). E cégeknek világméretű hálózatuk van, így igen olcsón kínálhatnak nemzetközi távhívásokat. A fizetés majdnem mindig előre fizetéssel (prepaid) történik, a feltöltőkrtyás mobilokkal megegyező módon.

E szolgáltatások érhető módon nem alkalmasak videóátvitelre, bár PC-PC módban üzemel némelyikük még ez is lehetővé teszi. Használatukhoz saját, általában csak a Windows alatt futó szoftver szükséges. Az ellenkező irányú szolgáltatás, amikor telefonról hívjuk a PC-t – bár műszakilag megoldható – nem terjedt el, mivel a PC-PC funkció hátrányait ötvözi a PC-telefon extra költségeivel.

Hazai helyzet

A PC-PC megoldások használatához egy átlagos PC és némi elszántság szükséges, sőt, az örvendetesen terjedő szélessávú kapcsolatoknak köszönhetően sokaknak már a csaknem élvezhető minőségű videokonferencia is elérhetővé vált. (A forgalomkorlátozás szolgáltatónál vigyázzunk, mivel a

Különleges hardverek: a Linksys egyik routere „PC-to-Phone” hívások lebonyolítására is képes

KISLEXIKON

NetMeeting: a Microsoft a Windows XP-ben gondosan elrejtette ezt a szolgáltatást. A Start/Futtatás... parancsmezőjébe a conf parancsot beírva csatlakozhatunk fel.

DHCP: az internetszolgáltatók dinamikus IP-címeket adnak ügyfeleiknek, így hiába jegyezzük fel a partner IP-címét, legközelebb már más címen találjuk, illetve nem találjuk meg. E problémára kitűnő megoldás a dinamikus DNS-szolgáltatók használata. Az egyik legismertebb ilyen szolgáltatás a www.dyndns.org címen található.

Tűzfalak: a tűzfalak az internetes telefonálás elleneségei, megnehezítik vagy akár lehetetlenné is teszik a hívások indítását és különösen a fogadását. A problémákra általában van

megoldás, de azt csak a használt szoftver és protokoll, s különösen a tűzfal alapos ismeretében lehet megtalálni.

Protokollok: a programok rendszerint a régebbi H.323, vagy az újabb, a Cisco és a Microsoft által preferált SIP protokollt használják, némelyik mindkettővel képes szót érteni. Ha a két oldalon azonos protokollt használó szoftver van, akkor jó eséllyel legalább az alapszolgáltatások működni fognak.

Telefonkönyv regisztráció: magunkat telefonkönyvbe regisztrálva általában kérhetünk invisible, azaz láthatatlan regisztrációt. Aki ilyenkor az e-mail-címünk alapján keres minket, meg fog találni, de a spambotok és az unatkozó sorstársak elől valamennyire védve vagyunk.

A Net2phone „magyar” oldala: nemzetközi hívások, kedvezményes tarifákkal

videóátvitel nagyon eszi a sávzélességet.) A legtöbb szolgáltató külföldi sávzélessége is elegendő ahhoz, hogy bárkit jó eséllyel elérhessünk a világban.

A PC-to-Phone szolgáltatások tulajdonképpen bárholn elérhetőek, a legtöbb cég mind Magyarországról, mind Magyarországra lehetővé teszi a hívást, így egy interneten is használható bankkrtya birtol-

kában bátran válogathatunk a szolgáltatók között — célszerűen a gyakran hívti kívánt országok tarifái alapján. Elgondolkodtat, hogy így olcsóbban hívhatjuk amerikai ismerősünket, mint vonalas telefonról Békéscsábát, s kevesebb mint fele annyit, mint a szomszédoknál mobilon.

Érdekes, már Magyarországon is kapható termék a Yamamoto *iPhone* készüléke. Az USB-csatlakozós, telefon formájú berendezéssel a megfelelő szoftver telepítése után a PC-hez kapcsolódva PC-to-Phone hívásokat bonyolíthatunk le a *BuddyTalk* rendszer segítségével. Egyetlen hátránya, hogy használatához bekapcsolt és internetre csatlakoztatott PC-re van szükség.

Hasonlóan érdekes hardveres megoldás a Linksys egyik routere, amely amellet, hogy egy ADSL/kábelmodem Access Router-től elvárható minden funkciót ellát, a Net2phone rendszerén keresztül még rá csatlakoztatott analóg telefon segítségével képes önállóan is lebonyolítani PC-to-Phone hívásokat. Ezáltal még a technofóbiások is élvezhetik a technológia megtakarításait.

Tóth István ■

TARTALOM

Képben vagyok
New Media Expo

PC-s mennybemenetel
Halo

Rush Hour
Sim City 4

Loporos romantika
Sim Max Payne 2:
The Fall of Max Payne

Könyvvásárlás a neten

Akcióznak

Az internetes vásárlás előnyei: időt és energiát takaríthatunk meg, elkerülhetjük a tömeget, esetenként pedig még jelentős kedvezményeket is kapunk. Összeállításunkból eldönthető, érdemes-e az interneten megrendelni a karácsonyi ajándékaink egy részét.

Sokan már-már mániákusan szeretnek vásárolni – rendszeresen eljárnak a plázákba, butikokba. Az internetes vásárlás terjedésének a mai napig az egyik komoly hátráltatója, hogy a terméket nem lehet megfogni, megszagolni, szemügyre venni. Szerencsére vannak olyan termékek, amelyeknél ez nem is igazán lényeges. Ilyen például a könyv, a CD és a DVD. Itt a szöveges leírás és a kép alapján el tudjuk dönteni, hogy az adott termékre szükségünk van-e, vagy sem. (Persze, ilyenkor le kell mondanunk a vásárlás örömeiről, légköriéről, ami lehet, hogy a karácsonyi időszakban a tumultus miatt inkább csak nyűg, de egy átlagos délutánon kellemes elfoglaltság is lehet.)

Lássuk, hogy a könyvvásárlás tekintetében milyen alternatívák kínálkoznak a magayi hálózaton.

Online könyvesboltot általában már meglévő, hagyományos könyvesbolt-hálózatokat üzemeltető cégek tartanak fenn, vagy a nagyobb kiadók árulják saját kiadványaikat az interneten keresztül. Általánosságban elmondhatjuk, hogy az interneten leadott rendelésekre kedvezményt kapunk, hol többet, hol kevesebbet. Ezen felül minden nagyobb online áruház akci-

ós termékeket is kínál, ezekkel további, jelentős pénzüsszeget takaríthatunk meg.

Természetesen ez a jól felfogott érdekünk, hiszen a postázási költség az online rendelés esetén többnyire a vásárlót terheli, bár léteznek olyan esetek, amikor ezt – például nagyobb összegű megrendelések – az üzemeltető állja. Jelen írásunk a magyarországi online áruházakra tér ki.

Könyvkereső

www.konyvkereso.hu A Könyvkereső számos kiadó (6000-nél is több) könyveit kínálja megvételre: saját bevallásuk szerint 94 000 darabnál is többet.

Az oldal kezelése nem bonyolult, bár hiányoltuk az egyszerű lapozgatás lehetőségét. Könyveket csak úgy találhatunk, ha szerző, cím vagy téma szerint elindítunk egy keresést. A keresés gyors, a találati lista átlátható, minden szükséges információt tartalmaz.

A könyvekről megfelelő mennyiségű információt kapunk, ráadásul minden könyvhöz kép is tartozik. Azt is megtudjuk, hogy egy kiadvány rendelhető-e: a rendszer egyfajta adatbázisként is működik, hiszen olyan könyvekről is tartalmaz információkat, amelyek már nem beszerezhetők. Bizonyos esetben – hátha ott

több szerencsés len – az ominózus kiadó saját honlapjára irányítanak minket, ha vásárolni szeretnénk.

Előnye egyben a hátránya is: esetleg frusztrálhat minket, hogy a rendszerben sok olyan könyv is megtalálható, ami már nem rendelhető.

Jelentősebb hátránya azonban, hogy vásárlások nem ad kedvezményt.

A regisztráció egyszerű, nem kérnek több adatot tőlünk, mint amennyi feltétlenül szükséges. Az átvétel futárszolgáltatást vagy személyes lehozását. A futárszolgálati árai – súlya és értéke – pontosan meg vannak határozva. Amennyiben nem tudjuk helyesen megbecsülni 2-3 megrendelt könyv súlyát, akkor a kézbesítéskor kellemetlen meglepetésben lehet részünk.

Fókusz Online

www.fokuszonline.hu Nemcsak könyveket, hanem CD-eket és DVD-eket is vásárolhatunk az egyik legrégebbi online könyvruházban.

Hasznos lehet – akár a karácsonyi terveknek valóra váltásokor is –, hogy a keresőjében minimális vagy maximális árra is kereshetünk. Ilyenkor készülnék fel egy hosszabb várakozásra: 2000 forintos ármaximum megadásakor a rendszer hosszúság gondolkodás után több mint 12 000 találatot adott vissza.

A keresőn kívül témára osztották a kínált könyveket, így a kinalatot akár céltalanul is lapozgathatjuk. A témák kiválasztása azonban nem a legszerencsésebb: van közöttük olyan, ahol három, van ahol több száz könyvet találunk.

Különböző ajánlatokat, akciós kiadványokat, dedikált könyveket is vásárolhatunk az oldalakon. Van „előrendelhető” rovat is, bár november végén ez összesen két könyvet tartalmazott.

A könyvekről megfelelő mennyiségű

Libri.hu: a Magazin rovatban olvashatunk személyes könyvajánlókat is

információt kapunk, a legtöbb esetben a kiadványok fotóját is megnézhetjük.

Szinte minden könyvre 5 százalékos kedvezményt kapunk. Az akciókra azonban többnyire 30 százalékos, extrém esetekben pedig akár 70 százalékos is.

Lényeges szolgáltatása még, hogy nemcsak megvásárlásra gyűjthetjük a könyveket, hanem feltehetjük egy virtuális könyvespolcra is, ahol a későbbiekben könnyen megtaláljuk.

Megrendelésünk sokféle módon adhatjuk fel, akár külföldre is kérhetjük a szállítást, fizethetünk utánvétellel, kérhetünk futárszolgálatot. A vásárlások különböző kedvezményeket, vásárlói pontrendszereket használhatnak fel.

Libri

www.libri.hu A másik nagy, online könyvruház, amit feltétlenül érdemes „meleglátogatnunk”. Szintén egy hagyományos bolthálózathoz tartozik, amelyek az offline világban országsszerte közel 30 árusítóhellyel büszkélkedhet.

Kategóriákra osztva böngészhetünk a könyvek között, de a kategóriákat itt legálább a képernyő bal oldalán abcérendben jelenítik meg. Egy-egy kategóriát kiválasztva újdonságokat, ajánlatot, bestsellerlistát kapunk. Ezzel azonban vége is a navigációs előnyöknek, ha tovább akarunk lépni, akkor a szerzők neve alapján betűt kell választanunk (majd szerzőt), vagy alkategóriát, vagy maradhatalunk a keresőnél.

Sajnos, a teljes kínálatot nem sikerült feltérképezni, a kereső nem mondja meg, hogy hány találatot ad vissza, csak lapozni lehet. A keresőmotor hasznos szolgáltatása, hogy képes fordító szerint is csoportosítani, bár más oldalon a „teljes” lista nyilván az ilyen információkat is visszaadja.

Külön-külön könyveket nem találunk, de egy-két kedvező ajánlatra azért itt is rábukkanhatunk. A könyveknél minden

esetben kapunk öt százalékos kedvezményt. Nagyon jó a Magazin rovat, melyben igényes kulturális írásokat, interjúkat, személyes könyvajánlókat olvashatunk. Vége egy áruház, ahol nem csak eladni szeretnék a könyveket.

UHU Könyvruház

www.uhu.hu Az Uhu szintén régi motoros ezen a piacon. A könyvek mellett CD-eket, videókat és multimédiás CD-ROM-okat is árulnak.

Az oldal egy érdekes, egyedinek nevezhető keresőrendszert használ. Miután kikapcsoljuk a működését, felépítését – a lényeg, hogy a kategóriaválasztás után a felül található „keresés” gombot nyomjuk meg –, akkor az egyik legjobban használható megoldást kapjuk. A kategóriák folyamatosan szűkítve azonnal információt kapunk arról, hogy hány könyv kerül majd a képernyőre. Sajnos a megjelenő lista időnként csalódást okoz, például az operációs rendszerek közé kerültek AutoCAD-könyvek is.

A képernyőre a listát képek nélkül is megjeleníthetjük, ami a lassabb internetkapcsolat használóknak előnyös.

Az eddigiekhez képest jelentős, 10 százalékos kedvezményt kínál, az akciós ajánlatok közé hetente más könyvek kerülnek, amelyeket viszont már 30 százalékos kedvezménnyel vásárolhatunk meg.

Számomra ingyenes – Adobe Acrobat vagy MS Reader formátumban tárolt – e-bookot is letölthetünk oldalukról. Ezt a külön rész

Uhu.hu: az e-book részlegről ingyenesen tölthetünk le elektronikus könyveket

HASZNOS LINKEK

konyvesbolt.lap.hu
Kiskapu, www.kiskapu.hu
DesignShop.hu, www.designshop.hu
Software Station, www.svsbooks.hu
Magyar Könyvklub, www.mkk.hu
Alexandra online, www.alexandra.hu
Beholder, www.beholder.hu

Fókusz online: külön karácsonyi ajánlatot is összeállítottak

mindenképpen ajánljuk: egyrészt mert információkkal szolgál azok számára, akik még csak most ismerkednek az e-bookkal, másrészt mert a kínálat egészen meglepő címeket is tartalmaz, igen eltérő témakörökben.

Szakkönyv.hu

www.szakkonyv.hu A nagy áruházak mellett találunk néhány kisebbet, melyek általában egyedi közönség kiszolgálására töreksenek könnyen, gyorsan. A különleges kínálat miatt ezeken az oldalakon általában nagyobb kedvezményeket, vagy egyéb vonzó akciókat találhatunk – érdemes tehát időnként ezeket is meglátogatnunk.

Ilyen a Szakkönyv.hu oldal is, ahol a könyvek jelentős részét 10-15 százalékos kedvezménnyel vásárolhatjuk meg. Egy több ezer forintos számítástechnikai vagy jogi kiadvány esetében ez már komoly megtakarítást jelenthet, ráadásul öt ezer forint feletti vásárlás esetén a postaköltséget sem kell fizetnünk.

A kínálat meggyőző, nagyon sok címet találunk az oldalon.

Kossuth Kiadó

www.kossuth.hu Régi könyvkiadó, széles termékkínálat és sok könyvvel. Az ol-

dáról tájékozódhatunk az összes, még kapható kiadványukról. A könyveket megrendelhetjük az interneten keresztül, de a szállítási költségről semmilyen információ nem kapunk. A könyvek, CD-ROM-ok árából azonban 20 százalék kedvezményt nyel számolhatunk.

Egyes kiadványok e-könyv formában is megvásárolhatóak, a papír alapú változat árának töredékéért.

Antikvárium.hu

www.antikvarium.hu Az eddigi áruházakkal ellentétben az Antikvárium.hu használt könyveket forgalmaz. Amennyiben tó-

Antikvarium.hu: nem rejtetik a sérüléseket

lúk rendelünk, le kell mondanunk a hangulatos keresgélésről, a régi könyvektől roskadozó polcok látványáról, azonban nagyon hatékony lehet, hogy a közel százezer könyvből álló, naponta akár több száz könyvvel is bővülő kínálatot percek alatt átnézhetjük. A szegedi székhelyű antikvárium nagy gondot fordít arra, hogy leendő vásárlói a könyveszeti adatok kívül a könyvek állapotáról is tájékozassa. A leírás mellett további segítséget nyújtanak a könyvről készült képek, amelyek bizony a komoly sérülések is jól láthatók, vagyis a készítőnk nem rejtetik a hátrányokat sem.

Az újonnan beérkezett könyvekről értesítést is kérhetünk. Ilyenkor az éppen frissült listát levelben kapjuk meg. Előrendelés azonban nem adhatunk le: a cég csak azt garantálja, hogy a kiértésteles időpontjában a könyveket megrendelhetjük a honlapon.

Említésre méltó még, hogy 12 ezer forintot megrendelés felett az Antikvárium.hu ingyenesen postázza a könyveket, illetve hogy a kereső itt is egy nagyobb adatbázist fog át, vagyis a megrendelhető könyvek mellett számos régebbi – éppen nem elérhető – kiadványról is fellelhetünk adatokat.

Csáki Zoltán ■

AZ INTERNETES VÁSÁRLÁS BIZTONSÁGÁRÓL

Lassacskán természetes dologgá válik, hogy mindannyian internetezünk. Olvassuk a híroldalakat, e-mailen tartjuk a kapcsolatot távol és nem annyira távol élő ismerőseinkkel, barátainkkal, munkatársainkkal. Programokat, képeket, zenéket töltünk le gépünkre. Azonban mind a mai napig ellenőrzéssel viselkedünk, ha az internetes vásárlásra terelődik a szó.

Először is vizsgáljuk meg, hogyan és honnan vásárolhatunk? Megtehetjük a nagy, különböző cégek által működtetett online áruházakban, online aukciós oldalakon és kisebb-nagyobb internetes oldalakon, vagy e-mailen keresztül magánszemélyektől.

Ezt az utóbbit hagyjuk is, szép dolog a bizalom, de...

Az aukciós oldalakon keresztül vásárolhatunk cégektől vagy magánszemélyektől. A biztonságot itt a szubjektív, a többi vásárló által adott vélemények adhatják, megjegyzendő azonban, hogy ez sem tökéletes. Az aukciós oldalakon rendszergazdák is figyelik a szabályok betartását, szükség esetén szankcionálják a renitens felhasználókat.

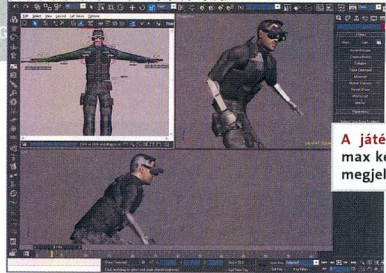
Biztonságunk érdekében nagyon fontos, hogy magánszemélyeknek ne adjuk meg a bankkártyánk vagy bankszámlánk adatait. Mert hogy zajlik az internetes vásárlás? Meg-

adjuk a nevünket, címünket és bankunk adatait. Az eladó ezek birtokában a bankszámlánkra terhel az összeget, s ha megkapja, akkor elküldi részünkre a terméket. Ha megadtuk egy magánszemélynek az adatainkat, akkor ezt ő továbbadhatja másoknak, azaz vásárlást kezdeményezhet a nevünkben, azaz a különbséggel, hogy a saját címét adja meg, de a mi számlánkról fizet. A cégek, online áruházak esetében azonban nyugodtak lehetünk. Ők ugyanis nem élhetnek vissza adatainkal. Ezt persze most sokan kétkedve fogadják, de nezzük meg, hogy működnek a cégek? Hogy működik a kereskedelem (függetlenül az értékesítési csatornától)? A cégek hivatalosan nyilvántartott, úgynevezett jogi személyiségek, azaz bejelentett néven és címen üzik tevékenységüket, bejelentik bankszámláikat. Minden bevételről kötelesek elszámolni, nem érkezhetsz úgy pénz a számlájukra vagy a pénztárukba anélkül, hogy ahhoz ne lennének meg a szükséges bizonylatok (számla, blokk, vásárlásai bizonylatjai, árukészlet nyilvántartása, könyvelés, adóbevallások stb.). Egy normálisan működő cég egyszerűen nem képes olyan bevételt elszámolni, amelyhez nem rendelkezik a megfelelő bizonylatokkal. Ugyan jogosan felmerül-

het mindannyiunkban, hogy ez édeskeves, ettől még egy cégnél ugyanúgy átvethetnek minket, hiszen az adataink megvannak náluk, a cég is lehet „álcég”, üzethetik a tevékenységüket pont az átverésre szakosodva, az ügyfelek adatait összegyűjtve.

Való igaz, ezzel nem lehet vitába szállni, elképzeltető, hogy olyan cégbe akadunk internetes kalandozásunk során, amire egyé, az is a csalásra szakosodott. Elkerülhetjük ezt, ha olyan helyről, olyan cégtől vásárolunk, amely látszólag (azaz külső megítélés alapján) vagy ismerőseink, barátaink tapasztalata szerint megbízható, komoly szándékkal üzi tevékenységét. A legjobb, ha van olyan az ismerőseink között, aki már vásárolt és jó tapasztalatokat szerzett.

A felhasználó számára – azaz nekünk – a kívülről történő megítélés is problémás lehet, de gondoljunk csak bele. Érdemes a csalásra szakosodva egy komoly online áruházat építeni? Egy jól működő rendszer kialakítása ma több száz-ezer vagy millió forintba kerül Magyarországon (külföldön még többbe). Az online áruházat a csalóknak fel kell töltenie az áruk információival. A tevékenység valószínűleg nem üzethi néhány hónapnál tovább, hiszen az interneten keresztül a hírek nagyon gyorsan terjednek.

A játékefejlesztők szolgálatában: a 3ds max képes a DirectX shaderek interaktív megjelenítésére

New Media Expo

Képben vagyunk

Felszálló ágban a számítógépes grafika: a 3D-s játékok forgalma tovább növekszik, az év sikerfilmjei pedig vagy tele vannak effektekkel (Mátrix, Gyűrűk ura), vagy teljesen számítógépen készültek (Némó nyomában). Az október végén, Budapesten megrendezett negyedik New Media Expo alapján a hazai szakmának sincs miért szégyenkeznie.

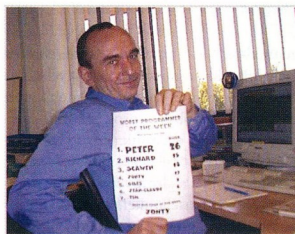
Napjainkban tucatnyi játékefejlesztő stúdió tevékenykedik Magyarországon, jó néhány „AA kategóriás”, azaz első vonalbeli programon dolgozva. A csapatok többsége a Discreet 3ds max animációs szoftvert használja. Van volt tehát meglepő, hogy e programnak a New Media Expo bemutatón is kiemelt szerep jutott. A programot ismertető előadás – a nemrégiben megjelent 6-os verzió újdonságain kívül – kitért a karakterek animációját elősegítő Character Studio bedolgozó modul lehetőségeire, például az Ubi Soft nagy sikerű játéka, a Splinter Cell főhőst használva.

A második napon a Discreet képviselője belépő kategóriájú utómunkálati szoftverük, a Combustion képességeit ismertette. A közelmúltban megjelent 3-as verzió itthon főleg a tévéstudiók érdeklődésére számíthat. Ehhez kapcsolódó újdonság, hogy a Discreet weboldaláról (www.discreet.com/3dsmax) végre letölthető a 3ds max 30 napig használható próbaverziója. Erre a lépésre minden bizonnyal a kemény konkurenciaharc készítette a legnagyobb eladásokkal büszkélkedő szoftverfejlesztő céget.

Világszinten és itthon is jellemző – a korábban csak a filmes iparban használt – Maya és Softimage animációs programok terjedése a játékefejlesztésben. Mióta az Alias és az Avid áttért a PC-s platformra, sorra építi be szoftvereibe a játékprogramokhoz is szükséges funkciókat. A trendeknek megfelelően a kanadai cég az Expon is bemutatta a Softimage XSI programot. A Softimage új generációs változata, az XSI az elhúzó fejlesztés miatt a ver-

siyantsráktól alaposan lemaradva, 2000-ben került piacra. Ennek köszönhetően azonban architektúrája jelenleg a legfejlettebb, így máris a 3.5-ös verziónt tart, és gyors tempóban szerzi vissza a Maya által időközben elhódított piaci részesedését.

A rendezvényen bemutatott legkülönösebb 3D-s alkalmazás az Endorphin nevű virtuális kaszkadőr-szimulátor volt: a program lényegében egy mozgásszimulátor, amely az emberi test biomechanikus modellezésével és mesterséges intelligencia alkalmazásával különleges animációk előállítására képes. A program eszköztára és fizikája elsősorban a túlságosan is veszélyes kaszkadőri feladatok – és, zuhanás, ütközés, gázolás és hasonlók – szimulálására ideális, de alkalmas motion capture

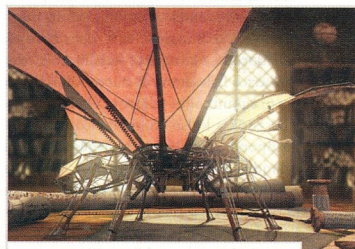
„Friszen induló játékefejlesztőként licencelném a 3D-s motort, a grafikai munkákat pedig kiadnám valahova Kelet-Közép-Európába, például Magyarországra” – Peter Molyneux, a játékipar egyik meghatározó alakja, a Bullfrog és a Lionhead alapítója

Kiállítás

berendezéssel rögzített valós mozgások kiegészítésére is. A program egyik első nyilvános szereplése a jövőre bemutatandó Trója című mozifilmben várható.

Nagy érdeklődés kísérte a Sony CineAlta HD kamerát, ez az eszköz teljesen digitális, nagy felbontású (legfeljebb 1920x1080 képpontos) felvételek készítésére alkalmas, amelyek képe a filmszalag elhagyásának köszönhetően rendkívül tiszta és éles. Az első teljesen digitálisan rögzített mozifilm a Star Wars második része, A klónok támadása volt – mára azonban már több hazai kereskedelmi tévécsatorna is forgatott HD-s reklámspotokat.

A szakemberek tapasztalatai szerint az új technológiának számtalan előnye van: így például a tévéstudiókban jelenleg elterjedt Beta videoformátumnál sokkal tisztább, nagy felbontású kép jelentősen megkönyíti a kék/zöld háttér felvételek lyukasztását (a háttér előtt álló színészek körbevágását, akik mögé így tetszőleges képek, virtuális díszletek illeszthetők be).

A Design21 3D grafikai pályázatának egyik győztese: a „Mechanikus Rovar” témában rekordmennyiségű kép érkezett

A HD-s filmezés előtt kétségtelenül komoly jövő áll, már több tévécsatorna készül ilyen nyersanyagra. Idehaza azonban a költségek miatt alighanem továbbra is csak rövidebb filmekben, spotokban használják majd.

A HD felbontású filmanyag feldolgozása a korábbinál gyorsabb és nagyobb kapacitású infrastruktúrát igényel. A mai PC-k különleges lemez alrendszerrel már alkalmasak erre a munkára, a szoftver oldalon pedig többek között a kiállításon bemutatkozó Nucoda fejlesztőcég kínál egyedi programokat. A Film master és Data conform nevű szoftverek bemutatása elsősorban a 2048 pixeles felbontású mozifilmes anyagok valós idejű visszajátzásának képességére koncentrált.

Varga Tamás ■

Halo

PC-s mennybemenetel?

Az Xboxon 2001 novemberében megjelent Halo PC-s átíratára két évet kellett várni. Kétséges volt, hogy a játék megőriz-e varázsát napjainkig. A visszatérés azonban parádésra sikerült: a Halo sok szempontból még mindig a csúcst jelent, játékelményben pedig továbbra is verhetetlen.

A Halo fejlesztése meglehetősen rögzös út volt a PC-n főként a Myth-sorozatról ismert Bungie számára. Az első hónapokban még valós idejű stratégiái játéknak készült, de hamar kiderült, hogy a grafikus motor ennél jóval többre képes. A projekt első két hónapjában egyre erősödött a hírverés a program körül, különösen az után, hogy az ismertebb játékképző cégek minden lehetséges díjat beöppöri. Ekkor mintegy derült égből vilámcsapásként felbukkant a konzolpiacra időközben szemet vetett Microsoft, megvásárolták a Bungie-t, és – nem kevesek felháborodása közepette – átállították őket az xboxos fejlesztésre. E durva váltás során – a programkódot teljesen át kellett írni – a készítőnk a külső kamerát első személyű nézőpontra cserélték. A végleges változat a kalandos előzmények ellenére is mindent letarolt, legalább annyit díjat nyert, mint korábban a Half-Life. Kis túlzásnak elmondható, hogy a Bungie mesterműve egymaga tette piacképes terméké az Xboxot.

Belső értékek

A Halo több dolog miatt különleges, de talán a legkiemelkedőbb vonása az, hogy játékmenelete alapjaiban különbözik minden más FPS-től (First Person Shooter). Itt nincs semmi, ami elterelje a figyelmünket a küzdelemtől: nincsenek lopakodós részek, kulcskeresetek vagy ugralós szakaszok, a Halo sokkal inkább szintiszta harcshimulátor, mint bármelyik vetélytársa. Ez több dolognak is köszönhető, melyek közül elsőként a mesterséges intelligenciát emelnék ki. A játék során gyakran csatlakoznak hozzánk a kiképzésüknek megfelelően küzdő szövetséges katonák. Együttműködnek, fedezik egymást, de ha nem vigyázunk rájuk, túlerő esetén hamar elbuknak. Az idegen fajok teljesen eltérő módon harcolnak, a kicsiny gruntnak csak hordában bátrak, ha leszámolunk vezetőikkel, nyüzszítve menekülnek a kö-

Ryan közlegény megmentése: a harmadik pálya nyitójelenete ismerős lehet Spielberg filmjéből

Warthog: a csodaterejáró nem csak a hegyek megmászására alkalmas

zelünk. A pajzsral felszerelkezett jackalok taktikusan küzdenek, igyekeznek bekeríteni minket. Nevükhöz méltóan az elite-ek a legjobb harcosok, ők már mindent bevethetnek ellenünk: együtt mozognak, elterelő műveleteket hajtanak végre, elütnek minket a járműveikkel, kihasználják figyelmetlenségünket, vagy azt, ha éppen visszahúzódnunk újratölteni.

A Bungie felrúgta a szokásos FPS-konceptiót, amely az egyre nagyobb fegyverek és egyre vastagabb páncélok szisztematikus összegyűjtését jelenti. Itt egyszerűen csak két fegyver lehet nálunk, valamint kétféle gránát (ezek szerepe is sokkal jelentősebb, mint azt megszokhattuk az eddigi FPS-ekben). Éppen ezért nincsenek használha-

talat, vagy éppenséggel felülmúlhatatlan fegyverek – a végigjátszáshoz mindre szükségünk lesz. A másból csak a gépfegyver megszerzéséig használt pisztoly itt végig hasznos lesz precíz célzása és nagy sebése miatt, a plazmafegyverek az ellenség pajzsának lebontásában segídeknek, a rakétavető pedig lassú, kikerülhető lövedéke miatt jószerevel csak a járművek ellen használható. Fokozzák a hangulatot, egyedi játékelményt eredményeznek a vezethető járművek is (összesen négy darab, köztük egy idegen repülő és egy robusztus tank). A valós fizikának köszönhetően ezekkel minden igazi manővert előadhatsz, többek között elgázolhatjuk menekülő ellenfeleinket, vagy ha nem figyelünk eléggé, akkor saját katonáinkat is.

Hóston zöld pánceleja regenerálódó pajzsral van felszerelve. Ha egy ideig nem szerzünk sérülést, ez automatikusan a maximumra töltődik. A védelem ellenére a Halo – főként hősiés vagy legendás fokozatokon – a legnehezebb játékok közé tartozik. Minden egyes terem vagy kanyon rendkívüli módon igénybe veszi a játékost, egyes csapat (nem pályák!) akár tízhusz percig is eltarthatnak.

Jelentős hardverigény

Noha a Halo már 2001 novemberében megjelent Xboxon, a grafika még most is lenyűgöző. Tulajdonképpen ugyanazt a változatot kapjuk meg néhány fejlesztéssel – s érthetetlen módon néhány új hibával. A gépigény rendkívül magas, de ezen felül is okoz meglepetéseket: nVidia kártyákon borzalmasan szaggat, Atin pedig különböző grafikus hibákkal találkoznak, a lámpafény például borzalmasan néz ki. Ezen felül fájlatuk, hogy eltűnt a kooperatív mód, Xboxon azzal töltöttük a legtöbb időt.

Azonban a játék még így is káprázatos, az általunk konfigurálható többszereplős módok, az eddig három könyv alapjául szolgáló háttértörténet, a mindenre kiható fizika újra elvarázsoltak minket. Igazi képet csak a legizmosabb gépek tulajdonosai fogják meg tapasztalni, de mindenképpen érdemes kipróbálni a játékot – örök élményt jelent majd.

Bényi László ■

Játék

**Bőséges választék:
több száz járművet
vezethetünk**

Sim City 4

Rush Hour

A napokban megjelent Sim City deluxe egyaránt tartalmazza a városépítő és –menedzselő játék negyedik részét és a hozzá tartozó kiegészítőt. De vajon képes-e még újat mutatni a világ egyik legnépszerűbb játéksorozata? Nos, a Rush Hour alapján a válasz határozott igen...

Mint minden valamirevaló kiegészítő, a Rush Hour is az alapjáték hibáinak orvoslásával kezdődik. A Sim City 4 annak idején nemcsak fantasztikus játékelményével és komplexitásával tűnt ki a játékok sorából, hanem sajnósan horribilis hardverigényével is. A Rush Hour tekintélyes optimalizáló patch-ének (javító csomagjának) hála mindez a múlté.

Az alapjátékban is számtalan épületfajta szerepelt, a kiegészítő ezt még százzal megtoldja, majd ezt az egészet még meg is

többszörözi egy új – a kortárs európai – építészeti stílus bevezetésével (csupa sivár krómácel és üveg, mint bármelyik európai nagyváros üzleti negyede). A rajongók kérésére került be a kiegészítőbe az állítható nehézségi szint, illetve a város költségvetésének hatékonyabb kezelése. Eddig a különböző adókat (12 különfélet számlál a játék) külön-külön ablakokban érthettük el, csakúgy, mint közintézményeink büdzséjét – mostantól két összevont panel szolgálja ki a játékos.

Csúcsforgalom

A Rush Hour leginkább a városunk közlekedésére koncentrált, annak kidolgozásához bőségesen elegendő eszközt ad a kezünkbe. Egyirányú utcák, magasvasút, kompok, parkolóházak, fizetős autópálya, jacht kikötő – megannyi új lehetőség. A már meglévő eszközök is tovább finomodtak, rengeteg új típusú keresztveződést építhetünk, az autópályát „megemelhetjük”, hogy alatta átvezessünk egy másik utat, az amerikai „spagetti csomópontokhoz” hasonló útvesztőket képezhetünk. A közlekedés szervezésében a fő újtítás a vá-

roslakók „gondolkodásának” változása, azaz a mesterséges intelligencia fejlesztése. Míg az alapjátékban minden honpolgár a lehető legrövidebb úton próbált eljutni célpontjára (munkahelyére, haza, bevásárlóközpontba stb.), a kiegészítőben már a leggyorsabb utat választják. Lehet vitázni, hogy melyik az eltszerűbb szimuláció, mindenesetre nem lesz annyi gondunk üresen tátogó sugárutakkal és reménytelenül eldugult mellékutakkal, mint eddig volt.

KRESZ-teszt

A játék első számú újtítása a U-Drive-It névre hallgat: tulajdonképpen arról van szó, hogy bármelyik járművet, ami megtalálható a városunkban (legyen az autó, iskolabusz, motorcsónak vagy mentőhelikopter), saját kezűleg vezethetjük. A nézet persze ilyenkor is megmarad a szokásos madártávlati, de a járművet teljes mértékben mi irányíthatjuk, így a saját bőrünkön érezhetjük rosszul megépített úthálózatunk hátulütőit, a közlekedési dugókat, vagy a rossz minőségű utak átkait. Tovább ronthatunk a helyzeten, ha ügyetlenül vezetünk, vagy önkényesen értelmezzük a KRESZ-t, hiszen az általunk okozott balesetekhez természetesen kiszáll a rendőrség, a mentők, s ha szükség van rá, a tűzoltók is.

A járművezetés nem csupán unaloműzőnek került a programba, egy sor erre épülő küldetés is kapunk. Ezek általában a „meghatározott idő alatt eljutni egy adott pontra” sémára épülnek, s különféle jutalmakat eredményeznek: polgármesteri népszerűségünk emelkedése, jutalomépületek megjelenése, vagy egy vaszkos köteg simoleon (a játék valutája).

Csúcsforma

A Rush Hour nyugodt szívvel ajánljuk a Sim City 4 rajongóinak – azonban a kiegészítő annyira különleges, hogy aki eddig nem ismerte ezt a játéktípust, az a Rush Hour hatására biztosan megszereti. A kiegészítő futtatásához szükség van az alap Sim City 4-re – a játék kiadója viszont jó érzékkel karácsony előtt dobja piacra a Sim City 4 deluxe csomagot, ami az alapjátékot és a Rush Hour egyaránt tartalmazza.

Hanula Zsolt ■

Csendélet a gettóban: ha nem ügyelünk, a városunk hamar ilyen állapotba kerül

Max Payne 2: The Fall of Max Payne

Lőporos romantika

A beígért időpontban megjelenő Max Payne 2 szinte különcknek hatott a manapság divattá vált csuszások közepette.

A 2001 nyarán kiadott első részhez képest a folytatásban minden szebb, okosabb és cizelláltabb lett – és a Max Payne-univerzumot belengő „film noir” érzés is a helyén maradt.

A folytatásban *Max Payne* visszatér a New York-i rendőrség kötelékébe, s munkája kapcsán mindjárt bele is bonyolódik egy maffiaháborúba, melyben – mint később kiderül – több szempontból is érintett.

A játékot harmadik személyű nézőpontból játsszuk, és a kezelőfelület is lényegében ugyanaz maradt, mint az első részben. Szintén visszaköszönnek a képregényben elmesélt átvezető animációk, ám a játék motorjával készített mozikból ezúttal jóval több információt kapunk. Több szereplő újra tiszteletet teszi a folytatásban, s egyikük, *Mona Sax* kiemelt szerepet kap – olyannyira, hogy pár fejezet erejéig őt kell irányítanunk. *Mona Sax* egyébiránt annak a szerelmi szálának a letéteményese, amelyet *Sam Lake*, a játék történetének írója beleszőtt a folytatásba némi plusz noir érzés kedvéért. Aki játszott a *Max Payne*-nel, az előre sejt-heti, hogy a *Max-Mona* páros szerelme nem egy házassággal egybekötött szirupos nászútban fog tetőzni. Mr. *Payne* világában ugyanis kétféle ember létezik: aki már bekapott néhány golyót, s aki ezután fog. A játék történetében van néhány csavar, ám ezek közül többel előre lehet számolni.

MaxFX és Havok

A *Max Payne 2* technológiai alapját adó MaxFX grafikus motort komolyan újraírták, ennek köszönhetően a játék látványvilágának semmi szégyenkeznievalója sincs a konkurens címek előtt. Az alapjáték nagyon rövid, gyakorlottabb játékosok 6-7 óra tiszta játékidő alatt képesek lesznek kivégezni. Ezen tényt súlyosbítja az is, hogy az MP2 pályatervezése kifejezetten lineáris, eltéved-

ni, de akár csak egy egészségeset bolyongani szinte lehetetlen.

Az alapjáték teljesítése után megnyílik két további nehézségi fokozat, illetve két további játékmód. Az utóbbiak a pályák minél gyorsabb teljesítésére (*New York Minute*), illetve a minél taktikusabb harcra (*Dead Man Walking*) helyezik a hangsúlyt. Többjátékos lehetőség sincs a *Max Payne 2*-ben.

A főhős környezetének lassított mozgataásáért felelős *Bullet Time* immáron 2.0-s verziójáig, s az elődhez képest jóval ha-

Humoros elemek: kis felüldülés a mindennapok öldökléséből

tékonyabb fegyver a játékos kezében – nem mintha valódi fegyverekből nem lenne elég a MP2-ben, szinte a teljes arzenál visszatért az első részből. Szintén a helyszínek dinamizmusát hivatott feldobni a Havok fizikai alrendszer, amelynek segítségével a tereptár-

gyak egy része – amennyiben megbolygatja őket a játékos – a fizika törvényeinek megfelelően, a valóságshoz közeli módon reagál.

A folytatásban jóval kevesebb frusztráló rész akad, mint az eredetiben, ugyanis ki-maradtak az ugrálós, illetve a szinte teljesíthetetlen tűzveszes részek. Tűzvészrel és épületomlással ugyan lesz dolgunk a második részben is, de ezekből viszonylag egyszerűen kivághatjuk magunkat, nem kell labirintusokkal megküzdünk.

Ami kevésbé lehet vonzó a pergő akcióhoz szokott játékosnak, az a *Max* álmaiban való kóricálás, amikor is valós cselekmény nem történik, plusz információt sem igazán kapunk, mindössze *Max* zavarodottságának érzete mélyülhet el bennünk.

A játék finn készítői a noir érzésvilág ellenére jó pár humoros elemet raktak alkotásukba. Ilyen például a *Vodka* és *Bolka* nevű bár, vagy a játék helyszínein elhelyezett televíziókban sugárzott *Dick Justice* című krimiparódia. Egy fiatal olasz maffiózó képregény-figura jellembe öltöztetése és játékba illesztése is kreatív megoldás.

Gépigény, értékelés

Ami a *The Fall of Max Payne* gépigényét illeti, az is „megtalosodott”. Méréseink alapján legalább 1,5 GHz valós órajelű Intel Pentium 4 vagy AMD Athlon XP processzor kell a futtatásához, ám meglepetésünkre videokártyából már elég egy GeForce3 Ti 200 is, 64 MB videomemóriával. Ezen felül 512 MB rendszeremória szükséges a játék zökkenőmentes és vizuálisan is elfogadható szintű futtatásához.

A minimum követelményként megadott 1 GHz-es processzor, 32 MB-os videokártya, 256 MB RAM összeállításon 640x480-as felbontásban, alacsony grafikai részletesség mellett is csak jóindulattal mondható játszhatóan a MP2.

A *Max Payne 2: The Fall of Max Payne* profi módon kivitelezett, harmadik személyű szemszögből játszható, pergő ritmusú akciójáték, mely lényegében az első részzel köröltve külön alkategóriát (noir shooter) képez az akció kategórián belül. Érdemes végigjátszani? Feltétlenül, mert sok akciódús helyszínt látogathat meg a játékos, s rengeteg alkalma lesz rá, hogy kihasználja a *Bullet Time 2.0*-ban rejlő látványos lehetőségeket.

Rixer György ■

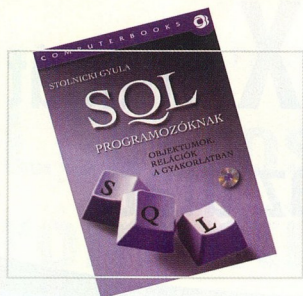
Fedezd fel a **Linux** világát!
Mi mutatjuk az utat.

linuxvilág

A magyar Linux-barátok magazinja

www.linuxvilag.hu

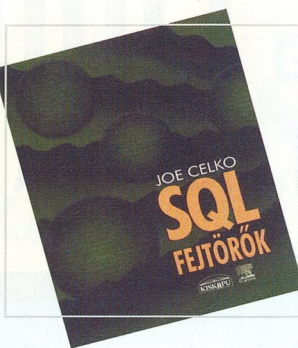
Stolnicki Gyula:

SQL programozóknak, objektumok, relációk a gyakorlatban

Ma már nem képzelhető el olyan adatbázis, amelynek ne lenne SQL (Structured Query Language, strukturált lekérdezőnyelv) kezelőfelülete. Az alapnyelv szabványá vált, s annak ellenére, hogy a fejlesztők egyedi változatokat kínálnak, még mindig meg lehet találni a közös nevezőt.

Az 1976 óta létező SQL 1990 előtt adatleíró és adattárolás vezérlő nyelv volt. A komoly és indokolt felhasználói igény hatására azonban úgy bővítették, hogy bizonyos, eljárás elven programozható adatfeldolgozások az adatbázisrendszeren belül is el lehessen végezni. Az eljárásjellegű nyelvek fejlesztési eredményei így lassanként átszivárogtak az SQL-be. A CD-melléklettel ellátott vastkos könyv rövid történeti bevezetés után az adatmodellezéssel indít. Az olvasók megismerkedhetnek az adatbázisok matematikai alapjaival és logikai szerkezetével, valamint a modellezés eszközeivel. Az SQL nyelv ismertetése után az SQL adatdefinições utasításai következnek, majd a gyakorlatához közelebb a lekérdezők, az adatok bevétele, módosítása és törlése kerül sorra. A kötet fontos részét képezi – a teljesség igénye nélkül – az adatbázisok biztonságának kérdésköre, valamint az SQL utasítások alkalmazása a harmadik generációs programozási nyelvekben. A konkrét megoldások közül a C++, a Java+, az IBM DB2, a Microsoft SQL Server, az Oracle és a Sybase SQL került be a gyakorlati példákkal és szemléletes ábrákkal teletöltött kötetbe. A CD-mellékleten a könyv függeléke szánt anyagai – táblázatok, példa- és mintaprogramok, paraméter- és parancssálományok stb. – mellett a Sybase PowerDesigner 45 napos próbaverziója is helyet kapott.

ComputerBooks, 2003, 634 oldal, 4970 Ft

Joe Celko:

SQL fejtörök

A neves amerikai szakértő, akinek több könyve is kapható e témában a szakkönyvpiacra, ezúttal 51 konkrét gyakorlati feladaton keresztül ismerteti meg az olvasókat azzal, hogy mi mindenre – s legfőképpen hogyan – lehet használni az SQL nyelvet.

A hiánypótlónak tekinthető kiadásban a szerző az SQL szemszögekből világítja meg az adott problémákat, ezzel is segítve a gyakorlati adatbázis-programozókat a gyakran felmerülő típusfeladatok megoldásában. Egyes feladatokra néha két, sőt olykor három megoldást is kínál, amelyek tanulmányozásával jól alkalmazható technikai trükköket ismerhetünk meg.

A példák, mint említettük, a gyakorlati életből valók. A kérdések és válaszok amerikai szakfolyóiratokban jelentek meg évekel ezelőtt, ám aktualitásukat nem veszítették el, hisz ma is ugyanolyan vagy hasonló problémákkal szembesülnek az SQL-ben programozók, s nem mindenki jut hozzá a régebbi, angol nyelvű magazinokhoz.

A kötet öt fő fejezetbe – adatmeghatározás, adatformázás, adatkiválasztás, számítások, adatok csoportosítása – gyűjtve ismeretli a feladatokat.

Az érdeklődőknek külön is a figyelmébe ajánljuk a 4. fejeletet, amely a legjobban közelíti a mai magyar valósághoz: a programozó/rendszergazda egy személyben IT biztonságot vezet és adatbázis-kezelő is. Mind a feladat, mind a megoldás rendkívül izgalmas, csakúgy, mint a többi 50 példafeladat túlnyomó többsége.

Ezért a tartalomért a 2000 forint alatti ár több mint méltányos. Érdemes beszerezni, bőven megéri az érte fizetendő pénzt

Kiskapu, 2003, 162 oldal, 1960 Ft

Szerkesztette: Ájus Ferenc

MÁS-képpen az internetről

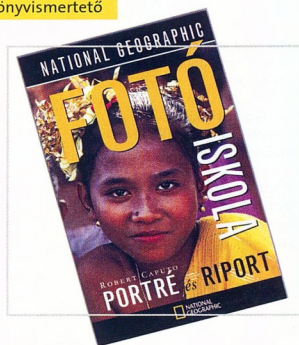
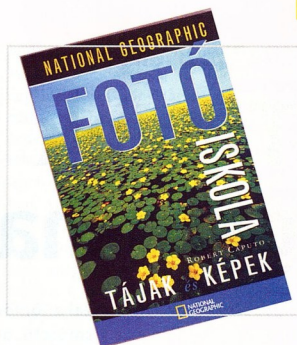
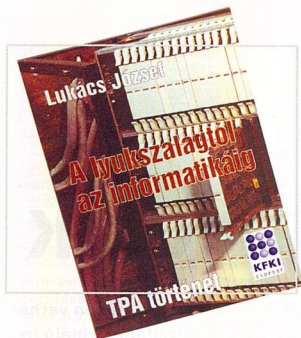
A könyv alcíme „avagy: barangolás a magyar vonatkozású weboldalokon” már szinte mindent elmond a könyv tartalmáról. A címlapon még ékeskedik egy reklámmondat, miszerint „A világháló leghasznosabb magyar oldalai – az Internet, mint információforrás a hétköznapokban.” Annak idején volt egy olyan tantárgy az egyetemen, amely azt magyarázta el nekünk, hogy miért kell a könyvtárban keresgélni. Először azt hittem, hogy ez csak arra jó, hogy könyvtáros barátómnak dicsékedjek: tudom, hogy mi az az ETO. Később rájöttem, hogy hasznos dolgokat tudtunk meg: megtanultunk a hatalmas információrengetegben keresgélni, s megtanultuk mindezt csendben tenni.

Most a géptűn előtt ülve egy még hatalmasabb információrengeteg nyílik meg előttünk, amelyben ha nem tudunk hatékonyan keresgélni, akkor olyan, mintha csukva lenne a könyvtár ajtaja. Sajnos a könyv bevezetője nem szól erről, mindössze egy rövid áttekintést ad arról, hogy mi szükséges az internetezéshez. A könyv utolsó fejezetében – amely az Internet, kommunikáció, mobiltelefon gyűjtőcímet viseli – található egy kis rész, amely a keresgéléshez ad tanácsokat.

A bevezető után tematikus sorrendben következnek az ajánlott honlapok – az Ott-honlap című részzel kezdve a terjedelmes Szabadidőnk fejezetet át szép sorban tizenhárom téma. A hatalmas gyűjtemény a pár sorban bemutatott hálószerkezet őz szempont (letöltés, kezelhetőség, információ, design és interaktivitás) alapján értékeli. Óriási munka van ebben a könyvben.

MÁS Kft, 2003. 206 oldal, 2450 Ft

Könyvismertető

Lukács József: TPA történet

E kötetnek is van alcíme: „A lyukszalagtól az informatikáig”. Lehetne még azt is írni könyvről: a magyar számítástechnikai ipar hőstörténete.

Hajdanán nagy jelentősége volt annak, hogy idehaza világszínvonalú miniszámítógépet tudtak gyártani. Az amerikai DEC cég PDP-8 gépeivel program szinten kompatibilis masinát állítottak elő a KFKI-ban, majd ezt sorozatban gyártották. Az első gépet még Tárolt Programú Analizátornak nevezték, nehogy kiderüljön, titokban számítógépet fabrikálnak. Csak később lehetett „adatfeldolgozóra” módosítani a TPA-t alkotó harmadik szót. A debütálás 1968 nyarán volt, a gép 12 bites szavakkal dolgozott és 32 kiloszavas (48 kB-os) tárat tudott kezelni. Időközben megjelentek a 16 bites DEC gépek, s egy saját fejlesztésű vargabútor után ezek lemásolása mellett döntöttek. Ebben a kategóriában is fejlesztettek később saját konstrukciójú gépeket. A DEC VAX gépeinek követésékor már volt egy-két technológiai és anyagbeszerzési gond, de ezeket is megoldotta a lelkes csapat. Több változatot is kifejlesztettek és gyártottak kis sorozatban. A DEC-alapú TPA-k korszaka 1990-ben zárult. Egy saját fejlesztésű, 16 processzoros gépet még elkészítettek, majd véget ért e csodás korszak.

A fejlesztés óriási érdeme az volt, hogy a több mint 1600 TPA gép számítástechnikai kultúrát teremtett, sok fejlesztőnek és alkalmazónak adott kiteljesedési lehetőséget. A TPA-történet azt igazolja ismétlenül, hogy élnek Magyarországon olyan fejlesztők, akik ha lehetőséget kapnak, világszínvonalon tudnak alkotni.

KFKI – Magyar Tudománytörténeti Intézet, 2003, 160 oldal

Robert Caputo: Tájak és képek

Kitől lehetne jobban elsajátítani a tájak fényképezésének tudományát, mint a gyönyörű képeiről híres National Geographic fotósaitól?

A National Geographic Fotóiskola sorozatában megjelent kiadvány szerzője, Robert Caputo több mint 20 éve ír és fényképez a magazinnak. A kötetben nem csak ő avat be minket a hosszú évek során szerzett tapasztalataiba, a tájfotózás három másik specialistájának tanácsait és tippjeit is megismerhetjük.

A tájfotózásról szóló rövid bevezető után rögyvest a lényegre tér a szerző, és a kompozíciónak szentelt fejezet első mondatában meghatározza a fotográfia három alpillérét: a téma, a kép kompozíciója és megvilágítása, valamint a képet rögzítő technikai eljárás. Ezután következik az első két pillér részletesebb ismertetése, míg a harmadik pillérnek szánt következő fejezetben a fényképezőgépek típusairól és az optikáról esik szó. A kötet további két részében a napszakok, évszakok és az időjárás fényképezésre gyakorolt hatásáról olvashatunk, majd a hajnali, alkonyati és éjszakai felvételek készítése lehetőségek kerülnek sorra. A következőkben a tájak jellegzetes részleteinek és grafikai elemeinek képfőmáló szerepére, valamint a tájban rejtőzködő témákra hívja fel a figyelmet a szerző. A leírtakat a National Geographic munkatársainak lélegzetelállítóan szép fotói illusztrálják.

A kötetet záró „hasznos információk” részben bőséges listát kapunk a fényképezéshez szükséges eszközökről, valamint a tájfotózásról szóló webhelyekről, folyóiratokról és könyvekről.

Geographia Kiadó, 2003, 160 oldal, 3500 Ft

Robert Caputo: Portré és riport

A National Geographic Fotóiskola sorozatának eme kötet a legnépszerűbb fényképezési témát, embertársaink megörökítését tárgyalja. Szinte minden fotós kedvenc időtöltései közé tartozik szereteteinek fényképezése, s valamennyien tapasztalhattuk már, hogy a legnehezebb feladatok közé tartozik hűen ábrázolni fotóalanyaink személyiségét.

A könyv megismerteti olvasóját a portréfotózás alapjairól és mesterfogásairól, így mind a kezdők, mind a gyakorlottabb hobbifotósok – sőt, még a hivatásosak is – találnak benne hasznos információkat.

Az első fejezet a kompozíció kialakításánál alkalmazandó elveket tárgyalja, majd a fotózáshoz használatos eszközök, a jó portréobjektív rövid áttekintése következik. A következőkben a felvételek minőségét nagymértékben meghatározó fényről és megvilágításról, az utcán, terepen való fotózás tudnivalóiról, valamint a mozgás fényképezésének titkairól esik szó. Külön fejezetet szánt a szerző a portréfotózásnak, a portré és környezet viszonyának, a csoportképeknek, a családi fotónak és a fotóesztétikának.

Különösen értékes az a három fejezet, amelyben a National Geographic magazin három neves fotósa osztja meg velünk az emberek, különleges élethelyzetek fotózása során szerzett tapasztalatait.

Csakúgy, mint a tájfotózásról szóló kötetben, itt is megtalálhatók az elmondottakat alátámasztó, szebbnél szebb felvételek, amelyek pusztá megtekintéséből is rengeteget lehet tanulni. Ezt a kiadványt szintén gazdag információtár zárja.

Geographia Kiadó, 2003, 160 oldal, 3500 Ft

133 Hasznos apróságok
Total Commander
pluginok

136 Wi-Fi a spájzban
Vezeték nélküli hálózat
kialakítása

138 Körlevél és címkeív
készítése
Gyakorlat
az OpenOffice-szal

gyakorlat

WinZip, IrfanView

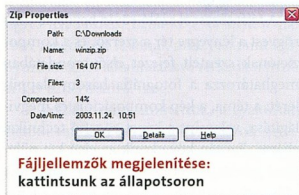
Tippek gyorshajtóknak

Tippsorozatunkban ezúttal a tömörített állományok kezelésében egyetlen WinZiphez és a kisméretű, ám annál több szolgáltatást kínáló IrfanView képnézegetőhöz közlünk használatot gyorsító ötleteket.

WinZip

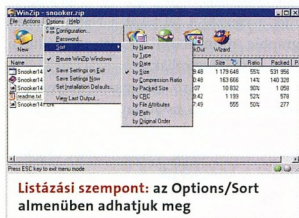
1. Azonnali információ

A megnyitott ZIP állományról úgy kaphatunk gyors információt, hogy kattintunk a programablak alján található állapotsoron. A megjelenő ablakból megtudhatjuk többek között a tömörített állomány méretét, a tömörítés mértékét és az állomány készítésének (letöltésének) idejét. További adatok megjelenítéséhez nyomjuk le a Details gombot.

2. Állományok rendezése

A megnyitott tömörítvényt alkotó állományokat bármely jellemzőjük alapján sorba rendezhetjük a WinZip ablakában. Nem kell más tennünk, mint rákattintanunk a rendezés alapjául választott oszlopra.

fejlécére. Azt is megadhatjuk az *Options/Sort* almenüben, hogy alapértelmezésben mely szempont szerint történjék a rendezés.

3. Kicsomagolás és újratömörítés helyett frissítés

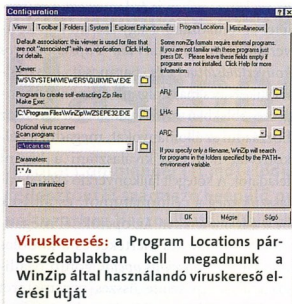
Ha éppen most tömörítettünk össze egy dokumentumot, hogy elektronikusan postával elküldjük kollégáknak, de eszünkbe jutott valami, s szeretnénk módosítani rajta, ne bajlódjunk a kicsomagolással. Ehelyett használjuk úgy a WinZip-t, mint az Intézőt. Csak kattintsunk kétszer a ZIP állományon a WinZipbe való betöltéshez, majd a program ablakában szintén kétszer a dokumentumállományra.

Végezzük el a módosításokat, mentjük el a dokumentumot, majd lépünk ki a programból. Ekkor a WinZip meg fogja kérdezni tőlünk, hogy akarjuk-e frissíteni a ZIP állományt. Kattintsunk a Yes gombra, a többi elvégzi helyettünk a program.

4. Fertőtlenítés kicsomagolás előtt

Utashatjuk a WinZip-et, hogy meglévő vírusellenes programunkkal még a kicsomagolás előtt vizsgálja át a tömörített állományokat. Jelenítsük meg az *Options/Configuration/Program Locations* párbeszédablakot, a *Scan program* mezőben adjuk meg a víruskereső program végrehajtható állományát és elérési útját, vagy válasszunk a legördülő listán található vírusölők közül. Adjuk meg a kívánt parancssori kapcsolókat a *Parameters* mezőben (erre nincs szükség, ha a víruskeresőt a listáról választjuk ki), majd kattintsunk az *OK* gombra.

A vírusellenőrzéshez nyissunk meg egy tömörített állományt a WinZipben, és ad-

Víruskeresés: a Program Locations párbeszédablakban kell megadnunk a WinZip által használható víruskereső elérési útvált

juk ki az *Actions/Virus Scan* menüpáncsokat, vagy alkalmazzuk a *Shift-S* billentyűkombinációt.

5. Kibontás ideiglenes könyvtárba

Ne fecséreljük az időt egy ideiglenes könyvtár létrehozásával, ha meg akarjuk vizsgálni egy ZIP állomány tartalmát: a WinZip *CheckOut* szolgáltatása megcsinálja ezt helyettünk. Csak kattintsunk az eszközsáv *CheckOut* gombjára, vagy válasz-

szuk az *Actions/CheckOut* utasításokat. A WinZip kicsomagolja az állományokat egy ideiglenes könyvtárba, vírusellenőrzést hajt végre rajtuk (amennyiben a funkció indító párbeszédablakában bejelöltük a Run virus scanner lehetőséget), és egy ikoncsoporthoz hoz létre a Start menüben. Amikor egy másik művelet végrehajtását kezdeményezzük a WinZipben, vagy egyszerűen csak kilépünk belőle, a program megkérdezi tőlünk, hogy törölni akarjuk-e az általa létrehozott ideiglenes állományokat és ikonokat.

6. Telepítés tömörítvényből

A WinZip nem csupán ellenőrzésre nyújt lehetőséget, hanem akár telepíthetjük is a tömörítvényben található programot, feltéve, hogy tartozik hozzá *install.exe* vagy *setup.exe* állomány. Mindössze annyi a teendő, hogy kiadjuk az *Actions/Install* menüpáncsokat.

7. Eszköztár átrendezése

Ha meg kívánjuk változtatni a gombok sorrendjét, hozzá akarunk adni egy gombot az eszköztárhoz, vagy éppenséggel törölni szeretnénk egyet, kattintsunk az eszköztáron a jobb egérgombbal, és a megje-

lenő gyorsmenüben válasszuk a *Select Buttons* lehetőséget.

8. Gyors hozzáférés állományokhoz

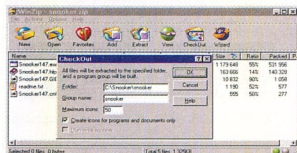
Helyezzük el a tálcán WinZip *QuickPick* nevű ikonját, amelynek menüjéből pillanatok alatt hozzáférhetünk a legutóbb használt tömörítvényekhez, a tömörítvényeknek otthont adó (előre megadott) mappákhoz és a sűgőhöz, továbbá elindíthatjuk a WinZip-t. Adjuk ki az *Options/Configuration* menüpáncsokat, a megjelenő párbeszédablakban menjünk a *System* lapra, és jelöljük be az *Include WinZip QuickPick in the taskbar tray* lehetőséget.

9. Kibontás az Intézőben

A WinZip olyan mértékben együttműködik az Intézővel, hogy egy állomány kicsomagolásához ki sem kell lépniünk az utóból. Nem kell mást tennünk, mint a jobb egérgomb lenyomott állapotában a tömörítvényt áthúzni egy másik mappába, majd a megjelenő gyorsmenüben a *WinZip/Extract to here* lehetőségeket választani.

10. Több fájl kibontása egy lépésben

Jelöljük ki a kicsomagolni kívánt állományokat az Intézőben, kattintsunk a jobb egérgombbal valamelyik kijelölt állományon, és a megjelenő gyorsmenü *WinZip* almenüjében válasszuk az *Extract* szóval kezdődő lehetőségek valamelyikét. A legjobban az *Extract to here using filenames for folders* lehetőséggel járunk, ez külön mappákba csomagolja ki az egyes tömörítvényeket.

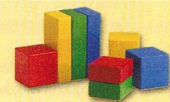
CheckOut: kipróbálás céljából automatikusan kibontja egy ideiglenes könyvtárba a megnyitott tömörítvényt, s vírusellenőrzést hajt végre az abban lévő állományokon

Testre szabás: gyorsan átrendezhetjük az eszköztárat a *Select Buttons* parancsai előhívható párbeszédablakban

Szünetmentes áramforrások és túlfeszültségvédelemmel ellátott elosztók.

Fejlesztünk, hogy Ön mindig tökéletes megoldást kapjon.

MGE
UPS SYSTEMS

Nothing will stop you now

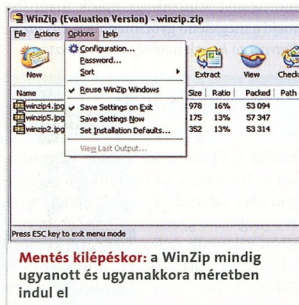
MCE UPS SYSTEMS Hungary Kft.
2040 Budaörs, Építők útja 2-4.
Telefon: 06-23-445-025
Telefax: 06-23-445-026
www.mgeups.hu, www.mgrups.com

11. Tömörítvény létrehozása az Intézőben

Egyszerűen készíthetünk üres tömörítvényt az Intézőben: kattintsunk a jobb egérgombbal az Intéző jobb oldali ablaktáblájában, és a gyorsmenüben válasszuk az *Új/WinZip File* lehetőséget. Az üres tömörítvényhez vidd és dobd módszerrel adhatunk hozzá állományokat. Miután rádobtuk az állomány(oka)t a tömörítvényre, a megjelenő Add párbeszédablakban kattintsunk az *Add* gombra.

12. Beállítások mentése

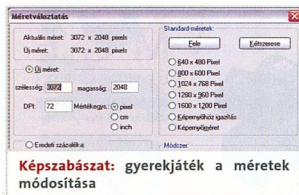
Ha azt szeretnénk, hogy a WinZip következő elindításakor a módosított ablakméretben és helyen jelenjen meg, kilépés előtt jelöljük be az *Options* menü *Save Settings on Exit* lehetőségét. Amennyiben azonnal szeretnénk elmenteni a beállításokat, adjuk ki az *Options/Save Settings Now* utasításokat.

IrfanView

13. Átméretezés

Le szeretnénk cserélni a Windows háttérképét? Esetleg igazolványkép nyomtatására készülünk? Ilyen esetekben a több

Képszabászat: gyerekjáték a méretek módosítása

megapixeles felvételeinket egy kissé szigoritanunk kell.

A képek átméretezéséhez válasszuk a *Kép/Méretváltoztatás* menüpárancsokat. A megjelenő párbeszédablakban számmal beírva vagy százalékosan adhatjuk meg a kép új dimenzióit. A képernyő jobb oldalán néhány szabványos méret közül választhatunk, továbbá meghatározhatjuk a méretezés szűrőjét és eljárását.

14. Képrnézetes teljes képernyőn

A megjelenített képet az *Enter* billentyű lenyomásával nagyíthatjuk teljes képernyőssé, és az *Esc* billentyűvel térhetünk vissza azokos üzemmódba. Mindkét esetben a szökőbillentyűvel léphetünk előre és a *Backspace* billentyűvel hátra az aktuális könyvtár állományai között.

15. Hogyan készült ez a kép?

Képinformáció gombnyomásra: ha szerencsénk van, még a kép készítésének pontos körülményeit is megtudhatjuk

Amennyiben kíváncsiak vagyunk egy megjelenített kép jellemzőire, kattintsunk az eszköztáron az *i betűt ábrázoló gombra*, vagy üssük le az *I* billentyűt. Ha a kép egy digitális kamerával készült eredeti felvétel, az ablak alján található *EXIF adatok* gombra kattintva további információkat kaphatunk a kép elkészítésének körülményeiről (géptípus, felvétel ideje, rekesz, idő stb.).

16. Kötegelt konverzió

Weblapot készítünk? Esetleg e-mailben szeretnénk elküldeni felvételeinket? Már

öt-tíz kép esetében is érdemes ezt a műveletet automatizálni. Nagy számú kép konvertálásához az *IrfanView Fájll/Csoportos konvertálás/átnevezés* parancsát használhatjuk. Nincs más dolgunk, mint a fájlbőgésző ablakban kiválasztani és a listához hozzáadni az állományokat, megadni a célkönyvtár helyét és kiválasztani a kívánt feladatot. A kötegelt fájlkonverzió esetén válasszuk meg a célformátumot, és állítsuk be a paramétereket. Az opcióknál megadhatjuk a tömörítés mértékét és a kódolás módját is. A *Speciális opciók* gomb beállításainál a kép szinte összes paramétereit módosíthatjuk. Így például meghatározhatjuk a méretet, a színmélységet, elforgathatjuk a képet bármely irányba, továbbá módosíthatunk az élességen, a kontraszton és a színtelítettségén. A konverzió elvégzéséhez kattintsunk az *Indítás* gombra.

17. Színbeállítás

Váratlanul beborult az ég? Vagy éppen egy fontos fénykép készítésekor kísérleteztünk – és nem sikerült? A helyzet komoly, de nem reménytelen. Próbáld módosításokkal még javítható a kép. A *Kép/Szín-*

Képkorrekción: egyszerűen kijavíthatjuk a hibás színeket

változtatás funkcióval a kiválasztott képek szín- és egyéb paramétereit módosíthatjuk. A színgenerálási beállításához a *Színgenerálás* csúszkát használhatjuk. Attól függően, hogy egy árnyaltból túl sok vagy túl kevés van a képen, állíthatjuk a csúszkát pozitív és negatív irányba. Mindenképpen a villámnézet ablakban láthatjuk tevékenységünk eredményét. A fényerő, a kontraszt és a színtelítettség mértékét szintén a csúszkák megoldással adhatjuk meg, a *Képekre alkalmazni* gomb megnyomásával pedig aktiválhatjuk a beállításokat.

T. G. ■

Total Commander 6.0 pluginok

Hasznos apróságok

A Total Commander (TCmd) elődjét, a Windows Commandert pár évvel ezelőtt felkészítették arra, hogy külső fejlesztőktől származó beépülő programokat (pluginokat) fogadhasson. Összeállításunkban a vadonatúj 6.0-s változathoz használható pluginok telepítéséhez és használatához olvashatnak tippeket.

A kínálat e programokból ma már szinte zavarba ejtően gazdag. A három beépültípus (packer-, fájlrendszer- és lister pluginok) képviselői számtalan új lehetőséget kínálnak a Total Commander használatának. Ezekről azonban nem minden érintett értesül, így sokan nem tudnak a programokról, s azzal sincsenek tisztában, hogyan kell telepíteni és mire is lehet használni ezeket. A Chip most is segít az ismerkedésben.

1. Javított előkészületek

Hogy minél áttekinthetőbb legyen, maradjon a rendszer, a telepítésre készmelt pluginok tartalmát érdemes egy-egy előkészített alkönyvtárba helyezni. Mi azt a trükköt alkalmaztuk, hogy a Total Commander könyvtárán (c:\tcmd6) belül hoztunk létre egy wcx, wfx és wx alkönyvtárat. Az elsőbe a packer pluginok zömmel WCX kiterjesztésű fájljait másoltuk be, a másó-

Típus	Név	Méret	Dátum
	cdDir	2003.10.	
	acc_wcx	19 632 2003.03.1	
	AmigoDOC_wcx	139 264 2003.05.	
	ATR_wcx	233 533 2002.10.	
	AvnWcx_wcx	94 208 2002.11.	
	beepDill_wcx	102 480 2001.12.	
	Calc_wcx	90 112 2003.03.	
	CalendarMaker_wcx	98 304 2003.05.	
	cdDirView_wcx	49 664 2002.12.	
	cherry_wcx	17 900 2003.04.	
	cherry_wcx	28 672 2003.04.	
	cdDir_wcx	95 744 2002.07.	
	cdDir_wcx	49 152 2001.03.	
	cdDir_wcx	16 304 2003.03.1	
	cdDir_wcx	95 744 2002.07.	
	cdDir_wcx	49 152 2002.05.	
	ded_wcx	86 016 2003.03.	
	diskDir_wcx	53 248 2003.03.	
	dirp_wcx	126 976 2003.03.	
	gpp_wcx	5 632 2002.08.	
	hfx_wcx	81 520 2002.05.	
	hfx_wcx	102 480 2002.02.	
	HTTTPPlugin.dll	306 688 2003.03.	
	ICLHead.in	44 2003.03.	
	ICLHead.in	47 184 2003.04.	
	imp_wcx	36 864 2002.07.	
	int_wcx	7 680 2003.10.1	
	isb_wcx	64 800 2003.06.	
	LoadWincmd.wcx	61 440 2001.05.	
	mbcc_wcx	176 640 2003.06.	
	mpc_wcx	61 520 2003.03.	
	msi_wcx	73 728 2002.04.	

Előkészületek: könnyebb a telepítés, ha típusonként egy-egy alkönyvtárba kerülnek a pluginok

NÉPSZERŰ LETÖLTŐHELYEK

A lapkészítésnek több hetes átfutási ideje van, így könnyen előfordulhat, hogy mire ezt az írást olvassák, már újabb plug-in változatok jelentek meg. A frissítést megkönnyítő nyitóoldó megadjuk a legcélravezetőbb letöltési címeket.

A TCmd magyar oldala:
www.totalcommander.hu

Az ftp.sac.sk/pub/pc/utifile cím alatt napi frissítésű gyűjteményt találni, miután anonim módon felhasználóként, e-mail-címünket megadva bejelentkeztünk.

Total Commander Users Club:
clubtotal.free.fr és www.clubtotal.tk

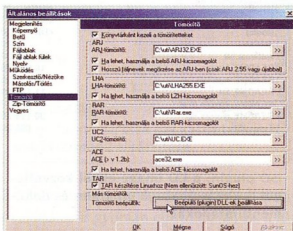
Végeztül a leghitelesebb forrás, a fejlesztő honlapja: www.ghisler.com

dikba a fájlrendszer (FS) beépülő WFX és egyéb fájljait, míg a harmadikba a lister (rendszerint WLX kiterjesztésű) állományait helyeztük el. Az egyes pluginoknál érdemes átolvasni a telepítési útmutatót.

2. Packer pluginok telepítése

A packer csoportnév kissé megtévesztő. E pluginok zömének ma már csupán annyit köze van a tömörítőkhöz, hogy a tömörítő programok mintájára kell telepíteni és használni őket. A packer beépülők általában egy vagy több – az adott beépülőre jellemző – kiterjesztéshez kell hozzárendelnünk, s az adott fájlok belsejét a plugin segítségével úgy kezelhetjük, mintha közönséges ZIP, ARJ vagy más formátumú tömörített fájlok lennének.

Az 5.xx verziószámú TCmd-nél a **Beállítások/Általános beállítások** parancs után megjelenő panelen a **Tömörítő Beépülő DLL-ek beállítása** gombnál előugró ablakban kell a plugin hozzáadni a rendszerhez, úgy, hogy egy fájlkiterjesztéshez rendeljük hozzá. A telepítés részletes ismertetése a CD/DVD-mellékletünkre kerülő plugin-csomagokban sok esetben már magyarul is olvasható. Egyes pluginok több kiterjesztéshez is kapcsolódnak, ezért a telepítés lépéseit a további kiterjesztéseknél is el kell végezni. A Total Commander 6.0 némileg megváltozott beállító ablakában (**Beállítások/Általános beállítások**) a mellékelt ábra alapján könnyű

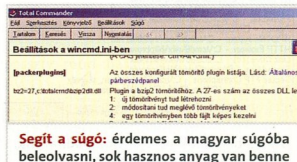

A tömörítő panelje: a packer pluginok telepítéséhez a nyíljal jelölt gombon keresztül vezet az út

megtalálni a packer pluginok hozzáadását segítő panelt.

3. A Packer pluginok további paramétere

A magyar nyelvű sűgő részletes leírást ad arról, hogy milyen paraméterek és miért kerülnek be a wincmd.in fájlba a packer pluginok telepítésekor. Bár ezeket a sorokat is lehet szerkeszteni, csak azok kezdjenek hozzá, akiknek van némi gyakorlatuk a Commander beállításában. Persze ilyen-

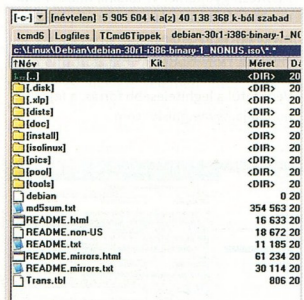

Segít a sűgő: érdemes a magyar sűgőbe beleolvasni, sok hasznos anyag van benne

kor sem árt tartalék másolatot készíteni még a módosítások előtt, hogyha mellé nyúlnánk, legyen mihez visszatérni.

4. A Packer pluginok használata

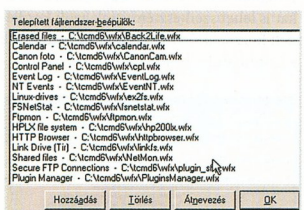
A sikeres telepítés után a megfelelő kiterjesztésű fájlnevre állva az *Enter* lenyomásával adhatjuk át a kijelölt fájlt a hozzá tartozó pluginnak, éppen úgy, mint amikor egy tömörített archivumfájl belsejére vagyunk kíváncsiak. A többi már az adott programcsoktól függ. Részleteket a csomagokkal adott dokumentációban találni.

ISO plugin: a CD image-ekből közvetlenül is kimásolhatunk program-és dokumentumfájlokat

5. FS beépülők telepítése

Az *Általános beállítások* között a *Működés* panelen keresztül lehet telepíteni az FS beépülőket. Itt is igaz, hogy érdemes elolvasni a telepítésre kismelnet plugin útmutatóját. Ha a listában megjelenő plugin nevét szeretnénk magyarítani vagy csak módosítani, akkor a megfelelő fájlrendszer-beépülő kiválasztása után az *Átnevezés* gombra kattintva adhatunk neki új nevet.

Az FS-beépülők listája: hozzáadhatunk, törölhetünk, átnevezhetünk...

LEMEZMELLÉKLETÜNK ANYAGAI

A CD-, illetve DVD-mellékletünkön megtalálható programgyűjteményben a Total Commander pluginjait típus szerint válogattuk szét a WCX, WFX és WLX könyvtárakba.

A fájlok nevében jeleztük, ha az adott pluginhoz már elkészült a magyar nyelvű telepítési és használati útmutató. E leírások

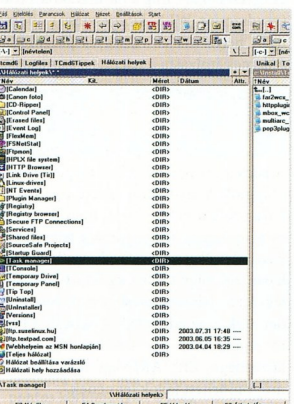
külön ismertetik az 5.5x és a 6.0 sorozatbeli Total Commanderekhez való telepítést, mivel az új Commandert némileg módosították e tekintetben.

A magyar képviselő gyors munkáját dicseri, hogy alig két nappal a 6-os kiadás megjelenése után már a magyar nyelvű súgó is letölthető a programhoz.

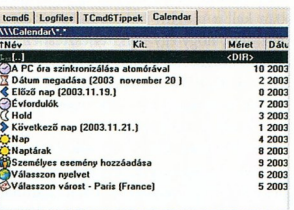
6. Az FS beépülők használata

Az FS-pluginjain a Total Commander gombbarészesítve a *Hálózati helyek* gombbal listázhatók a képernyőre. Ha itta telepített pluginok közül a *Task Manager* választjuk, megtekinthetjük a futó szervereket, leállíthatjuk, ami nem kell, vagy módosíthatjuk a működési beállításokat.

Érdes az egyes FS-beépülő programok dokumentációját elolvasni, mert sok hasznos lehetőséget kínálnak.

FS pluginok indítása: a Hálózati helyek bejegyzései közé telepednek be

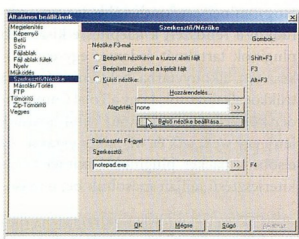

Calendar plugin: a beépülő programok közül is sokat magyarítottak már

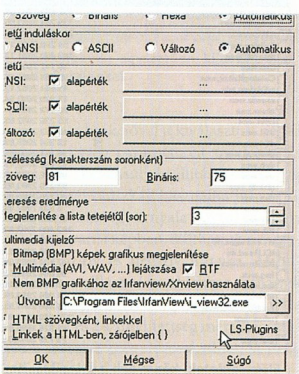
Az FS-beépülők között olyan különlegességek is vannak, mint a *Calendar*, amely sokféle naptár-információt szolgáltat (már magyarul is), egy atomórához szinkronizálhatja géptünk óráját, s még városunkat is megadhatja, hogy pontosabb beállításokat kapjunk.

7. Lister pluginok telepítése

A megjelenítő (lister) pluginok a fájlkor tartalmának megtekintésében segítenek. A Commander F3 gombjával megjeleníthető fájlkor listáját számos beépülő program

Lister plugin telepítés 1: a nyílra jelölt gomb vezet a beállító panelhez

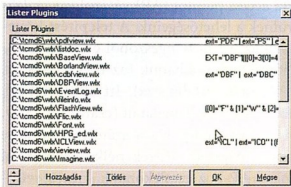

Lister plugin telepítés 2: az LS-Plugins gombra kell kattintani

bővíti. A telepítés szintén az *Általános beállítások* ablakban végezhető el. A *Szerkesztő/Nézőke* beállításánál találunk egy *Belső nézőke beállítás* gombot, amelyre kattintva eljuthatunk a lister pluginok telepítéséig.

8. Lister pluginok használata

Csoportnevtüknek megfelelően a lister pluginok úgy ereszthetők rá a Command

Lister pluginok: a paramétereiket automatikusan beolvassa a Total Commander

derben kijelölt fájlra, hogy az F3 billentyű lenyomjuk, s az adott kiterjesztéshez tartozó beépülő jeleníti meg a fájl tartalmát. Hogy az egyes pluginok mely kiterjesztésekre telepedtek rá, azt a mellékelt ábrán látható panelen, vagy a wincmd.ini fájlban nézhetjük meg.

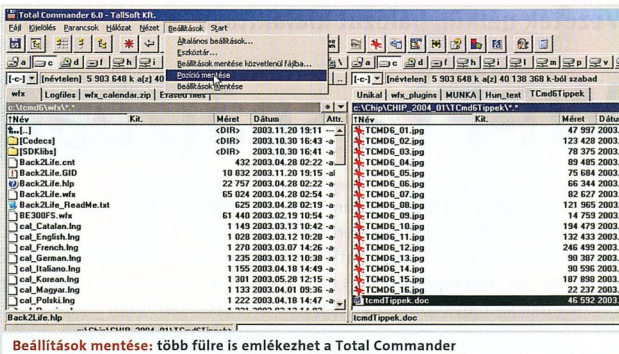
A lister pluginok között vannak, amelyek nem igénylik további fájlok, program jelenlétét (listdoc, cdbfview, dbfview, eventlog, flashview stb.), másokhoz több fájl, illetve külső programok telepítése is szükséges.

9. Fogjuk fülönl!

Az új kiadás újdonsága a Mozilla-szerű füles panelek alkalmazása. A Fájl ablak fülel panelen korlátozható a feliratok hossza és vezérelhető az új fül nyitásával mikéntje is. Érdemes élni az új lehetőséggel.

10. Fül nyitása és bezárása

A *Ctrl-T* vagy a *Ctrl-fel nyíl* kombinációval nyithatunk új lapot a meglévő mellett. Ha ezek helyett a *Ctrl-Shift-T* kombinációt használjuk, akkor nem lépünk át azonnal az új lapra, az a háttérben nyílik meg. Az aktív mappalap bezárását a *Ctrl-W* kombinációhoz rendelték hozzá, illetve a *Ctrl-Shift-W* kombinációjával az összes mappafület bezárhatjuk. Ha akadozik az eger, akkor a mappafülek között a *Ctrl-*

Tab és *Ctrl-Shift-Tab* billentyűkombináció is mozoghatunk.

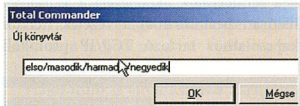
11. Mentésük el a munkatérületünk!

Ha rendszeresen több könyvtárban is egyszerre kell dolgozunk, feleslegesen időrabló a fületek újra és újra visszalagolni.

12. Csoportos átnevezés

A „füledés” miatt a korábban használt kombináció helyett a *Ctrl-M* indítja – a megfelelő menüparancs (Fájl/Csoportos átnevezés) alternatíváját – a csoportos átnevező panelt.

13. Több szintű új könyvtárszerkezet egyetlen paranccsal

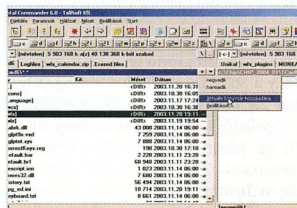

Több könyvtár egyszerre: már működik...

Régóta hiányoltuk a Commanderből, hogy egyetlen paranccsal lehessen több, egymásból nyíló alkönyvtárt készíteni. A lehetősége beépítették, csak élni kell vele, ahogy a mellékelt ábrán is látható.

14. Könyvtármenü

Kedvenc könyvtárainkat a *Ctrl-D* kombinációval előhívható *Könyvtármenü* paranccsal is megörökíthetjük az utókorunk.

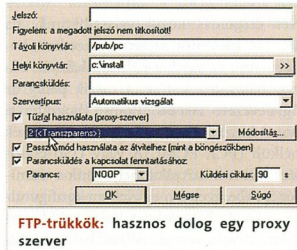

Könyvtármenü: csak pár kattintás egy új könyvtármenü elkészítése

E könyvtárakba ugyanezzel a kombinációval akkor is gyorsan eljuthatunk, ha a füleket már lezártuk, vagy más tartalmak töltöttünk fel az egyes lapokra.

15. FTP-kapcsolat

Sokat gyorsíthat egy megfelelő proxy szerver megadása FTP-kapcsolatainkban. A

FTP-trükkök: hasznos dolog egy proxy szerver

passzív mód használatra és a NOOP, a PWD vagy SYST parancsok rendszeres küldözgetése megakadályozhatja, hogy a távoli FTP-szerver ledobjon magáról, miközben mi még a letöltésválót keresgéljük.

dr. Nagy Gábor ■

Vezeték nélküli hálózat kialakítása

Wi-Fi a spájzban

A Wi-Fi eszközökkel könnyen száműzhetjük otthoni hálózatunk porosodó vezetékait, vagy egyszerűen, fűrés és kábelezés nélkül oldhatjuk meg emeleti gépünk internetcsatlakozását. Cikkünkben bemutatjuk az otthoni kiépítés módozatait, s arra is kitérünk, hogyan védhetjük meg vezeték nélküli hálózatunkat az illetéktelen betolakodóktól.

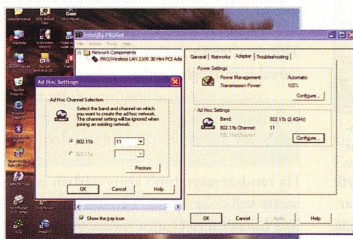
A WLAN (Wireless LAN) vezeték nélküli hálózatok alapjainak ismertetését az egyes szabványok bemutatásával kell kezdenünk. A legkorábbi, minden gyártó által követett szabvány a 802.11b, amellyel – az engedélyezett 2,4 GHz-es frekvenciatartományban – legfeljebb 11 Mb/mp-es sebesség érhető el. Ez jelentősen elmarad a kábeleken megszokott 100 Mb/mp-től, ezért 2003 elején bemutatták a 802.11g szabványt, amely már 54 Mb/mp-es adatátviteli sebességre képes. Léteznek egyéb szabványok is (*Chip Magazin 2003/07/108-110. oldal*), de az otthoni termékek jellemzően ezt a kettőt használják.

A vezeték nélküli eszközök vásárlásánál figyelembe kell venni, hogy mely szabvánnyal működnek együtt, azonban elmondható, hogy a visszafelé kompatibilitás elve általában érvényesül, vagyis a g-s eszközök képesek a b-sekhez kapcsolódni.

1. Ad-hoc hálózat kiépítése

Két megoldás közül választhatunk, ha WLAN hálózatot szeretnénk otthon beüzemelni: az egyik a hálózati kártyák ad-hoc hálózatba kötése, a másik pedig az úgynevezett Access Point (hozzáférési pont) használata. Az első esetben vezeték nélküli (PCI, PCMCIA vagy USB-csatoló) hálózati kártyákat helyezünk a számítógépekbe: ezek – megfelelően konfigurálva – közös hálózatként látják majd egymást. Mivel a vezeték nélküli hálózat beállításai nem szerepelnek a Windows alapértelmezett hálózati menüiben, ezért a WLAN kártyák mindegyikéhez saját konfiguráló programot kell telepíteniük.

Lényeges az ad-hoc hálózat kialakításánál, hogy minden kártyának azonos beállításai legyenek. A kártyához kapott konfi-

Gyerekkjáték: az ad-hoc hálózat eléréséhez minden gépen egyforma csatornát kell választanunk

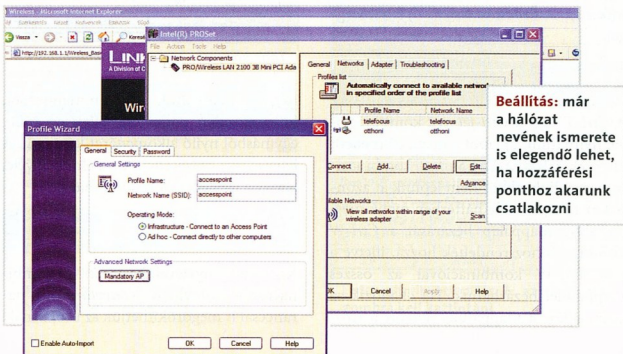
gurációs programban kattikljünk rá az ad-hoc hálózat használatára, majd mindegyik kártyán a következő mezőket állítsuk egyezőre: csatorna (channel), hálózati azonosító (SSID), titkosítás (WEP). A titkosításnál azonos titkosító kulcsot kell megadnunk. A gépek ezek után elvileg már közös hálózaton vannak, az IP-alapú kommunikációhoz azonban azonos subnetbe kell rendeznünk őket, ezért a Windows hálózati beállításainál a vezeték nélküli kapcsolathoz tartozó TCP/IP protokoll

beállító paneljén válasszunk azonos subnetből (például 192.168.1.x) IP-címet, a hálózati maszk pedig legyen 255.255.255.0. Három-négy gépnél nem ajánlatos többet ad-hoc hálózatba kötni, ugyanis a gépek számának növekedésével hatványozottan nő az adatkapcsolatok száma, így a rendelkezésre álló sávzélesség használhatatlanná szűkül.

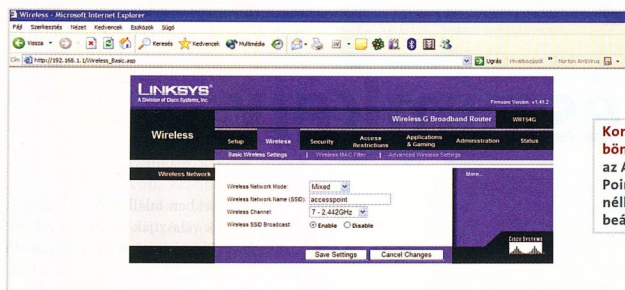
2. Hozzáférési pont beállításai

Ha access pointot (AP) vásárolunk, kibővíülnek a lehetőségeink. A telepítést követően az AP-ot böngészőből elérhető felületen konfigurálhatjuk (az IP-címet a leírás tartalmazza). Itt állítsuk be a hálózat alapadatait (csatorna, SSID, titkosítás). Ha a számítógépünkbe helyezett vezeték nélküli kártyával AP-hoz csatlakozunk, nincs szükség semmilyen különleges beállításra. A Scan gombbal keresést kell véggezni a vezeték nélküli hálózatok között: ilyenkor a kártya automatikusan megtalálja az AP-t, majd a tőle kapott konfigurációs adatokkal beállítja magát. Ettől kezdve egy hálózatot alkotnak, amelynek a többi, AP-hoz csatlakozó számítógép is tagja.

Az AP további szolgáltatásai közé tartozik a DHCP-alapú, automatikus IP cím kiosztás, valamint a hálózati sávzélesség automatikus szabályozása az egyes ügyfelek között. Természetesen AP-t nem csak ilyen „apróságok” miatt érdemes venni: a legtöbb AP kiegészítővel van felszerelve, ilyen például a beépített switch vezeték nélküli eszközök számára vagy a kábel/DSL router. Utóbbi segítségével automatikusan csatlakozhatunk a vezetékes internethálózatra, amelyet az AP meg is oszt a hozzá csatlakozott gépek között.

Beállítás: már a hálózat nevének ismerete is elegendő lehet, ha hozzáférési ponthoz akarunk csatlakozni

Konfigurálás böngészővel: az Access Point vezeték nélküli beállításai

3. Kommunikációs nehézségek elkerülése

Akár az ad-hoc, akár az AP-k esetében alkalmazott infrastructure típusú hálózatot használjuk, néhány alapvető információval tisztában kell lennünk, s bizonyos szabályokat be kell tartanunk.

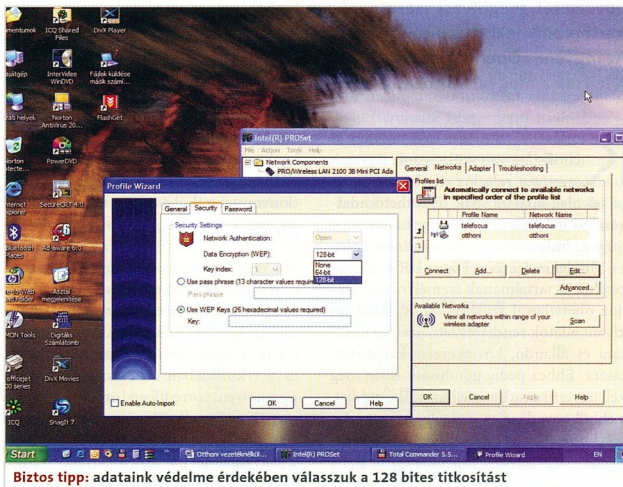
Nehézségeink adódhatnak például abból, hogy a Wi-Fi eszközök szabadon használható frekvenciatartományban dolgoznak. Szintén a 2,4 GHz-es frekvenciát használják a Bluetooth 1.1-es szabvánnyal kompatibilis eszközök, valamint az otthoni vezeték nélküli telefonok egy része is. De még a távolról vezérelhető garázkapunyító rendszerünk is zavarhatja a kommunikációt.

A szabvány csak relatívan kis sugárzási teljesítményt enged meg, amely korlátozza a hatótávolságot. A vezeték nélküli kapcsolatot a házon belül leginkább a belső falak, kint pedig a fák és épületek akadályozzák. Előfordulhat, hogy a lakáson belül ki tudjuk használni a maximális sávzsélességet, ugyanakkor a kert végeben napozva és internetezve már csak kisebb sebességgel érjük el a mondjuk a pincékben elhelyezett AP-t.

Ugyanez érvényes a külső kapcsolatra is: ha a szomszéd PC-jével akarjuk összekötni gépeinket, az ablakba kint és egymásra látó AP-k gond nélkül kommunikálnak majd, de ha ketten között egy tízemeletes panelház van, akkor ugyanez már semmi esélyünk.

4. Védekezés

A kialakított és jól működő hálózat komoly veszélyeket rejt magában, hiszen a közelben bárki egy gombnyomással rákapcsolódhat. Érdemes tehát gondoskodnunk a kellő biztonságról.

Biztos tipp: adataink védelme érdekében válasszuk a 128 bites titkosítást

Minden esetben kapcsoljuk be a titkosítási beállításoknál a WEP vagy az újabb WPA titkosítási módot, s állítsuk be legalább 128 bitesre. Így az illetéktelen lehallgatók nem tudnak majd mit kezdeni a hálózati forgalommal.

Hálózatunkat elrejtethetjük a „hallgatózók” elől, ha az AP kezelőfelületén leltjük az SSID Broadcast szolgáltatást. Ebben az esetben az éter pásztázók nem találnak rá hálózatunkra, csak az tud kapcsolódni, aki ismeri a nevét és a beállításait.

Ha ezt sem tartjuk elegendőnek, a MAC Address Filter szolgáltatás segítségével meghatározhatjuk azon hálózati eszközök MAC Addressseit, amelyek kapcsolódhatnak az AP-hoz. Persze MAC Addresseteket manapság már nem nehéz „hazudni”, de a tolvaj ebben az esetben nem tudja, hogy kártyájához mely címet kell beállítania. A MAC Addresset

egyenként vihetjük fel az engedélyezett eszközök listájára, ezzel az összes többi eszközt kizárhatjuk a forgalomból. Ha mindezzel készen vagyunk, ne feledjük el a legfontosabbat: minden AP-höz csak jelszóval lehet hozzáférni, ezt a jelszót változtassuk meg! Hatalmas bosszúság érhet bennünket, ha jól beállított és titkosított hálózatunkat egy ilyen apróság miatt török fel.

Az említett beállításokat ne kezeljük mostohagyermekként, ne feledkezzünk meg róluk: a belvárosban autózva több olyan hálózatra leltünk ment közben, amelyekre a legemelebb beállítások sem védtek; tulajdonképpen a cégek így tudtuk kívül egyszerű hozzáférést biztosítani belső hálózatukhoz. Mi ne legyünk ilyen óvatlanok, nehogy a szomszéd használja esténként internetkapcsolatunkat!

Valter Krisztián ■

Gyakorlat az OpenOffice-szal

Körlevél és címkeív készítése

Az év vége felé szaporodnak a körlevél után kiálló feladatok: üdvözlötlet, meghívást szeretnének eljuttatni ismerőseinknek, partnereinknek, netán cégünk eredményeiről tájékoztatnánk a sajtót. Az ingyenes OpenOffice csomag ragyogó lehetőséget kínál mindeerre. A leírtak a magyar változatra is érvényesek.

Körlevél készítéséhez először is egy jó címlistára van szükségünk. Egyesek szerint a relációs adatbázis-kezelés (a jelenleg általánosnak tekinthető adatkezelési módszertan) létrehozásának motorja a címlistakészítés kínzó gondja volt.

Mindenesetre tény, hogy a körlevél címzéséhez és tartalmának személyre szabásához óhatatlanul szükség van a használtnál kívánt adatok rendszerezett, precíz tárolására és állandó, következetes karbantartására. Ehhez pedig gondosan, előre meg kell tervezni az adatok felhasználási módját, s ebből következően a tárolni kívánt adatok körét. Márpedig egy pontosan kimerítő adatbázis-tervezés fogalmát akkor is, ha az ügyvezető titkárnője kényszerül az elvégzésére.

Az egy tételre vonatkozó adatokat (név, lakcím, telefonszám stb.) *rekord*nak nevezik, a rekordon belüli adatfeleléseket pedig *mező*nek. Ha az adatokat táblázatban tüntetjük fel, egy rekord egy sor, az oszlopok a mezők. Ez a szokás. Fordítva is lehet, értelme is van, viszont a számológépek (MS Excel, OpenOffice Calc, Corel Quattro Pro, Lotus 1-2-3) adatkezelő szolgáltatásai a „sor-rekord, oszlop-mező” elrendezésben működnek.

Kétféle adat szerepel egy körlevélben: a minden levélpéldányban azonos és a változó részek. A nem változó részeket tartalmazó dokumentumot mintalaplak, vagy űrlapnak is nevezik. A borítékokra ragasztandó címkek is körlevél példányok – de csak kevés állandó részüket van, gyakran csak egyéni elemek szerepelnek rajtuk.

A körlevélkészítés négy lépésből, a címlista összeállításából, az űrlap (formanyom-

tatvány) elkészítéséből, a címlista és az űrlap közötti kapcsolatteremtésből, végül az elküldendő dokumentumok előállításából (kinyomtatásából és elmentéséből) áll.

Címlista előállítás

Már egy közönséges szöveges dokumentum is adatbázisnak számíthat, ha az adatok rendezetten szerepelnek benne. A rendezettség alatt azt kell érteni, hogy a dokumentum egyértelműen rekordokra oszlik, és a rekordokban szintén egyértelműen ugyanolyan sorrendben egyforma típusú mezők találhatók. Van egy CVS (comma separated values, vesszővel elválasztott értékek) nevű formátum, amelyet a számológépek – valamint a legtöbb kézigrép (PDA) – felismer. Ebben a rekordok kü-

lön bekezdésekben találhatók, a mezőket pedig vesszők választják el. (Szaknyelven: a mezőhatároló a vessző, a rekordhatároló pedig a bekezdéssel, azaz az Enter.) Célszerű (mondhatni kötelező), hogy adjunk *neveket* a mezőknek, és a CVS dokumentum első bekezdése (rekordja) a mezők neveinek felsorolása legyen. Ezekkel a nevekkel fogjuk ugyanis kijelölni az űrlapon (lásd alább), hogy mely adatok hova kerüljenek.

A CVS formájú szövegfájl be lehet hívni az OpenOffice Calc számológéptáblába, vagy akár az MS Excelben is, ahol sokféle feldolgozást lehet rajta végezni és szemléletesebben is látszik. A beolvasás (egyszerű megnyitás, majd az állománytípus kijelölése) alkalmával megadhatjuk, hogy melyik karaktert tekintse mezőhatárnak. Tehát tulajdonképpen nem kötelező a vesszőt használni, lehet az a Tab, a pontosvessző, a szögkő – vagy bármi más. Ha az értéket (egy vagy több szóbt a mezőhatároló között) idézőjelbe tesszük, a mező, azaz a táblázat annak megfelelő oszlopa automatikusan szöveg típusú lesz. Előfordulhat, hogy a „106.” karaktersorozat, amely adott esetben egy hárszám, dátumként értelmeződik a számológéptáblában. Általában a csak

The screenshot shows the OpenOffice Calc interface with a spreadsheet containing a list of names and addresses. A dialog box titled "Text Import - (címlista.csv)" is open, showing options for character set (ANSI Europe) and separator (Tab). The spreadsheet has columns labeled A through I, with data including names like "Kovács István" and "Kovács Anna".

Címlista beolvasása:
 CSV állomány is használhatunk. Megadhatjuk a mezőhatároló karaktert, s egyenként szabályozhatjuk a keletkező táblázatoszlop típusát

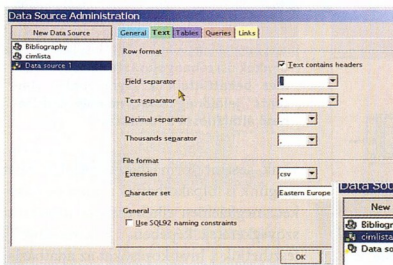
Körlevélkészítés

számjegyeket tartalmazó mezők számként kerülnek az OpenOffice Calcba. Az ilyen automatikus típuskonverziókat a beolvasás alkalmával felül lehet bírítani a párbeszédablakban.

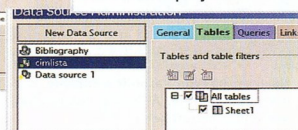
Sikeres beolvasás után számológéptábla formájában előtűnik áll a címlista a Calcban, minden oszloplank a kellő típusú adattal, olvashatóan, kezelhetően, kereshetően és rendezhetően. (Már ha tudjuk, hogy a Data -> Sort (Adatok->Rendezés) menütellet párbeszédablakában lehet a rendezés paramétereit megadni – *miután a teljes rendezési tartományt kijelöltük!* Ellenkező esetben csak az aktuális oszlopot fogja rendezni, teljes mértékben összezarva az adatbázist! De az Excel is pont ugyanígy működik.) Az első sorban a mezőneveket látjuk. Ez a számológéptábla formájú címlistát mentjük is el SXC (OpenOffice Calc Spreadsheet típusú) állományba, hogy OpenOffice-adatforrásként szolgálhasson. Ehhez a mentéskor meg kell adnunk ezt a típust, ellenkező esetben CSV formájú marad az állomány.

Egyébként a CVS annyira „puccér” szöveg, hogy a Windows Notepadjével is lehetne szerkeszteni, ha nem lenne annyira nehezen olvasható a tömöny betűtenger. De az OpenOffice Writer számára éppolyan jó körlevélbemenet a CVS, mint az OpenOffice Calc avagy éppen MS Excel táblázat. A kézi eszközök pedig nemcsak beolvasás a CVS-t, hanem a bennük tárolt címeket ilyen formában ki is adják. (A CVS az egyetlen nem Microsoft-függő és szabványos lehetőség a cím- és telefonszámlisták gépek közötti cseréjére.)

Az OpenOffice-t külön értesíteni kell arról, hogy van egy adatbázis, regisztrálni kell azt az OpenOffice számára. Ha az OpenOffice-dokumentumban valamely regisztrált adatbázis mezőjére való hivatkozás (OpenOffice-mező) található, a program nyomtatáskor rákérdez: körlevé-

Adatkapcsolat: a Data Source párbeszédablak fűléi függene a General fűlőn megadott adatbázistípustól, de a mindig jelenlevő „Tables” fűlőn adhatjuk meg, hogy melyik táblázatot akarjuk csatolni. Számológéptábla (Spreadsheet) típusú adatbázisnál ez egy munkafüzettelapot jelent

let akarunk-e nyomtatni, vagy csak azt az egy űrlapdokumentumot.

Az OpenOffice-ban a szöveges adatbázisok kezelésekor csak a pontosvesztő használhatjuk mezőhatárolónak, mert a vessző ezres- vagy tizedes-elválasztóknak már foglalt. Vagyis az OpenOffice a CVS-t adatbázisként nem kezeli. Még szerencse, hogy a Calc beolvassa.

A már regisztrált adatforrásokat a View -> Data Sources F4 (Nézet->Adatforrások) menüponttal jeleníthetjük meg. Ekkor egy méretezhető és görgethető ablak nyílik meg a képernyő tetején, néhány rekordot mutatva. (A Bibliography egy kis minta irodalomjegyzék, tanulmányozás céljából jár az OpenOffice-szal.) Ha a Data Source párbeszédablakban jól regisztráltuk a Calcba behívott, majd SXC-be mentett címlistát, akkor az ismerős adatok között böngészhetünk. (A StarOffice 5.2-t ismerők számára: ennyi maradt a Beamerből...)

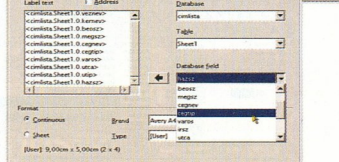
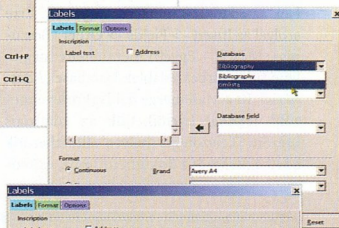
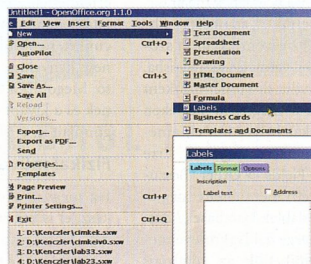
Űrlap elkészítése

Ha csak címkeveket kell nyomtatnunk, akkor az űrlapon kizárólag a címlista mezőire való hivatkozások fognak szerepelni. Ezek helyére kerülnek majd a körlevél előállításakor a konkrét adatok – olyan formázással, amilyet az űrlapon előírunk. A posta által feldolgozandó címkeveken lényeges szerepe van a formázásnak, ugyanis a kézbesítésben részt vevő dolgozók nem minden adataira van szükségük. Amelyek viszont kellene, azokat ki kell emelni, hogy a tévesztés lehetőségét csökkentjük.

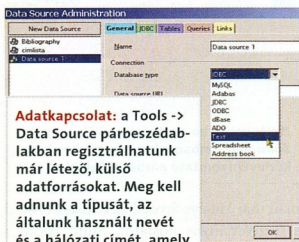
Címkevek Előre felkészítették az OpenOffice-t (akárcsak a többi irodai csomagot) a címkevek nyomtatására. Sajnos, a

folyamat nem túl logikus, de átlátható. A címkevek (Labels) dokumentum az OpenOffice számára csak újként létezik. Csak normál dokumentumként vagy mintalapként (template-ként) menthetjük el.

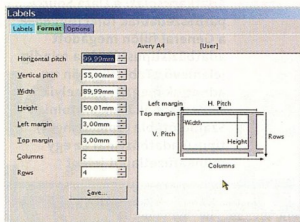
File – New – Labels (Fáj – Új – Címkek) A menütétel választáskor feltűnik a „Labels” (Címkek) fűlés párbeszédablak. Ennek Labels fűlőn a Database lehulló listából kiválasztjuk azt az adatbázist, amelyben a címkekre nyomtatni kívánt adatokat tároljuk. Ezt az előző lépésben hoztuk lét-

Címkevek készítése: külön kis szerkesztőablakot kapunk a mezők elhelyezésére, de itt nem érdemes bajlódni ezzel, az elkészült űrlapon is megtehetjük, miként a formázást is. Mindezt a Synchronize Labels gombbal érvényesíthetjük az összes címkeve

Adatkapcsolat: a Tools -> Data Source párbeszédablakban regisztrálhatunk már létező, külső adatforrásokat. Meg kell adnunk a típusát, az általunk használt nevet és a hálózati címet, amely adott esetben egy helyi állomány neve is lehet

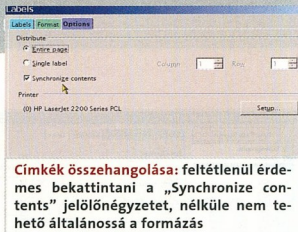

Névjegy: nagyon hasonlít a címkeív és a névjegy készítésre. A Formát fülön lehet megadni a méreteket

re, a most kapcsoljuk hozzá az adatokat az űrlaphoz.

Ugyanezen a fülön adhatjuk meg, hogy mely mezőket kívánjuk feltüntetni az űrlapon. A Formát fülön adjuk meg a címkeív pontos méretét és elhelyezkedését az íven. Az OpenOffice-ban a címkeív és a névjegykészítés módszere azonos. Külön menüpontot kapott a File – New tétel, mert névjegy esetében ugyanaz a tartalom szerepel minden példányon, nincs szükség adatbázisra.

Űrlapok a körlevél belsejének megírásához is igénybe vehetjük az adatbázist. Ehhez természetesen az egyénre szabott szövegrészeket is föl kell venni az adatbázisba. A körlevél normális dokumentumként állíthatjuk elő, de a megfelelő helyeken olyan hivatkozásokat helyezünk el, amelyek az adatbázis mezőire mutatnak. Erre szolgál az Insert -> Fields -> Other (Beszúrás – Mezők – Egyéb) menütételre megnevezett fülös párbeszédablak Database (Adatbázis). Itt a Mail merge fields (körlevélmezők) tétellel kijelölhetjük az adatbázis mezőit. Tetszőleges helyen illeszthetünk adatbázismezőt a dokumentumba, és ked-

vünk szerint formázhatjuk is. Így saját magunk is fölpolcolhatjuk a lapra a címkeívet, megfelelően elhelyeztet és formázott szövegrészek képében. E keretekbe illeszthetjük a hivatkozásokat az adatbázismezőkre, amelyeket a program a nyomtatóskor észlel. Azaz nem kötelező a Labels szolgáltatás használata.

Nyomatás, kiíratás

Nem volt könnyű rávenni a gyártókat, hogy előbb keletkezzen egy hatalmas dokumentum, benne az összes levelepéldánnyal, amit a nyomtatás előtt meg lehet nézni, s ki lehet próbálni, valóban az lesz-e az eredmény, mint amit szeretnénk.

Az OpenOffice-ban nem egy nagy dokumentum keletkezik, ha a körlevél (címkeív) nyomtatását fájlba irányítjuk, hanem oldalanként egy-egy állomány. Nem értelmetlen a dolog, de a végleges nyomtatást nem könnyíti meg, mert a 2000 címkeít nyolcanként kinyomtatni szintén nem kényelmes – viszont jól szabályozható. Megoldja a hibás nyomtatás ismétlésének és a kívánt példányok kibocsátásának gondjait is.

Fizikai műveletek

Ha megvan a címlista, pontos és naprakész, el is végeztük a feladatot – egyharmadát. Hátra van ugyanis a nyomtatás és a borítékolás. Ha címkevekre nyomtatunk, akkor a címkeket rá

is kell ragasztani a borítékokra. Ha jó sorunk közvetlen borítéknyomtatást mér ránk, akkor célozzuk meg lelkünköt.

A korszerű irodai nyomtatók ugyan mind azzal büszkélkednek, hogy borítékra is képesek nyomtatni, de ezt az állítást némiképpen árnyalni kell.

Arra többnyire mindenki hamar rájön, hogy a borítékban maradt levegő árt a nyomtatási minőségnek, de hogy miképpen kell azt nyomtatás előtt kiszorítani az aktuális kötegből, az némi gyakorlatot igényel.

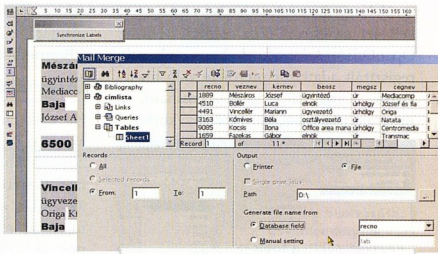
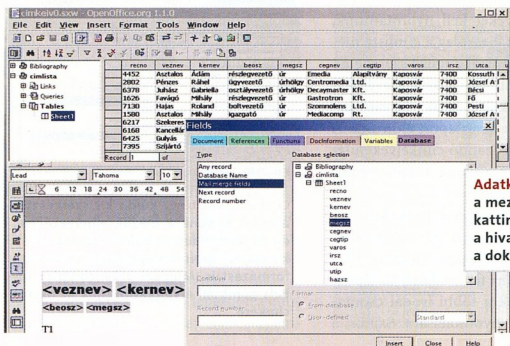
Továbbá egy-két levél burkolatát második-harmadik próbálkozásra általában sikerül is előállítanunk, de 2000 boríték megnyomása már állandó jelenlétet és tapasztalatot igényel feladatot.

Például a borítékdagoló csak 50 példányt fogad be, tehát 40 alkalommal kell azt újra betárazni. Közben a nyomtatás leáll, újraindítani meg nem előlör kell, hanem onnan, ahol abbahagyta és ez nem mindig egyszerű.

Az OpenOffice címkenyomtatáskor a fizikai címkeíveket számolja, nem a címkeket, tehát ha valahol megszakadt a nyomtatás, akkor némi számolás szükséges ahhoz, hogy megállapítsuk, hányadik oldalnak kell folytatni.

De ki lehet jelölni a kinyomtatni kívánt rekordokat is – negyvenszer (borítéktöltéskor), az aktuális rekordtól az állomány végéig...

Az összes „fizikai” művelet fölösleges, ha nem papír, hanem elektronikus levelet kell „szórni”. Nem csoda, hogy az e-

Nyomatás: ha adatbázismezők vannak a dokumentumban, akkor megnyithatjuk a körlevélnyomtató párbeszédablakot

mail már két éve átvette az elsőséget mind a hagyományos postától, mind pedig a faxtól – utóbbinak pedig a PC sokat segíthetett volna.

Kenczler Mihály ■

PIAC ÉS PROFIT KIADÓ KFT. PIACCSALÁD A LAPPALACON!

GAZDASÁGRÓL ÉS ÉLETMÓDRÓL MINŐSÉGBEN!

Piac és Profit
HAVONTA MEGJELENŐ
ÜZLETI MAGAZIN,
ára: 560 Ft, éves kiadói
előfizetési díj: 6500 Ft.

KONYHA ÉS FÜRDŐ Piac
KÉTHAVONTA MEGJELENŐ
ÉLETMÓDMAGAZIN,
ára: 386 Ft, éves kiadói
előfizetési díj: 2300 Ft.

NAPPALI,
HÁLÓ ÉS DOLGOZÓ Piac
KÉTHAVONTA MEGJELENŐ
ÉLETMÓDMAGAZIN,
ára: 386 Ft, éves kiadói
előfizetési díj: 2300 Ft.

LAPCSALÁDUNK HÁROM
MAGAZINJA EGYÜTT IS
MEGRENDELHETŐ.

EGYÜTTES MEGRENDELÉS ESETÉN
11 100 FT HELYETT AZ ÉVES
ELŐFIZETÉS MINDÖSSZE 10 000 FT.

Előfizethető: Piac és Profit Kiadó Kft., 1134 Budapest, Dózsa György út 144. Telefon: 239-8400. Fax: 239-9595. www.piac-profit.hu. Tűri Dániel terjesztési vezető: dturi@piac-profit.hu

IMPRESSZUM

Szerkesztőség

Főszerkesztő:
Kocsis Kristóf
kocsis@vogelburda.hu
 Főszerkesztő-helyettes:
Mészáros Csaba
mcsaba@vogelburda.hu
 Szerkesztőség asszisztens:
Telbisz Dóra
dtelbisz@vogelburda.hu
 Szerkesztők:
Harangozó Csongor
csnarangozo@vogelburda.hu
Kenczler Mihály
mkenzler@vogelburda.hu
dr. Nagy Gábor
gnagy@vogelburda.hu
 Digitális tartalom:
Tölgyes László
ltoigyas@vogelburda.hu
 Tervező szerkesztők:
Fodor Zsolt
zfodor@vogelburda.hu
Kun Györgyi
gykun@vogelburda.hu
 Tesztlabor:
Krizsán György laborvezető
gykrizan@vogelburda.hu
Kovács Krisztián munkatárs
kkovacs@vogelburda.hu

A szerkesztőség címe:
 1088 Budapest, Rákóczi út 1-3.
 Telefon: 888-3411
 Fax: 888-3499
 E-mail-címünk:
chip@vogelburda.hu
 Internet: www.chiponline.hu

Terjesztési adatok

A MATE5Z 2002. IV. negyedévi gyorsjelentése alapján a terjesztett példányszám: 25 725. Magazinnak e havi száma 30 000 példányban készül.

Kiadó

Kiadja a Vogel Publishing Kft., a Magyar Terjesztésellenőrző Szövetség (MATE5Z) tagja.

A kiadásért felel:
Carsten Gerlach
 ügyvezető igazgató
 Telefon: 888-3427
 Fax: 888-3499
 Asszisztens: **Ráky Marianne**
 Telefon: 888-3471
 Fax: 888-3999
 Marketingvezető: **Györfi Áron**
 Telefon: 888-3425
 Fax: 888-3499

Hirdetésfelvétel

Magyarország: Vogel Burda Communications Kiadó Kft.
 1088 Budapest, Rákóczi út 1-3.

Hirdetési igazgató:
Walitschek Csilla
csvalitschek@vogelburda.hu
 Hirdetési koordinátor:
Demjanovich Petra
pdemjanovich@vogelburda.hu
 Üzletkötők:
Szilágyi Katalin
kszilagy@vogelburda.hu
Bálint Sámuel
sbalint@vogelburda.hu
 Telefon: 888-3454, 888-3451
 Fax: 888-3459

Németország: Erik N. Wicha
 Vogel Burda Holding
 Poccistrasse 11, D-80336 München
 Tel.: +49 89 74642-326
 Fax: +49 89 74642-325

Nagy-Britannia:
 Media Partners Ltd. 5/15 Cromer
 Street Gray's Inn Rd.
 GB-London WC1H8LS
 Tel.: +44 171 837-3330
 Fax: +44 171 837-0764

USA, Kanada: Vogel
 Europublishing, Inc., Mark Hauser
 632 Sunflower Court
 San Ramon, CA 94583, USA
 Tel.: +1 925 648-1170
 Fax: +1 925 648-1171
Tajvan: Taiwan Bright Int. Co.,
 Ltd. Vincent Lee, Sec. 3, 200 Hsin
 Yi Road, 4 Fl Taipei 106,
 Taiwan ROC
 Tel.: +886 2 2755-7901-5
 Fax: +886 2 2755-7900

A hirdetések körültekintő gondozását köteleseggünknek érezzük, de tartalmukért felelősséget nem vállalunk.

Árus lapterjesztés

Terjesztik a Budapesti Hírlap-kereskedelmi Rt. és a Magyar Lapterjesztés Rt. regionális részvénységi társaságai, továbbá a LAPKER Rt. országos hálózatán keresztül a RELAY, CITY PRESS, TESZCO, AUCHAN, KAISER és üzemenyagytöltő állomások.
 Terjesztés gondozás:
 Hírvilág Press Kft.
 Tel./Fax: 411-0491
 Email:
hirvilag.press@hirvilag.axelero.net
 Megjelenik havonta, egy szám ára „SMART” 799 Ft egy szám ára CD-vel: 1396 Ft egy szám ára DVD-vel: 1996 Ft.

Előfizetési terjesztés

Terjesztik a Magyar Posta Rt. Terjesztés gondozás:
 Magyar Posta Rt.
 VIG-Ügyfélszolgálati Iroda
 Zoltárszám: 06-30 444-444
 Tájékoztató elöljuttetéssel kapcsolatos ügyekben:
 Vogel Burda Communications Kft.
 Terjesztési osztály
 Telefon: 888-3421, Fax: 888-3499
 E-mail:
terjesztas@vogelburda.hu

Előfizethető megrendelőivelben a kiadónál: Vogel Publishing Kft.
 Postacím: 1088 Budapest, Rákóczi út 1-3.
 Telefon: 888-3421
 terjesztas@vogelburda.hu
 Előfizethető továbbá hírlap-kezelésitől és a Hírlap-előfizetési Irodában (Bp. Lehel u. 10/A, telefécim: HELIR, Budapest 1900), átutalással a HELIR 1919102-02102799 pénzforgalmi jelzetszáma, ezenkívül Budapestben a Magyar Posta Rt. LHI kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban.

Előfizetési díj:
 CD-s változat fél évre (6 szám) 6216 Ft, (20 % kedvezmény)
 egész évre (12 szám) 11 652 Ft,

(25 % kedvezmény).
 DVD-s változat fél évre (6 szám) 9090 Ft, (20 % kedvezmény)
 egész évre (12 szám) 17 052 Ft, (25 % kedvezmény).
 Az árak 2003. december 31-ig érvényesek.

Pre-Press: Profil Kft.
Nyomda: Kossuth Nyomda Rt.
 A Német Szövetségi Köztársaságból: © Copyright by CHIP, Vogel Media International GmbH, Würzburg, Deutschland.
 A Magyar Köztársaságból: Vogel Publishing Kft., Budapest, Magyarország.

A köztölt cikkek fordítása, átunnomása, sokszorosítása és adatrendszerekkel való tárolása kizárólag a kiadó engedélyével történhet.

A megjelenített cikkeket szabadalmi vagy más védettségre való tekintet nélkül használjuk fel.
 A hírovtatban közvetlenül a gyártóktól, illetve forgalmazóktól származó információkat közölünk.

A CHIP magazin a következő országokban is megjelenik: Cseh Köztársaság, Kína, Görögország, Indonézia, Lengyelország, Malajzia, Németország, Olaszország, Oroszország, Románia, Szingapúr, Thaiföld, Ukrajna, Törökország.

ISSN 0864-9421

Figyelemfelhívást! Tisztelt Olvasónk! Tájékoztatlak, hogy a kiadványunkhoz csatolt lemezmellékleteket ingyenesen biztosítjuk az Ön számára. A mellékleteket az elérhető és rendelkezésre álló technikai eszközökkel a kiadás előtt gondosan ellenőriztük, ennek ellenére tartalmazhatnak olyan vírusokat vagy programhibákat, melyek felismerésére és kiszűrésére az ellenőrzés során nincs lehetőség. A CD-ROM-ok és DVD-k a legtöbb felhasználói szoftverrel futtathatók, ennek ellenére lehetnek olyan programok, melyek nem kompatibilisek. Felhívjuk figyelmüket arra, hogy a kiadó kizárja a felelősséget bármilyen következményért, illetve kártért (beleértve többek között a felhasználói és üzleti tevékenység felbontását, információk esetleges elvesztését, kiesző jövedelmet stb.), amely a csatolt mellékletek használatalából vagy használatatlanságából ered.

HIRDETŐINK

Agenda Age 13
Canon B3
Enternet 109
Epson 19
Fotomarket Kft. 49
HD Sys 43, 45
Hewlett Packard B2
HPC Online 13

Humansoft 81
IPM 113
Kyocera Mita 21
Linux Világ 127
Logitech B4
Manager Magazin 105
Mediker 103
MGE UPS Systems 113
Microsoft 37

Miera Hungary 81
Multimédia 67
Multinfo 2000 Kht. 85
Mycom 49
Nikon 79
OKI 77
Pak Rt. 51, 55
Panda Software 95
Piac és Profit 141

Prohardver 83
Provimax 87
Qwerty 73
Samsung 57
Suzuki 53
Trend Micro 33
Unitel City 89
Westel 103

XV. évfolyam 2. különszám ■ 2003. november-december ■ 1696 Ft

CHIP

DIGITÁLIS

FOTÓ-VIDEÓ

DVD-
melléklettel!

KÉPKOZMETIKA

Trükkök, amelyek nincsenek a kézikönyvben
Fényképek feljavítása, retusálása
Képfeldolgozó programok
Albumok a neten

TESZTLABOR

38 fényképezőgép, 6 megapixel
Vadonatúj digitális kamkorder
Csúcskategóriás fotónyomtatók

MŰHELY

Fényképezés télen,
Filmmegőrzés: VHS-ről CD-re

1696
Ft

300 DIGITAL

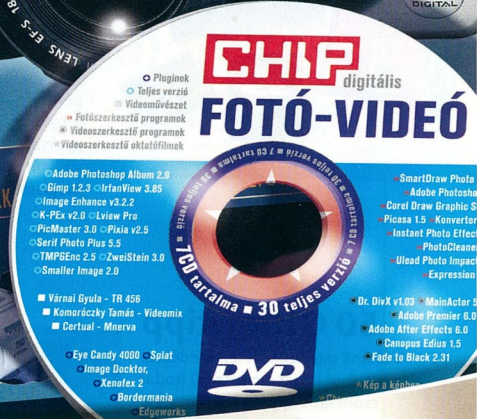
A DVD-N

30 TELJES PROGRAM

A 16 legjobb fotóedítőtól ■ Szuper videoszerkesztők
DVD-készítő programcsokor ■ Több mint félszáz
plugin-modul

EXTRA: Photoshop iskola ■ Kortárs videóművek

VÁGÓSZOBA
A VIDEOTRÜKK

- Pluginek
- Teljes verzió
- Videóművészet
- Fotószerkesztő programok
- Videoszerkesztő programok
- Videoszerkesztő oktatófilmek

- Adobe Photoshop Album 2.0
- Climp 12.3
- IranView 3.95
- Image Enhance v3.2.2
- K-Pex v2.0
- Live!view Pro
- PicMaster 3.0
- Pixiv v2.5
- Serif Photo Plus 9.5
- TMPGEnc 2.5
- ZweiStein 3.0
- Smaller Image 2.0

- Várnai Gyula - TR 456
- Komoróczy Tamás - Videomix
- Certual - Minerva

- Eye Candy 4000 - Spliat
- Image Docktar, Xenoflex 2
- Bordermania
- Edgeworks

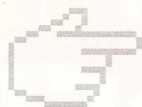
- SmartDraw Photo
- Adobe Photoshop
- Corel Draw Graphic S
- Picasa 1.5
- Konverter
- Instant Photo Effect
- PhotoCleanse
- Ultrad Photo Impac
- Expression

- Dr. DivX v1.03
- MainActor 5
- Adobe Premier 6.0
- Adobe After Effects 6.0
- Canopus Edius 1.5
- Fast to Black 2.31

- Kép a képhez

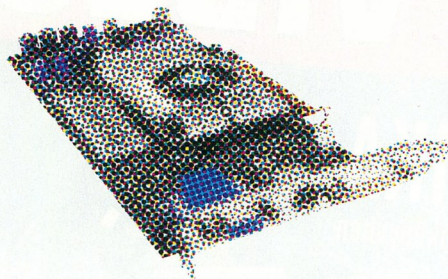
CHIP Digitális Fotó-Videoó
Keresse az újságárusoknál!

VOGELBURDA COMMUNICATIONS

ELŐZETES

**2004/2. SZÁMUNK TARTALMÁBÓL,
MEGJELENIK JANUÁR 21-ÉN**

Videokártyák a tesztlaborban Pixelvarázslók

A gépünk teljesítményére komoly hatással lévő megjelenítésvezérlők a leggyorsabban fejlődő eszközök közé tartoznak, szinte lehetetlen követni a napról napra változó kínálatot. A legújabb kártyákat bemutató CHIP ezúttal is segít a vásárlók gondján.

Kamerás telefonok tesztje Kukkoló mobilok

Egyre-másra jelentetik meg a gyártók a mind nagyobb felbontású képeket készítő mobiltelefonokat. Összehasonlításunkban a tavalyi karácsony előtt piacra dobott modelleket mérköztetjük meg egymással.

Memóriakártyák versenyben

Képtárok az ingozebben

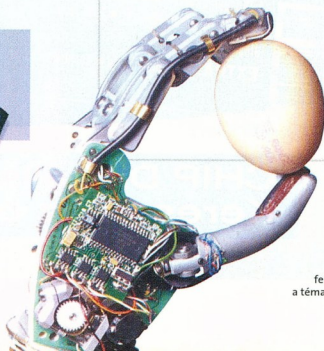
Koránt sem mindegy, milyen memóriakártyát helyezünk drága pénzén vett digitális fényképezőgépünkbe, ennek gyorsaságán múlhat ugyanis, hogy sikerül-e megörökíteni egy megismételhetetlen jelenetet.

TOVÁBBI TÉMÁINK

- Az Office 2003 szolgáltatásai
- WLAN-pontok tesztje
- Internetszolgáltatás WLAN-nal
- Optikai egerek tesztje
- PC-továbbfejlesztés okosan
- Implantátumok: én, a kiborg

50 Office-tipp

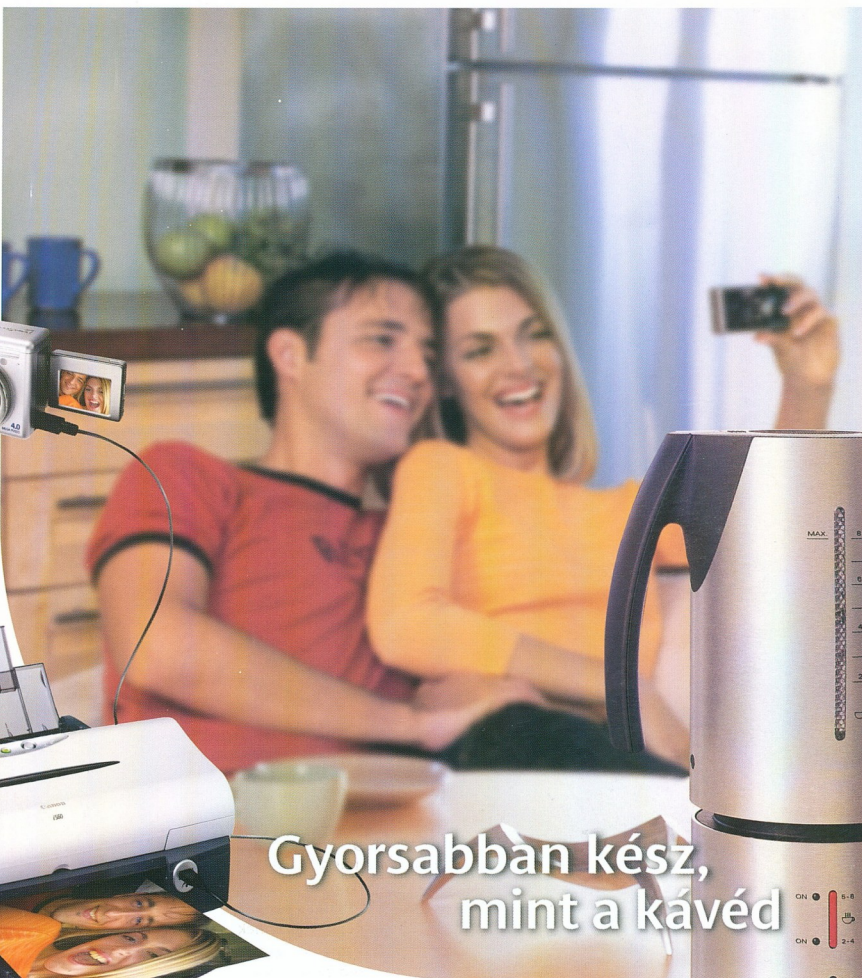
A tőlünk megszokott lelkesedéssel vizsgáltuk át ismét a népszerű irodai csomagot tippek után kutatva, s újabb félészázat nyújtunk át olvasóinknak.

A szerkesztőség
fenntartja magának
a témaváltoztatás jogát!

PowerShot
A80

BUBBLE JET
PRINTER
I560

Gyorsabban kész,
mint a kávé

Dobj föl egy kávé, és amíg elkészül, bőven van időd foglalkozni a fotóiddal! Csatlakoztasd digitgéped közvetlenül a nyomtatóra. Nem kell sietned, mert a Canon digitális technológiájának köszönhetően pillanatokon belül kezdedben lesznek a papírképek. Ellenőrizheted: amíg a kávé a csészébe kerül, még mindig marad legalább két perced, hogy képeidet fotóminőségben, zavartalanul nézegesd. Közvetlen nyomtatás, a leggyorsabb otthoni fotolabor. **NYOMTASS KÖZVETLENÜL!**

Bármit elképzelhetsz, a Canonnal **megteheted.**

www.canon.hu

Színenként cserélhető
tintpatronok

you can
Canon

EURO 2004
OFFICIAL PARTNER
HIVATALOS PARTNER

CSAK HOZZÁD KÖTŐDİK

Cordless Desktop MX. Korlátozó, hátráltató zsinórok nélkül. Ultravékony, drótnélküli billentyűzet navigációs gombokkal zenehallgatáshoz vagy szörfözéshez a neten és egy díjnyertes, újratölthető MX optikai egér, amely páratlan precizitást és pontosságot nyújt. Elkerülhetetlen, hogy gyengéd alakod fűzzenek hozzá — még zsinórok.

www.logitech.com

